



STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 28 · 16. desember
Sesjonen 2025–2026

Møte tirsdag den 16. desember 2025 kl. 10

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 28):

1. Stortingets vedtak til lov om endringer i menneskerettsloven mv. (inkorporering av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne)
(Lovvedtak 3 (2025–2026), jf. Innst. 44 L (2025–2026) og Prop. 162 L (2024–2025))
2. Stortingets vedtak til lov om endringer i barnevernsloven, straffeloven, passloven og ID-kortloven (utreiseforbud ved fare for skadelig utenlandsopphold mv.)
(Lovvedtak 4 (2025–2026), jf. Innst. 42 L (2025–2026) og Prop. 159 L (2024–2025))
3. Stortingets vedtak til lov om endringer i ekomloven
(Lovvedtak 5 (2025–2026), jf. Innst. 49 L (2025–2026) og Dokument 8:47 L (2025–2026))
4. Stortingets vedtak til lov om endringer i husleieloven (omorganisering av Husleietvistutvalget)
(Lovvedtak 6 (2025–2026), jf. Innst. 45 L (2025–2026) og Prop. 168 L (2024–2025))
5. Stortingets vedtak til lov om endringer i helselovgivningen (tilgjengeliggjøring av helsedata og krav til tekniske og organisatoriske sikkerhetstiltak)
(Lovvedtak 7 (2025–2026), jf. Innst. 41 L (2025–2026) og Prop. 152 L (2024–2025))
6. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2026, kapitler under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)
(Innst. 16 S (2025–2026), jf. Prop. 1 S (2025–2026))
7. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2026, kapitler under Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Energidepartementet (rammeområde 7)
(Innst. 15 S (2025–2026), jf. Prop. 1 S (2025–2026))
8. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om kompensasjonsordning for kjemikalieskadde oljepionerar (oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjett for 2026)
(Innst. 53 L (2025–2026), jf. Prop. 7 L (2025–2026))
9. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover

(oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjett for 2026 m.m.)

(Innst. 52 L (2025–2026), jf. Prop. 8 L (2025–2026))

10. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alf Erik Andersen, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Wold, Bjørn-Kristian Svendsrud, Bjørnar Laabak og Kristoffer Sivertsen om avvikling av samordningsfellen
(Innst. 54 L (2025–2026), jf. Dokument 8:19 L (2025–2026))
11. Referat

Presidenten [10:00:23]: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om velferdspermisjon for representanten Ruth Mariann Hop fra og med 16. til og med 22. desember.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig vedtatt:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten Christoffer Emberland Håland innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten [10:00:43]: Christoffer Emberland Håland er til stede og vil ta sete.

Representanten Tage Pettersen vil framsette et representantforslag.

Tage Pettersen (H) [10:01:01]: På vegne av representantene Mudassar Kapur, Silje Hjemdal, Morgan Langfeldt, Bjørn Arild Gram, Jonas Andersen Sayed og meg selv har jeg gleden av å legge fram et representantforslag om å gi Roseslottet en varig løsning.

Presidenten [10:01:15]: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Sakene nr. 1–5 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:01:33]

Stortingets vedtak til lov om endringer i menneskerettsloven mv. (inkorporering av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne) (Lovvedtak 3 (2025–2026), jf. Innst. 44 L (2025–2026) og Prop. 162 L (2024–2025))

Sak nr. 2 [10:01:33]

Stortingets vedtak til lov om endringer i barnevernsloven, straffeloven, passloven og ID-kortloven (utreiseforbud ved fare for skadelig utenlandsopphold mv.)

(Lovvedtak 4 (2025–2026), jf. Innst. 42 L (2025–2026) og Prop. 159 L (2024–2025))

Sak nr. 3 [10:01:33]

Stortingets vedtak til lov om endringer i ekomloven (Lovvedtak 5 (2025–2026), jf. Innst. 49 L (2025–2026) og Dokument 8:47 L (2025–2026))

Sak nr. 4 [10:01:33]

Stortingets vedtak til lov om endringer i husleieloven (omorganisering av Husleietvistutvalget) (Lovvedtak 6 (2025–2026), jf. Innst. 45 L (2025–2026) og Prop. 168 L (2024–2025))

Sak nr. 5 [10:01:33]

Stortingets vedtak til lov om endringer i helselovgivningen (tilgjengeliggjøring av helsedata og krav til tekniske og organisatoriske sikkerhetstiltak) (Lovvedtak 7 (2025–2026), jf. Innst. 41 L (2025–2026) og Prop. 152 L (2024–2025))

Presidenten [10:01:36]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 6 [10:01:41]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2026, kapitler under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2025–2026), jf. Prop. 1 S (2025–2026))

Presidenten [10:02:08]: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: Arbeiderpartiet 40 minutter, Fremskrittspartiet 25 minutter, Høyre 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Rødt 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter innlegg fra representanter og inntil sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Hanne Beate Stenvaag (R) [10:02:54] (komiteens leder og ordfører for saken): Jeg vil starte med å si takk til komiteen for godt samarbeid i denne saken, og takk til alle som har kommet med innspill, både på høringsda-

gene og skriftlig. Jeg tror vi alle har lært mye. Takk til alle som har bistått oss, komitéråd og rådgivere, og alle som er i bakgrunnen og jobber for å skrive og hjelpe til for å få alt dette på stell.

For fire år siden stilte jeg til valg som førstekandidat for Rødt i Troms. Det var med absolutt ingen forventning om å komme inn på Stortinget, men med et håp om å få være med på å løfte Rødt over sperregrensen, noe vi fikk til. Det nå å stå på Stortingets talerstol og være med og snakke om det første statsbudsjettet vi har vært med på å forhandle om, som vi har vært med på å prege, og hvor et rød-grønt flertall må ha med vår stemme, er skikkelig stas.

Vi har vært med og fått til en budsjettavtale med 3 mrd. kr mer til kommunene. Det betyr en styrking av velferdstilbudet i kommunen, vår alles hverdagsvenn. Vi trenger alle kommunen, bruker kommunen og er kommunen. I tillegg til økningen i frie midler, er det en god økning – 800 mill. kr – til toppet bemanning i barnehagene, som kan være til en kjøkkenassistent, en miljøarbeider eller flere fagarbeidere, slik at det blir litt flere voksne i barnas hverdag.

Det er 1 mrd. kr til en annen hverdagsvenn, fylkeskommunen, som sa tydelig fra til oss alle i høringen om en krise i kollektivtilbudet på grunn av økte priser. Dette gjør at bussen fortsatt kommer, og at prisen kan holdes nede. Det er viktig. Tromsø er et eksempel på at satsing på kollektivtrafikk, flere avganger og rimelige priser funker. Folk tar mer buss og lar bilen stå mer.

Det er 100 mill. kr til rassikring av fylkesveier. Fylkesveiene er jo hverdagsveiene, også for oss som bor i fylker med massevis av fjell. Det er 10 mill. kr mer til Sametinget, noe som burde vært mer sett i lys av sannhets- og forsoningskommisjonen. Det er 2 mrd. kr mer til Husbanken, slik at flere kan få lån til å bygge gode boliger, og det blir litt mer fart i boligbyggingen – etter vår mening burde det vært mer, men det er bedre enn ingenting. Ikke minst fikk vi reversert det usosiale kuttet i sosialhjelp til barnefamilier. Jeg tenker at vi må være ferdige med den tiden hvor alle fikk barnetrygd, bortsett fra dem i samfunnet vårt som har aller minst.

Det er flere viktige ting partiene har blitt enige om i budsjettavtalen som er viktige på våre budsjett- og politikkområder. Det ene er at vi i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2027 skal få en ordentlig gjennomgang av ordningen med premieavviket. Premieavviket i norske kommuner handler om at kommunenes pensjonsutgifter over mange år har vært underfinansiert av staten og nå utgjør om lag 70 mrd. kr. Den mest akutte konsekvensen av premieavviket er at betalingsevnen til norske kommuner blir stadig dårligere. For eksempel må man i Tromsø kommune nå ta opp en kassakreditt

på nesten 1 mrd. kr fordi premieavviket gjør at det ser ut som kommunen har mer penger enn det den har.

Vi har også blitt enige om at Stortinget skal be regjeringen sørge for bedre offentlig tilgjengelige data om leiemarkedet, både omfang og leiepris, noe som vil være viktig for å arbeide videre politisk med fokus på situasjonen for dem som leier bolig. Det er også et fokus på bostøtten, som er en ordning med et stort potensial for å være målrettet inn mot dem som har det vanskeligst på boligfronten, med høye boutgifter og lav inntekt. Når tallene i de store byene viser at 75–85 pst. av dem som får bostøtte, har utgifter langt over det de får regnet inn i regnestykket, ja, da trenger vi en gjennomgang og en forbedring av bostøtten.

Jeg vil også trekke fram enigheten om å be regjeringen forte seg og få på plass et lovverk som vil hindre at vi får flere datasentre som brukes til å utvinne kryptovaluta, for det kan vi virkelig ikke bruke kraftressursene våre på.

Alt dette er gode ting, og selv om det sikkert er lurt å fokusere på det vi står sammen om, må jeg også ta opp et nederlag – et nederlag for Rødt, men aller mest et nederlag for solidaritet og internasjonalt ansvar. Det er det skammelig lave antallet kvoteflyktninger som ligger inne i dette statsbudsjettet. Fra et antall på mellom 2 000 og 3 000 kvoteflyktninger få år tilbake – til og med da Høyre og Fremskrittspartiet satt med regjeringsmakt – er antallet kvoteflyktninger satt til 100. 100 er i praksis å bidra til å avvikle det solidariske og fungerende systemet i regi av FN for de aller mest sårbare flyktningene i verden. Det betyr f.eks. at muligheten vår for å ta imot skadde barn fra Gaza eller forfulgte journalister, forfattere og kunstnere til norske byer som er fribyer, er minimal. Jeg er overbevist om at norske kommuner klarer å ta imot mer enn en halv kvoteflyktning hver, og jeg håper vi på rød-grønn side kan løfte det tallet i årene som kommer, for selv en tidobling av årets antall ville fortsatt vært lavt i forhold til hva FN ber oss om.

Presidenten [10:08:02]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [10:08:14]: De senere årene har vi sett at stadig flere har fått både statsborgerskap og oppholdstillatelse på feil grunnlag. I Rødts alternative budsjett foreslår man å kutte bevilgningen til tilbakekall av statsborgerskap og oppholdstillatelse med om lag 50 pst. Med Rødts politikk hadde det altså blitt enklere å få statsborgerskap og oppholdstillatelse på feilaktig grunnlag. Rødt har da også ønsket å belønne dem som bevisst jukser og sniker seg foran dem med større behov, i køen. Er det da sånn å forstå at representanten mener at personer som lyver og jukser seg til oppholdstillatelse og statsborgerskap, skal få beholde dette?

Hanne Beate Stenvaag (R) [10:09:04]: Jeg mener selvfølgelig at vi skal ha en utlendingsforvaltning som er opptatt av at folk skal si sannheten, men samtidig må det sies at vi i Norge bruker ekstremt mye ressurser på å avdekke gamle synder. Når det gjelder statsborgerskap, er faktisk Norge i en særklasse. I mange andre land har man en tidsfrist for hvor lang tid det kan gå før et statsborgerskap ikke kan tilbakekalles. Dette handler også om en type humanitet, og om at staten må ha ansvar for å ha en tidsfrist for hvor lang tid man skal bruke på å klare å avdekke hvis det er gitt feil opplysninger. Det at man til evig tid kan bli fratatt statsborgerskapet sitt, skaper en utrygghet hos veldig mange som har kommet til Norge, også hos dem som har fullstendig rent mel i posen, som jo er de aller fleste.

Erlend Wiborg (FrP) [10:10:08]: Rødt ønsker vel ikke fri innvandring lenger, selv om de tidligere har ønsket det, og selv om det, når man ser politikken Rødt i praksis fører, i utgangspunktet er få grenser for hvem de ønsker skal kunne få komme til Norge. Når man ikke ønsker 100 pst. fri innvandring, er det noen som må prioriteres, og Fremskrittspartiet er klare på at det er de som har størst behov for beskyttelse som skal få det. Når noen da jukser seg til opphold i Norge, tar de plass- en til noen som reelt sett flykter fra kuler og forfølgelse.

Synes representanten det er rettfærdig?

Hanne Beate Stenvaag (R) [10:10:58]: Det er selvfølgelig ikke rettfærdig, men her er vi nødt til å finne en forholdsmissighet. For det første: Representanten Wiborg påstår her at Rødt ønsker fri innvandring. I Norge har vi hatt innvandringsstopp siden 1970-tallet, så det Rødt ønsker, er en flyktningpolitikk hvor vi er med og tar ansvar for dem som har det aller vanskeligst i verden. Det vi er mest opptatt av, er å oppfylle det ønsket FN har for hvor mange kvoteflyktninger vi skal ta imot. FN ber oss om å ta imot 5 000 kvoteflyktninger, mens årets statsbudsjett legger opp til at vi skal ta imot 100.

Når det gjelder kvoteflyktninger, er jo det et komplekst område, så man kan aldri garantere 100 pst. for at folk i en vanskelig situasjon ikke har sagt noe som kan bli tolket feil i en annen setting.

Rødt ønsker ikke fri innvandring. Rødt ønsker en humanitær flyktningpolitikk, som er noe annet enn fri innvandring.

Tage Pettersen (H) [10:12:09]: La meg starte med å gratulere Rødt med en historisk budsjettenighet med regjeringen. Jeg vil også bruke replikken på det representanten trakk fram som nederlaget i forhandlingene. Det er å gå fra 5 000 til 100 kvoteflyktninger i løpet av noen netter med forhandlinger. Regjeringen har nettopp lagt fram det de har kalt Regjeringens plan for Nor-

ge, og jeg vil si at det kanskje er gjort uten vert, ikke minst på dette området. De har jo sagt at de ønsker en innstramming i innvandrings- og integreringspolitikken, stikk i strid med det som er Rødts utgangspunkt. Det kan legge grunnlaget for ganske mange tøffe nederlag i de kommende budsjettforhandlingene i innværende periode.

Spørsmålet til representanten er: Hvordan ser hun for seg at partiet hennes skal kunne samarbeide med regjeringen på dette området, som er så viktig for Rødt, når man i planen for Norge har signalisert en enda strammere kurs enn det man opplevde i budsjettforhandlingene?

Hanne Beate Stenvaag (R) [10:13:11]: Det er et godt og relevant spørsmål. Det er jo lenge siden – eller det har vel aldri skjedd – at Norge har oppfylt ønsket fra FN om å ta imot 5 000 kvoteflyktninger. Jeg vil gi representanten Pettersen ros for at Høyre og Fremskrittspartiet i posisjon klarte å opprettholde et høyt antall kvoteflyktninger, selv da det kom mange flyktninger til Norge i 2015.

Rødt fikk 5 pst. av stemmene i valget, og det er åpenbart at det ikke er vi som setter premissene, og som kan ta ansvar for alt i statsbudsjettet. Grunnen til at jeg ønsket å ta dette opp, var at jeg ville si at dette er et smertepunkt. Her kan vi, høyresiden og venstresiden, godt stå sammen om å tenke at det siste vi skal kutte i, er ved å melde oss ut av det mest fornuftige systemet vi har på et komplekst politikkområde, nemlig kvoteflyktningssystemet.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [10:14:33]: Sammen med Rødt, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og SV har vi fått til mye. Vi har lyttet til innspill, og vi har løftet i fellesskap. Vi er ikke enige om alt, men vi er enige om mye. Dette budsjettet er mer enn tall på et papir. Det er et løfte om trygghet – trygghet for folk, for velferden og for landet i en urolig tid.

Norsk økonomi står sterkt. Vi har høy sysselsetting, et næringsliv som satser på framtiden, og statsfinanser som tåler sammenligning med de fleste andre land, men vi skal være ærlige: De siste årene har vært krevende. Etterdønningene etter pandemien, krigen i Europa og kraftig prisvekst har satt spor. Mange familier har kjent på presset med økte bo- og levekostnader.

Også for Kommune-Norge har det vært krevende tider. Økte kostnader, høyere renter, prisvekst og en demografi i endring har gjort at mange kommuner har vært under press. Nå ser vi heldigvis et vendepunkt i økonomien. Kjøpekraften øker, renten er satt ned, og flere kommer i jobb. Nå blir den viktigste jobben fram-

over å sørge for at den positive utviklingen fortsetter, sånn at folk får bedre råd og tryggere hverdager.

Samtidig vet vi at vi står foran store utfordringer. Vi blir flere eldre, vi får knapphet på arbeidskraft, og inntektene fra olje og gass vil gradvis avta. Derfor er svaret klart: Vi trenger flere i jobb, og vi må sørge for at produktiviteten i økonomien fortsetter å vokse. Ikke minst skal vi fornye, forsterke og forbedre offentlig sektor. Målet er enkelt: best mulig bruk av samfunnets ressurser, sånn at vi får mer velferd og mer velstand ut av hver krone.

Med dette budsjettet styrker vi den nære velferden og tryggheten i hverdagen, enten det er i barnehagen og skolen, på ungdomsklubben, i sykehjemmet eller på aktivitetssenteret for eldre. Det er krevende tider i kommunesektoren, og det tar Arbeiderparti-regjeringen på det største alvor. I det året som snart går mot slutten, har vi sørget for den største styrkingen av kommuneøkonomien i nyere tid. Det har vært helt nødvendig, og vi ser at det hjelper.

Situasjonen er imidlertid fortsatt krevende. Derfor øker vi de frie inntektene til over 8 mrd. kr i neste års budsjett. Dette er et historisk løft, men vi vet også at penger alene ikke løser alt. Vi står foran en tid der utgiftene overstiger inntektene, og der vi blir flere eldre enn unge. Bare i helse og omsorg må vi ansette 5 000 nye medarbeidere hvert år for å holde tritt. Det krever omstilling, og det ansvaret må vi alle ta på alvor, for kommunene har lenge sagt det samme. De trenger sterkere økonomi, og de trenger mindre detaljstyring fra staten.

I vår satte vi ned en kommisjon som skal foreslå endringer i statens styring av kommunesektoren, sånn at kommunene kan bruke ressursene på en god og fleksibel måte og løse sine oppgaver mer effektivt. I januar kommer kommisjonen med første del av sine anbefalinger. Vi har likevel ingen tid å miste, og for å bidra til redusert styringstrykk allerede neste år flytter vi nå 1,3 mrd. kr fra øremerkede midler til frie inntekter i budsjettavtalen. For kommunene betyr det mindre tid på søknader og rapportering og mer frihet til å prioritere det som betyr mest for folk: mer velferd og mindre byråkrati.

Arbeiderpartiet skal sørge for at kommunene har en økonomisk rygg som bærer. Vi skal legge til rette for at en nødvendig omstilling skal kunne skje. Vi har tiltro til at kommuner landet rundt gjør kloke prioriteringer for å møte framtidens behov og for fortsatt å kunne tilby gode velferdstjenester til sine innbyggere, enten det er i Lebesby, Lom eller Lierne.

Da Støre la fram Arbeiderparti-regjeringens plan for Norge i går, var dette et av hovedområdene som ble løftet fram. Vi skal fornye, forsterke og forbedre offentlig sektor. Vi skal kutte unødvendig byråkrati. Vi skal fjerne tidstyver, og vi skal sørge for at folk får bedre tjenester, på en enklere og mer effektiv måte. Ikke minst skal vi

styre basert på tillit. Vi vil ha færre og tydeligere mål, mindre detaljstyring fra staten og mer frihet lokalt, både for kommunene og for de ansatte, som hver dag leverer velferden.

I 2026 setter vi i gang en stor forenkling. Vi skal følge opp kommunekommisjonen og fellesskoleutvalget, som begge kommer med forslag til hvordan vi kan styre smartere og bruke ressursene bedre. Vi skal ta i bruk ny teknologi. Innen 2026 skal 80 pst. av offentlige virksomheter bruke kunstig intelligens for å gi bedre tjenester, raskere svar og mer effektiv drift – kort sagt: mindre byråkrati, mer frihet og en offentlig sektor som er rustet for fremtiden.

Fra nyttår tidobler vi beløpsgrensen for rapportering for øremerkede tilskudd, til 1 mill. kr. Det betyr mer tillit til kommunesektoren og mindre byråkrati – et eksempel på et grep som flytter ressurser over til tjenesteproduksjon.

Innen 2030 skal Norge være verdens mest digitaliserte land, ikke bare fordi vi kan, men fordi vi må, og fordi det er lurt. Det handler om trygghet for folk, effektivitet i offentlig sektor og nye muligheter for næringslivet. Derfor foreslår regjeringen en historisk satsing: 1,7 mrd. kr til nye digitaliseringstiltak i 2026. Vi investerer i kvanteteknologi, og vi tar ansvar for kunstig intelligens. Med KI Norge og en nasjonal sandkasse for innovasjon skal vi sikre at ny teknologi brukes ansvarlig, til å styrke velferden og tryggheten i landet vårt. Digitalisering er ikke et tillegg. Det er et fundament for framtidens Norge.

Livskraftige lokalsamfunn med aktivitet og arbeidsplasser og bosetting i hele landet er avgjørende for beredskapen vår. Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde. Aktivitet og bosetting i Nord-Norge er avgjørende ikke bare for nord, men for hele landet. En endret sikkerhetssituasjon krever også at vi bygger infrastruktur som gjør oss bedre rustet til å ta imot og flytte allierte forsterkningsstyrker og til å sikre militær mobilitet når det trengs.

De neste årene vil vi satse tungt i nord. Vi legger til rette for store investeringer i samfunnsutvikling, i infrastruktur og i Forsvaret – investeringer som vil gi sterke ringvirkninger for lokalsamfunnet. I statsbudsjettet for 2026 følger vi opp nordområdestrategien med en bred pakke av tiltak. Vi styrker beredskapen. Vi starter et arbeid sånn at forsvarssatsinger gir lokale og regionale ringvirkninger, og vi bidrar til nærings- og lokalsamfunnsutvikling. Samlet utgjør dette over 100 mill. kr. Det er et godt utgangspunkt. Vi styrker også de personrettede tiltakene. Finnmarksfradraget øker til 45 000 kr. Det er en satsing på nord.

Mat er også beredskap. Jeg er glad for at vi i denne enigheten står ved inngåtte avtaler som sikrer matberedskap i hele landet.

Dette er et budsjett for trygghet, for fellesskap og for fremtiden. I enigheten med Rødt, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og SV bygger vi ut den norske velferden. Vi gir trygghet for landet, for økonomien og for lommeboken til folk. Vi tar et større ansvar for tannhelse, vi fortsetter den historiske satsingen på Husbanken, og vi viderefører de distriktspolitiske virkemidlene som skaper jobber i hele landet. At samtlige partier i Stortinget ser ut til å ta alvoret i kommunesektoren inn over seg og foreslår å styrke den, er gledelig. Det viser en støtte til den satsingen vi har gjort over flere år. Vi trenger sterke kommuner og fylkeskommuner når vi skal utvikle Norge videre.

En skulle ha vært fire år etter romjulen, når vi legger på bordet 800 mill. kr til toppet bemanning i barnehagen. Alf Prøysen ville nok også vært glad for at kommunene får en økonomi som gir rom for blanke ark med fargestifter til. Jeg vil takke for et godt samarbeid i komiteen dette halvåret. Det er en glede å jobbe sammen for en bedre kommuneøkonomi, for tjenester til folk og for landet vårt.

Presidenten [10:23:11]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [10:23:27]: Representanten var innom kommuneøkonomien i sitt innlegg og viste til at det har blitt satset på kommuneøkonomien. Mitt inntrykk når man er ute og prater med lokalpolitikere, er at de opplever ikke at det har vært noen satsing på kommuneøkonomien under dagens regjering. Tvert imot, vi ser at kommuneøkonomien er historisk dårlig under dagens regjering, grunnet manglende prioritering. Det er mange begreper jeg kunne ønske å bruke om dette budsjettforliket, og det er ikke alle som er like parlamentariske, men jeg registrerte at komiteens leder – som også er forlikspartner, Stenvaag fra Rødt – kalte deler av budsjettforliket for skammelig. Er det en beskrivelse representanten deler?

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [10:24:23]: Det er ikke en beskrivelse representanten deler. Tvert imot er jeg stolt av det budsjettet vi leverer sammen. Det er en styrking av kommuneøkonomien, og i motsetning til FrP binder vi ikke opp ressursene, men vi gir kommunene handlefrihet til å bruke dem der det trengs mest, der de kjenner at skoen trykker.

I dag fastsettes også budsjettet for min hjemkommune, Lebesby. Der øker man også på velferd, nettopp fordi vi har styrket kommuneøkonomien, nettopp fordi vi har lagt mer penger på bordet og lyttet til de innspillene vi har fått i høringen om statsbudsjettet. Når vi finner flertall for budsjett, øker vi kommunerammen, for sammen på venstresiden skaper vi sterkere velferd i hele landet.

Erlend Wiborg (FrP) [10:25:14]: Realiteten er annerledes. Kommunene har nå frihet til å kutte, og vi ser daglig at stadig flere kommuner må legge ned sykehjem, bygge ned eldreomsorgen og legge ned skoler. Da hjelper det veldig lite at representanten her i dag – og regjeringen – skryter av kommuneøkonomien, for helt nøytrale tall fra KS har vist at kommuneøkonomien ikke har vært så dårlig i nesten hele representantens levetid som den er under dagens regjering.

Representanten har helt rett i at Fremskrittspartiet prioriterer annerledes. Vi mener at det er riktig å prioritere skole, og vi mener at det er riktig å prioritere eldreomsorg, men dagens regjering og Arbeiderpartiet er tydeligvis uenig i det. Mitt spørsmål er: Er Arbeiderpartiet uenig i at skole, pleie og omsorg er de viktigste oppgavene i kommunene?

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [10:26:16]: Vi er enig i at velferden til folk er den viktigste oppgaven vi har. Derfor har vi gjort en stor satsing, med over 15 mrd. kr i økning i 2025, nettopp fordi vi så den situasjonen som var i Kommune-Norge i fjor. Det er et grep jeg regner med at også Fremskrittspartiet støtter, for det vi ser i år fra KS, er at situasjonen er bedre. Det vi gjorde, fungerer, og det betyr at vi er på rett vei.

Det er ikke sånn at vi løser alle problemer med penger. Vi må fortsatt omstille oss. Vi må fortsatt skape bedre løsninger når vi får færre hender i arbeid. Det skal vi gjøre sammen med våre samarbeidspartnere også i de kommende år.

Mudassar Kapur (H) [10:27:20]: Resultatet etter fem kommunalministre fra Arbeiderparti-regjeringen/Støre-regjeringen på fire år er at halvparten av norske kommuner går i underskudd, og vi er på vei til å få nesten rekordmange kommuner på ROBEK-listen. Da blir det litt grelt å holde den typen selvskrytinnlegg fra talerstolen, men man skal jo få 10 minutter til å gå, så jeg skjønner at noe må man fylle det med. Det er likevel et faktum at representantens parti la fram et statsbudsjett hvor man måtte plusse på 3 mrd. kr fra forhandlingspartnerne før representanten kunne gå på talerstolen og gi seg en klapp på skulderen og skryte av kommuneopplegget. Høyre har en milliard mer enn det også i sine frie inntekter i sitt alternative budsjett.

Mitt spørsmål til representanten er: 3 mrd. kr senere i en forhandling – hvordan synes man at det opprinnelige budsjettet var med tanke på treffsikkerhet?

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [10:28:28]: Det at vi får flere kommuner på ROBEK, handler ikke alltid om økonomi. Det er ikke bare økonomi som er utgangspunktet for om en kommune gjør de rette valgene til enhver tid. Det tror jeg vi også må ta inn over oss.

Når representanten fra Høyre her trekker fram kommuneøkonomien, vil jeg bare vise til at alle ordførerne til Høyre signerte et opprop der mange ba om mindre penger, fordi man ikke ville ha den rettfærdige fordelingen Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen har innført, med en mer omfordelende politikk, som gir likere tjenester over hele landet. Jeg forstår ikke – når man på den ene siden sier at kommunene skal ha mer penger, men på den andre siden vil flytte vekk penger fra kommunesektoren, blir det litt vanskelig å forholde seg til spørsmålet. For oss er det sånn at når vi forhandler om budsjett, når vi skal løfte rammene, så løfter vi kommunene, og vi løfter fylkeskommunene.

Mudassar Kapur (H) [10:29:28]: Jeg har full forståelse for at representanten ikke forstår hva som skjer, særlig når han nå gir inntrykk av at han ikke har skjønt hva som sto i det brevet. Veldig mange ordførere ba ikke om mindre penger. De ba om mindre statlig overstyring og færre øremerkede midler. Det har Høyre levert på i sitt alternative budsjett, og det har også Arbeiderpartiet tatt til orde for, uten å levere på det. Jeg ville nok gått tilbake og lest det brevet mer nøye.

Tilbake til mitt opprinnelige spørsmål, som representanten ikke ville svare på. Representanten sier i sitt innlegg at man forstår hvordan Kommune-Norge har det, man ser utfordringene. Allikevel måtte det en forhandling til, og det måtte legges på 3 mrd. kr ekstra før Arbeiderpartiet med stolthet kunne gå på talerstolen og si at dette er et godt kommuneopplegg.

Hvordan vil representanten karakterisere det budsjettet Arbeiderpartiet la fram, som innebar 3 mrd. kr mindre i frie inntekter til kommunene? Hvor treffsikkert vil representanten mene at det var?

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [10:30:30]: Jeg mener at vi styrker kommuneøkonomien når vi har muligheten, og så lytter vi til de innspillene vi får på veien. Det har vi gjort. Jeg ser at for å skape rom for sin økning er det på bistand man kutter, og på Innovasjon Norge, som skaper jobber over hele landet, som gir inntekter til fellesskapet, og som løfter den pizzaen vi deler ut tilbake til folk.

Representanten kan ta det med ro. Vi ser problemene, og vi skal heller ikke være sånn at vi ikke kan lære noe nytt eller lytte til de innspillene vi får, men det er klart at vi ønsker å styrke kommunene. Vi ønsker en god offentlig sektor. Vi ønsker sterke fylkeskommuner, som representanten ønsker å legge ned. De er viktige bidragsyttere til at vi leverer gode utdanningstilbud og god tannhelse rundt om, og de er viktige regionale utviklingsaktører. Vi skal være til stede over hele landet, vi skal sørge for at de kan stille opp, og vi skal komme oss gjennom en omstilling landet trenger.

Presidenten [10:31:31]: Replikordskiftet er avsluttet.

Erlend Wiborg (FrP) [10:31:48]: Dette budsjettet handler om å levere på det viktigste for folk flest. Vi lager ikke et budsjett for å tilfredsstillte kommuner, fylker, byråkrater, statsforvalter eller andre. Vi lager et budsjett for folk flest og næringslivet.

Politikk handler om å prioritere, og prioriterer man alt, prioriterer man reelt sett ingenting. Fremskrittspartiet velger å prioritere trygghet i hverdagen, sterkere kommuner og en innvandringspolitikk som er realistisk, rettferdig og bærekraftig. Mens flere andre partier ønsker å spre pengene tynt utover, konsentrerer vi innsatsen der den merkes: eldreomsorg, skole og lokale tjenester, mindre byråkrati. Det er ikke mangel på midler, men det er mangel på vilje til å prioritere, og det er på tide å stoppe sløsingen.

Budsjettet skal ikke være en katalog over gode intensjoner, men en plan for konkrete leveranser. Hver krone skal gi bedre tjenester, ikke flere lag med administrasjon. Derfor foreslår vi i vårt alternative budsjett å styrke eldreomsorgen med 1,5 mrd. kr, øremerket til kommunene. Vi legger til rette for 4 000 nye heldøgns omsorgsplasser, hvorav 3 000 er netto tilvekst. Vi øker investeringstilskuddet til å dekke 60 pst. av den faktiske kostnaden per plass, noe som utgjør 375 mill. kr ekstra.

Til skole og barnehage foreslår vi 1 mrd. kr ekstra, 450 mill. kr i pensjonstilskudd til private barnehager og 300 mill. kr til utvikling og innkjøp i videregående skole. Vi setter av 200 mill. kr til ressurskrevende tjenester og styrker beredskapen med 1 mrd. kr til fylkesveier, 200 mill. kr til flom- og skredsikring og 100 mill. kr til nitrogenrensing av Oslofjorden.

Sånn kunne jeg ha fortsatt. Jeg nevner dette for å vise at Fremskrittspartiet prioriterer det vi mener er det viktigste.

Det er kommunene som leverer velferden, ikke mellomnivåene. Nærhet gir ansvar, og ansvar gir resultater. Fremskrittspartiet starter avvikling av den udemokratiske og byråkratiske statsforvalteren og kutter derfor 400 mill. kr der. Vi har større tiltro til at lokalpolitikere vet best hva som er best for deres egen kommune, ikke en byråkrat et annet sted. Er innbyggerne misfornøyd med avgjørelsene til lokalpolitikkerne, har de mulighet til å skifte dem ut ved neste valg. Det har man ikke med en byråkrat hos statsforvalteren.

Vi gir oss ikke der: Vi starter også avviklingen av fylkeskommunen, noe som gjør at vi kan spare 1,2 mrd. kr neste år. Vi flytter mer penger til kommunene, sånn at de kan ta over flere av oppgavene. Vi flytter makt og innflytelse nærmere folk flest, i motsetning til Arbeiderpartiet og Senterpartiet, som ønsker mer overstyring og byråkrati. Vi kutter i symbolprosjekter og byråkrati.

Det er mange grunner til at kommunene sliter økonomisk. En av grunnene er en innvandringspolitikk som har spilt fallitt. Jeg skal komme med et sitat, og jeg ber spesielt presidenten følge nøye med:

«Jeg mener Norge i dag har en innvandringspolitikk som belønner de som har mest ressurser til å flykte.»

Videre skriver personen at systemet er «verken rettferdig eller human».

Dette er ikke mine ord, men jeg antar at presidenten kjenner dem igjen, for det er dagens stortingspresidents ord fra 2018. Det er kloke ord, og Fremskrittspartiet deler synspunktet, men dessverre har partiet til presidenten valgt ikke å følge dette opp gjennom konkret politikk.

Dagens innvandringspolitikk hjelper ikke reelle mennesker på flukt; den er mer rigget for velferdsmigranter. Den fungerer ikke hvis målet er å hjelpe flest mulig, da systemet er rigget slik at man hjelper noen få – noe som koster enorme summer – istedenfor å hjelpe flest mulig. Den hjelper heller ikke hvis målet er å få til integrering, da systemet er rigget for å skape parallellsamfunn og manglende integrering.

Fremskrittspartiet har advart mot dette i snart 50 år, mens de øvrige partiene i stor grad har valgt å lukke øynene for problemene og utfordringene. For enkelte virker det å være viktigere å posere som snill og hjertevarm enn faktisk å hjelpe folk og løse utfordringene. Over 120 millioner mennesker er på flukt i verden. Alle kan ikke komme hit, men med Fremskrittspartiets modell for å hjelpe flere i nærområdene ville vi kunne hjulpet langt flere enn med dagens politikk.

Tidligere beregninger har vist at for tilsvarende sum som kostnadene vi har med å hente 35 enslige mindreårige asylsøkere til Norge, kunne vi hjulpet 8 300 mennesker i nærområdene. Fremskrittspartiet er da klar på at det er bedre å hjelpe 8 300 enn å hente 35 hit, for det viktigste må være å redde menneskeliv.

Integrering uten kontroll er heller ikke integrering – det er en forvaltning av problemer. Velferdssamfunnets bærekraft krever at vi sier tydelig ja til dem som bidrar, og et tydelig nei til ordninger som ikke virker. Dagens asylsystem er også laget for en helt annen tid. Tanken bak dagens asylsystem var at en og annen sovjetisk dissident kunne få opphold i Norge – ikke migrasjon i millio-nklassen til Europa.

Det er derfor Fremskrittspartiet ønsket å avvikle mulighetene for å søke asyl i Norge og heller innføre asylmottak i trygge tredjeland. Det vil også være mer attraktivt for dem som flykter fra kuler, bomber og forfølgelse, for de vil fortsatt kunne få beskyttelse, men da i et tredjeland, mens systemet vil være mindre attraktivt for dem som kommer på grunn av norske velferdsgoder.

Dagens mislykkede innvandrings- og integreringspolitikk får også store konsekvenser for tjenestetilbudet til innbyggerne våre. De opplever nå kutt i grunnleggende tjenester, bl.a. som følge av at regjeringen og deres samarbeidspartier har valgt ikke å dekke kostnadene kommunene har ved bosetting. Da Fremskrittspartiet satt i regjering, viste beregninger at kommunene fikk dekket sine kostnader ved å bosette flyktninger, men under dagens regjering dekkes bare rundt 90 pst. av kostnadene. Det fører til at når kommuner nå bosetter flyktninger, på anmodning fra regjeringen og IMDi, må de kutte et annet sted, enten i skole, eldreomsorg eller i andre grunnleggende tjenester.

I tillegg kommer problemer med sekundærbosetting, noe Fremskrittspartiet også har advart mot gjennom mange år. Heldigvis har flere partier i denne sal nå innsett problemet med sekundærbosetting, men fortsatt er det kun Fremskrittspartiet som kommer med konkrete forslag for å løse dette problemet. Det eksisterer ikke et eneste forslag fra noen av de andre partiene for å løse et problem alle er enige om at vi har.

Skal vi få til god integrering, må vi våge å stille krav, ikke bare snakke om det. Det er derfor Fremskrittspartiet ønsker å øke kravene for å kunne bli norsk statsborger og kreve at man skal være fullt ut integrert, ha plettfri vandel, være i jobb, være selvforsørget og snakke godt norsk for å kunne søke om familiegjenforening. Altså: Der andre partier snakker om det, fremmer Fremskrittspartiet konkrete forslag. Hvis vi ikke gjør noe med integreringen, bare reproducerer vi dårlig integrering i generasjon etter generasjon. Da får vi mange av de utfordringene vi ser i det norske samfunnet i dag – med parallellsamfunn, med mange som står utenfor og ikke føler seg som en del av samfunnet, og altfor mange som lever på offentlige ytelser. Vi ser det dessverre også i kriminalitetsstatistikken.

Fremskrittspartiet prioriterer eldreomsorg, skole, trygge lokalsamfunn og mindre byråkrati. Vi flytter penger fra parallelle strukturer til førstelinjen, og vi strammer inn innvandringspolitikken for å sikre bærekraften. Hvis målet er bedre tjenester for folk flest, må man stemme for et budsjett som leverer plasser, bemanning og trygghet fremfor nye lag med administrasjon og byråkrati.

Jeg tar opp våre forslag.

Presidenten [10:41:26]: Representanten Erlend Wiborg har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Konstanse Marie Alvær (A) [10:41:45]: Vi konkluderer nå en hektisk høst på Stortinget, som etterfulgte en hektisk sommer med høy valgkampaktivitet, hvor FrP kunne fortelle om sitt alternativ for Norge: mer fri-

het. Allikevel er det man faktisk møter i det alternative budsjettet FrP har lagt fram, flere øremerkinger og mer statlig styring over kommunenes inntekt. Samtidig foreslår FrP å fjerne fylkeskommunen og statsforvalteren og legger dermed mer press på kommunene, som da må forvalte bl.a. videregående skoler og fylkesveier.

Hvordan kan FrP, som selvutnevnt frihetsparti, levere flere øremerkinger og flere oppgaver til kommunene i sitt alternative budsjett?

Erlend Wiborg (FrP) [10:42:38]: Representanten har helt rett i at Fremskrittspartiet ønsker mer frihet. Vi ønsker mer frihet for den enkelte innbygger. Vi ønsker frihet for at en eldre person som blir skrøpelig, faktisk får en sykehjemsplass, ikke at den blir lagt ned på grunn av den dårlige kommuneøkonomien vi ser under dagens regjering.

Jeg stusser over at deler av angrepet til Arbeiderpartiet handler om at vi vil fjerne statsforvalteren. Jeg kan ta et konkret eksempel: I Fredrikstad i Østfold er det en barnefamilie som ønsket å bygge seg et hus. De fikk tillatelse av kommunen, jeg tror det var enstemmig. De var i gang med byggingen. Like før huset sto ferdig, kom statsforvalteren og sa at de ikke fikk lov, og at de måtte rive det. Hvordan kan representanten fra Arbeiderpartiet mene at det er riktig at statsforvalteren skal overprøve et enstemmig bystyre som ønsker å la noen få oppfylt boligdrømmen?

Konstanse Marie Alvær (A) [10:43:39]: Når man har gjort det til sitt partis kjernesak å kjempe for denne såkalte friheten, mener jeg at man må levere et bedre alternativ. Man kan ikke kaste om på forvaltningen i Norge og ikke stille med et tydelig alternativ og et svar på hva man faktisk skal gjøre. Realiteten er at kommunene ikke trenger mer press akkurat nå. Derfor leverer vi en solid økning i frie midler i vårt statsbudsjett, mens FrP fortsetter i vante baner og er mer opptatt av kutt enn faktisk å løse problemene. Hvordan kan FrP love mer frihet og samtidig øke statlig styring?

Erlend Wiborg (FrP) [10:44:23]: En fare når man er stortingsrepresentant, er at man ser seg litt blind på realitetene. Man omgås personer i dette bygget og glemmer å prate med dem der ute, som merker konsekvensene av den politikken som føres. Konsekvensene der ute er at vi har en historisk dårlig kommuneøkonomi, noe vi har fått under dagens regjering. Alt skyldes ikke regjeringen, men regjeringen er ansvarlig for at den har valgt ikke å prioritere kommunene, valgt ikke å prioritere eldreomsorgen, valgt ikke å prioritere skolene. Det er derfor vi ser en økning i antallet kommuner i ROBEK, noe som gir enda mindre handlingsrom for kommunene. Med Fremskrittspartiets politikk ville kommunene

hatt bedre økonomi, og innbyggerne ville fått bedre skole og bedre eldreomsorg, da vi mener det er viktigere enn Arbeiderpartiets sterke forsvar for byråkratene hos statsforvalteren.

Tage Pettersen (H) [10:45:35]: Fremskrittspartiet og Høyre er enige om mye, bl.a. at dagens innvandringspolitikk ikke er bærekraftig. Jeg sier det med utgangspunkt i at vi ikke lykkes godt nok med integreringen der ute. Sarpsborg og Fredrikstad, som er i representantenes hjemfylke, er gode eksempler på de utfordringene. Samtidig har begge vi som står her, styrt Moss kommune sammen og sett betydningen av nettopp godt integreringsarbeid.

I budsjettet til Fremskrittspartiet kutter de 3,7 mrd. kr i integreringstilskuddet, 640 mill. kr til enslige mindreårige og 370 mill. kr i norsk og samfunnsfag, bare for å nevne noen eksempler. Alt det rammer nettopp integreringen, og det rammer også integreringen av mange av dem som nå er i et integreringsløp i kommunene, som sitter i mottak der ute.

Da blir spørsmålet til representanten: Hvordan kan Fremskrittspartiet, som er opptatt av en god integrering av dem som faktisk skal være her, forsvare at man gjør de kuttene i dette budsjettet?

Erlend Wiborg (FrP) [10:46:36]: Jeg er glad for at Høyre gradvis kommer etter Fremskrittspartiet i innvandrings- og integreringspolitikken, men det er fortsatt forskjeller, og det illustrerer spørsmålet fra representanten Pettersen. Ja, Fremskrittspartiet bruker mindre penger på integrering, men det skyldes at det med vår politikk og våre forslag vil være færre å skulle integrere i Norge. Når vi strammer inn på familieinnvandring, når vi endrer asylsystemet, når vi sier nei til å hente kvoteflyktninger, kommer det færre til Norge. Da er det også rett og rimelig at vi kan kutte penger på flere av de tiltakene representanten viser til, for det er rett og slett færre innvandrere i Norge, og da er det færre å integrere. Da kan man kutte penger, sånn at vi faktisk kan bruke pengene på mange av de viktigste oppgavene, om det er skole, helse eller å la folk få beholde litt mer av egne penger.

Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [10:47:46]: Det er interessant å høre på ordskiftet. Jeg er glad for at i hvert fall verdikonservative Høyre er opptatt av god inkludering.

FrP svekker også klimainnsatsen, i en tid der vi ser varmere rekorder i desember, og der veldig mange av oss går mot en grønn jul med regn framfor snø. Klimendringene rammer også de helt vanlige folkene, som FrP later som de er opptatt av, gjennom ekstremvær, økte kostnader og utrygghet for fremtiden. Når det nå trengs

tydelige grep for å kutte utslipp og skape nye, grønne arbeidsplasser, velger FrP å sette på håndbremsen.

Hvordan kan egentlig representanten forsvare et alternativt statsbudsjett som skyver både kostnader, risiko og ansvar over på framtidige generasjoner?

Erlend Wiborg (FrP) [10:48:43]: Norge har ikke en egen atmosfære. Den politikken Sosialistisk Venstreparti fører, med å øke skatter og avgifter for folk flest og næringsliv i klimaets navn, hjelper ikke klimaet i det hele tatt, men det setter norske arbeidsplasser i fare, og det gjør det mindre romslig for barnefamilier og andre som allerede har en stram økonomi.

For eksempel fører politikken til Sosialistisk Venstreparti når det gjelder mange av de klima- og miljøkravene man har stilt til kollektivtransporten, til at fylkene rundt i hele Norge nå må redusere kollektivtilbudet. Det mener Fremskrittspartiet er uheldig. Vi ønsker positive virkemidler, mens andre partier ønsker en symbolpolitikk, selv om det medfører dårligere kollektivtransport.

Presidenten [10:49:38]: Replikordskiftet er avsluttet.

Mudassar Kapur (H) [10:50:01]: Norge står overfor store omstillinger i årene som kommer. Perspektivmeldingen viser at vi i løpet av de neste 40 årene vil få 700 000 flere over 67 år, mens antallet i yrkesaktiv alder vil være omtrent som i dag. Samtidig vil petroleumsproduksjonen falle gradvis fra første del av 2030-tallet. Det stiller krav til at offentlig forvaltning i stat, fylke og kommune er omstillingsdyktig og bruker ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov.

Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet til å styre sin egen hverdag og samfunnsutvikling. Vi må derfor redusere statlig detaljstyring, redusere byråkratiet, spre makt og myndighet og bygge samfunnet nedenfra. Detaljerte krav går ut over kommunenes handlingsrom og muligheten til å prioritere og levere tjenester tilpasset innbyggernes behov.

Høyre tok initiativ til at Stortinget ba regjeringen igangsette en gjennomgang av kommunesektorens oppgaver. En kommisjon er nå nedsatt, men det finnes flere forenklingsegrep som kunne vært tatt raskere. Denne høsten har Høyre derfor fremmet et representantforslag som inneholder konkrete forslag som vil gi kommunene mer frihet til å bidra til sterkere lokaldemokrati.

Vekst og verdiskaping i hele landet krever god infrastruktur kombinert med smart arealutvikling. Derfor er også Høyres distriktspolitikk veldig tett koblet til næringspolitikken. Disse henger tett sammen. Det viktigste for bosetting i distriktene og verdiskapingen er gode vilkår for utvikling av arbeidsplasser og næringsliv og tilgang på riktig kompetanse.

Omtrent 80 pst. av innbyggerne eier sin egen bolig, og 90 pst. eier sin egen bolig i løpet av livet, men det blir stadig vanskeligere for unge å komme inn på boligmarkedet. Etter en rekke boligministere på feltet er resultatet at vi nesten må tilbake til tiden rundt krigen for å se like lave byggetall. Nå så jeg tilfeldigvis regjeringens plan for Norge, hvor man har gått fra å si at man ønsket å bygge 130 000 boliger, til å si at man skal legge til rette for 130 000 boliger. Det synes jeg er en ærlig linje. Det er jo nettopp Høyre som gjennom flere spørsmål har avkledd dette målet til Arbeiderpartiet om å bygge 130 000 boliger, for det viste seg at det var snakk om å utstede igangsettingstillatelser til å bygge 130 000 boliger. Som vi vet, er det veldig vanskelig å flytte inn i en igangsettingstillatelse, så det at Arbeiderpartiet nå er litt ærligere på lovnadene sine, sikkert etter en liten evalueringsrunde fra i høst, er bra. Det gjør også at planen for Norge framstår veldig svak, men samtidig realistisk, sett fra Arbeiderpartiets side.

Hovedårsaken til de økte boligprisene er at det bygges for få boliger. Vi må få opp byggetakten og få flere mennesker inn på boligmarkedet. Det er også urovekkende at antallet bostedsløse har økt med over 40 pst. siden 2020. Det er et tall også Kirkens Bymisjon har slått alarm om. Dette er alvorlig, og derfor har Høyre i høst foreslått at det trengs en ny boligsosial strategi.

Kommune-Norge står i en svært krevende økonomisk situasjon. Over halvparten av norske kommuner går med underskudd. Antallet kommuner på ROBEK-listen øker, og dette er noe som har skjedd i løpet av litt over fire år etter at man egentlig kom til dekket bord, hvor de frie inntektene hadde økt hvert eneste år i åtte år med borgerlig styre, og hvor det var rekordfå kommuner på ROBEK-listen samtidig som man greide å sette ned skatter og avgifter i samfunnet, skape flere arbeidsplasser og gjennomføre en kommunereform. Mitt poeng er at dette er mulig, hvis man klarer å prioritere.

Støre-regjeringens økonomiske opplegg for kommunene er for svakt. Det er helt riktig at man nå bruker forliket til å skryte av seg selv. Jeg vil benytte anledningen til å gi litt kred til nettopp SV, Rødt, MDG og Senterpartiet for at de har greid å dytte Arbeiderpartiet litt i riktig retning, selv om dette flertallet fortsatt er en milliard bak Høyres alternative budsjett når det gjelder frie inntekter.

Det at kommunene sliter med økonomien, hindrer også kommunene i å levere sine lovpålagte tjenester. Kombinert med den statlige overstyringen blir kommunene i tillegg til å ha svak økonomi tvunget til å bruke mer tid på byråkrati, administrasjon, krangler med statsforvalteren, innsigelsesrunder og tilsyn. Det gjør at administrasjonen i kommunene øker, samtidig som lærere, sykepleiere og andre som jobber i førstelinjen i vel-

ferden, melder tilbake at de må bruke mye tid på rapportering – tid som kunne gått til nettopp tjenesteproduksjon.

Derfor er jeg veldig stolt av at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår 4 mrd. kr mer i frie inntekter, slik at kommunene selv kan bruke disse pengene der de trengs mest. Vi omdisponerer også en rekke øremerkede midler og omgjør disse til frie inntekter. Det gir kommunene reell frihet til å bestemme selv hva de ønsker å bruke pengene til, og hvordan de skal bruke disse pengene til det beste for innbyggerne. Det er innbyggerperspektivet som står i sentrum hele tiden.

I kommuneproposisjonen for 2025 ble det vedtatt en rekke endringer i inntektssystemet for kommunene som fullt ut vil rulles ut neste år. Helheten i det nye inntektssystemet vitner om at Støre-regjeringen, sammen med et flertall den gangen, verken forsto utfordringsbildet for norske kommuner eller tok hensyn til de faglige rapportene. Endringen inneholdt flere reverseringer og reduksjoner, kutt i storbytilskudd, kutt i veksttilskudd og fjerning av regionsentertilskudd. Regjeringen la opp til at man ønsket å belønne kommuner som fortsetter driften som før, ikke de kommunene som omstiller seg eller tar nye grep for å gjøre seg mer attraktive.

Høyre fremmer derfor i dag flere konkrete forslag for et bedre inntektssystem, forslag som vil kunne gi kommunene bedre overgangsordninger, mer rettferdig inntektsutjevning, bedre ivaretagelse av vekstkommuner og bedre verktøy til å møte levekårsutfordringene. Dette er det Kommune-Norge står overfor, og det er her Arbeiderpartiet bommer gang på gang.

Det er ikke bare tekniske justeringer jeg snakker om. Dette handler om å gi norske kommuner mulighet til å levere gode velferdstjenester til sine innbyggere også i framtiden. Dette handler om å møte de strukturelle utfordringene, ikke bare smøre pengene tynt utover gjennom budsjetter og forlik.

Kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet. De er de fremste leverandørene av velferdstjenester i folks hverdag. Det er i kommunene barn går på skole og i barnehage, det er i kommunene eldre får omsorgstjenester, og det er i kommunene innbyggerne møter det offentlige Norge hver eneste dag. Vårt alternative budsjett handler om å styrke lokaldemokratiet. Det handler om å vise kommunene den respekt og tillit de fortjener.

Med dette tar jeg opp Høyres forslag.

Presidenten [10:58:21]: Representanten Mudassar Kapur har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Konstanse Marie Alvær (A) [10:58:40]: Jeg legger merke til at også representanten Kapur trengte å fylle taletiden.

I en tid da kommunene trenger støtte og solide prioriteringer, velger Høyres ordførere og representanten Kapur å gå ut mot endringene i kommunenes inntektssystem – endringer som i kjent Robin Hood-stil skal ta fra dem som har mest, og omfordele det til dem som trenger det mest. For kommuner som Skien utgjør forskjellen nesten 30 mill. kr, og det har stor betydning for nettopp tjenestene vi leverer til innbyggerne våre.

Hvordan kan Høyre forsvare at man på den ene siden roper om mer penger, men når man leverer til dem som nettopp trenger det aller mest, har man ikke lyst til å ta det imot?

Mudassar Kapur (H) [10:59:30]: Det er alltid hyggelig å være til inspirasjon for andre replikanter, så det var en hyggelig start på replikken. Husk åndsverkloven!

Tilbake til temaet. Det blir jo litt rart at replikanten lurer på hvorfor Høyre ikke gir mer til kommunene, når Arbeiderpartiet ligger 4 mrd. kr bak Høyres alternative budsjett i frie inntekter til kommunene. Det er i seg selv en ganske merkelig slutning.

Så over til inntektssystemet. Problemet med regjeringens inntektssystem og de endringene man innførte, var at man ikke tok inn over seg de strukturelle utfordringene. Mye av det vi tar opp nå, er jo noe Kommune-Norge fortsatt står i. Vi har både levert treffsikre forslag som vil bidra til endring i inntektssystemet, som gjør at man løser de strukturelle utfordringene, i tillegg til at vi legger inn 4 mrd. kr mer enn Arbeiderpartiet i frie inntekter og omdisponerer øremerkede midler. Her er det mye å lære av Høyre.

Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [11:00:45]: Som medlemmene av komiteen vet – og kanskje også presidenten – kommer jeg fra Innlandet, og Innlandet er Norges største fylkeskommunale veieier, med 6 800 km vei, inkludert 1 250 broer, med et anslått vedlikeholdsetterslep på 7–8 mrd. kr. Til sammenligning er det i Oslo 142 km kommunal vei og null veier som er fylkeskommunale. Allikevel ser jeg i Høyres alternative statsbudsjett at de legger av 34,7 mill. kr til fylkesveier i Oslo, mens Innlandet får 39,4 mill. kr.

Mitt spørsmål til representanten er: Er det slik at vi allerede nå kan se oslodominansen i Høyres alternative statsbudsjett?

Mudassar Kapur (H) [11:01:41]: Høyre har lagt fram et budsjett som styrker kommuneøkonomien godt. Siden vi snakker om fylkene, vil jeg påpeke at vi i vårt alternative budsjett styrker penger til fylkeskommunene utover det regjeringen la fram i sitt budsjett.

Det er sikkert sånn at noen fordelingsnøkler gjør at man får forskjellige utslag. Likevel: Hvis man ser på summen av det Høyre legger på bordet til lokalsamfunnene

der ute, både fylker og kommuner, leverer vi et sterkt budsjett, både på fylkesveier og til skoler, og også til næringsliv og de som skaper verdier. Jeg tror derfor dette blir en litt søkt sammenligning. Jeg kunne på samme måte spurt representanten hvorfor hennes parti fullstendig svikter barnevernet i Oslo. Er det sånn at det er en oslofiendtlighet som gjør at man underfinansierer barnevernet i Oslo og driver med urettferdig fordeling, istedenfor å kunne fordele likt?

Bengt Fasteraune (Sp) [11:03:01]: Jeg vil gjerne følge opp det som går på inntektssystemet til kommunene. Jeg la merke til at Kapur var veldig tydelig på at man måtte prioritere storbyer, vekstkommuner og regionentre. Jeg kaller det en politikk som i stor grad da vil bety sentralisering.

Senterpartiet har sørget for at inntektssystemet til kommunene ble endret, slik at inntektene blir mer rettferdig fordelt mellom de skattesterke og de skattesvake kommunene. Kommuner som har fått mer penger på grunn av endringene, er f.eks. Fredrikstad og Drammen. Det er kommuner som absolutt trenger dette. Det gjelder ikke bare de minste kommunene, som Senterpartiet ofte blir beskyldt for å ivareta.

Kan representanten forklare hvorfor Høyre ønsker en mindre rettferdig fordeling mellom kommunene, siden de stemte imot disse endringene i skattesystemet?

Mudassar Kapur (H) [11:04:05]: For et fantastisk premiss for spørsmålet – som legger til grunn en politikk Høyre ikke står for.

Dette blir en litt spennende øvelse: Her står representanten for et parti som nå har blitt med i et forlik som for det første gir kommunene 1 mrd. kr mindre enn det Høyre gjør. Man kan spørre representanten om hvorfor det er slik at han mener kommunene ikke trenger de ekstra pengene.

Så til inntektssystemet. Senterpartiet fikk jo bevist, bare noen måneder etter at kommuneproposisjonen og nytt inntektssystem var vedtatt, at man var fullstendig på bærtur når det gjaldt å forstå Kommune-Norge. Senterpartiets kommunalminister la fram et budsjett man mente var det beste budsjettet for Kommune-Norge på mange år. En uke etterpå satt man i krisemøter og måtte spa på mer penger for å reparere sitt eget budsjett. Det var nettopp fordi man i arbeidet med inntektssystemet ikke forsto hva Kommune-Norge sto i, og det har man fortsatt ikke forstått.

Hanne Beate Stenvaag (R) [11:05:23]: Det er interessant at også Høyre ser den vanskelige situasjonen som er i norske kommuner, og har lagt inn 4 mrd. kr ekstra til kommunene. Deler av finansieringen er imidlertid hentet fra fylkeskommunen. Høyre skriver også i

sitt program at fylkeskommunen er et fordyrende mellomledd. Derfor lurer jeg på hvordan representanten ser for seg at oppgavene til fylkeskommunen skal organiseres, og om han mener at de oppgavene fylkeskommunen har, vil bli borte. Jeg lurer også på hvordan dette skal bli veldig økonomisk besparende.

Mudassar Kapur (H) [11:06:11]: Jeg takker for spørsmålet.

For det første er det sånn at inndekningen i vårt budsjett legges fram som en helhet. Vi kutter i byråkrati og subsidier og gjør andre omdisponeringer, sånn at vi kan levere på våre prioriteringer for både kommuneøkonomi, skatt, skole, politi, osv. Jeg tror man kan lese seg fram til i budsjettet at det er en helhetlig inndekning vi legger fram.

Så til spørsmålet om fylkeskommunen. Jeg er enig med dem som sier at man ikke bare kan legge ned fylkeskommunen over natten. Det mener jeg er en helt useriøs måte gjøre det på. Derfor har Høyre nettopp lagt fram et forslag om en realistisk, gjennomførbar metode for å starte avviklingen av fylkeskommunen. I første omgang ønsker vi en oppgavegjennomgang for å se på hvor disse oppgavene kan ligge, hos stat eller aller helst hos kommune, og så må man ta faglig begrunnede beslutninger, men at fylkeskommunen må vekke som forvaltningsnivå, er helt sikkert.

Presidenten [11:07:06]: Da er replikkordskiftet avsluttet.

Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [11:07:33]: Kommunesektorens frie inntekter øker med 8,4 mrd. kr i statsbudsjettet for 2026. Det gir kommunene et handlingsrom utover demografikostnadene på 5,5 mrd. kr, men la oss være ærlige: Velferden bygges ikke her i denne salen. Den bygges i klasserommene, på sykehjemmene, i barnehagene og mange andre steder i kommunene. Når SV sammen med flertallspartiene nå styrker kommunene med milliarder, gir vi læreren tid til å se barnet som sliter, eller den stille jenta i klasserommet som ikke lager noe bråk. Vi gir helsefagarbeideren tid til å holde en hånd, også når dagen er tung. Alle bor i en kommune. Derfor har SV sammen med Arbeiderpartiet, Rødt, Senterpartiet og MDG sikret milliarder ekstra til velferden der folk bor. Når kommunene står sterkere, står også folka og nabolagene sterkere, og for oss er det en kamp for verdighet og trygghet.

Vi vet hva som står på spill. Kommuner over hele landet har varslet kutt i eldreomsorg, psykisk helse, kultur og skole. Dette er ikke tall på et ark eller, som vi har diskutert, linjer i et budsjett. Det er livene våre.

I Øyer har kommunen vurdert å fjerne fellesmåltider på Bakketun bosenter. For beboerne betyr det mer

enn mat. Det betyr fellesskap. Når det forsvinner, frykter de isolasjon. Å rive bort et så viktig tilbud er å la folk visne på rommet, sa gammelordføreren i Øyer, som nå også er beboer. I Førde har omsorgssenteret meldt om mangler på det mest grunnleggende: vaskekluter, håndklær, bleier og sårutstyr. Ansatte sliter, og pasienter får ikke den pleien de har krav på. Dette er varsellamper.

Derfor er SV glad for at vi nå har en ytterligere styrking av kommuneøkonomien. Vi vet at det trengs mer, men vi begynner her, for trygghet i hverdagen kan ikke vente. Dette er første skritt mot en kommuneøkonomi som gir tryggere tjenester, bedre bemanning, flere lærere, et sterkere barnevern – også i Oslo – og en verdig eldreomsorg.

Dette handler også om inkludering og å ta vare på folk i sårbare livssituasjoner, for ingen skal falle utenfor fordi kommunen mangler ressurser. Barn som vokser opp i fattigdom, skal ha en trygg barndom, og vi prioriterer tiltak som gjør at flere kommer ut av fattigdom. Folk med funksjonsnedsettelse skal få den hjelpen de trenger, og de som sliter med psykisk uhelse, skal få hjelp. Trygghet og verdighet kan ikke være luksus, det skal være grunnleggende rettigheter. La meg være tydelig: Når folk opplever trygghet, fellesskap og at de hører til, bygger vi ikke bare velferd, vi bygger også forsvarsvilje, fordi et samfunn som tar vare på sine innbyggere, er et samfunn folk vil stå opp for.

Vi har også økt rammen til Husbanken med 2 mrd. kr. Det er ikke bare et tall, det er nøkkelen til trygghet for tusenvis av familier. Husbanken skal fortsatt bidra til flere rimelige boliger, til at unge kan komme inn på boligmarkedet, og til at kommunene skal få mulighet til å gi hjelp til dem som står i kø for en bolig. SV forventer at denne ordningen vil gi flere startlån, flere boliger til vanskeligstilte og en reell styrking av kommunenes mulighet til å bekjempe bostedsløshet, for trygghet handler ikke bare om omsorg, det handler også om å ha et sted å bo.

I dette budsjettet er også Sametingets budsjett styrket, med 10 mill. kr, i enigheten. Det er viktig for SV, for vi vet at urfolks rettigheter og kultur må sikres i praksis og ikke bare i festtaler. SV sto i bresjen for å få satt ned Sannhets- og forsoningskommisjonen, som kom med sin rapport i fjor. Rapporten må følges opp med handling. Disse midlene må forvaltes av Sametinget, med reell selvbestemmelse.

Vi har lagt steiner til et fundament, et fundament for trygghet, verdighet og fellesskap. Velferden bygges ikke av festtaler, men av handling – av læreren som ser barnet, av helsefagarbeideren som holder en hånd, av Husbanken, som gir nøkkelen til et hjem, og av Sametinget, som får reell selvbestemmelse. Budsjettet er ikke perfekt. SV skulle gjerne gått lenger, men vi har tatt de første

skrittene, og vi gjør det med en klar beskjed: Ingen skal falle utenfor – ikke den som trenger hjelp, ikke den som trenger et hjem, og ikke den som kjemper for språk og kultur.

Presidenten [11:12:37]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [11:12:48]: Sosialistisk Venstreparti har en tradisjon for å kalle seg et feministisk parti, men i valgkampen så vi at Sosialistisk Venstreparti, i bytte mot stemmer, gikk i kompaniskap med konservative islamske miljøer som bl.a. har tatt til orde for dødsstraff for homofili og ikke er dem man kanskje tenker først på når det gjelder kvinners rettigheter. Det valgte altså Sosialistisk Venstreparti å gjøre. I sitt alternative statsbudsjett foreslo de også å øke, ensidig, bevilgningene til Islamsk Råd.

Mitt spørsmål til SV er: Har SV en god smak i munnen når de knyttes til organisasjoner med slike verdier?

Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [11:13:40]: Jeg antar at representanten har hørt om drapet på Tamima, som var på jobb. Det tiltaket som lå inne i SVs alternative budsjett, handlet om å beskytte minoritetskvinner på jobb. Jeg vil anta – kanskje ikke? – at representanten burde være opptatt av de samme tiltakene. SV har også gjennom valgkampen vært tydelig på at vi mener folkemord hører ingensteds hjemme, og det er årsaken til at flere av de muslimske organisasjoner stilte seg sammen med SV i kravet. Dessverre valgte et annet flertall i denne salen ikke å være med på å stoppe folkemordet med de ulike virkemidler vi hadde. Jeg skjønner at Fremskrittspartiet, med sin israelfvennlighet, ikke er der er at man ønsker å stoppe folkemordet på samme måte, men for SV kan ingenting være uprøvd, når vi ser et folkemord livestreamet på sosiale medier og rett foran oss.

Erlend Wiborg (FrP) [11:14:37]: Når man ser Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, og ikke minst budsjettavtalen, kommer det veldig tydelig frem hva man prioriterer, og hva man nedprioriterer. Dessverre vil kommunene fortsatt ha en veldig anstrengt økonomi med det budsjettet som blir vedtatt. Stadig flere sykehjem og skoler står i fare, rett og slett på grunn av at Sosialistisk Venstreparti har prioritert det annerledes. Det er ikke en kritikk bare Fremskrittspartiet kommer med. Det kommer jo fra representantens egne partifeller, som også er veldig misfornøyd.

Mitt spørsmål er: Er representanten, som også er en forlikspartner, enig med komitéleder Stenvaag når hun kategoriserer deler av budsjettet som skammelig?

Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [11:15:32]: Denne representanten, undertegnede, er enig i at det er

svært uheldig at vi ikke tar inn mer enn 100 kvoteflyktninger. Det jeg derimot også er opptatt av, er at SV i sitt alternative statsbudsjett la inn over 10 mrd. kr til kommunesektoren. Når vi er i en enighet, er vi nødt til å inngå kompromisser. Jeg skulle svært gjerne sett en større sum til kommunene.

Det jeg også legger merke til, og som jeg gjerne skulle stilt representanten spørsmål om, handler om kommuneøkonomien. Representanten og Fremskrittspartiet er opptatt av god kommuneøkonomi og lokalt selvstyre, men det ser virkelig ikke ut som at representanten og FrP faktisk mener det de sier, når de tar statlig eldreomsorg bort fra kommunene, for da sier man samtidig at man ikke har tillit og rom til at kommunene kan utøve den viktige velferdstjenesten det er å drive med god eldreomsorg.

Mudassar Kapur (H) [11:16:43]: La meg først gratulere representanten med forliket. Jeg synes representantens parti har vært forfriskende ærlig om hva det synes om egne forhandlingsresultater. Det er så sjelden man møter representanter som ikke gjør noe annet enn å klage over hvordan forhandlingene går, hvordan resultatet er, som sier at historien skal dømme oss, og som fra talerstolen sier at de gjerne skulle gått lenger. Det er mye som rett og slett ikke er bra. Det synes jeg er litt ærlig. Det skjønner velgerne, de skjønner at man må gi og ta, men vi her inne i salen trenger å bli litt klokere. Det snakkes veldig mye i generiske former om at dette rett og slett er for dårlig, det er ikke bra nok og så videre. Kan representanten prøve å belyse dette litt mer, konkretisere litt mer hva SV er misfornøyd med? Hvor er det SV mener at man skulle ha kommet lenger i disse forhandlingene, særlig på vårt felt?

Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [11:17:45]: Persepsjon er en øvelse, og det handler om hva man hører når andre snakker. Jeg vil anta at det er opposisjonens glede å høre det man ønsker å høre når andre har innlekkene sine. Jeg var tydelig i innlegget mitt på at jeg er glad for den styrkingen vi har fått til i kommuneøkonomien. Jeg er veldig glad for toppet barnehagebemanning. Jeg synes det er fantastisk at vi har fått til en styrking av rettssikkerheten. Jeg synes det er mange gode gjennomslag i denne budsjettenigheten. At vi i tillegg styrker distriktspolitikken så mye som vi gjør i denne enigheten, setter jeg stor pris på. Så er det sånn at det alltid er gi og ta i en budsjettforhandling, og jeg antar at representanten kjenner godt til Erna Solbergs regjeringssperiode, hvor det også var rom for å være tydelig på hva man ikke fikk.

Bengt Fasteraune (Sp) [11:19:08]: Jeg tror vi begge er fornøyd med at vi har klart å styrke kommuneøko-

nomien. I budsjettenigheten sørget vi også for at brorparten av midlene til kommunene ikke lenger er øremerket, men gis til kommunene over rammen, slik at de selv kan bruke pengene der det er mest behov. Senterpartiet mener inderlig at det er den beste, og kanskje den eneste rettfærdige, måten å fordele midlene på.

Da har jeg et spørsmål til representanten: Er representanten enig med Senterpartiet i at vi må ha minst mulig øremerking av midler til kommunene, og vil SV følge opp dette i senere budsjettforhandlinger?

Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [11:19:58]: Det er helt åpenbart at det er et høyt styringstrykk på kommunene, og SV skal være med på å legge godt til rette for at vi har et riktig styringstrykk, men samtidig sørge for at en god velferd bevares ute i kommunene. Lokalt selvstyre og selvråderett innebærer også retten til å gjøre valg som andre er uenig i. Jeg er helt sikker på at veldig mange kommuner kommer til å gjøre kloke og gode valg. Det jeg derimot også ser, er at vi har en del borgerlig styrte kommuner som i mindre grad tar vare på velferd, som velger å kutte for f.eks. å la være å ha eieendomsskatt eller andre inntektspotensial som er i kommunene. Det synes jeg er en dårlig ting, men det innebærer ikke at jeg skal være med på bare å øremerke av den grunn. Vi i SV mener at vi må ha en reell selvråderett og et reelt lokaldemokrati, og det innebærer også retten til noen ganger å gjøre valg SV ikke er enig i.

Presidenten [11:20:58]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Bengt Fasteraune (Sp) [11:21:35]: Senterpartiet mener at demokratiet må være tuftet på at folk skal ha mest mulig påvirkning på sin hverdag. Politisk makt må desentraliseres, ikke sentraliseres. Det kommunale selvstyret må tillegges mye større vekt i all offentlig forvaltning. I en urolig verden er desentralisering av makt og myndighet avgjørende for en god og fleksibel beredskap. Evnen til å håndtere det uforutsette krever handlegkraftige og selvstendige organisasjoner. Kommunene har en avgjørende rolle i dette arbeidet.

For å videreutvikle livskraftige samfunn i hele Norge må vi unngå sammenslåinger og strukturer som flytter makt vekk fra lokaldemokratiet og over til et ensiktsløst statlig byråkrati, et byråkrati som over tid har vokst seg for stort. Generalistkommuner, tre forvaltningsnivåer samt kort avstand mellom de folkevalgte og innbyggerne gir gode muligheter til å flytte flere statlige oppgaver nedover i systemet, stimulere til forenkling og gi innbyggerne nærhet til tjenester som berører dem i hverdagen.

Statens oppgave er å bygge opp under kommunenes evne til å planlegge, iverksette og gjennomføre pålagte oppgaver og tjenester på en god måte. Stortinget og re-

gjeringen må bygge strukturer og styringssystemer som underbygger kommunenes viktige rolle i det norske samfunnet. Dette krever vesentlige endringer i dagens styringssystem. I dag opplever kommunene i for stor grad at fragmentert detaljstyring og rigid kontroll fra staten tar for stor plass.

Målet med kommunekommisjonen er å sørge for at kommunene får friheten til å finne gode, lokale løsninger, slik at kommunene kan tilby innbyggerne gode tjenester. Det er regjeringens, og særlig kommunal- og distriktsministerens, ansvar å unngå at kommunenes oppdrag blir et resultat av gode intensjoner fra mange andre departementer. Det er flere fagdepartementer som legger føringer for kommunene gjennom normer og bestillinger. Dette må koordineres og styres på en helt annen måte enn i dag.

Det er avgjørende at kommunestyrene i størst mulig grad bestemmer over arealet i sin egen kommune. Denne oppgaven er en svært viktig del av det kommunale selvstyret og må ikke pulveriseres. Både geografiske forhold, antall innbyggere og demografi krever nærhet til beslutningene, og i tillegg er det lokalsamfunnet som skal leve med konsekvensene av valgene de selv fatter.

Kommunene står midt i en krevende omstilling. Dette krever konkrete virkemidler som fremmer innovasjon, digitalisering og teknologiutvikling for å legge til rette for gode tjenester, til tross for demografiske endringer. Staten skal stille opp for kommunene og bistå slik at digitaliseringen kan sørge for at de gir bedre tjenester, og frigjøre arbeidskraft der det er mulig.

Et redusert statlig byråkrati, gode og forutsigbare økonomiske rammer og en hverdag uten statlig detaljstyring og kontroll vil gi kommunene det løftet de fortjener for å gi gode og hverdagsnære tjenester til folk gjennom hele livsløpet. I vårt langstrakte land har vi ikke noe alternativ. Sterke kommuner med stor handlefrihet er den viktigste forutsetningen for gode lokalsamfunn i hele landet.

Norge må ta et større ansvar for sin egen sikkerhet og beredskap framover. Her har kommunene en nøkkelrolle. Kommunene er de som er nærmest innbyggerne og kjenner deres hverdag og hvilke ressurser som finnes til å håndtere det kjente og det ukjente. Det er i kommunene folk bor, og det er her offentlig sektor, det private næringsliv og frivillig sektor finner sitt skjæringspunkt. Vi kan bygge opp infrastruktur og beredskapsorganisasjoner og investere i mye dyrt utstyr, men er det ikke tilstrekkelig med folk som kjenner lokale forhold, vil ikke Norge være rustet for å håndtere krisene som kommer, og som mest sannsynlig vil inntreffe hyppigere i fremtiden.

Når vi nå legger fram et budsjett som øker de frie inntektene, som er tydelig på det kommunale selvstyret og ikke minst er tydelig på hvilke oppgaver kommunene

skal ivareta for samfunnet, er det vel så viktig som penger. Vi må sørge for at kommunene får troen på oppgavene og selv klarer å prioritere, slik at de viktigste tingene blir gjort først.

Presidenten [11:26:36]: Det blir replikkordskifte.

Bjørn Larsen (FrP) [11:26:57]: Det er verdt å merke seg en ting når man leser Senterpartiets alternative statsbudsjett: Skal man få støtte, hjelper det å være på god fot med Senterpartiet, helst med partimedlemmer i styret. I kultur- og frivillighetsdelen i budsjettet har Senterpartiet nemlig listet opp 70 navngitte frivillige organisasjoner, lag, foreninger og særinteresser som får direkte støtte – én for én, post for post. Det er ikke rammefinansiering, det er detaljstyring og politisk håndplukking, der staten skal avgjøre hvilke organisasjoner som er de viktige.

Fremskrittspartiet mener at frivilligheten fortjener frihet, forutsigbarhet og likebehandling, ikke et system der man støtter avhengig av politisk nærhet. Derfor vil vi heller gi brede ordninger, der folk og organisasjonene styrer seg selv og ikke etter Senterpartiets partibok.

Hvor mange av disse organisasjonene har Senterpartiet fått med seg inn i forliket med de øvrige partiene?

Bengt Fasteraune (Sp) [11:27:57]: Når man er opp tatt av frivillige organisasjoner og deres arbeid for stor samfunnet, og man putter på én krone, får man igjen fem. De frivillige organisasjonene som bl.a. er listet inn i Senterpartiets alternative budsjett, er frivillige organisasjoner som har god og viktig anerkjennelse ute i hele samfunnet. For oss har det ikke vært noe mål i forhandlingene at vi skal putte én og én frivillig organisasjon inn i det som har vært forhandlingsgrunnlaget med de andre partiene. For oss er dette å vise – navngi og vise for hele verden – at vi setter pris på det arbeidet som gjøres. Istedenfor bare å pakke det inn i noen faste rammevilkår i store potter, ønsker vi å synliggjøre det arbeidet de har gjort. Derfor er de også nevnt i vårt alternative statsbudsjett.

Bjørn Larsen (FrP) [11:28:51]: Det er synd på alle de mange hundre, kanskje tusen, organisasjonene rundt omkring i landet som ikke ble nevnt blant de 70 Senterpartiet prioriterer som sine viktigste.

Senterpartiet var en gang et borgerlig parti og har ved flere anledninger nå i høst samlet flertall mot regjeringen, sammen med bl.a. Fremskrittspartiet, i gode saker vi er enige om. Resultatet vi ser i dag, med samarbeidet med Arbeiderpartiet og de øvrige tuttifruttipartiene, er at det har blitt 3 mrd. kr mer til kommunene. Til sammenligning har Fremskrittspartiet foreslått 5,8 mrd. kr

til kommunene, og Høyre foreslår 4 mrd. kr til kommunene. Forskjellen er tydelig – på borgerlig side prioriteres kommunene, men ikke så mye på tuttifruttsiden. Senterpartiet ville ha kommet bedre ut i en av sine kanskje viktigste kjernesaker hvis de hadde samarbeidet med de borgerlige partiene istedenfor med tuttifruttipartiene. Hva tenker representanten om det?

Bengt Fasteraune (Sp) [11:29:58]: Det er riktig at Senterpartiet er i en situasjon hvor vi kan være med og støtte de partiene vi mener er viktige for våre kjernesaker. Vi hadde i vårt alternative budsjett 6,5 mrd. kr vi ønsket å styrke kommunene og fylkeskommunene med. Det er mindre enn det det ble gjennomslag for i budsjettforliket, men samtidig mener vi at det er den totale pakken som er det viktigste for oss.

Når jeg har hørt en del av innleggene fra andre partier i salen, vil jeg jo si at når det gjelder mye av det bl.a. Fremskrittspartiet og delvis også Høyre står for i en sentraliseringspolitikk, som betyr færre kommuner, større kommuner, bortfall av folkevalgte organer, må det nok en større pakke til for at Senterpartiet skal velge et annet alternativ enn det vi har gjort nå i år.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Bjørn Larsen (FrP) [11:31:00]: Senterpartiet sier de vil styrke lokaldemokratiet, men står bak et forlik som viderefører innsigelser, føringer og statlig overstyring fra både fylkeskommunen og Statsforvalteren. Fremskrittspartiet ønsker å redusere denne innsigelsesretten og la lokale vedtak få faktisk betydning. Når skal Senterpartiet begynne å stole på kommunene i praksis, ikke bare i festtaler, og ikke videreføre det innsigelsesmarerittet man må gå gjennom hos både fylkeskommunen og Statsforvalteren?

Bengt Fasteraune (Sp) [11:31:33]: Vi er i stor grad enig i mye av Fremskrittspartiets politikk med hensyn til det som går på innsigelser og et lokalt selvstyre. Vi i Senterpartiet ønsker at kommunen skal kunne forvalte sine områder, bl.a. arealpolitikk, på en helt annen måte enn det som blir gjort i dag. Der er vi enige.

Det som er utfordringen med Fremskrittspartiet, er at de sier de vil fjerne statlige organer, men vi opplevde det motsatte da de satt i regjering. De var jo da med på å styrke de statlige organisasjonene. Vi ser det på Statens vegvesen, vi ser det delvis på hvordan de har organisert jernbanen. For oss er det viktig at vi – også med Statsforvalteren videre i systemet – klarer å få en politikk som gjør at det blir mindre av både innsigelser og detaljstyring.

Tage Pettersen (H) [11:32:36]: Som jeg sa i finansdebatten for noen uker siden, virker det som om Senterpartiet møtte sine overkvinner i budsjettforhandlingene. Resultatet er på mange måter at partiet har måttet abdisere som kommunepartiet. Da hjelper det for så vidt lite om representanten gjemmer seg bak at hans eget partis alternative budsjett var bedre.

Realiteten er at representanten i dag støtter en økning til kommunene som er langt lavere enn satsingen f.eks. Høyre har lagt inn. Noen helt tilfeldige eksempler på utslag av dette er Dovre kommune, som ville fått 200 000 kr mer med Høyres budsjett, Moss kommune, som ville fått 10 mill. kr mer med Høyres budsjett, eller Oslo, som ville fått 156 mill. kr mer. I tillegg frigjør også Høyre i sitt alternative budsjett 1,4 mrd. kr fra øremerking.

Er det med en litt bitter bismak representanten står her og må forsvare denne enigheten, når han vet godt at kommunene har behov for så uendelig mye mer i hverdagen der ute?

Bengt Fasteraune (Sp) [11:33:37]: Jeg har overhodet ingen bitter bismak. Jeg refererte til vårt alternative budsjett med at vi kanskje ønsket enda mer, men vi klarte å forhandle fram et budsjettforlik vi er fornøyd med. Ikke minst klarte vi å forhandle fram et budsjettforlik hvor øremerkingene forsvant nesten uten unntak – kanskje litt på barnehage, med de 600 mill. kr der, ellers er dette frie midler til kommunene. Mange av kommunene er fornøyd med det som har skjedd.

Vi er opptatt av å forhandle med noen som også ser på kommunestrukturer og hvordan vi skal organisere oss i framtiden. Jeg opplever bl.a. i Innlandet at Høyres representanter der ser for seg at der hvor vi i dag har 23 kommuner, skal det i framtiden være 6, fordi man ønsker at kommunene skal være en del av det samme som regionsentrene er i dag. En slik politikk ønsker vi oss ikke i Senterpartiet, og derfor er vi fornøyd med det vi har klart å forhandle fram i budsjettforliket.

Presidenten [11:34:41]: Replikkordskiftet er omme.

Marius Langballe Dalin (MDG) [11:34:55]: Denne hausten har eg kjent på glede, på sorg og på glede igjen. Det begynte med ei enorm glede over at MDG kom over sperregrensa, og at vi sikra ein siger for tuttfrittigjengen. Så fekk eg sjokk og kjente på ei sorg over at eg sjølv var den som kom inn, med alle dei moglegheitene og spennande utfordringane eg hadde forventa å ta til med, men igjen kom den enorme gleden over det privilegiet det er å få lov til å vere med og forhandle MDGs første budsjett saman med denne fantastiske gjengen. Det er eit privilegium det er vanskeleg å setje ord på, kor stort det eigentleg er.

No har vi verkeleg fått sjansen til å setje eit grønt avtrykk på dette budsjettet, med ein stor siger for klima og natur. Vidare har vi kome eit stykke på veg med å sikre fylkeskommunen meir pengar til kollektiv, både gjennom ein milliard ekstra som er tenkt til kollektiv, og gjennom over 600 mill. kr til lågare priser i kollektivtilbodet på samferdselsbudsjettet. Dette meiner vi er viktige satsingar. Sjølv om vi gjerne skulle hatt dei mykje større, meiner vi dette er eit viktig skritt på vegen. Vi har også fått på plass ei utgreiing av månadskort til ein femhundrelapp. Det er kjempeviktig for dei som har dårleg råd og pendlar med buss, og for distrikta. Om eg skal ta bussen til Bergen i dag, frå Nordfjordeid, kostar det 700–800 kr ein veg. Dette er rett og slett ein enorm lette, også for Distrikts-Noreg. I Oslo vil ein familie med to pendlarar spare ca. 30 000 kr i året. Det er store pengar for dei som må telje kroner.

Det er sjølv sagt også mykje anna å glede seg over i budsjettet, bl.a. at vi har fått på plass pengar til FORREGION, som er viktig for næringsutvikling i distrikta. Det er særleg to saker mange har teke kontakt med meg om. FORREGION er den eine, og folkehøgskulane er den andre. Det er om desse to flest har teke kontakt, og det er veldig viktig å få på plass. Det siste er ikkje på dette budsjettet, men det er likevel viktig.

Vi har også Merkur-programmet, som er superviktig for dei små butikkane. Eg kjenner godt ein av dei som har drive dette programmet fram, og som leia det tidlegare. Kor viktig det er, er knapt mogleg å overvurdere. Vi har også fått på plass 10 mill. kr ekstra til Sametinget. Vi skulle gjerne ha kome endå lenger når det gjeld saka om samiske språk, men dette blir likevel ei viktig satsing vi gleder oss over.

Det er også sorg over noko, bl.a. at vi ikkje eingong kom i gang med å jobbe for kvoteflyktningane. Vi meiner det skal vere ein streng flyktningpolitikk, men det skal vere ein human og rettferdig flyktningpolitikk. Slik vi ser det no, har vi altfor lite til dei som treng det mest. Vi skulle veldig gjerne vore på ein heilt annan stad i dag, men dette må vi jobbe med framover.

No blir dei ståande, desse tre: tru, håp og glede. Det er glede over alt vi har fått til, og håp om at vi skal få til eit paradigmeskifte i norsk politikk for klima, for natur og for dei som ikkje er fødde enno. Til sist er det tru på det samarbeidet vi er så godt i gang med – den gode dialogen og den gode stemninga vi har i tuttfrittigjengen no. Vi skal få det til saman.

Presidenten [11:38:58]: Det blir replikkordskifte.

Helge André Njåstad (FrP) [11:39:12]: Eg skal innrømme at eg hadde litt av den same følelsen knytt til at MDG fekk inn mange stortingsrepresentantar, nemleg ein viss grad av sorg, men eg registrerer at representan-

ten har snudd sorga til glede, og eg kan melda at det har vore gledeleg å samarbeida med representanten i komiteen.

Eg merkar meg at MDG i sitt alternative budsjett har sett av 60 mill. kr til oppfølging av natur, og at ein vel å gje det til statsforvaltarane. Det synest eg er litt merkeleg, for det er jo kommunane som er ansvarlege for arealpolitikken. Viss ein ønskjer å satsa på natur, burde ein vel ha sett kommunane i stand til å gjera ein betre jobb heller enn å setja staten i stand til å overstyra, koma med innseiingar, ha tilsyn og plaga kommunar.

Spørsmålet mitt er: Kvifor vel MDG å styrkja staten og kontrollmekanismane meir enn å styrkja folkestyret, lokaldemokratiet og dei som har ansvaret for å ta vare på norsk natur?

Marius Langballe Dalin (MDG) [11:40:06]: Vi styrkjer heldigvis begge delar. Vi styrkjer kommuneøkonomien gjennom 3 mrd. kr frie midlar og i tillegg 700 mill. kr mindre styringstrykk. Det er ingen tvil om at statsforvaltarane har altfor små ressursar til å kunne prioritere å jobbe proaktivt med saker for å ta vare på naturen. Det blir rapportert frå statsforvaltarane at desse ressursane er på eit minimumsnivå. Det gjev lang saksbehandlingstid, det gjer det mindre føreseieleg, og det vil gjere det vanskelegare for kommunane å få jobba konstruktivt saman med statsforvaltarane med sakene. Vi meiner det er heilt avgjerande viktig at statsforvaltarane kan prioritere natursaker. Slik det er i dag, er det, som sagt, altfor dårleg. Ikkje minst har vi fått sett av 1 mrd. kr til utvikling av nye prosjekt, nye verneområde, f.eks. på skog. Det trengst ressursar der.

Helge André Njåstad (FrP) [11:41:05]: Det høyrest ut som at kommunane etterlyser fleire statsforvaltarar, fleire tilsette, fleire brev og fleire innseiingar. Det er stikk i strid med det norske kommunepolitikkarar ønskjer. Dei ønskjer meir tillit, og dei ønskjer at dei i ro og fred, utan innblanding frå staten, får laga gode arealplanar og ha gode prosessar.

Er ikkje MDG einig i at arealpolitikken blir best av at det er dei lokale folkevalde, som står direkte ansvarlege overfor innbyggjarane i val, som skal styra arealpolitikken, heller enn ein tilfeldig statleg byråkrat, som ingen kjenner og ingen kan stemma på?

Marius Langballe Dalin (MDG) [11:41:40]: Aller først: Eg gløymde å takke representanten for godt samarbeid i komiteen.

Dette er ikkje ei betaling for fleire innseiingar, men for meir riktige innseiingar – og ikkje minst jobb med f.eks. frivillig skogvern, som eg registrerer at dei fleste partia ikkje har noko som helst imot. Då må vi ha gode prosessar, vi må ha dei riktige ressursane og velje dei rik-

tige områda. Det er, som sagt, ikkje snakk om meir innseiingar, og det står ikkje i motstrid til å jobbe betre med planane i kommunane, for vi er heilt einige om at det bør vere meir ressursar til det. Vi har også sett av midlar som kan brukast til f.eks. planvask i kommunane, men det er sjølv sagt ikkje på budsjettet til statsforvaltaren, det er på andre postar.

Vi meiner at dette er eit godt budsjett for naturen. Så registrerer vi jo ei politisk ueinigheit om kor mykje ein skal ta vare på naturen, og kor mykje ein skal la det kommunale sjølvstyret overkøyre naturen. Vi meiner det siste er feil, og at det å ta betre vare på naturen er riktig.

Bengt Fasteraune (Sp) [11:42:59]: Jeg vil gjerne følge opp lite grann det representanten Njåstad var inne på. Kommunestyrene består av lokale folkevalgte, og de skal i størst mulig grad bestemme over arealet i sin kommune. Denne oppgaven er en svært viktig del av det kommunale selvstyret og har vært forankret i hundrevis av år i Norge. Geografiske forhold, antall innbyggere og demografi krever nærhet til beslutningene. Det er også lokalsamfunnet som skal leve med konsekvensen av valgene i arealpolitikken. I tillegg er det slik at 90 pst. av arealsaker starter i kommunene.

Er representanten Langballe Dalin enig med Senterpartiet i at vi bør gi mer makt til kommunene og lokaldemokratiet i arealpolitikken?

Marius Langballe Dalin (MDG) [11:43:56]: Her er nok Senterpartiet og Miljøpartiet Dei Grøne tydeleg ueinige. Vi meiner at det å ta vare på naturen må ha ein større prioritet i sakene. Eg har sjølv vore kommunepolitkar i ti år, eg slutta no i løpet av oktober, og eg ser alle dei vanskelege dilemmaa. For meg også er det nokre gonger vanskeleg å seie at ein må la naturen gå først, framfor viktige lokale interesser. Dei fleste gongene går jo faktisk dei lokale interessene først. Vi er tydeleg ueinige om korleis dette skal handterast, men eg er ute etter å finne løysingar saman som vi kan få fleirtal for, slik at vi kan både sikre lokale interesser og ta betre vare på naturen. Eg håpar også på eit godt samarbeid med Senterpartiet om akkurat dette, f.eks. med å få vurdering av natur mykje tidlegare i arealprosessane, gjerne allereie i arealdelen i kommuneplanen.

Bengt Fasteraune (Sp) [11:44:57]: Arealpolitikk er mer enn bare å ta vare på natur. Arealpolitikk er en forutsetning for vekst og utvikling i mange kommuner. Arealpolitikk er skapt slik at det er en interesse som starter en prosess. Det vi ofte ser med MDGs politikk, er at de kommer for sent inn i prosessen, og at det er innsigelsene som blir resultatet av MDGs politikk.

Mener representanten at det er fornuftig at innsigelsen er verktøyet for den arealpolitikken MDG står for?

Marius Langballe Dalin (MDG) [11:45:44]: Eg trur ikkje representanten høyrde ordentleg etter kva eg sa i førre runde, nemleg at ein bør få dette mykje tidlegare i prosessen, gjerne allereie i arealdelen i kommuneplanen. Vi meiner det er viktig å få det tidleg, slik at vi ikkje bruker mykje krefter, både offentlege og private krefter, på saker der vi allereie tidleg burde skjønt at her er det så viktige naturverdiar at vi ikkje kan gå vidare – og også få avklart at det i andre saker er greitt å gå vidare. Vi er heilt einige i at noko bruk av natur er nødvendig i kommunane, men då treng vi også ordningar som gjer at vi kan kompensere for det naturtapet når det er nødvendig å ta vare på natur. Dette er noko vi er veldig interessert i å få Stortinget med på å utvikle vidare i åra som kjem, nettopp på grunn av dei lokale interessene. Vi må få dette til å gå saman på ein betre måte. Innseiingar bør vere siste utveg.

Presidenten [11:46:39]: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:46:58]: Kommunene er ryggraden i velferdsstaten, og de skal levere gode tjenester til folk i hele landet – fra før vi blir født, til etter at vi har gått ut av denne verden. Regjeringen sikrer kommunene et godt og forutsigbart inntektsgrunnlag. I år har det vært en vekst i frie inntekter på rundt 15 mrd. kr. Det er den høyeste veksten i nyere tid. For 2026 styrker vi kommunesektorens frie inntekter med ytterligere 8,3 mrd. kr.

Vi løser ikke alle utfordringene med økte bevilgninger alene. Kommunene må tilpasse aktiviteten til inntektene og gjennomføre nødvendige omstillinger for å sikre en bærekraftig drift. Jeg forstår godt at dette ikke er en enkel oppgave, men jeg har tillit til at også lokalpolitikere gjør de grepene som trengs for at kommunene skal kunne fortsette å levere gode tjenester. Regjeringen har også satt ned en kommisjon som ser på statens styring av kommunesektoren. Den skal like etter nyttår komme med forslag til hvordan kommunene kan få større frihet og økt handlingsrom.

Boligpolitikken er avgjørende for velferd og utvikling, og boligpolitikk har vært en sentral del av Arbeiderpartiets utvikling av velferdsstaten. Regjeringen har satt et ambisiøst mål om at det skal igangsettes 130 000 nye boliger innen 2030. I statsbudsjettet for 2026 foreslår vi å styrke digitaliseringsarbeidet med plan- og byggesaksprosesser med 30 mill. kr for å få fart på boligbyggingen. Dette er et tiltak som monner – her snakker vi om en mulig besparelse for byggenæringen og kommunene på om lag 1 mrd. kr allerede i 2032.

I år har Husbanken en låneramme på 34 mrd. kr, den høyeste noen gang. Som følge av enigheten om statsbudsjettet for 2026 videreføres den rekordhøye lånerammen. Med lån fra Husbanken får flere mulighet til

å eie sin egen bolig, og flere boliger med gode kvaliteter blir bygget. For Arbeiderpartiet har eierlinjen alltid vært sentral, og den har gjennom hele etterkrigstiden vist seg å være en suksess for landet vårt.

Regjeringen ønsker at folk skal kunne leve et godt liv i hele Norge, med tilgang til arbeid, boliger og gode tjenester. Vi viderefører gratis ferje og gjeldslette, og vi reduserer barnehageprisene ytterligere. Vi styrker Merkur-programmet til totalt 98 mill. kr for å sikre dagligvaretilbudet i små lokalsamfunn.

Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde. Regjeringen foreslår at vi bruker nærmere 140 mill. kr i 2026 til å følge opp nordområdestrategien som kom i høst. I budsjettforslaget for 2026 er det et bredt spekter av tiltak for å styrke beredskap, sikre ringvirkninger av forsvarssatsingen og styrke nærings- og lokalsamfunnsutviklingen i nord.

Regjeringen foreslår 47 mill. kr i 2026 for å videreutvikle og sikre trygg drift av Kartverkets fellesløsninger for geografisk infrastruktur. Dette sikrer at de om lag 750 aktørene i offentlig sektor som benytter seg av geografiske data for å løse samfunnsoppdrag og levere tjenester til befolkningen og næringslivet, vil oppleve bedre tilgang og funksjonalitet. Fellesløsningene kommer både offentlig og privat sektor til gode og sikrer at Norges geodata, som er blant verdens beste, blir holdt ved like og forvaltet på en hensiktsmessig måte.

Regjeringen følger aktivt opp vedtakene som ble fattet på bakgrunn av sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, overfor både samene og de nasjonale minoritetene. Vi foreslår å styrke samiske formål med ca. 33 mill. kr i 2026, inkludert økningen på 10 mill. kr som følge av budsjettforliket. Sametingets ramme for 2026 er foreslått til 783 mill. kr. Sametinget bidrar med tiltak og utvikling av institusjoner, slik at aktører i det samiske samfunnet får et større grunnlag til å ta samisk språk, kultur og næringer videre.

Å styrke de nasjonale minoritetenes språk og institusjoner er viktig for å sikre utvikling av deres kultur. Regjeringen styrker derfor arbeidet med de nasjonale minoritetenes språk og kultur, bl.a. ved å sette i gang arbeidet med en ny handlingsplan for kvensk språk.

Dette budsjettet gir kommunene et godt og forutsigbart inntektsgrunnlag, styrker boligpolitikken og følger opp viktige, nasjonale mål. Regjeringen er opptatt av å føre en politikk for hele Norge, slik at folk kan leve et godt liv i både by og land.

Presidenten [11:52:01]: Det blir replikkordskifte.

Helge André Njåstad (FrP) [11:52:14]: Når me ser på inntektssystemet, ser me at det er designa på ein sånn måte at folk skal bu i éin kommune, leva livet sitt i den kommunen og få tenester frå den kommunen. Så

veit me at ting forandrar seg: Folk har vorte meir mobile – sjølv etter korona er folk meir mobile og brukar meir tid i hyttekommunen sin. Me veit at folk jobbar i andre kommunar – i mitt valdistrikt er Stord ein sterk verftskommune med Aker Solutions, og det er fleire tusen arbeidarar som kjem til kommunen utan å betala skatt, men som skal vera ein del av samfunnet og få tenester frå kommunen. Forsvarskommunane har òg sagt litt av det same: Dei har veldig mange innbyggjarar som jobbar der og skal ha tenester der, men som ikkje skattar til kommunen.

Mitt spørsmål er: Er dette noko statsråden ser på – at verda forandrar seg, at folk blir meir mobile, og at inntektssystemet må forandrast og oppdaterast til den verkelege verda kommunane opplever?

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:53:11]: Vår regjering har – også gjennom den tiden Arbeiderpartiet og Senterpartiet regjerte sammen – gjennomgått inntektssystemet for kommunene og for fylkeskommunene. I Norge er det ikke tradisjon for at det er en jobb som gjøres i hver eneste stortingsperiode, så jeg tror nok det vil være klokt å legge til grunn at det inntektssystemet som ganske nylig ble behandlet i Stortinget – i fjor, var det vel; det er mulig jeg tar feil på tidspunktet – er et inntektssystem som vil ligge til grunn for kommunesektoren framover. Det viktigste grepet vi gjorde i det inntektssystemet, var å forsterke utjevningen mellom skattesterke og skattesvake kommuner. Det oppfatter jeg at det ikke er alle partier som er enig med flertallet i, men det er vel for så vidt en posisjon vi er blitt vant til.

Helge André Njåstad (FrP) [11:54:10]: Eg registrerer at statsråden ikkje ønskjer å ha ein full gjennomgang av inntektssystemet i denne perioden. Eg trur det ville ha vore klokt å sjå på dei endringane som skjer. Det er veldig mange forsvarskommunar – spesielt i nord, i landsdelen til statsråden – som melder tilbake at det er veldig mange som pendlar, og som då ikkje gjev utteljing for kommunen på andre måtar enn at kommunen er nøydd til å levera tenester til dei, og at det lagar skeivskap og vanskar for dei. Eg vil tilrå statsråden å vurdera å gjera endringar når ein ser at mykje forandrar seg. Det med at folk brukar meir tid på hyttene sine fordi dei kan jobba meir heimanfrå, gjer at òg hyttekommunar melder tilbake at dei må levera langt fleire tenester enn dei før måtte gjera.

Er det verkeleg sånn at alt er hogd i stein når det handlar om fordeling mellom kommunar, eller er statsråden villig til å sjå på den økonomiske situasjonen til forsvarskommunar, verftskommunar og hyttekommunar på ny?

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:55:04]: Jeg registrerer at representanten i sitt innlegg er opptatt av utviklingen i forsvarskommuner i nord, og jeg tenkte at jeg kan dele en betraktning rundt det. Skal vi lykkes med å få et sterkere forsvar av landet vårt, er den store satsingen på forsvar i nord helt avgjørende – ikke som det eneste, men det er en veldig viktig satsing. Det tror jeg kanskje vi er enige om.

For Arbeiderpartiet er det viktig at vi også klarer å få størst mulig ringvirkninger i lokalsamfunnene ut av den forsvarssatsingen, både fordi det i seg selv er en viktig verdi for landet vårt at vi har sterke lokalsamfunn i nord, og fordi det for totalforsvaret og forsvaret av Norge er så viktig som det er. Derfor er det vi legger inn såpass store satsinger som vi gjør i statsbudsjettet for 2026, for å følge opp nordområdestrategien – for å svare ut det helt ekspisitt.

Helge André Njåstad (FrP) [11:56:06]: Det er hyggjeleg at statsråden seier at me er einige om å forsvare landet vårt, og at det òg skal skje i nord. Det er me sjølv sagt einige i. Me er òg einige i at dei kommunane som er verftskommunar til forsvar, skal kunna levera tenester til dei folka som jobbar i Forsvaret, og at dei kommunane ikkje skal måtte kutta i tenestene sine, noko me no ser at veldig mange forsvarskommunar må.

No samarbeider ikkje partiet til statsråden med mitt parti, så eg skal heller spørja statsråden om han har registrert kva ord dei partia han samarbeider med, har brukt om denne debatten. Eg har høyrtd ord som «skammeleg», som «uheldig», og til og med ordet «sorg» har vore brukt. Kva synest statsråden om at dei fire partia som er hans parlamentariske grunnlag, vel å illustrera situasjonen med ord som «skammeleg», «uheldig» og «sorg»?

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:56:50]: Jeg tenker at det er en grei regel for denne forsamlingen i denne salen at folk får velge de ordene de selv synes passer, innenfor rammene av det presidenten mener er parlamentarisk språkbruk. Jeg har ingen behov for å kommentere hvorvidt andre partier opplever perioder med sorg eller glede, eller at noe framstår som skammelig. Jeg er fornøyd med at vi fikk fram en historisk enighet om et trygt og ansvarlig budsjett for landet vårt, som bidrar til at de viktige målene regjeringen setter for budsjettet, står ved lag. Det er trygg styring, og det trengs i en veldig urolig tid.

Jeg kan vel trøste representanten med at det at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ikke samarbeider nært i nasjonal politikk, påfører meg verken sorg eller skam.

Presidenten [11:57:46]: Presidenten vil påpeke at «skammelig» tidligere er påtalt som ikke parlamentarisk språkbruk.

Mudassar Kapur (H) [11:58:05]: Statsminister Støre la nylig fram en plan for Norge som ikke inneholdt noen særlige planer for statsråd Skjæran. Med mindre statsråden nå skal tvangshekte seg på andre statsråders områder, inneholder planen egentlig kun to konkrete saker på statsrådets felt. Det ene er en språklig korrigering – det var på tide – av byggemålet for boliger. Det andre er noen løse formuleringer om mindre detaljstyring og først og fremst en oppfølging av en kommunekommisjon som er nedsatt etter forslag fra Høyre i Stortinget.

Mitt enkle spørsmål til statsråden er egentlig: Hvordan blir det å jobbe med en plan der man selv ikke er en del av planen?

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:59:04]: Jeg registrerer at etter at Høyre ble en juniorpartner på borgerlig side, med Fremskrittspartiet som er dobbelt så stort som dem, har retorikken – kanskje særlig representanten Kapurs – endret seg. Jeg legger til grunn at påstander som ikke er i nærheten av sannheten, ikke blir mer sanne om de blir gjentatt flere ganger. Jeg er veldig fornøyd med at det i regjeringens plan for Norge, som er regjeringens viktigste styringsdokument, er tre satsinger jeg kjenner på et sterkt ansvar for.

Det ene handler om å legge til rette for 130 000 flere boliger innen 2030. Det andre handler om oppfølgingen av nordområdestrategien, der nordområdene er vårt viktigste strategiske satsingsområde, og vi kobler det opp til den store forsvarssatsingen i nord. Det tredje handler om å ta ned det statlige styringstrykket, forenkle overfor kommunene og sette kommunene i stand til å kunne levere på den omstillingen befolkningsendringene fører til i alle landets kommuner.

Mudassar Kapur (H) [12:00:08]: Jeg takker statsråden for at statsråden faktisk ga meg helt rett. Han gjen tok de to satsingene jeg hadde greid å finne. Det ene var denne omformuleringen av byggemålet, og det andre var oppfølgingen av kommunekommisjonen, som er nedsatt etter forslag fra Høyre. Det tredje var slik jeg spådde, at statsråden hefter seg på det andre statsråder skal gjøre, bl.a. nordområdesatsing, forsvar osv. Det er greit nok.

Over til kommuneøkonomien: Da statsråden la fram statsbudsjettet, var statsråden svært fornøyd med innholdet. Han mente at man hadde tatt inn over seg situasjonen ute i Kommune-Norge. Hva tenker statsråden om at statsråden bommet, ut fra stortingsflertallet, med hele 3 mrd. kr i forhold til det han selv mente var en per-

fekt satsing? Og ikke minst: Hvordan føles det egentlig å ha blitt satt litt på plass av de andre partiene på Stortinget, som man ser realiteten av?

Statsråd Bjørnar Skjæran [12:01:13]: Jeg registrerer at representanten Kapur fortsetter i sitt spor. Jeg synes kanskje jeg skal avstå fra å kommentere hvor kledelig jeg synes den måten å drive debatter fram på er.

Det som er realiteten for enhver mindretallsregjering, er at man legger fram regjeringens forslag til budsjett. Det er det budsjettforslaget regjeringen mener er rett å legge fram. Så forhandler man i Stortinget for å få fram en endelig budsjettenighet. Sånn var det også da Høyre og Fremskrittspartiet satt i mindretallsregjering og forhandlet med Kristelig Folkeparti og Venstre. Jeg er veldig godt fornøyd med resultatet av disse forhandlingene.

Når det gjelder de strategiene Arbeiderpartiet legger i forkant av en sånn prosess, tror jeg nok ikke at representanten Kapur er på lista over alle jeg kunne tenkt meg å diskutere de strategiene med, dessverre.

Bengt Fasteraune (Sp) [12:02:21]: Jeg vil bare starte med å presisere at jeg verken føler meg skammelig – eller det skal vi stryke, så det sa jeg ikke – eller uheldig, eller at jeg gremmes eller har en flau bismak, som er blitt nevnt her. Jeg synes vi har fått en god budsjettenighet.

Likevel har jeg et spørsmål som gjelder en del av enigheten. Det ble vedtatt at regjeringen skal vurdere om lån til kommunene bør ha samme risikovekt som lån til staten i kapitalkravsregelverket. I denne sammenhengen bes regjeringen også vurdere om risikovekten til Kommunalbanken bør endres, og om Kommunalbanken bør få status som «promotional bank» – eller direkte oversatt, som «støttebank» – der målet ikke er å oppnå profitt, men å fremme regjeringens offentlige politiske mål. Gjennom et slikt anmodningsvedtak tar vi det for gitt at Kommunalbanken vil redusere rentene, og at rentekostnadene for kommunene går ned. På hvilken måte ser statsråden for seg at dette arbeidet kan løses?

Statsråd Bjørnar Skjæran [12:03:19]: Først vil jeg gratulere representanten Fasteraune med et godt budsjett, og jeg synes det er lov til å uttrykke fra denne talerstolen at det også er en forbilledlig måte å kommunisere det på, om jeg kan tillate meg å si det.

Når det gjelder det konkrete anmodningsvedtaket, tror jeg at jeg må få be om forståelse for at jeg må få lov til å gå litt lenger inn i det før jeg kan gi et svar fra Stortinget talerstol. Det er et vedtak som er lett å lese, men oppfølgingen av det vil jeg måtte trenge noe tid på.

Hanne Beate Stenvaag (R) [12:04:12]: Jeg vil også takke for budsjettenigheten, og særlig på det området

som gjelder kommuneøkonomi og styrket økonomi til fylkeskommunen, hvor vi i de rød-grønne partiene har mye til felles.

Så vil jeg gjerne utfordre statsråden litt på det han tok opp i innlegget sitt om eierlinjen. Vi er i en situasjon der stadig flere er avhengige av å leie, hvor omtrent halvparten av dem som leier nå, er langtidsleietakere, og hvor vi i mange byer også ser en økning av folk som ikke kommer seg inn på boligmarkedet, selv med ordninger som startlån. Jeg vil gjerne spørre om statsråden mener eierlinjen alene er tilstrekkelig, eller om det er på tide å tenke at vi trenger flere virkemidler.

Statsråd Bjørnar Skjæran [12:05:09]: Jeg har aldri tatt til orde for at eierlinjen skulle være den eneste linjen som gjelder i norsk boligpolitikk. Ja, det har vært en suksesshistorie for Norge, for det norske folk, at Norge allerede rett etter annen verdenskrig valgte en så tydelig linje. Det gjør at vi har en bedre status på mange områder innenfor vår boligsektor, enn land som valgte en annen linje. Når det er sagt, har vi også en leiesektor som omfatter rundt én million innbyggere i Norge. Derfor er jeg også fornøyd med at vi har lagt fram lovforslag her som Stortinget har behandlet på en god måte, sånn at vi har utvikling på dette området.

For at vi skal ha en leiesektor som fungerer, er vi avhengige av boligbygging. Derfor er det godt å se at vi har fått gode tall for utviklingen på igangsetting av nye boliger i dag – nærmest «as we speak». Det er jeg veldig fornøyd med. Det gir grunnlag for en forsiktig optimisme framover, som jeg ikke vil overdrive, men dog.

Presidenten [12:06:15]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Karianne O. Tung [12:06:42]: Verdenen jeg vokste opp i etter Berlinmurens fall, var preget av tro, tillit og frihet. I dag møter vi en helt annen virkelighet og en verden som er preget av ismer. Det er nasjonalisme, proteksjonisme og isolasjonisme. Tollbarrierer etableres, murer bygges opp igjen mellom øst og vest, og vi står i den farligste sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig.

For et lite land som Norge, med en åpen økonomi, betyr det at vi ikke lenger kan ta for gitt den regelbaserte verdensordenen som har tjent oss så godt gjennom så mange år. I en sånn situasjon er det ekstra viktig å være klar over at vår økonomiske stabilitet og nasjonale sikkerhet, som vi ønsker oss, nå er helt avhengig av digital motstandskraft og teknologisk handlekraft. Derfor skal Norge innen 2030 bli verdens mest og best digitaliserte land. Vi skal bygge og trygge landet vårt med digitalisering som verktøy.

Vi har store utfordringer foran oss i årene som kommer. Om få år vil statens utgifter være høyere enn inn-

tektene, og vi blir i løpet av de neste 15 årene flere over 60 år enn under 20. Det er allerede situasjonen i Nordland fylke. Innen helse og omsorg må vi ansette 5 000 flere nye medarbeidere hvert år framover, bare for å holde tritt. I møte med disse utfordringene er folk og digitalisering vårt kraftigste verktøy. Ny teknologi skal bidra til gode tjenester for folk og bedrifter i landet vårt, uansett hvor vi lever livet vårt. Det skal også være verktøyet for å arbeide smartere i offentlig sektor i årene framover. Derfor foreslår Arbeiderparti-regjeringen en offensiv satsing på digitalisering. Budsjettforslaget for 2026 innebærer nærmere 1,7 mrd. kr til nye digitaliseringstiltak, en økning etter budsjettenigheten mellom MDG, Rødt, SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet.

Digitaliseringstiltakene vil bidra til forenkling og effektivisering i offentlig sektor, bedre offentlige tjenester og økt IT-sikkerhet. I tillegg foreslår regjeringen en satsing på næringsrettet kvanteteknologi som passerer 200 mill. kr årlig. Å investere i kvanteteknologi i dag er like framsynt som det var å investere i internett på 1980-tallet. Vi kjenner ikke alle bruksområdene, men vi vet at det kommer til å endre alt.

Kunstig intelligens har på kort tid satt preg på samfunnet. Det skaper muligheter og utfordringer vi ikke har sett tidligere. Norge skal utnytte mulighetene som ligger i bruk av ny teknologi, kunstig intelligens og data, til å skape bedre tjenester og til å ha en sterkere velferdsstat, men vi skal også være oppmerksomme på de utfordringene som ligger i kunstig intelligens. Derfor prioriterer vi å etablere KI Norge, den nasjonale arenaen for ansvarlig innovasjon, utvikling og bruk av kunstig intelligens, og en nasjonal regulatorisk sandkasse for eksperimentering med nye KI-løsninger, som vil redusere risikoen for virksomheter.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er alvorlig. Det er avgjørende for vår beredskap at mobil- og bredbåndsnettene er sikre og robuste. Med den nasjonale sikkerhetsplanen for digital infrastruktur som Arbeiderparti-regjeringen la fram i september, dobler vi bevilgningen til 400 mill. kr i 2026. Sammen med bredbåndsmidlene, som etter budsjettavtalen blir på 159 mill. kr, skal midlene til telesikkerhet og beredskap bidra til bedre tilgjengelighet for mobil og bredbånd når neste krise treffer oss – for det vil den gjøre. Den neste brikken i dette arbeidet er nytt nødnett, bygd på moderne teknologi for bilde, video og telefon, som skal være på plass når kontrakten om drift av dagens nødnett går ut i 2031.

Budsjettforslaget viser at regjeringen satser stort på digitalisering og forvaltning. Vi prioriterer prosjekter som trygger Norge i en urolig tid, og legger til rette for en mer effektiv utnyttelse av ressurser og bedre tjenester for innbyggere og næringsliv. For Arbeiderpartiet fort-

setter arbeidet med å bygge og trygge landet med digitalisering som verktøy.

Presidenten [12:11:35]: Det blir replikkordskifte.

Rune Midtun (FrP) [12:11:54]: Regjeringen har ambisiøse mål for bruk av kunstig intelligens i offentlig sektor, og det er bra, men da må vi også være villige til å bruke KI der det faktisk kan gjøre en forskjell for folks trygghet. Vi ser nå at alvorlig organisert kriminalitet, som vi kjenner igjen fra Sverige, krysser landegrensene. Det svekker tryggheten til folk i Norge. Samtidig ser vi at svensk politi tar i bruk kunstig intelligens og ansiktsgjenkjenning for å identifisere kriminelle i sanntid for å forebygge alvorlig kriminalitet og tar grove kriminelle langt raskere.

Fremskrittspartiet mener at kunstig intelligens brukt innenfor klare juridiske rammer kan være et viktig og positivt verktøy for politiet, for tryggheten til folk må alltid komme først. Ser statsråden at bruken av KI i ansiktsgjenkjenning for å identifisere kriminelle kan være et positivt verktøy for å forebygge alvorlig kriminalitet og styrke tryggheten til folk?

Statsråd Karianne O. Tung [12:12:58]: Bruken av kunstig intelligens i politiet er justis- og beredskapsministerens konstitusjonelle ansvar. Når det er sagt, er jeg klar over at politiet i dag allerede bruker kunstig intelligens til f.eks. tale-til-tekst, noe som gjør at man får frigjort store mengder politiresurser fra administrativt arbeid til faktisk operativt politiarbeid.

Når vi skal ta i bruk kunstig intelligens, er det viktig at vi gjør det på en trygg, etisk og ansvarlig måte, og her vil innføringen av KI-loven i Norge bidra til å sikre at vi klarer å oppnå nettopp det. Det vil sikre at vi stiller høye krav til bruk av kunstig intelligens i systemer som er kritiske for oss, f.eks. innenfor flytjenester eller helsetjenester, hvor det stilles krav til høye standarder. Derfor prioriterer regjeringen arbeidet med å få implementert KI-loven. Vi har hatt den ute på høring og har som ambisjon at Norge skal stille på startstreken samtidig som resten av Europa.

Rune Midtun (FrP) [12:13:59]: Statsråden sier at regjeringen leder an på KI, men realiteten er at regjeringen leder an på bredbånd og Altinn. Hvor er den faktiske satsingen som gir Norge konkurransekraft? Andre land tar i bruk sanntidsverktøy i politiet, innfører KI i skolen og bygger verdiskaping. Skal vi la Sverige og Danmark rykke fra oss mens regjeringen nøler?

Statsråd Karianne O. Tung [12:14:26]: Tusen takk for spørsmålet. Det gir meg anledning til å si at Norge faktisk leder an på bruken av KI, særlig i offentlig sektor, sammenlignet med andre land. Denne regjeringen har i

planen for Norge nå løftet trygg og etisk bruk av KI som en av våre viktigste prioriteringer. Vi har investert gjennom KI-milliarden, og seks forskningssentre får 1,3 mrd. kr for å forske på selve konsekvensen av teknologien, teknologien i seg selv og innovasjonspotensialet i teknologien. Til sammen for i år og neste år har vi bevilget 85 mill. kr til trening av norske språkmodeller og til å kompensere redaktørstyrte medier for å få tilgang til det treningsmaterialet. Vi skal også bruke 380 mill. kr de neste to årene på å ha nok tungregningskapasitet i Norge. Jeg tror tilgangen på tungregningskapasitet blir viktig for Norges digitale suverenitet i årene framover, og da må vi ha kapasitet også her til lands.

Rune Midtun (FrP) [12:15:27]: Statsråden sier at hensikten med KI er å effektivisere og få et smartere samfunn der vi skal frigjøre tid, redusere kostnader og gi bedre tjenester til innbyggerne, og det er vi enige om. Likevel vil dere etablere KI Norge. Det vil bygge mer byråkrati og koste vanvittig med penger. Vi tror at kommuner og bedrifter vil evne å implementere dette selv, men dere velger å opprette et eget utvalg i deres eget departement for å bruke mer tid og krefter. Ser dere ikke smartere løsninger i å gi mer tillit til næringslivet og brukerne selv?

Presidenten [12:16:13]: Presidenten minner om at talen skal rettes til presidenten, ikke i du- eller dereform til statsråden.

Statsråd Karianne O. Tung [12:16:22]: Jeg synes det er veldig beklagelig at Fremskrittspartiet har valgt å kutte 10 mill. kr til KI Norge i sitt forslag til statsbudsjett, for KI Norge kommer til å bli en av de viktigste musklene i offentlig sektor for raskt og effektivt å evne å ta i bruk teknologien. Det handler om at alle statlige virksomheter ikke skal sitte og gjøre sine egne risikovurderinger, men at man kan få samlet råd og veiledning om hvordan teknologien kan brukes best og tryggest mulig. Vi må lære av utfordringene vi hadde da vi innførte personvernregelverket i Norge, da mange virksomheter satt igjen med tusenvis av spørsmål og usikkerheter om hvordan de faktisk skulle gå fra ord til handling. Derfor ønsker vi å gjøre den prosessen mye mer strømlinjeformet og samle ekspertisen for å kunne lede an på bruken av etisk og trygg kunstig intelligens. Da har vi valgt å etablere KI Norge for å gjøre det, og det mener jeg er en helt riktig prioritering.

Mudassar Kapur (H) [12:17:25]: Mange kommuner melder tilbake at særlig i forbindelse med byggeprosjekter, utvidelser, opprettelse av næringsområder osv. er ofte statsforvalteren et organ de må bruke mye tid og ressurser på. Det er mye som kan sies om det. Statsfor-

valteren gjør en viktig jobb, som den gjør på vegne av staten, og forvalter de lover og regler Stortinget vedtar. Derfor må selvfølgelig Stortinget sørge for at vi forenkler regelverket. Samtidig er det mange som opplever at statsforvalteren ikke er koordinert i sitt arbeid med tilsyn og innsigelser. Særlig gjelder det i saker hvor statsforvalteren så å si bruker det som egentlig er ment å være veiledning eller generelle uttalelser, som om det var juridisk bindende uttalelser, og dermed utfører tilsynet basert på det.

Hvordan mener statsråden vi kan jobbe for at statsforvalterne er bedre koordinert i sitt arbeid med særlig tilsyn?

Statsråd Karianne O. Tung [12:18:28]: Statsforvalterne sørger for et viktig rettssikkerhetsinstitutt i samfunnet vårt. Det er undertegnede som har ansvaret for koordinering av statsforvalterne og det administrative ansvaret, samtidig som også 13 andre departement gir direkte oppgaver til statsforvalterne. I koordineringsarbeidet med statsforvalterne har vi nå innført noe vi har kalt balanseprosjektet. Vi har gått gjennom balansen mellom oppgaver og ressurser hos statsforvalterne for å sikre en mer enhetlig bruk mellom statsforvalterne og de ulike fagområdene, for å gå etter det. Det kan hende at det i noen tilfeller skal være ulik bruk, for fylkene og områdene er litt ulike, noe som krever ulik prioritering. Det er mer reindrift i Troms og Finnmark enn det er i f.eks. Vestland, og det krever noe ulik inndeling. I tillegg har vi satt ned kommunekommisjonen, hvor statsforvalterne selvfølgelig skal involveres i arbeidet. Vi ser både på det å hindre dobbeltregulering og på forenkling i regelverk, som er et viktig område for statsforvalterne.

Bengt Fasteraune (Sp) [12:20:02]: Senterpartiet har sørget for et løft for bredbåndsutbyggingen med 125 mill. kr i 2026. Det medfører at de mest kostnadskrevenne og utfordrende tiltakene kan gjennomføres. Det er også et tiltak bl.a. Maskinentreprenørenes Forbund, MEF, har sagt vil føre til mer aktivitet i anleggsbransjen.

Mitt spørsmål til statsråden går som følger: Hvordan har statsråden tenkt å sørge for at dette konkret blir gjennomført uten et for rigidt regelverk, og at midlene gjøres tilgjengelig for gode prosjekter raskt?

Statsråd Karianne O. Tung [12:20:42]: Tusen takk for spørsmålet. Først av alt tusen takk for godt samarbeid med Senterpartiet i flere år, som har gjort det mulig at stadig større deler av landet vårt har fått en god bredbåndsdekning. Ved inngangen til 2025 hadde 99,1 pst. av norske husholdninger tilbud om 100 megabyte internett. Det er veldig gode tall. Vi ser over år at det stadig er flere hundre millioner kroner som ennå ligger igjen hos

fylkeskommunene og ikke har blitt satt i arbeid. Det ønsker vi å få fortløp på, nettopp for å kunne realisere mange av de bredbåndsprosjektene vi vet vi ennå trenger. Vi må se på ordningen i seg selv og selvfølgelig også på regelverket, for å sørge for at det blir gjort fortest mulig. I tillegg har vi et marked av telekom-aktører som har bidratt til at vi har den solide og gode bredbåndsdekningen i landet vårt. Det viktigste for oss nå har vært å prioritere sikkerhet og beredskap, og sammen med bredbåndsmidlene kommer vi et skritt lenger med det.

Bengt Fasteraune (Sp) [12:21:46]: Det er riktig som statsråden sier, og som hun helt sikkert vet, at dette har vært et gedigent spleiselag med veldig mange aktører, både kommunene og ikke minst de som ellers er aktører i markedet. De husholdningene som ligger lengst unna og hvor det er mest krevende å få til dette, er ofte i områder hvor det kan være næringsvirksomhet – jeg tenker da på hoteller, fjellhoteller, hytteområder og slikt – og det er egne regler for hvem som skal få dekket kostnadene til bl.a. bredbånd.

Vil det være mulig å være mer fleksibel på det i denne slutfasen, for å kunne få til de spleiselagene som medfører at 10–15 husstander i en bygd har mulighet til å få bredbånd?

Statsråd Karianne O. Tung [12:22:34]: Det er helt riktig – vi har en ordning i tillegg til bredbåndstøtten som heter funksjonell internettilgang, hvis jeg husker tittelen helt riktig, hvor man kan søke om å få dekket kostnadene for utbygging til bredbånd hvis man trenger det. Her vil man kunne søke hvis man skal drive enten næringsvirksomhet eller har en bolig man bruker som fast bolig, jobber fra osv. Det er fordi vi ser at særlig de siste husstandene blir veldig, veldig kostbare å få bygd ut på. I tiden framover tenker jeg vi skal se på utvikling av ny teknologi, også satellittkommunikasjon, for å sikre de siste husstandene, som blir viktig. Jeg tror også at arbeidet med nytt nødnett, som skal baseres på ny teknologi – 5G-teknologi og skivedeling – vil bidra til at det blir bedre arealdekning i årene framover.

Marius Langballe Dalin (MDG) [12:23:42]: Microsoft har no valt å fjerne kvantumsrabatten på Office-pakkene sine, og Noreg er verdsleiane i å vere avhengig av ein enkeltleverandør. Det betyr noko, både økonomisk og for sårbarheita. Vi ser at andre land prøver å styre unna den monopolliknande verksemda Microsoft no har på Office-pakkene – bl.a. Tyskland og Frankrike.

Mitt spørsmål til statsråden er: Kva tenkjer statsråden om dette, og kva grep vil statsråden ta for å sikre mindre avhengigheit og at vi heller kan sjå på meir opne løysingar enn det Microsoft tilbyr?

Statsråd Karianne O. Tung [12:24:36]: Vi følger med interesse det arbeidet som foregår i Tyskland i flere regioner, og for så vidt en del av det arbeidet som foregår i Danmark og andre europeiske land når det gjelder «open source» og europeiske leverandører. Der skal vi følge med og høste erfaringer. For egen del har vi nylig inngått fire nye rammeavtaler med skyleverandører gjennom Markedsplassen for skytjenester, og der er det fire ulike leverandører. Ingen av de fire er Microsoft. Jeg mener det bidrar til å spre avhengigheten til én aktør.

Når det er sagt er jeg bekymret med tanke på årene framover for den økende lisenskostnaden vi ser. Jeg tror den økende lisenskostnaden blir en viktig del av det å gå inn og effektivisere offentlig sektor for å se hva vi kan gjøre mer i fellesskap, og at ikke hver enkelt virksomhet skal sitte og vurdere for seg. Slik kan vi gjøre det både mer effektivt og mer kostnadsbesparende.

Presidenten [12:25:35]: Replikordskiftet er omme.

Solveig Vestenfor (A) [12:25:58]: Bustadpolitikken engasjerer breitt. Studentar slit med å finna rimelege bustader, eldre kvir seg for å flytta frå einestaden, barnefamiljar strevar med å finne husvære som passar deira livssituasjon, og altfor mange står utan fast bustad. Samtidig ser me at byggjebnansjen har mindre å gjera, handverkarar går utan oppdrag, og nyutdanna fagarbeidarar vel seg bort frå faget.

Me har store behov for bustader i både byar og bygder, og kompetansen og ferdigregulerte tomter finst mange stader. I samtalar med bransjen går noko att: Bransjen er tydeleg på at renta er avgjerande for bustadbygginga. Dei framhevar òg noregspris og redusert elavgift som positive satsingar i tillegg til Husbanken sine rammer og eit betre og meir effektivt byråkrati.

Arbeidarpartiet har teke og tek grep. For det første fører me ein økonomisk politikk for å halda prisenivået nede og slik bidra til at renta held seg låg og kan gå meir ned. Me har gjenreist Husbanken som eit kraftfullt bustadpolitisk verkemiddel. Med ei historisk låneramme på 34 mrd. kr – den høgaste nokon gong – sikrar me at fleire får moglegheit til å eiga sin eigen bustad, og at fleire bustader med god kvalitet vert bygde. Husbanken har fått utvida mandatet sitt og hjelper kommunane til å ta ei meir aktiv bustadpolitisk rolle.

Me prioriterer startlånet, det viktigaste verkemiddelet for husstandar med varig låg inntekt. I tillegg har me sett av 2 mrd. kr til ei forsøksordning for unge og første-gongsetablerarar og 2,1 mrd. kr til studentbustader. Regjeringa har som mål å sikre bygging av 12 000 studentbustader dei neste fire åra. Dette vil både hjelpe studentane og avlasta presset på den private leigemarknaden.

Me må òg gå kraftfullt til verks for at det skal verta enklare og raskare å byggja gode bustader. Difor styrkjer

me Direktoratet for byggkvalitet med 30 mill. kr i 2026, for å forenkla, for å digitalisera og automatisera plan- og byggjesaksbehandlinga. Me har sett i gang arbeid med å forenkla byggjereglane, og saman med NHO Byggenæringa og KS har me utarbeidd ei tiltaksliste med 72 punkt som no vert vidareutvikla. Det er avgjerande at det vert enklare å byggja – det trur eg alle parti er einige om – skal me nå målet om å setja i gang bygging av 130 000 bustader innan 2030.

Det handlar ikkje berre om å byggja meir – det handlar òg om å byggja betre. Gjennom den nye arkitekturstrategien, den første på 16 år, Rom for kvalitet, legg me vekt på varierte nabolag, gode omgjevnader og langsiktig ressursbruk. Me skal byggja i eit hundreårsperspektiv, med kvalitet som varer.

Arbeidarpartiet i regjering legg til rette for bustadbygging. Difor må me òg sjå på produktiviteten i næringa. For å sikra framdrift har Forskningsrådet fått i oppdrag å kartleggja produktivitetutviklinga, og me håpar å sjå tiltak allereie frå 2026.

Kommunane spelar òg ei viktig rolle. Me styrkjer løyvingane til kommunane med ein historisk auke i frie midlar. Det gjev dei moglegheit til å ta ei meir aktiv rolle i bustadbygginga og bestilla oppdrag som held hjula i gang i krevjande tider.

Når det blir «mørkt i stall og i låve» – (representanten syng den strofa) – treng og fortener me alle ein trygg stad å sova. Arbeidarpartiet har vist handlekraft. Me har gjenreist Husbanken, prioritert startlånet og sikra rekordhøg bygging av studentbustader. Me legg grunnlaget for at det kan byggjast raskare, og legg til rette for både kvalitet og betre produktivitet i bustadbygginga. Dette er politikk som gjev folk bustad, tryggleik og framtidstru – og som held byggjebnansjen i arbeid.

Presidenten [12:30:54]: Det blir replikkordskifte.

Bjørn Larsen (FrP) [12:31:12]: Vi har de siste dagene sett diverse medieoppslag om at Arbeiderpartiet vil tenke nytt på området innvandrings- og asylpolitikk, og det er bra. Tonje Brenna har selv sagt at innvandringsdebatten altfor lenge har handlet om gradering av moral, og at Arbeiderpartiet må tørre å tenke nytt. Denne moralen er det vel ingen politiske partier som har fått kjenne mer på enn vi i Fremskrittspartiet, men vi har stått han av.

La oss nå være ærlige: Når Arbeiderpartiet skal begynne å tenke nytt om innvandringspolitikken, kopierer de FrP. Det gjelder strengere krav til integrering, asylmottak i tredjeland, tydeligere sammenheng mellom kapasitet og bosetting og nå også en mer realistisk debatt om konsekvensene for kommunene.

Det er med glede at jeg kan ønske Arbeiderpartiet velkommen etter, men spørsmålet blir da: Hva er det Ar-

beiderpartiet skal komme med av ny politikk nå, som Fremskrittspartiet ikke har foreslått før, og som Arbeiderpartiet har stemt ned?

Solveig Vestenfor (A) [12:32:11]: Verdssituasjonen me står i, er utfordrande, og landa i Europa må samarbeida for å finna gode løysingar for alle som ønskjer å koma hit. Dette handlar om verdigheit for folk over heile verda, men det å behandla folk, alle som søker asyl i Noreg, på ein riktig måte og med dei beste intensjonar, handlar òg om verdigheit. Me er forplikta av internasjonale lover, av FNs menneskerettskonvensjon osv. For at Europa skal utvikla seg på ein klokast mogleg måte, trur eg me er nøydd til å samarbeida godt. Me kan ikkje stå aleine i denne saka, og difor er det samarbeidet heilt avgjerande.

Bjørn Larsen (FrP) [12:33:08]: Ordførere over hele landet, også Arbeiderpartiets egne, forteller om det samme: Lokale vedtak stoppes, treneres og overstyres av statsforvaltere og fylkeskommuner gjennom endeløse innsigelser. Dette forliket tuttifruktkoalisjonen nå har kommet med, gjør ingenting med problemet. Tvert imot viderefører man et system som undergraver lokaldemokratiet. Vi i Fremskrittspartiet ønsker å fjerne denne overstyringen og gi makta tilbake til kommunestyrene. Hvorfor velger Arbeiderpartiet å stole mer på byråkratiet enn sine egne folkevalgte ordførere?

Solveig Vestenfor (A) [12:33:42]: Eg deler skildringa av verkelegheita når det gjeld motsegner og kanskje frustrasjonen i enkelte kommunar. Samtidig er det viktig å ha gode ordningar, slik at ein som kommunalt tilsett eller folkevald gjer dei riktige vedtaka, og det treng me gjerne ein storebror til. Det kan verka som at statsforvaltaren berre har ei kontrollørrolle. For veldig mange kommunar i dette landet er statsforvaltaren òg ein ressurs, ei støtte, til å gjera gode vedtak. Eg synest det er veldig bra at ein no har eit motsegnsprosjekt på gang for å rydda i det som er unødvendig byråkrati, men eg meiner òg at det er veldig lurt at me fortset å ha ein statsforvaltar som hjelper kommunane til å gjera kloke val.

Tage Pettersen (H) [12:34:56]: Representanten og jeg er enige om at vi trenger boliger. Det er nok ikke sånn at man fødes i stall og i låve nå for tiden, selv om man kanskje gjorde det i en fjern fortid.

Representanten listet opp en rekke punkter jeg tror, som også representanten sa, vi tverrpolitisk er mer eller mindre enige om er viktige grep for å få en økt boligbygging. Både representanten og jeg har imidlertid vært ordførere, og jeg tror vel at en av de største frustrasjonene ordførerne og kommunestyrene står i der ute – sammen med veldig mange utbyggere – for å realisere flere boliger, er nettopp fylkeskommunen og statsfor-

valteren, som representanten var veldig lite innom i løpet av sine 5 minutter om boligpolitikk. Jeg tror at det har vært en utfordring også i Hallingdal, både når det gjelder næring, og ikke minst når det gjelder boligutvikling.

Spørsmålet er: Hva tenker statsråden om de hemskeene som er der ute, knyttet til at kommunene skal få utvikle attraktive områder for nybygging av boliger?

Presidenten [12:36:00]: Det er vel ikke statsråden som står her...

Tage Pettersen (H) [12:36:00]: Unnskyld, jeg mente å si «representanten».

Solveig Vestenfor (A) [12:36:05]: Det er heilt ålreit å verta kalla statsråd, sjølv om det ikkje er rett.

Metaforen med stall og låve handlar jo om at det er veldig mange i dette landet som er bustadlause – så difor den vesle vinklinga.

Synet på fylkeskommunen si rolle kunne eg snakka lenge om, og me kjem sikkert tilbake til den når det Dokument 8-forslaget kjem, men eg har gode erfaringar med at fylkeskommunen er vår viktigaste støttespelar i veldig mange saker, også når det gjeld bustadbygging. Eg tenkjer at både KS og fylkeskommunen har viktige roller for rett og slett å gjera det enklare for kommunane, og kanskje aller mest for dei mindre kommunane, for å forsterka dei gode bustadpolitiske satsingane. Der føler eg at fylkeskommunane er lite negative.

Presidenten [12:37:09]: Replikskordskiftet er omme.

Helge André Njåstad (FrP) [12:37:24]: Akkurat no har alle dei 357 kommunane og 15 fylkestinga i landet ein tilsvarande debatt som me har, der dei skal setja saman budsjett for neste år og økonomiplan for dei neste fire åra. Mange av dei debattane trur eg skil seg kraftig frå det verkelegheitsbiletet ein kan få inntrykk av gjennom denne salen. Eg trur ikkje det er så veldig mange som sit i kommunestyra, som diskuterer kvar ein skal satsa og kvar ein skal plussa på i budsjetta. Veldig mange av kommunane og fylkestinga har heller diskusjonar om kvar ein må bruka mindre, kvar ein må kutta, og kvar ein må tilpassa stramme tider til aukande behov, og ein føler at ein konstant står i eit krysspress.

Eg har lyst til å bruka litt tid på denne talarstolen til å takka alle dei lokalpolitikarane me har. Dei er flinke, dei er ansvarsfulle, og dei gjer ein god innsats, men dessverre med altfor mykje statleg styring, altfor lite handlingsrom og altfor få moglegheiter til å påverka egne inntekter gjennom å leggja til rette for verdiskaping og å behalda ein del av dei inntektene gjennom f.eks. sel-

skapsskatt eller ein større andel av verdiskapinga som skjer i dei ulike lokalsamfunna.

Dersom me høyrer på dei debattane som går føre seg ute i Kommune-Noreg, registrerer me at det er mykje spennande som skjer, men at det er prega av at dei føler at dei er i ein økonomisk situasjon som er heilt annleis enn det statsråden beskrev med ord som at det var den høgaste veksten i nyare tid. Eg trur ikkje at ein i nokon av dei kommunestyredebuttane ville ha brukt dei orda og sagt at ein no kjenner på ein enormt høg vekst. Dei kjenner på at det er vanskeleg å få endane til å møtast, og nokre har faktisk sagt at det er den vanskelegaste kommuneøkonomien på 40 år. Eg trur det er eit betre bilete enn at det er den høgaste veksten i nyare tid, som statsråden nettopp sa.

Det er kome eit budsjettforlik i denne salen som for fyrste gong på fire år har gjeve kommunane meir pengar enn det som låg inne i forslaget frå regjeringa. Det synest eg vi skal anerkjenne Raudt, Senterpartiet, MDG og SV for: at dei har fått Arbeidarpartiet til å bruka meir pengar på kommunesektoren – noko SV ikkje gjorde på fire år, då kommunane ikkje fekk nokon ekstramidlar, sjølv om det òg var veldig stramme tider. Difor synest eg det er litt rart at dei same partia som har klart å leggja 3 mrd. kr på bordet – rett nok mindre enn det Framstegspartiet og fleire andre parti hadde i sine alternativ – har brukt ord som «skammeleg lågt», «uheldig» og «sorg» når dei skal beskriva sine eigne budsjettgjennomslag, men det får vera ord dei bruker. Eg ville ikkje ha brukt akkurat dei orda. Eg vil heller seia at eg synest det er bra at dei partia har klart å bidra og løfta ramma litt. Det viser at Arbeidarpartiet står igjen som det einaste partiet i norsk politikk som vil vera så gniten med kommunane, og som opphavleg for eit par månader sidan faktisk meinte at kommunane skulle klara seg med 3 mrd. kr mindre enn det dei no ser ut til å få til neste år.

Framstegspartiet satsar òg på kommunesektoren i vårt alternative budsjett. Av Erlend Wiborg vart det lista opp ei rekkje punkt. Me har ikkje så veldig stor taletid, så me klarer ikkje å lista opp absolutt alt me har lyst til å gje til kommunane, men me satsar på ein del viktig.

Eldreomsorg er alltid Framstegspartiets hjarte nærmas, og difor målrettar me pengar direkte til eldreomsorg, slik me gjorde då me sat i regjering og hadde eit forsøksprosjekt med statleg finansierte eldreomsorg. Då sørgde me for at dei eldre fekk gode tilbod i dei kommunane som var med i forsøket. Sånn har me lyst til at alle eldre i Noreg skal ha det, sånn at det ikkje er kommuneøkonomien og prioriteringa i den enkelte kommunen som avgjer om dei eldre har det bra. Me synest at dei som har bygd landet, skal ha det bra. Difor styrkjer me eldreomsorga med direktamidlar, i tillegg til at me styr-

kjer løyvinga til fleire omsorgsbustader og heildøgns omsorgsbustader betydeleg.

Me gjev òg meir pengar til skule og barnehage, og det er målretta midlar, og me gjev pengar til fylkesvegar. Då fylkeskommunen fekk ansvaret for vegane frå staten, fekk dei dei i den tilstanden dei var i, med eit enormt vedlikeholdsetterslep. Me legg på 1 mrd. kr, sånn at kvar dagsvegane – skulevegane og dei vegane folk ferdast på i kvardagen – kan rustast opp. Det ser ein at trengst når ein køyrer på vegnettet rundt omkring, og det er veldig viktig at dei vegane òg får eit løft, noko dei ville ha fått med Framstegspartiets alternative budsjett.

Me styrkjer òg ordninga til ressurskrevjande tenester, ei ordning der kommunane føler at meir og meir av ansvaret blir lagt på dei, og at staten stiller mindre og mindre opp. Difor styrkjer me ho med 200 mill. kr.

No har ikkje eg meir taletid, men Framstegspartiets alternative budsjett inneheld langt fleire påplussingar til kommunesektoren som det dessverre ikkje blir fleirtal for i dag.

Ingrid Fiskaa hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten [12:42:24]: Det blir replikkordskifte.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [12:42:38]: FrP har gått kynisk til verks mot det samiske i sitt alternative budsjettforslag – 300 mill. kr til Sametinget, en KI-satsing på 1 mill. kr hvor man har funnet noe det står samisk på, og 12 mill. kr til nasjonale minoriteter har man kuttet, 20 mill. kr til Sørsamisk Kunnskapspark, 30 mill. kr til samisk språkopplæring i skolen og 5 mill. kr til Sameskolen i Snåsa og Målselv har man kuttet, man kutter til kulturinstitusjoner, og man kutter der man kan i det samiske. Jeg kommer fra Finnmark, og der har vi også statsforvalteren og fylkeskommunen i Vadsø, som er viktige kompetansearbeidsplasser og viktige for utviklingen i Finnmark.

Hva slags plan har FrP for Vadsø, Karasjok og Kautokeino etter at man har fjernet alle disse millionene fra lokalsamfunnene, som betyr arbeid og innhold for folk?

Helge André Njåstad (FrP) [12:43:37]: FrP sin plan for Kautokeino, Karasjok, Vadsø og alle andre kommunar i Noreg er at kommunane skal få lov til å vera jakommunar og tiltrekkja seg privat næringsliv. Det må ikkje vera sånn at ein berre ser på statlege arbeidsplassar og arbeidsplassar i kommunen og i Sametinget som viktige. Me ser det sånn at eit næringsliv som produserer noko, som bidreg til statsbudsjettet – og ikkje berre får frå statsbudsjettet – vil vera ein styrke. Difor vil me utstyra kommunane med ja-stempel og la dei få lov til å seia ja i saker om plan- og bygningslova, sånn at dei kan

etablere private arbeidsplassar, for det er det som vil vera bra for Vadsø, Kautokeino, Karasjok og alle kommunane i Noreg. Så vil me at dei skal få behalda litt meir av den verdiskapinga dei legg til rette for. Eit viktig element i den politikken er at retten til motsegn skal reduserast, både for Statsforvaltaren og for Sametinget, sånn at det ikkje skal vera nokon som skal hindra lokaldemokratiet i å skapa dei arbeidsplassane. Dette er, på eitt minutt, Framstegspartiet sin plan for alle kommunane i Noreg – å skapa meir verdiar og arbeidsplassar.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [12:44:38]: Jeg registrerer at man sier at man skal skape arbeidsplasser, samtidig som man kanskje tar vekk næringsgrunnlaget for alle dem som bygger sin næringsvirksomhet på aktiviteten og bosettingen som er bygd opp rundt kompetansen som er i Karasjok, Vadsø og Kautokeino.

Det har vært mye snakk om ordbruken om budsjettet. Hvilken ordbruk tror representanten man ville hatt om FrPs alternative budsjett når man ser at f.eks. avtaleverk som landbruksavtalen reduseres med 4,5 mrd. kr, eller at bistand reduseres med titalls milliarder? Hvilke ord tror representanten de andre partiene ville brukt for å karakterisere FrPs budsjett?

Helge André Njåstad (FrP) [12:45:22]: No skal ikkje eg gje meg inn på kva ordbruk dei andre ville hatt, men eg trur kanskje ein ville sagt at det var ei historisk satsing på vegbygging, ei historisk satsing på å byggja landet, ei historisk satsing på å styrkja tenestene i sjukehus, kommunar, eldreomsorg og skular. Så trur eg ein ville sagt at det endeleg var eit budsjett som stoppa sløsinga og la til rette for at ein skulle ha verdiskaping. Ein kunne brukt ord som strålende budsjettforslag, fantastisk budsjettforslag, eit godt budsjettforslag. Representanten kan sikkert velja mange andre gode adjektiv om Framstegspartiet sitt forslag.

Eg registrerer at valet i haust utstyrte Framstegspartiet med ei rekordstor gruppe, nettopp fordi mange veljarar i Noreg synest at den politikken er riktig, og heiar på at ein skal ha meir vegbygging og lågare skattar og avgifter. Dessverre heldt det ikkje heilt inn. Me ser no resultatet frå dei fem partia som samarbeidde, og orda som blir brukte om forliket deira, er nokre heilt andre enn dei eg trur ein ville brukt om vårt.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [12:46:19]: Angående veibygging husker jeg når man i 2013 sa at man aldri kunne sitte i en regjering som tok inn bompenger. Over 60 mrd. kr ble krevd inn i bompenger, og det er penger som kanskje kunne ha blitt brukt til enda mer veibygging. Hvordan tror representanten at vi klarer å spre de gode, samordnede tjenestene i fylkeskommu-

nen når fylkeskommunen skal bort og man ikke legger tilsvarende midler på bordet? Det lurer jeg på.

Helge André Njåstad (FrP) [12:46:48]: Oppfatta eg spørsmålet riktig – at ein ikkje la tilsvarende midlar på bordet som fylkeskommunen i dag driv med – så er i så fall den premissen feil, for Framstegspartiet vil leggja ned fylkeskommunen, og ved å leggja ned fylkestinget og sentraladministrasjonen frigjer ein i overkant av 4 mrd. kr. Framstegspartiet sitt kutt i samband med å leggja ned fylkeskommunen er langt mindre enn det, så det blir frigjort pengar til å styrkja kommunane med 500 mill. kr for å ta over ein del oppgåver, sånn at det blir meir pengar til veg, vidaregåande opplæring, tannhelse og fylkeskommunale oppgåver. Det blir mindre til byråkrati, mindre til politikarlønningar i fylkeskommunen, men det blir meir til tenester, så premissen for spørsmålet frå Arbeidarpartiet er feil.

Bengt Fasteraune (Sp) [12:47:46]: Representanten Njåstad og andre representanter fra FrP har i denne debatten vært veldig opptatt av dette med statlig styring og å unngå at kommunene skal bli utsatt for den type virksomhet. Jeg registrerer at når vi går inn og ser på pengebruk, mener FrP og representanten Njåstad at man skal statlig finansiere eldreomsorg i kommunene, vi skal øremerke penger til skoler og barnehager og ressurskrevende brukere. Da reflekterer jeg over om ikke dette er den mest utrerte form for statlig styring, når man sitter på Stortinget og bestemmer at det er eldreomsorg, skoler, barnehager eller ressurskrevende brukere kommunene skal bruke pengene på? Samtidig blir det brukt ord som sløsing. Mener representanten at dette er sløsing fra kommunenes side?

Helge André Njåstad (FrP) [12:48:55]: Eg minner om at Framstegspartiet ikkje vann valet. Det er Senterpartiet som er ansvarleg for budsjetta, men ein vel å bruka tid på at me styrkjer eldreomsorga og ressurskrevjande tenester. Det er nettopp fordi me ser at det er folk som treng tenester i heile landet, og det skal ikkje vera kommuneøkonomien i den enkelte kommune som avgjer om ein får god eldreomsorg eller ikkje. Difor hadde me eit forsøk som var veldig vellukka. Dei kommunane som var med i forsøket, sa at dette var bra, for dei eldre fekk tenestene dei fortener.

Me ønskjer at det skal vera likt med eldreomsorg som det er med andre tenester staten gjev, som arbeidsløsetrygd osv. Har ein behov, får ein dei pengane ein har krav på. Når det gjeld eldreomsorg, skal ein vera prisgjeven både kommuneøkonomien og prioriteringane til den enkelte kommune. Me synest ikkje det er ei verdig eldreomsorg. Me synest heller ikkje at ressurskrevjande tenester, som er ei veldig dyr ordning, skal

veltast over på kommunane, sånn at ein skal oppleve at kommunane må kutta på andre ting viss ein tek imot sånne tenester. Difor vil me ha sterkare statleg styring, direkte til kvar enkelt innbyggjar i landet som treng dei tenestene dei har krav på.

Presidenten [12:49:57]: Replikkordskiftet er avslutta.

Tage Pettersen (H) [12:50:15]: I fire år har Arbeiderpartiet sovet på vakt, og nå våkner de til at alarmen går over hele Kommune-Norge.

La meg sitere min partikollega Magnus Arnesen, som er ordfører i Sarpsborg:

«Jeg ønsker av hele mitt hjerte å gjøre det jeg kan på min vakt for å overlate kommunen i litt bedre stand til de som skal ta over. Men hvis det skal bli virkelighet, så må feilslått integreringspolitikk reformeres».

Han og det politiske flertallet i kommunen har fått en utredning rundt flyktnings situasjonen i Sarpsborg. Et av funnene viser at flyktninger som har blitt bosatt i andre kommuner før de kom til Sarpsborg, mottar over halvparten av sosialhjelpen som blir utbetalt, og de utgjør over 42 pst. av elevene som får tilpasset opplæring og forsterket norskopplæring. Dette er tall som viser hvordan altfor mange står utenfor arbeidslivet, og at barna deres ikke kan godt nok norsk. Tallene forteller historier om mange liv i utenforskap, og ofte i fattigdom.

Jeg mener vi må erkjenne at dagens integreringspolitikk er feilslått. Hvis flyktingene hadde møtt et system som integrerte dem bedre, ville de i langt større grad vært satt i stand til å leve uten offentlige ytelser. Da hadde ikke kommuner som Sarpsborg måttet finansiere gapet mellom de merutgiftene kommunen har til flyktninger, og det staten kompenserer dem for.

Innenfor de tjenestene utredningen om flyktnings situasjonen i Sarpsborg har kartlagt, er utgiftene til sekundærbosatte flyktninger alene på 170 mill. kr. Disse pengene må lokalpolitikkerne hvert år finne i en bunnskrapt kommunekasse, og det er ikke til å komme utenom at det rammer andre, viktige tjenester.

I mange kommuner går debatten om de skal eller ikke skal gjennomføre tilsvarende utredninger som i Sarpsborg. Jeg skjønner ikke at noen er redd for tall og fakta. Det vil tvert imot heller gjøre debatten mer ærlig.

En annen måte vi kan se at store deler av Kommune-Norge nå har nådd et metningspunkt på, er når de nå i desember behandler IMDis anmodning om bosetting for 2026. La meg trekke fram noen eksempler: I Fredrikstad sier de nei til å bosette noen neste år. Beslutningen begrunnes med kommunens anstrengte økonomi og høye utgifter knyttet til flyktninger. På Nesodden ser det ut til at de går for en halvering av anmodningen, og

kommunedirektøren beskriver et tydelig press i sosialtjenesten, helse, Nav, bolig, oppvekst og barnevern. Bykle sier enstemmig nei til å ta imot de fem de er anmodet om. Der peker man på begrenset kapasitet i helsetjeneste og barnehage samt utfordringer med å få dem ut i jobb. Jeg kan liste opp Fedje, Modalen, Leka, Vardø, Åseral, Evje og Hornnes og Birkenes som andre eksempler.

Det disse har til felles, er at det er alle regnbuens farger i den politiske ledelsen av kommunene.

En tredje måte vi kan se en feilslått integreringspolitikk på, er i barnevernsstatistikken. Ifølge barne- og familieministeren utgjorde barn med minoritetsbakgrunn ved utgangen av 2024 44 pst. av alle mellom 0 og 17 år med barnevernstiltak.

Skal vi lykkes med innvandring og integrering, vil jeg være tydelig og si at det må et annet politisk flertall til enn det som nå står sammen bak budsjettet vi debatterer i dag. Senterpartiet har riktignok våknet etter at de gikk ut av regjeringskontorene, og jeg merker meg at Arbeiderpartiet nå spisser retorikken i spørsmålet om innvandring og integrering. Det vil jeg si var på høy tid. Vi har i lang tid sagt at vi ikke kan ta imot flere enn vi klarer å integrere på en god måte. Problemet er at dette er nettopp retorikk, eller en alternativ virkelighet hvor Arbeiderpartiet håper at vi alle skal glemme hvor lenge de på dette området har sovet på sin vakt, men realpolitikken endres ikke så lenge det er partiene til venstre for Arbeiderpartiet som får diktere løsningene.

I Høyres alternative budsjett er det aller viktigste – også for integreringspolitikken – en kraftig styrking av kommuneøkonomien, men vi legger også inn 500 flere plasser i Jobbsjansen, vi legger inn 100 mill. kr til å gjenopprette tilskuddsordningen til utleieboliger, og vi tredobler returstøtten for å flere til å velge å reise tilbake til sitt opprinnelige hjemland.

Sist, men ikke minst: Skal vi lykkes med integreringspolitikken, må vi også tørre å føre en mer restriktiv politikk som bidrar til at færre søker til Norge som sitt neste land.

Morten Stordalen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten [12:54:44]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [12:54:56]: Jeg vil takke representanten for et godt innlegg, som Fremskrittspartiet deler, et innlegg som Fremskrittspartiet kunne holdt for både 10, 20, 30 og 40 år siden.

Jeg registrerte også at representanten Pettersen sa at man ikke skal være redd for tall og fakta. Det gleder Fremskrittspartiet, for senest før sommeren fremmet vi forslag i denne sal om å få mer tall og fakta på bordet, om å ha åpenhet rundt tall og fakta, etter modell av Dan-

mark. Da valgte Høyre dessverre å stemme imot det, og det synes Fremskrittspartiet er synd.

Jeg registrerer at Høyre og flere partier endrer litt politikk for tiden og kommer nærmere Fremskrittspartiet. Mitt spørsmål er: Kan man da forstå det slik på representanten Pettersen at Høyre nå er for åpenhet om tall og statistikk knyttet til innvandring og integrering?

Tage Pettersen (H) [12:55:57]: Takk for de hyggelige ordene innledningsvis.

Som vi også var inne på i et tidligere replikkordskifte, er det mange likhetstrekk mellom Fremskrittspartiets og Høyres politikk på dette området, men en av de store forskjellene er bl.a. ca. 6 mrd. kr Fremskrittspartiet har fjernet, som handler om integreringspolitikk, som jeg brukte mesteparten av mitt innlegg på å snakke om. Så det er også store forskjeller mellom de to partiene.

Siden representanten snakket om et eksempel fra før sommeren: Det har vært et stortingsvalg, som vi begge har erfart resultatet av, riktignok med litt ulike fortegn. Det er klart at det også har medført at vi har et annet partiprogram i inneværende periode enn vi hadde i forrige periode, og vårt program er åpenbart mye strengere på en del av det dette replikkordskiftet handler om.

Erlend Wiborg (FrP) [12:56:45]: Representanten har helt rett i at det er forskjell på Fremskrittspartiet og Høyre. Det ene er at vi totalt sett ønsker markant lavere innvandring til Norge enn det Høyre ønsker, og derfor kan vi også bruke færre skattepenger på det enn det Høyre ønsker.

Representanten var innom utfordringen med sekundærbosetting, og det er en viktig og alvorlig sak. Alle er enige om problemet, og da må vi også kunne komme med løsningene. Fremskrittspartiet har foreslått at hvis man velger å flytte ut av kommunen man er bosatt i, skal vi stille som krav at man må være selvforsørgende. Det kan ikke være slik at noen avbryter integreringsløpet, flytter til en annen kommune og forventer at skattebetalerne skal ta regningen for livet deres. Det er et forslag Høyre dessverre har stemt imot. Gjelder det også i inneværende periode, eller gjaldt det bare for tre måneder siden? Alternativt: Hva konkret foreslår Høyre for å få løst problemet med sekundærbosetting?

Tage Pettersen (H) [12:57:45]: Utfordringen med at Fremskrittspartiet bruker færre skattepenger på integrering, er at regnestykket ikke går opp, for veldig mange av dem som allerede er i et integreringsløp i Norge, veldig mange av dem som allerede sitter i et mottak i dag, og som skal plasseres ut i en kommune, er her, de kommer til å forbli her, og det koster penger å integrere dem på en god måte. Det er den store svakheten med tallene Fremskrittspartiet har i sitt alternative budsjett.

Når det gjelder utfordringen med sekundærbosetting, som jeg berørte ganske omfattende i mitt innlegg, har vi begge i vårt valgdistrikt bl.a. Sarpsborg, som har jobbet mye med dette. Løsningene i Høyres program på det området er igjen ikke så langt unna Fremskrittspartiets. Vi sier at vi må vurdere, med tanke på integreringstilskudd, å forlenge kravet til antall år man skal bosettes, utover dagens fem. Vi har sagt at kommunene skal få større myndighet til å si nei til bosetting i deler av kommunen, eller i hele kommunen, dersom det er levekårsutfordringer eller man har passert en proportsats. Vi har sagt 25 pst. i vårt program. Dette er to konkrete eksempler.

Bengt Fasteraune (Sp) [12:59:02]: Jeg velger å stille spørsmålet om inntektssystemet på nytt, da representanten Kapur ikke svarte på spørsmålet, men mente at Senterpartiet ikke forsto sitt eget inntektssystem – og for øvrig kanskje ikke sitt eget beste. Da spør jeg: Kan representanten forklare hvorfor Høyre ønsket en mindre rettferdig fordeling mellom kommunene, da de stemte imot endringene i inntektssystemet?

Tage Pettersen (H) [12:59:29]: Premisset for spørsmålet blir jo ikke noe riktigere når representanten stilte det til meg, enn da han stilte det til representanten Kapur i et tidligere replikkordskifte. Utgangspunktet for hele diskusjonen handler om at da inntektssystemet ble behandlet, mente Høyre at det var for mange elementer man ikke hadde vurdert grundig nok, f.eks. at i dag kan kommuner som tjener store penger på kraft, allikevel beregnes som skattesvake kommuner. Det er ett eksempel.

Like fullt er svaret tilbake til Senterpartiet at i dette budsjettet legger Høyre inn mer friske penger. Høyre frigjør mer penger: Vi omgjør bundne penger – altså øremerkede penger – til frie penger. Vi har fremmet et representantforslag om kanskje det viktigste for kommunene. Vi skal behandle det i løpet av vinteren, og det handler om hvordan kommunene kan få friheten til å kunne forvalte de pengene de har, på en best mulig måte.

Bengt Fasteraune (Sp) [13:00:22]: Nå prøvde jeg ikke å lage noen forutsetninger i spørsmålet. Det var et enkelt spørsmål. Spørsmålet var: Hvorfor stemte Høyre imot? Det dreier seg om et system med en fordeling mellom skattesterke og skattesvake kommuner. Kommuner som har fått mer penger på grunn av endringene, er f.eks. Fredrikstad og Drammen, som jeg nevnte i stad. Jeg ber på nytt representanten svare på spørsmålet. Hva er årsaken til at dere stemte imot dette systemet?

Tage Pettersen (H) [13:00:57]: Som jeg sa: Årsaken til at vi stemte imot systemet, var at vi mente at system-

et ikke var utredet helhetlig nok til at vi ville stemme for det, for det var som sagt flere elementer vi mente burde vært med i en slik type prosess. Et eksempel på en skattesvak kommune som kommer dårligere ut med modellen, er Moss kommune, som helt åpenbart er definert som en skattesvak kommune, men som taper på den beslutningen fordi det nedtrekket man gjorde i formuesbeskatningen, rammer en kommune som Moss. Man finner også eksempler på kommuner stortingsflertallet nok ville belønne, men som har kommet dårligere ut enn det de gjorde før omleggingen til det rød-grønne flertallet i forrige periode.

Presidenten [13:01:32]: Replikordskiftet er omme.

Isak Veierud Busch (A) [13:01:55]: Innvandring har gjort Norge til et mer mangfoldig samfunn. Arbeiderpartiet ser på dette mangfoldet som en styrke, og det er bra at Norge er et land som er rikt på mangfold. Samtidig fører innvandring med seg noen utfordringer. Siden 2022 har Norge tatt imot og bosatt flere flyktninger enn på de siste 15 årene til sammen. Det har vært solid og bred oppslutning rundt å støtte opp om og vise solidaritet med dem som flykter fra Russlands brutale angrepskrig, både blant de politiske partiene og i befolkningen for øvrig, men vi begynner nå å se at mottaks- og integreringsapparatet er under press flere steder rundt om i landet vårt. Kommune etter kommune melder nå om at de ikke har kapasitet til å bosette flere flyktninger. Det er tilbakemeldinger vi må ta på alvor.

Når vi lykkes med integrering, er innvandring et gode for samfunnet vårt, men om vi ikke lykkes, kan det gi store menneskelige og samfunnsmessige omkostninger. Når kommunene nå sier stopp, handler det om mer enn kommuneøkonomi og det kommunale mottaksapparatet i seg selv. Man må ha hele lokalsamfunnet med på laget dersom man skal lykkes med integreringen. Det handler om tilgang på boliger, velvillige arbeidsgivere, barnehage- og skoleplasser, idrettslaget og den gode naboen som kan gjøre overgangen til en ny kultur og et nytt språk litt enklere.

Arbeiderpartiet er opptatt av at politikken vi fører, skal være i takt med samtiden og løse de reelle problemene folk opplever i sin hverdag. Norge er ikke frakoblet resten av verden. Det som skjer ute i Europa og verden, merkes godt her hjemme. Derfor må vi ta inn over oss utviklingen og handle deretter. Vi må lykkes med en kontrollert, bærekraftig og rettferdig innvandringspolitikk for å bevare tilliten til både rettsstaten og velferdsstaten. Vi kan ikke ta imot flere enn vi klarer å integrere. Irregulær migrasjon og misbruk av innvandringsregelverket setter systemene våre på prøve. Vårt svar på dette er å ha kontroll på grensen og sikre at Norge ikke er en attraktiv destinasjon for personer som ønsker å misbru-

ke asylsystemet. Vi må derfor sørge for at det norske regelverket er på linje med sammenlignbare land, særlig våre nordiske naboland.

I Europa ser vi nå betydelige utfordringer på innvandringsfeltet. Dette er utfordringer som også krever et taktskifte i innvandringspolitikken i Norge. Over tid har vi sett et høyt antall irregulære migranter som kommer til Europa, og et stort antall asylsøkere. Dette skaper press på systemene og utfordrer både rettsstaten og velferdsstaten. Vi ser også at migrasjon brukes som et politisk virkemiddel. Migrasjon har blitt instrumentalisert. Særlig land som Russland og Belarus bruker dette aktivt for å destabilisere sine naboland. Presset på yttergrensen har ført til at Finland i praksis har stengt grensen mot Russland, og at det ikke lenger er mulig å søke om asyl der. Dette viser hvor alvorlig situasjonen er.

Arbeiderpartiet vil føre en kontrollert, rettferdig og bærekraftig innvandringspolitikk. Det er en del av vår plan for Norge. Det handler om å stille krav, men også om å stille opp. Etter en tid må det være mulig å stille samme krav til dem vi ønsker velkommen til å bli en del av vårt samfunn, som vi gjør til oss som er født her. Da må vi samtidig prioritere å bruke penger på integrering for raskere å få flere i arbeid og som aktive deltakere i samfunnet vårt.

Det aller viktigste for å sørge for at flyktninger skal bli selvforsørget og boende i kommunen de er bosatt i, er å sikre god integrering fra start. Regjeringen har allerede varslet at det skal legges større vekt på muligheter for arbeid og utdanning i bosettingsarbeidet framover. Det er klokt, for vi vet at integrering er vanskeligere i områder med dårligere sosioøkonomiske levekår, noe som igjen kan gjøre veien til utenforskap kort. Derfor må vi satse mer på kvalifisering, språkopplæring og arbeidsrettede tiltak fra dag én. Her ligger vel kanskje også den viktigste forskjellen fra høyresiden i innvandrings- og integreringspolitikken.

FrPs løsning er heller å kutte i norskopplæring og integreringstilbud. Det gjør det vanskeligere for innvandrere å komme i jobb og gjør at flere havner på sosialhjelp. De fører en politikk som vil føre til mer utenforskap, og som kan øke den sosiale uroen. Det er som å bygge en motorvei mot såkalte svenske tilstander og parallellsamfunn med økt segregering.

Norge skal være en del av løsningen, ikke problemet. Vi skal stå sammen med Europa, og vi skal sikre at vår innvandringspolitikk bærer seg og er innenfor rettsrammer vi kan stå inne for.

Presidenten [13:06:54]: Det blir replikkordskifte.

Rune Midtun (FrP) [13:07:10]: Representanten snakker om viktigheten av integrering, og for å integrere godt må vi også ha boliger. Arbeiderpartiet har et mål

om at det skal bygges 130 000 nye boliger innen 2030. Dessverre ser vi at ulike krav og lang saksbehandlings-tid bidrar til å fordyre og forsinke boligprosjekter.

Våren 2025 innførte Arbeiderparti-regjeringen en forskrift som vil gi kommunene mulighet til å innføre krav om utslippsfrie bygge- og anleggsplasser. OBOS melder om at et slikt krav vil øke kostnadene for en bolig i Oslo med et sted mellom 150 000 og 300 000 kr. Dette er et konservativt estimat. Konsekvensene vil være dyre-re boliger for kunden, eller at boliger ikke blir bygd.

Hva vil representanten si til at boligkjøpere må be-tale 150 000–300 000 kr mer som følge av økte klima-krav, i tillegg til andre fordyrende hindringer?

Isak Veierud Busch (A) [13:08:13]: Jeg er veldig glad for at representanten Midtun setter boligpolitikk på dagsordenen i et bredere perspektiv. Nå er det sånn at det er ulike signaler også fra dem som bygger bolig, om hvordan de stiller seg til utslippsfrie byggeplasser. Ut-slipp handler ikke om enkeltsaker, men om en helhet i samfunnet vårt for å møte klimaendringene vi står overfor – så det er nå det.

Når det gjelder boligsektoren, er målsettingen vår altså på 130 000 nye boliger. Det krever et taktskifte, og det krever at vi har en aktiv stat som bl.a. har økt bolig-rammen og – vil jeg si – gjenreist Husbanken. Vi går også gjennom regelverket for å se på hvilke forenklinger man kan gjøre som er smarte og fornuftige, og som sikrer at vi kan bygge rimeligere boliger, men gode nok boliger. Det er et viktig poeng at boligene vi skal bo i, må fungere i den hverdagen folk har.

Rune Midtun (FrP) [13:09:10]: Arbeiderpartiet lo-ver 130 000 boliger innen 2030. Hvordan skal man bygge mer når man innfører regler som gjør det dyrere og vanskeligere å bygge? Hvordan skal unge komme inn på boligmarkedet når man holder fast på utlånsforskriften og dokumentavgiften? Hvorfor maler man et glans-bilde med 11,7 pst. vekst når SSB varsler nedgang? Folk trenger boliger, ikke byråkrati og ikke urealistiske an-slag. Fremskrittspartiet vil bygge mer og kutte kostna-der – det er forskjellen på prat og handling. Hva er Ar-beiderpartiets konkrete tiltak for å oppnå sine egne vi-sjoner?

Isak Veierud Busch (A) [13:09:52]: Styrkingen av Husbanken er avgjørende, også for nye som ønsker å komme seg inn på boligmarkedet. Husbanken har his-torisk vært et av de viktigste verktøyene for at små-barnsfamiliene kunne etablere seg mange steder i Nor-ge. Dit skal vi tilbake igjen. I tillegg setter vi nå i gang et arbeid med å forenkle byggereglene, altså TEK17. Vi skal ha gode bygg, men vi må vurdere hvilke krav som stilles, og hvor detaljerte de skal være.

Jeg er enig med representanten Midtun i at en del av kravene som stilles, er i overkant detaljerte. Vi må gjøre dette enklere for å få fart på boligbyggingen. Noe av det vi også er nødt til å gjøre, er å se på plan- og bygningslo-ven. Hvordan kan vi få ned kostnadene og byråkratiet både for dem som skal bygge seg hus, og for kommune-ne som sitter og forvalter dette regelverket?

Tage Pettersen (H) [13:10:53]: Representanten sa at det er viktig å ha hele lokalsamfunnet med på laget for å lykkes med integreringen. Jeg kunne ikke vært mer enig. Det handler for så vidt om legitimiteten til hele ordningen. Når vi da har byer som Sarpsborg, hvor se-kundærbosatte representerer 50 pst. av sosialhjelps-budsjettet, eller flyktningbefolkningen på 25 pst. totalt sett representerer nesten 80 pst. av sosialhjelpsbudsjet-tet, er det klart at man utfordrer legitimiteten i lokal-samfunnet når man skal prioritere skattepengene i så skjev grad.

Representanten sa at vi må lykkes, og da er jo spørs-målet hvordan. Representanten var litt inne på det i sitt innlegg og nevnte også planen for Norge. Jeg stilte spørs-mål til Rødt tidligere i dag om at realpolitikken her vel er helt avhengig av partier til venstre for Arbeiderpartiet for at de skal få gjennom budsjettene sine, noe som jo legger premisset også for integreringspolitikken. Hvor-dan ser representanten for seg at den nye, strenge linjen som ligger i planen for Norge, skal loses gjennom sam-men med de andre rød-grønne partiene i Stortinget?

Isak Veierud Busch (A) [13:11:56]: La meg først ta tak i noe av det første Pettersen tar opp – at man tren-ger hele lokalsamfunnet med for å lykkes med integrer-ing. Jeg var inntil ganske nylig ordfører i en kommune som har god erfaring med integrering. Vi har sett at det som er helt avgjørende for å få det til, er at et helt lokal-samfunn stiller opp. Nabokjerringa er like viktig som de faktiske tiltakene og introprogrammene kommunen driver med. Hvis man lykkes med det, er innvandring og integrering et gode for norske lokalsamfunn.

Jeg er klar over at det er vanskelige diskusjoner vi også må ta på den rød-grønne politiske banehalvdelen. De diskusjonene har man også tatt delvis gjennom bud-sjettbehandlingen nå, og de kommer sikkert til å fortset-te framover. Arbeiderpartiets standpunkt i saken, sånn det ligger an nå, er at kapasiteten vår per nå er så presset at vi ikke kan ta imot flere enn vi lykkes med å integrere. Jeg vil gjerne gjenta at vi har bosatt flere mennesker si-den 2022 enn vi har gjort de siste 15 årene, og da sier det seg selv at det er et stort press på tjenestene per nå.

Presidenten [13:13:01]: Replikordskiftet er over.

Bjørn Larsen (FrP) [13:13:18]: Denne budsjettdebatten handler ikke bare om bevilgninger. Debatten handler også om hvem som skal styre Norge: folkevalgte nær folk eller forvaltning langt unna folk. Fremskrittspartiet mener svaret er krystallklart: Makt skal flyttes ned og ikke opp.

Fremskrittspartiet er både ærlig og ansvarlig i synet på fylkeskommunen. I Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2026 legger vi opp til å legge ned fylkeskommunen som forvaltningsnivå over en fireårsperiode. Det er fordi vi mener at Norge ikke trenger tre forvaltningsnivåer – tre politiske nivåer med overlappende ansvar, uklare styringslinjer og høye administrasjonskostnader.

Samtidig handler politikk også om ansvar i overgangsfaser, og så lenge fylkeskommunen har ansvar, særlig for samferdsel, sørger Fremskrittspartiet for at tjenestene faktisk fungerer. Når realiteten er at det er betraktelig høyere risiko for å bli drept på en fylkesvei, mener Fremskrittspartiet at dette må prioriteres. Derfor styrker vi fylkesveiene med 1 mrd. kr i vårt alternative statsbudsjett, for det handler om å sikre tryggheten for dem som ferdes på disse veiene.

Fremskrittspartiet er tydelig på at vi skal prioritere mindre penger til byråkrati, færre regionale planer, mer til asfalt, rassikring og trafikksikkerhet. Forskjellen på FrP og flertallet er tydelig: Regjeringen bruker fylkeskommunen som et forlenget statlig styringsledd. FrP bruker pengene på oppgaver folk møter i hverdagen.

Når FrP kutter i fylkeskommunen, gjør vi ikke det for å svekke tjenestene. Vi gjør det for å styrke kommunene. Oppgaver som i dag ligger hos fylkeskommunen, bør i langt større grad løses lokalt, besluttet lokalt og tilpasses lokale behov. Derfor styrker Fremskrittspartiet kommunene økonomisk, slik at de kan ta over flere av oppgavene som i dag er plassert på fylkesnivå. Dette gir kortere beslutningsveier, bedre lokalkunnskap, tydeligere ansvar og ikke minst mer demokrati per krone.

La oss snakke rett fram om det mange kommuner faktisk opplever i praksis: innsigelsesmareritt. Kommuner som følger lovverket, gjør grundige planprosesser og fatter folkevalgte vedtak, blir stoppet, overprøvd og trent, ikke bare av statsforvalteren, men også av fylkeskommunen, ofte i samme sak. Dette rammer boligbygging, næringsutvikling, kommunal planlegging og lokalt selvstyre. Resultatet er at lokalpolitikere bruker mer tid på å forsvare vedtak mot overordnet forvaltning enn på å utvikle lokalsamfunnene sine. Fremskrittspartiet mener dette er en systemsvikt.

Statsforvalterens innsigelsesmyndighet var ment som et sikkerhetsnett. I dag fungerer den altfor ofte som et politisk styringsverktøy, uten demokratisk ansvar. Derfor vil Fremskrittspartiet avvike dagens statsforval-

terordning, erstatte den med klare, nasjonale rammer vedtatt av Stortinget og sikre rettssikkerhet gjennom domstolene, ikke skjønnsutøvelse i forvaltningen. Lokaldemokrati kan ikke være noe man har bare så lenge forvaltningen er enig.

Uten lokalt selvstyre svekkes demokratiet. Uten klare ansvarslinjer svekkes tilliten. Derfor velger Fremskrittspartiet folkestyre foran forvaltning, frihet foran kontroll og lokale løsninger foran sentral overstyring.

Presidenten [13:16:35]: Det blir replikkordskifte.

Isak Veierud Busch (A) [13:16:51]: Fremskrittspartiet er opptatt av fylkeskommunens og statsforvalterens rolle i sitt alternative budsjett – og også gjennom dagens debatt. Det gleder en forhenværende ordfører, for man kan si mye om fylkeskommune og statsforvalter, men man kan også si mye positivt om fylkeskommune og statsforvalter som en sparringpartner for særlig de mindre kommunene.

Mitt spørsmål dreier seg konkret om kuttet Fremskrittspartiet har lagt inn på fylkeskommune, med fem milliarders effekt. Der legger man da til grunn, i hvert fall slik jeg tolker det, at fylkeskommunen skal opphøre å eksistere fra og med 1. januar 2026. Hvordan vurderer representanten Larsen realismen i det, som representant for det største partiet på den borgerlige siden, og sannsynligvis et styringsparti i et eventuelt annet stortingsflertall?

Bjørn Larsen (FrP) [13:17:43]: Fremskrittspartiet har over lang, lang tid vært klar på at fylkeskommunen som et ekstra forvaltningsledd mellom kommunene og staten ikke burde være der. Vi tenker at de oppgavene som i dag ligger hos fylkeskommunene, burde vært fordelt på kommunene – og litt på staten når det gjelder veier. Vi har jo et eksempel fra 2010, da man overførte en del av veiene til fylkeskommunene. Da fulgte det med et enormt etterslep, som gjorde at fylkeskommunene ikke er i stand til å ivareta dette. Vi har god tro på at kommunene kan greie å ta de oppgavene, og vi har god tro på at det å legge ned fylkeskommunen og med det kutte i det administrative og det politiske nivået vil gjøre at man frigjør i overkant av 4 mrd. kr, noe som kan gå til bedre bruk enn det har gjort så langt.

Isak Veierud Busch (A) [13:18:48]: Jeg takker representanten Larsen for svaret.

Det er helt sikkert at vi har mange dyktige kommuner rundt om i Norge som sikkert kan løse større oppgaver hvis de tilføres både midler og oppgaver. Likevel er det slik at det også er en del små kommuner i landet vårt. Halvparten er vel relativt små i innbyggerantall.

Mitt oppfølgingsspørsmål er da: Tenker representanten Larsen at disse småkommunene også skal være i stand til å forvalte de relativt komplekse og store oppgavene som fylkeskommunen forvalter i dag, eller varsler representanten Larsen nå en ny kommunereform?

Bjørn Larsen (FrP) [13:19:27]: Fremskrittspartiet ønsker større og mer robuste kommuner, det er ingen tvil om det. Vi kunne gjerne tenkt oss å lage en ordning der man fikk mer støtte og bidrag fra staten for å kunne få til en annen kommunestruktur.

Blant de oppgavene fylkeskommunen gjør i dag, er det bl.a. mye innsigelser, noe som gjør at disse småkommunene må holde på med andre oppgaver enn det de kanskje skulle ha gjort. De må jobbe mot statsforvalter og fylkeskommune, som har innsigelser på mye av det de holder på med. På et plankart hos en kommune skal i dag hver eneste kvadratcentimeter være farget med en spesiell farge, og den fargen skal ha en begrunnelse, den skal ha en forklaring, osv. Det er jo denne salen som pålegger de små kommunene disse oppgavene. Fremskrittspartiet ønsker å gjøre det enklere for kommunene, med mindre statlig styring og færre oppgaver de trenger å arbeide med. Det vil altså være enklere for de små kommunene med Fremskrittspartiet.

Bengt Fasteraune (Sp) [13:20:50]: Representanten Larsen er en ringrev fra lokal forvaltning. Jeg tviler ikke i det hele tatt på at hans ønske om mer styring ute i kommunene er noe han virkelig mener. Likevel: Eldreomsorg, skoler og barnehager står for 80 pst. av budsjettene i norske kommuner. Når FrP sier i denne debatten at det skal være statlig finansiering av eldreomsorg, skoler og barnehager, da er det statlig styring. Er representanten for eller imot statlig styring i praksis?

Bjørn Larsen (FrP) [13:21:41]: Fremskrittspartiet har en klar formening om at vi skal ha statlig finansiering av eldreomsorgen. Vi gjorde et prøveprosjekt mens vi satt i regjering, med gode resultater. De kommunene som var med, fikk god støtte, og de fikk mer midler å bruke til eldreomsorgen. Man slipper å ta av sårt tiltrengte kommunale penger til eldreomsorgen når man har statlig finansiering. Det skal være en rettighet hver enkelt har. Det er kommunene som skal levere tjenestene, men det er staten som skal betale regningen.

For oss er statlig finansiering av eldreomsorgen basisen for å kunne unngå at dårlig kommuneøkonomi skal være grunnlag for dårlig eldreomsorg.

Bengt Fasteraune (Sp) [13:22:35]: Jeg registrerer at FrP er for statlig styring.

En annen problemstilling som har blitt behandlet i denne salen, er å redusere byråkrati og antall ledere og

direktører. Senterpartiet fremmet et forslag om å redusere antall direktører, som ble behandlet i stortings salen 2. desember 2025.

FrPs løsning da de svarte på dette, var å fjerne et folkevalgt organ – fylkeskommunene. Det har de redegjort for i denne debatten også, men i valgkampen har FrP vært tydelig på at de gjennomfører, setter og fremmer krav, og de mener at regjeringen utreder og ikke klarer å komme til skudd. Nå hadde de muligheten til å være med på å gjennomføre en reduksjon av disse direktørstillingene. Kan representanten si hvorfor FrP ikke stemte for noen av våre forslag om å redusere antall ledere og byråkrater?

Bjørn Larsen (FrP) [13:23:33]: Senterpartiet og Fremskrittspartiet er enige om at man ønsker å kutte i direktørstillinger og byråkrati i offentlig sektor. Det er en sak vi har til felles. Likevel: Da Senterpartiet la fram sitt forslag om disse kuttene, skulle man ha prosentvise kutt. Fremskrittspartiet ønsket en mer ordentlig gjennomgang av hvilke stillinger som skal kuttet, og hvilke direktører som skal bort, ikke bare en prosentvis sats – å si at vi skal bort med 40 pst. av direktørene, og så skal vi beholde 60 pst. Vi tenker det må være en litt annen måte å gjøre det på, en mer ryddig måte, overfor både de forvaltningsorganene som har direktørene, og direktørene selv.

Presidenten [13:24:16]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Astri Aas-Hansen [13:24:33]: Kontrollert, bærekraftig og rettferdig innvandring er en prioritet for regjeringen, og vi skal sikre kontroll på grensen.

For å møte de store migrasjonsutfordringene i Europa har EU vedtatt en regelverkspakke med en omfattende og helhetlig reform av europeisk regelverk for migrasjon og asyl, kalt Pakten. Norge er bundet av noen av rettsaktene. De nye reglene vil gjøre asyl- og migrasjonssystemet mer effektivt samlet sett, og styrke kontrollen med yttergrensene. Reglene er i tråd med Norges ønske om å bekjempe irregulær migrasjon, forhindre sekundærmigrasjon innen Europa og hindre misbruk av asylsystemet.

Regjeringen foreslår å bevilge 200 mill. kr i budsjettet for 2026 til arbeidet med implementeringen av Pakten i politiet, Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. De nye reglene skal tas i bruk fra sommeren 2026.

Fullskalainvasjonen av Ukraina har ført til at millioner av mennesker er drevet på flukt. Over 100 000 ukrainere har søkt om kollektiv beskyttelse i Norge, og det er nå over 80 000 ukrainere som har gyldig kollektiv beskyttelse. Russlands angrep på Ukraina fortsetter, og vi må være forberedt på at det fortsatt kan komme mange

fordrevne fra Ukraina. Norges støtte til Ukraina ligger fast. I kommunene, blant frivillige og i forvaltningen har det vært en formidabel innsats i å ta imot de fordrevne fra Ukraina.

I budsjettet er det lagt til grunn en prognose på at det vil komme 10 000 fordrevne fra Ukraina i 2026, i tillegg til 4 000 andre asylsøkere. Regjeringen foreslår en bevilgning på 3,1 mrd. kr knyttet til innkvartering for asylsøkere. Dette inkluderer utgifter til mottak, verts-kommunetilskudd og stønader til mottaksbeboere i 2026. Ankomstsituasjonen er usikker og kan endre seg på kort tid. Regjeringen har flere ganger gjennomført innstrammings tiltak for å beholde kontrollen på innvandring, også fra Ukraina. Vi følger situasjonen og er forberedt på å komme tilbake med tiltak hvis situasjonen krever det.

Regjeringen foreslår en midlertidig bevilgning på 83 mill. kr til ekstra administrativ kapasitet i UDI, som er ca. 70 mill. kr kroner mindre enn i 2025. Reduksjonen har sammenheng med færre ankomster i 2025 og forventet ytterligere nedgang i 2026. Samtidig er det et stort antall ukrainere som er i Norge, og som trenger forlengelse av midlertidig kollektiv beskyttelse. Det er fortsatt behov for å følge opp mottaksapparatet og håndtering av nye søknader. Den reduserte bevilgningen innebærer at UDI må prioritere stramt.

Selv om ankomsttallene har gått ned, har ankomstnivået siden 2022 krevd stor innsats og satt det kommunale tjenestetilbudet under press. Regjeringen mener at antall overføringsflyktninger må ses i sammenheng med det totale migrasjonspresset på Norge. På grunn av de høye ankomsttallene de siste årene har regjeringen foreslått å redusere kvoten for overføringsflyktninger fra 500 til 100 i 2026.

Regjeringen skal føre en kontrollert, bærekraftig og rettfærdig innvandringspolitikk for å bevare tilliten til både rettsstaten og velferdsstaten. Migrasjonsutfordringene er uforutsigbare, og regjeringen legger vekt på å ha beredskap for raske endringer. Regjeringen vurderer fortløpende om det er behov for endringer i regelverk eller praksis for å forhindre misbruk, og for at Norge ikke framstår som et mer attraktivt land å søke asyl i enn andre sammenlignbare land.

Presidenten [13:28:53]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [13:29:04]: Arbeiderpartiet har den siste uken snudd helt opp ned på sin innvandrings- og integreringspolitikk. Et av punktene er at Arbeiderpartiet nå hevder at de ønsker å styrke returarbeidet. Dessverre er det mange land Norge ikke har tilbakesendelsesavtaler med, noe som er en utfordring. Mange av disse landene er også land som mottar millioner av norske skattepengene i bistand.

Mitt spørsmål er om Arbeiderpartiet nå vil bruke bistand som et virkemiddel i innvandringspolitikken for å styrke returarbeidet, slik Fremskrittspartiet lenge har tatt til orde for.

Statsråd Astri Aas-Hansen [13:29:52]: For regjeringen er det viktig at Norge har en effektiv returpolitikk for personer som ikke har lovlig opphold i Norge. Som representanten var inne på, har vi landspesifikke returhandlingsplaner, nettopp for å ha et samarbeid med aktuelle land, noe som gjør at en får effektive returer.

Sammen med Utenriksdepartementet har Justis- og beredskapsdepartementet en felles returstrategi for perioden 2025 til 2030, hvor vi legger opp til at returer skal gjennomføres effektivt og rettsikkert. Vi ser at for å få til dette må vi ha et godt samarbeid med sentrale opprinnelsesland, som representanten var inne på, og vi må sørge for at returarbeidet her hjemme er samordnet og effektivt. Vi må også ha ulike virkemidler for å kunne få til en effektiv retur, og det å ha et godt samarbeid i Europa, som også Pakten legger opp til, vil ha betydning framover.

Erlend Wiborg (FrP) [13:30:59]: Statsråden svarte ikke på spørsmålet, som var om Arbeiderpartiet er villig til å bruke bistand som et virkemiddel i innvandringspolitikken for å styrke returarbeidet, altså si til land som nekter å ta imot sine egne borgere, at hvis de mottar bistand og fortsatt nekter å ta imot egne borgere, vil det få konsekvenser for utbetalingene av bistand. Er dette et virkemiddel Arbeiderpartiet og regjeringen vil benytte seg av?

Statsråd Astri Aas-Hansen [13:31:30]: Som jeg var inne på: Vi vil ha en effektiv returpolitikk. Vi vil ytterligere styrke denne. Det er et samarbeid mellom Utenriksdepartementet og Justisdepartementet, og vi har en felles returstrategi for perioden. Vi ser på de virkemidlene vi kan se på når det gjelder å få til nettopp en effektiv retur, enten det handler om hva vi gjør her hjemme, i Norge, eller hva vi kan få på plass av samarbeid med land der ute, og da særlig med land vi vet har utfordringer med retur.

Erlend Wiborg (FrP) [13:32:06]: Da har jeg stilt samme spørsmål to ganger uten at statsråden svarer, og jeg ser ikke noe poeng i å stille det en tredje gang. Jeg får heller ta det som et skriftlig spørsmål.

Jeg har imidlertid lyst til å utfordre statsråden på et annet punkt. Norge har jo tatt imot veldig mange ukrainske flyktninger. Det har vært bred enighet om at vi skal stille opp for ukrainere på flukt fra den brutale krigen Russland startet. Samtidig har alle et ønske om at Ukraina skal vinne denne krigen. Da trenger de våpen,

men de trenger også mannskap, soldater og andre i støt-tefunksjoner. Fremskrittspartiet har derfor sagt at ukrainske menn i stridsdyktig alder som ikke har fått fritak fra militærtjenesten, ikke bør få opphold i Norge. Det har Arbeiderpartiet vært uenig med Fremskrittspartiet i så langt, men nå snur Arbeiderpartiet på mange områder i innvandringspolitikken. Derfor er mitt spørsmål om det nå kan være aktuelt for Arbeiderpartiet å støtte Fremskrittspartiet i at ukrainske menn i stridsdyktig alder ikke skal få kollektiv beskyttelse i Norge.

Statsråd Astri Aas-Hansen [13:33:14]: Representanten er inne på noe jeg opplever er kjernen i Arbeiderpartiets politikk. Jeg har merket meg hvordan representanten, både i sitt eget innlegg og i replikkordskiftet, har pekt på hvordan FrP i 50 år har hevdet sine synspunkter. Det som kjennetegner Arbeiderpartiet, er at vi ser hvilken tid vi lever i, og så justerer vi deretter. Da gjør vi det det er behov for. Det var i 1975 arbeiderbevegelsen gikk i bresjen for å få en innvandringsstopp. Vi har foretatt innstramminger når det gjelder personer som kommer fra trygge områder i Ukraina. Som vi også har sagt knyttet til det forslaget representanten viser til, er vi beredt til raskt å kunne iverksette nye innstramminger. Vi følger med på situasjonen, og vi vil kunne komme raskt dit at vi foretar innstramminger om det er behov for det.

Tage Pettersen (H) [13:34:25]: Vi har snakket mye om planen for Norge i dag, og ifølge VG har Støre sagt at det nå er riktig med en tydeligere og strammere innvandringspolitikk. Vi kan vel diskutere om ikke «nå» burde vært litt tidligere. Jeg fortsetter litt der representanten Wiborg nesten slapp, når det gjelder hvilke tiltak man ser for seg at denne planen for Norge skal inneholde. Foreløpig er det jo bare en erkjennelse av at det er behov for en innstramming. Har man hørt på debatten nå, har man hørt justisministeren si: Vi følger med, vi er i beredskap, vi ser på virkemidler, vi vurderer om det er behov for, osv.

Det er ingen konkrete tiltak. At man styrker re- turordningen, har vært nevnt, men ikke konkret hvordan det skal gjøres. Wiborg spurte om man ville se det i sammenheng med bistand. Jeg vil stille spørsmålet: Har regjeringen vurdert å se det i sammenheng med visum, som Storbritannia nå vurderer, og nekte andre lands innbyggere visum hvis man ikke klarer å etablere en re- turordning?

Statsråd Astri Aas-Hansen [13:35:30]: Når det gjelder spørsmålet om visum, er det også noe en hele tiden vurderer, både nasjonalt og i samarbeid med land i Norden og Europa. Det er diskusjoner som går nå, som representanten påpeker, bl.a. knyttet til konkrete en-

keltland. Det er også noe vi vurderer. Vi gjør det skikkelig og ordentlig, og vi gjør det vi mener er riktig. Det er altså noe vi i så fall kommer tilbake til.

Tage Pettersen (H) [13:36:05]: Skikkelig og ordentlig har så langt tatt fire og et halvt år, så vi får se når konklusjonene kommer. Kjell Werner skriver i Dagsavisen i dag om denne planen for Norge:

«Samtidig kan regjeringen mistenkes for å tenke taktisk, ved å ta styringen for å unngå nederlag.»
Og videre:

«På den annen side sørger Ap nå for å irritere de rødgrønne partiene på venstre flanke.»

Veldig mye av grunnlaget for politikken på integrerings- og innvandringsfeltet legges i statsbudsjettet. I statsbudsjettet har Arbeiderparti-regjeringen forlovet seg med de rød-grønne partiene, som, med unntak av Senterpartiet, har et helt annet ståsted enn det Arbeiderpartiet nå varsler i planen for Norge.

Hvordan ser justisministeren for seg at innholdet i denne planen for Norge skal kunne settes ut i livet, uten å få det til gjennom de årlige budsjettene, hvor Rødt, SV og MDG helt åpenbart vil bidra til å sette foten ned for mange av de tiltakene man nå vurderer?

Statsråd Astri Aas-Hansen [13:37:03]: Jeg har troen på at vi finner de virkelig gode løsningene i fellesskap. Akkurat som jeg har vist til at hvis vi skal klare å få god kontroll på migrasjonspolitikken og returarbeidet, må vi samarbeide med andre land i Europa, mener jeg også at hvis vi skal få en kontrollert, bærekraftig og rettferdig innvandringspolitikk her i Norge, finner vi løsninger for det sammen.

Dette er et utfordrende felt, som også representanten var inne på i sitt innlegg. Vi får nå tilbakemeldinger fra kommunene om de utfordringene de står i, og jeg mener at her, hvor vi skal balansere viktige verdier mot hverandre, er dette noe vi må klare å finne løsninger på i fellesskap. Jeg skal gjøre mitt for at vi skal klare å få det til.

Hanne Beate Stenvaag (R) [13:38:10]: Jeg har jo tatt opp det jeg mener om dette budsjettet, og som selvfølgelig ikke gjelder hele budsjettet, men dette punktet, nemlig smertepunktet, som handler om kvoteflyktninger. Jeg mener det er et nederlag ikke bare for Rødt, SV og MDG, som er budsjettpartnere, men også for solidaritet og internasjonalt ansvar, med det ekstremt lave antallet kvoteflyktninger Norge skal ta imot til neste år. For å være helt ærlig hadde jeg hatt andre forventninger også til Arbeiderpartiet, etter å ha lest hva de skriver i sitt eget partiprogram.

Argumentet er at Norge har tatt imot mange ukrainske flyktninger, men er det ikke rimelig å stille opp litt

ekstra når det er krig og konflikt i vårt nærrområde, som vi ser at andre land med mye mindre ressurser enn Norge gjør over hele verden? Spørsmålet mitt er: Hva tenker statsråden om fremtiden for FNs kvoteflyktningssystem og hva slags rolle Norge skal ha i den fremtiden?

Statsråd Astri Aas-Hansen [13:39:11]: Som representanten vet, har Norge over lang tid tatt imot et større antall overføringsflyktninger enn de fleste andre land i Europa. Vi har tatt vår andel, og vi skal også bidra i de videre årene. Vi må ha en balansert, kontrollert og bærekraftig innvandring til Norge, og dermed må vi se sammenhengen mellom hvor mange som kommer som kvoteflyktninger, og hvor mange som kommer hit på annet vis. Sånn ankomsttallene har vært, særlig siden fullskalainvasjonen i Ukraina – om lag 120 000 har søkt om beskyttelse i Norge, hvorav 101 000 er fra Ukraina – ser vi at dette utfordrer oss. Dette utfordrer kommunene. For å sikre god oppslutning om at vi skal ta imot flyktninger til Norge, må vi også klare å få god integrering. Det er, som representanten var inne på, begrunnelsen for at vi nå foreslo 100 kvoteflyktninger for 2026.

Marius Langballe Dalin (MDG) [13:40:34]: Eg kjenner på smerte og skam over at vi ikkje var i stand til å få på plass fleire kvoteflyktningar enn vi gjorde i dette budsjettet. Eg kjenner på smerte fordi eg har hatt dette innpå kroppen sjølv. Eg har sjølv stått i eit utal timar og bokstaveleg talt dekt dei opne sårå krig og konflikt lagar – ikkje så langt tilbake i tid. At så mange kvoteflyktningar skal møte ei stengd dør i Noreg, er vondt å tenkje på. Dei treng å høyre dei evige orda om håp og ei utstrekt hand.

Korleis ser statsråden på at så mange flyktningar møter ei stengd dør i Noreg, og korleis vil statsråden jobbe for at Noreg kan ta imot fleire kvoteflyktningar?

Statsråd Astri Aas-Hansen [13:41:29]: Ved å sikre en kontrollert, bærekraftig og rettferdig innvandring til Norge, ved at vi har god kontroll på grensen, og ved at vi også samarbeider med nordiske og europeiske land om at de som ikke har et grunnlag for beskyttelse, heller ikke kommer til Europa og til Norge, vil en kunne være i stand til på en god måte å ta imot dem som har et beskyttelsesbehov. Jeg mener at dette henger sammen.

Når vi nå sier at vi fra regjeringens side har et taktskifte når det gjelder innvandringsfeltet, er det fordi vi ser at det er veldig høye antall av det vi kaller irregulære migranter som kommer til Europa og Norge, samtidig som det kommer mange asylsøkere, slik vi har sett med Ukraina. Dette er utfordrende. Dette må vi ha kontroll på.

Presidenten [13:42:27]: Replikkordskiftet er med det omme.

Rune Midtun (FrP) [13:42:42]: Hvordan skal Arbeiderpartiet bygge 130 000 boliger innen 2030, når de samtidig innfører regler som gjør det dyrere og vanskeligere å bygge? Hvorfor skal unge mennesker betale prisen for Arbeiderpartiets reguleringsiver? Tror virkelig regjeringen at glansbilder og urealistiske anslag gir folk en plass å bo?

Virkeligheten er enkel: Boligbyggingen i Norge er på det laveste nivået siden krigen. Byggebransjen sliter. Prosjekter stoppes. Unge står utenfor boligmarkedet. Dette er ikke et naturfenomen, det er et politisk skapt problem.

Arbeiderpartiet lover 130 000 boliger, men bygger færre enn noen gang. De maler et glansbilde med anslag om 11,7 pst. vekst i boliginvesteringene, mens SSB varsler nedgang, og Norges Bank er langt mer forsiktige. Hvem tror de på, seg selv eller virkeligheten?

Samtidig gjør regjeringen alt for å holde prisene oppe og byggeaktiviteten nede. Leilighetsnormen og detaljreguleringene styrer prosjektene, og resultatet er for få rimelige toroms og altfor mange dyre fire- og femroms. Folk har ikke råd. Hvorfor skal staten bestemme hvordan folk skal bo? Hvorfor skal unge presses ut av boligmarkedet fordi Arbeiderpartiet ikke klarer å levere?

Fremskrittspartiet har en annen kurs. Vi vil bygge mer, ikke prate mer. Vi foreslår regelstopp fram til 2030 – nok er nok med nye tekniske krav som fordyrer bygging. Vi foreslår bedre BSU-ordning, der vi dobler skattefradraget og hever maksbeløpene, slik at unge faktisk kan spare. Vi vil fjerne utlånsforskriften som krever 10 pst. egenkapital. Det er et hinder for førstegangskjøpere – la bankene vurdere folks låneevne. Vi vil redusere dokumentavgiften, eiendomsskatten og offentlige kostnader. Vi vil gjeninnføre verdsettelsesrabatt for sekundærboliger for å bremse leieprisene, og vi vil gi kommunene frihet til å utvikle egne boligområder uten statlige innsigelser.

Et velfungerende leiemarked forutsetter lønnsomhet. Uten det blir det ingen som driver med utleie. Hvorfor vil Arbeiderpartiet gjøre det umulig å leie ut? Hvorfor skal folk presses ut av boligmarkedet fordi regjeringen ikke klarer å levere?

Dette er forskjellen på Arbeiderpartiets reguleringsiver og Fremskrittspartiets handlekraft. Vi vil kutte kostnader, fjerne hindringer og gi folk muligheten til å eie sitt eget hjem. Folk trenger boliger, ikke byråkrati. Arbeiderpartiet prater, Fremskrittspartiet bygger. Det er forskjellen på prat og handling.

Presidenten [13:45:44]: Det blir replikkordskifte.

Konstanse Marie Alvær (A) [13:46:01]: Representantene fra FrP har fokusert sterkt på innsigelsessaker i sine innlegg, men fakta er at det er mange år siden antallet innsigelsessaker har vært så lavt. Under Støre-regjeringen har Kommunal- og distriktsdepartementet fattet vedtak i 76 saker, og siden vi i Arbeiderpartiet overtok departementet, har vi fattet 23 vedtak. I nåværende stund ligger det kun tolv saker til behandling. Det er det laveste tallet på mange år. Samtidig har norske kommuner fattet vedtak i ca. 1 000 saker det siste året.

Hva tenker FrP om at antallet innsigelsessaker på departementets bord går ned, og om at vi har en regjering som reduserer etterslepet så mye?

Rune Midtun (FrP) [13:46:53]: Representanten kan ha rett i at det er færre innsigelsessaker, men det kan jo skyldes at det er færre igangsettelser enn noensinne. Jo mindre man bygger, jo mindre er det jo å ha innsigelse til.

Vi ser at byggeprosjekter er igangsatt – man har planlagt, man har gjort det man skal – men så blir det stopp på grunn av endringer i reglementet og strengere krav. Det dukker opp nye ting, og da har man kastet bort mye penger og må begynne hele prosessen på nytt. Derfor stopper det.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [13:47:48]: Deilig er jorden, og prektig er Guds himmel, er det noe som heter. Jeg registrerer at man ønsker å ha gudstjenester i hele landet, og vi som bor i distriktskommuner, vet at Kirken har en viktig rolle når mennesker er i vanskelige situasjoner. Jeg lurer på: Hvordan korresponderer kuttet på 400 mill. kr til Den norske kirke med FrPs ønske om å ha julegudstjenester over hele landet?

Rune Midtun (FrP) [13:48:17]: Jeg må ærlig innrømme at jeg ikke har satt meg godt nok inn i dette, så det vil jeg ikke uttale meg om. Jeg velger heller å sende det spørsmålet videre til noen andre.

Presidenten [13:48:29]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Kjersti Stenseng [13:48:57]: Over 100 000 flyktninger er bosatt i Norge de siste fire årene. Ni av ti er fordrevne fra Ukraina. I lokalsamfunn over hele landet har flyktninger fått norskopplæring og arbeidstrening, og stadig flere kommer i jobb. Jeg er dypt imponert over den store innsatsen som legges ned av kommuner, frivillige organisasjoner, arbeidsgivere og lokalsamfunn over hele landet for å integrere ekstraordinært mange.

Integrering kan også være utfordrende. Det krever innsats fra den enkelte, men det krever også en stor innsats fra oss som samfunn. Det krever at vi som politikere prioriterer det i budsjettene våre.

Vi skal stille krav, men vi må også stille opp for folk. Jeg vil derfor advare mot lettvinne løsninger og store kutt i integreringen. Det er ikke mulig å få flere i jobb, færre på stønad og mindre kriminalitet hvis man kutter i alt som handler om kvalifisering og tiltak som bidrar til god integrering. Det vil også kunne skape parallellsamfunn og økte forskjeller. Derfor bruker vi penger på tiltak som virker, og som gjør at flere innvandrere kommer i jobb og kan forsørge seg selv og sine familier. Det gir trygghet for den enkelte, men det er også bra for Norge.

Krigen i Ukraina er på ingen måte over. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har bedt kommunene om å bosette 13 000 flyktninger til neste år. Regjeringen er innstilt på at Norge skal stille opp for Ukraina, og at de fordrevne som kommer hit, skal ha trygge og gode opphold med en meningsfull hverdag.

Samtidig er vi opptatt av at de fordrevne er her midlertidig, og at vi ikke kan ta imot flere enn vi klarer å ta vare på. Regjeringen foreslår over 21 mrd. kr til kommunenes arbeid med bosetting, kvalifisering og integrering i 2026. Rundt 16 mrd. kr går til kommunenes arbeid med ukrainere. Dette vil bidra til at flere lærer norsk, kommer i arbeid og deltar i det norske samfunnet.

Regjeringens mål er at flere flyktninger og innvandrere kommer inn i og får stabil tilknytning til arbeidslivet. Deltakelse i arbeidslivet bidrar til økonomisk selvstendighet, nettverk og mulighet til å lære og praktisere norsk. Det gir økt tilhørighet til samfunnet, motvirker fattigdom og utjevner forskjeller.

Regjeringen vil at flere som står utenfor, eller som står i fare for å falle ut av arbeidslivet, skal jobbe. Vi styrker derfor budsjettet med 550 mill. kr til aktive tiltak for å inkludere flere i arbeidslivet.

For innvandrerbefolkningen ser vi at sysselsettingen blant innvandrerkvinner er lavere enn blant innvandremenn, og at flere innvandrerkvinner har behov for mer kvalifisering for å komme i jobb. Regjeringen foreslår derfor å styrke Jobbsjansen med 23 mill. kr og etablere en forsøksordning med å tilby introduksjonsprogram til innvandrerkvinner som ikke har rett på programmet etter dagens regelverk. Tiltaket vil forhåpentligvis bidra til at flere hjemmевærende innvandrerkvinner får den kvalifiseringen de trenger for å komme i jobb eller utdanning og bli økonomisk selvstendige.

Frivillige organisasjoner gjør en viktig jobb for å inkludere flyktninger og innvandrere med språktrening, møteplasser, kurs og fritidsaktiviteter. I 2026 foreslår vi å bevilge nærmere 200 mill. kr i tilskudd til frivillige organisasjoner. Vi legger også om det navngitte tilskuddet til nasjonale ressursmiljøer til en åpen og søkbar ordning og styrker den med 5 mill. kr.

Enkelte kommuner opplever utfordringer knyttet til uønsket sekundærflytting. Regjeringen har derfor

skjerpet anmodningskriteriene. IMDi, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, tar i sin anmodning for 2026 hensyn til kommuner som opplever mye sekundærflytting, har levekårsutfordringer og hvor det er en høy innvandrerandel fra før.

Regjeringen styrker også tilskudd til områdesatsinger i Oslo og Østfold med 14 mill. kr over Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett. Dette vil bidra til å øke sysselsettingen, bedre levekårene og forebygge barne- og ungdomskriminalitet i levekårsutsatte områder.

Vi ønsker et samfunn der alle stiller på lik linje og opplever samme muligheter til å bidra i samfunnet og være en del av fellesskapet. Vi trenger at flere kommer i jobb, og at flere med innvandrerbakgrunn kommer i jobb. Med dette budsjettet legger vi til rette for fortsatt god innsats for integrering og inkludering i kommuner over hele landet også til neste år.

Presidenten [13:53:41]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [13:54:02]: Jeg tror statsråden, egentlig i likhet med representanten Tage Pettersen, har litt tungt for å forstå at når det er færre som kommer til Norge med Fremskrittspartiets politikk, kan vi også bruke mindre penger på integrering. Den enkelte som kommer, skal ikke få redusert norskundervisning eller noe – bare så det er slått fast.

Kommunene er i en vanskelig økonomisk situasjon, noe som har vært en viktig del av debatten her i dag. En av grunnene er at regjeringen velger å underfinansiere kommunenes utgifter når det gjelder bosetting av flyktninger. Da Fremskrittspartiet satt i regjering, viste tallene fra beregningsutvalget at kommunene fikk kompensert ca. 100 pst. av utgiftene de hadde. Under dagens regjering er vel tallet nå på rundt 90 pst.

Mitt spørsmål er: Hvorfor velger regjeringen å skyve disse kostnadene over på kommunenes øvrige innbyggere?

Statsråd Kjersti Stenseng [13:55:05]: Integreringstilskuddet bidrar til å dekke en rimelig andel, og det er, som representanten sier, ca. 90 pst. av kommunens gjennomsnittlige utgifter de første fem årene. Det er mange milliarder som brukes til integreringstilskuddet ute i kommunene, og det er også ekstraordinært mange som skal bosettes i den situasjonen vi står i med krigen i Ukraina.

Det viktigste vi kan bidra med, og det viktigste kommunene kan bidra med, er å sørge for at folk lærer språket og kommer seg ut i arbeid. Det er bra for den enkelte, og det er bra for kommunene som bosetter. Vi er opptatt av at kommunene skal få god dekning for å tilby det flyktninger og innvandrere som kommer til kommunen, skal få, men også at kommunene tar ansvar for å

sørge for at de blir godt integrert, får en jobb å gå til og blir selvforsørget. Det lønner seg både for samfunnet og for kommunene, og det vet jeg også at kommunene gjør en solid jobb for å få til.

Erlend Wiborg (FrP) [13:56:11]: Er man en erfaren politiker, lærer man seg altså ikke å svare på spørsmål. Spørsmålet er: Hvorfor velger regjeringen å underfinansiere mottaket av flyktninger og skyve kostnaden over, sånn at kommunene heller må kutte i eldreomsorg og skole og andre områder? Det valgte statsråden ikke å svare på.

Jeg prøver på nytt, og jeg ber da statsråden svare på følgende: Hva er grunnen til at regjeringen kun kompensere 90 pst. – ikke 100 pst., som da Fremskrittspartiet styrte?

Statsråd Kjersti Stenseng [13:56:41]: Jeg mener jo at jeg svarte på spørsmålet. Regjeringen dekker en rimelig andel, ca. 90 pst. av integreringstilskuddet. Vi vet at det er store variasjoner fra kommune til kommune. I en del kommuner kommer innvandrere og flyktninger seg raskt ut i jobb, er selvforsørget og bidrar med skatteinntekter til kommunen. I andre kommuner vet vi at det er større utfordringer med sysselsetting.

Tilskuddet varer i fem år og skal bidra til at kommunene gjør et godt arbeid med bosetting, kvalifisering og integrering. Vi kommer til å følge med i tiden framover for å se hvordan det utvikler seg, for å sikre at vi også framover skal gi en rimelig dekning av kommunenes utgifter.

Erlend Wiborg (FrP) [13:57:26]: Jeg registrer fortsatt ikke noe svar på spørsmålet, men jeg registrerte at statsråden skryter veldig av hvordan integreringen går i Norge, og hvor flinke vi er til å få folk ut i arbeid. Det er noe Fremskrittspartiet er uenig med regjeringen i. Vi mener at integreringen ikke fungerer totalt sett. Vi kunne nylig lese i Nettavisen at f.eks. 10,5 pst. av syriske kvinner er i heltidsstilling og kan forsørge seg selv her i Norge. Da mener vi at vi har en stor utfordring. Tall Fremskrittspartiet har fått fra regjeringen, viser at gapet i yrkesdeltakelsen mellom øvrig befolkning versus ikke-vestlige innvandrere fra landbakgrunn 3 er så stort at det koster norske skattebetalere 58,8 mrd. kr.

Mitt spørsmål er da: Mener statsråden fortsatt at integreringen til Norge har vært vellykket, og at vi er flinke til å få folk ut i arbeid?

Statsråd Kjersti Stenseng [13:58:26]: Det er store variasjoner fra kommune til kommune. Hvis vi ser på ukrainske flyktninger, har vi kommuner som har opp mot 80 pst. sysselsetting, og det finnes faktisk også kommuner som har over 80 pst. sysselsetting av ukrainske flyktninger, så det er store variasjoner. Selv

om jeg mener at mye av integreringspolitikken er vellykket – mange lærer språk, og mange kommer ut i jobb – er det også store utfordringer. Jeg sier på ingen måte at alt er vellykket.

Det er også derfor vi nå legger inn en ekstra innsats spesielt på det som handler om innvandrerkvinnens mulighet til å komme ut i jobb. Der ser vi at det er langt for få som er i jobb. Vi styrker Jobbsjansen. Vi forsøker med et utvidet introduksjonsprogram, slik at flere både skal lære språket og bli kvalifisert.

Jeg prøver ikke å skjønne. Jeg vet veldig godt at det også er store utfordringer med integreringspolitikken, og det er derfor Arbeiderpartiet prioriterer å forsterke integreringspolitikken i sine budsjetter.

Erlend Wiborg (FrP) [13:59:25]: Tallene statsråden kommer med her, er direkte misvisende. I tallene statsråden baserer seg på, regnes man som sysselsatt hvis man jobber én time i uken eller er på et Nav-tiltak én time i uken. Det mener Fremskrittspartiet blir feil.

En annen utfordring gjelder sekundærbosetting. Fremskrittspartiet har foreslått at man skal måtte være integrert og ha kommet seg ut i jobb hvis man ønsker å flytte ut av kommunen man er bosatt i. Arbeiderpartiet har hatt mange innvendinger mot det forslaget og sagt at det kan være i strid med menneskerettighetene. I dag er det jo et krav at man må bli boende de fem første årene. Hvordan kan det være innenfor når det gjelder menneskerettighetene å stille krav om at man må bli boende i fem år, men ikke i seks år?

Statsråd Kjersti Stenseng [14:00:13]: Jeg må få lov til å presisere at jeg i det forrige svaret viste til tallene som handler om sysselsetting blant ukrainske flyktninger, og det var altså riktige tall.

Når det gjelder sekundærflytting, har vi diskutert muligheten for hvordan vi kan forebygge sekundærflytting i sterkere grad. Jeg vet veldig godt at det er en stor utfordring for enkelte kommuner, som Sarpsborg, Fredrikstad og Drammen. Jeg er opptatt av å se på om vi kan gjøre tiltak som gjør at man etter de fem årene kan stilles krav til som ikke gjøres i dag.

Jeg er også opptatt av at man skal behandles som andre borgere etter den femårsperioden. Da må vi se på hva vi kan gjøre innenfor lovverket, hva vi kan gjøre som er i tråd med menneskerettighetene. Man blir bosatt de første fem årene og får noen særfordeler. Derfor mener jeg også vi skal se på om det er mulig å stille strengere krav, men jeg er opptatt av at det skal utredes skikkelig, slik at vi ikke stiller krav som er i strid med lover og regler, som jeg mener vi skal følge.

Tage Pettersen (H) [14:01:23]: Statsråden skriver i et brev i en annen sak til komiteen at hun var i Fredrik-

stad og Sarpsborg i november. I Sarpsborg, som jeg har vært inne på, mottar flyktninger som har blitt bosatt i en annen kommune før de kommer til Sarpsborg, over 50 pst. av uttaket av økonomisk sosialhjelp. Statsråden skriver i brevet at hun har stor forståelse for kommunene, men minner om at to av tre flyktninger blir boende i bosettingskommunen. Da blir spørsmålet – «I've got a feeling» av hva svaret vil bli – hva hun vil bidra med, utover å uttrykke nettopp en forståelse og si at det egentlig ikke er så ille, fordi snittet er penere. Det blir litt som min gode kollega tidligere i replikkordskiftet i dag sa, at man lykkes på Røros. Det er jo veldig fint for Røros, men det hjelper på en måte ikke Sarpsborg, Fredrikstad, Drammen, Lillestrøm og veldig mange andre som står med enorme utfordringer foran seg.

Statsråd Kjersti Stenseng [14:02:21]: Jeg er opptatt av å se på hva vi kan gjøre for de kommunene som opplever de største utfordringene med sekundærflytting, med opphoping av levekårsutfordringer, og der altfor mange går på sosialstønad og ytelser og ikke er i jobb. Jeg er helt enig med representanten i utfordringsbildet, og så er det ingen enkle løsninger på det. Vi vet at dette er flyktninger som kommer til landet som har veldig ulik bakgrunn, og ulike levde liv med ganske kompliserte livshistorier. Det å si at her skal man lære språk, integreres og få en jobb, ser vi i praksis ikke alltid er så enkelt. Med fare for å repetere meg selv: Jeg jobber for å se på regelverket når det gjelder hvordan vi kan sette inn nye tiltak for å se på hvordan vi kan unngå opphoping av områder med store levekårsutfordringer, og at enkelte kommuner får de store belastningene. Et tiltak vi har gjort, er i anmodningskriteriene å målrette bosettingen i større grad, slik at vi unngår de områdene som har de største levekårsutfordringene.

Tage Pettersen (H) [14:03:25]: Takk for svaret. Et av svarene til regjeringen er jo denne integreringserklæringen, der man skal tydeliggjøre at innvandrere skal lære seg norsk, delta i samfunnet, komme i jobb og forsørge seg – med andre ord egentlig selvfølgeligheter, som det er fint at tydeliggjøres – men nå sa statsråden nettopp at det er vanskelig å tvinge dem til å lære seg norsk. Da er spørsmålet: Hva er intensjonene og hensikten med denne integreringserklæringen? Eller spurt på en annen måte: Hva er konsekvensene hvis man ikke innfrir det vi som storsamfunn forventer, og som kommer fram av en slik integreringserklæring? Eller igjen: Hva er statsrådens ris bak speilet hvis man bryter den erklæringen regjeringen har tenkt å presentere dem som kommer til Norge?

Statsråd Kjersti Stenseng [14:04:14]: For det første mener jeg at det er viktig i seg selv å tydeliggjøre hva

slags forventninger vi har til folk som kommer til landet, fordi det er folk som kommer fra land som har en helt annen kultur og helt andre verdier og lover. Her i Norge er det opplagt at det er likestilling mellom kvinner og menn, og at kvinner jobber. I en del andre land er det på ingen måte opplagt, så det i seg selv å være tydelig i forventningene mener jeg er viktig.

Nå har vi det forslaget ute på høring. Jeg er spent på å gå gjennom og se hva slags forslag som kommer bl.a. på det med reaksjoner og sanksjoner, for jeg er opptatt av at det i Norge skal være likhet for loven. Det er klart at en skal straffes etter norsk lov hvis en bryter straffeloven, men det er jo allerede slik at hvis en ikke møter opp f.eks. på introprogram, kan en miste støtte, og det å ha sanksjoner som hemmer integrering, og som hemmer at en deltar f.eks. i språkopplæring, tror jeg ikke er et godt svar på de utfordringene. Jeg er først og fremst opptatt av at den erklæringen skal være veldig tydelig i hva slags forventninger vi har til at en selv bidrar når en kommer til landet.

Bengt Fasteraune (Sp) [14:05:30]: Varig tilrettelagte arbeidsplasser er et godt verktøy for å sørge for at flere kommer i arbeid. Folk får en mer meningsfylt hverdag, og – som mange glemmer – viktig arbeid blir gjort.

Det er en utfordring på en del av disse arbeidsplassene som legger til rette for denne type arbeid, at de mangler litt fotavtrykk rundt omkring i landet. De har blitt sentralisert til noen steder, og det er nok ganske store hull rundt omkring i landet, som rett og slett gjør at man ikke får tilgang til dette tilbudet fordi det blir for langt unna, f.eks.

Da er mitt spørsmål: Kan de 200 mill. kr ekstra som kom i budsjettenigheten, gis direkte til kommunene, slik at de kan gjennomføre tiltakene med minst mulig byråkrati?

Statsråd Kjersti Stenseng [14:06:34]: Nå er det gode bedrifter over hele landet – veldig mange av dem er i regi av kommunene selv – som tilbyr varig tilrettelagt arbeid. I budsjettet for 2026 er det etter budsjettforhandlingene en økning med 700 plasser, og kommunene må også selv være med og medfinansiere plasser til det tiltaket. Jeg er opptatt av at det skal være god tilgang på VTA-plasser over hele landet der folk bor. Nå skal vi i gang med å iverksette hvordan de plassene skal spres, hvor mange det blir i de ulike kommunene. Akkurat hvordan fordelingen blir, skal jeg ikke love noe om til representanten her nå, men jeg er opptatt av at vi klarer å gi et tilbud til flest mulig over hele landet.

Presidenten [14:07:28]: Med det er replikkordskiftet omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Monica Molvær (H) [14:07:51]: Jeg kommer fra det jeg, som nyvalgt på Stortinget, kaller den virkelige verden – fra der politikken vi vedtar i denne salen, møter hverdagen og virkeligheten i kommunene, i skole, i barnehage og i helse og omsorg. Det er noe av det viktigste jeg tar med meg inn på Stortinget. Det skal være mitt anker.

Politikken må fungere i praksis, ikke bare i et budsjettokument. Virkeligheten der ute er krevende. Kommuneøkonomien er den strammeste på 40 år, og folkevalgte må ta valg ingen ønsker å ta. I en slik situasjon er det bare én ting som er avgjørende: Kommunene trenger mer handlefrihet. Derfor foreslår Høyre 4 mrd. kr ekstra i frie inntekter – ikke øremerkede ordninger som låser prioriteringene, men et reelt handlingsrom som gjør at kommunene kan bruke pengene der behovet er størst. Det er også bakgrunnen for at tilskuddet til grendeskoler nå legges inn i de frie rammene i vårt budsjett.

La meg likevel være tydelig: Grendeskoler har stor verdi. De er et samlingspunkt utover skoletiden. Det betyr tilhørighet, nærmiljø og trygghet i mange lokalsamfunn. Likevel: Det er ikke et symbolsk statlig tilskudd til skolebygg som avgjør om en skole kan bestå. Det avgjørende er om kommunen har økonomi til å sikre god undervisning, nok kvalifiserte lærere og et forsvarlig tilbud til alle barn i kommunen. Bygget må fylles med innhold.

Utfordringene i norsk skole er store og ulike. Altfor mange elever går ut av ungdomsskolen uten å kunne lese og regne skikkelig. Mange barn trenger tidlig innsats, språkopplæring og tett oppfølging for å unngå et liv i utenforskap. Derfor mener Høyreat det er elevene, ikke skolebyggene, som må være utgangspunktet for politikken. Når midlene er frie, kan kommunene prioritere helhetlig. Noen vil styrke småskoler, noen vil satse på laget rundt eleven og tidlig innsats, og noen vil gjøre strukturelle grep for å møte framtiden med færre barn og lærere. Poenget er at valgene tas der kunnskapen finnes – i kommunestyresalen, ikke i stortingssalen.

Tillit til kommunene må bety noe i praksis. Med friere inntekter gir vi lokalpolitikere mulighet til å ta ansvar og sikre gode tjenester der folk bor. Dette er mitt anker: at politikken vi vedtar her inne, skal fungere der ute, for barna, for lokalsamfunnene, og for kommuner som hver dag gjør sitt aller beste for å få endene til å møtes.

Konstanse Marie Alvær (A) [14:10:44]: Vi leverer nå et statsbudsjett hvor man prioriterer godt, også på det samiske. I lys av sannhets- og forsoningsrapporten har vi i Norge forbedringspotensial på forvaltningen av det samiske. Derfor har vi i budsjettet lagt inn 7 mill. kr til utredning av et nasjonalt kompetansesenter om fornorskning og urett. For å kunne gå videre inn i forsoningen trenger vi å kjenne historien og konsekvensene av den. Et kompetansesenter er en viktig prioritering og

et steg i å anerkjenne uretten mot det samiske folk og den kampen de i lang tid har måttet kjempe.

Vi har kommet langt siden Elsa Laula Renberg og det første samiske landsmøtet, og jeg er takknemlig for alle som har kjempet kampen for vår kultur og vårt språk, og som har stått i stormene så veien er litt tydeligere å gå for oss som kommer etter. Derfor er jeg glad for at man i budsjettenigheten også har lagt inn 10 mill. kr ekstra for å styrke Sametinget, til totalt 33 mill. kr. Det er penger som kan brukes til bedre språkopplæring for unge samer, så framtidige generasjoner kan vokse opp med viktige deler av sin identitet – som språket sitt. Det er penger som kan gå til samisk kulturutøvelse, alt fra kunst og reindrift til duodji; og ikke minst er det penger som viser at en samlet rød-grønn side, det parlamentariske grunnlaget, prioriterer det samiske. Dette er i motsetning til FrP, som i sitt alternativ leverer kutt etter kutt, men det er vel ikke annet å forvente når man også ønsker å legge ned Sametinget. Det skaper uro og uforutsigbarhet for Sápmi og ikke minst for befolkningen i spesielt Kautokeino og Karasjok, som i en urolig tid trenger trygghet – trygghet for arbeidsplassene sine, for kulturen sin og for språkopplæringen.

Jeg er stolt over å komme fra et parti som evner å forsone og se framover, og som når det gjelder, velger å prioritere det samiske. Det er viktig å gi Sápmi denne tryggheten, når vi sammen skal skrive morgendagens historie – en historie vi vil skal inneholde en bred kulturarv full av duodji og et rikt språkbilde, der det å få samiskundervisning er like selvfølgelig som å få engelskundervisning, uavhengig av hvor i landet man bor, og der ingen samer skal være redd for å ta på seg kofta og vise hvem de er, men der vi er stolte og trygge i vår identitet.

Bengt Fasteraune (Sp) [14:14:01]: Et viktig mål for Senterpartiet er å sørge for små sosiale og geografiske forskjeller og legge til rette for å bygge hele landet. Hele landet skal oppleve vekst, og alle innbyggerne skal ha tilgang på gode tjenester der de bor. Det prioriterte vi i regjering, og det har vi også sørget for i enigheten om budsjettet for 2026. Senterpartiet vil gi kommunesektoren gode nok rammer, slik at de kan tilby innbyggerne gode tjenester.

Det har vært debattert i denne salen, men vi har allikevel – og det vil jeg presisere – i budsjettforliket sørget for 3 mrd. kr til kommunene og 1 mrd. kr til fylkeskommunene i ekstra frie midler. I tillegg kommer 600 mill. kr til barnehagene. Det er et løft.

Da Senterpartiet var en del av regjeringen, fikk vi på plass en svært viktig endring i inntektssystemet som sørget for mer rettferdig fordeling mellom de skattesterke og skattesvake kommunene. Det kan godt være at det må gjøres noen justeringer i systemet, men prinsippet er

helt avgjørende for at det skal være en lik fordeling. Målet er å sørge for at alle landets kommuner kan gi innbyggerne gode tjenester, og inntektsutjevningen er særdeles viktig for å nå dette målet. 2026 er det første året hvor det nye systemet slår ut med full virkning.

Senterpartiet har i enigheten også sørget for distriktssatsinger på til sammen 3,3 mrd. kr. For oss har det vært viktig i forhandlingene å få gjennomslag i saker som betyr noe for folk i hverdagen. Jeg vil særlig trekke fram slettingen av studielån i sentralitetsklasse 5 og 6, gratis ferge, økt reisefradrag, jordbruksfradrag og fiskerifradrag, tilskudd til bredbåndsbygging, regionalt kulturløft og regionale forskningsmidler, ingen avgift på gjødsel og norsk matproduksjon, ingen økning i drivstoffavgifter, økte midler til fjellstyrer og midler for å dempe rovdyrkonflikter. Det betyr noe for distriktene. Disse tiltakene sammen med andre deler av distriktspolitikken og økte rammer til kommunene gjør det lettere for folk å bo i hele landet og sørger for at næringslivet får tilgang til arbeidskraft.

Senterpartiet mener det er svært viktig at flest mulig får mulighet til å eie sin egen bolig. I dag er det utfordrende å bygge ny bolig i flere distrikt fordi det er dårlig samsvar mellom byggekostnadene og den markedsverdien huset får når det er ferdig. Tilpasninger i lånemodellene, spesielt på nye typer lån, og økte rammer gjennom Husbanken er viktig. Dette fikk vi også gjennomslag for. Kombinasjonen av startlån og privatbanklån er en god mulighet for å sørge for at flere får eie sin egen bolig. Her må stat, kommune og private aktører jobbe i fellesskap for å sørge for at flere flytter til og blir boende i distriktskommunene.

Trine Fagervik (Sp) [14:17:18]: Kommunene og fylkeskommunene våre er sentrale tjenesteprodusenter, samfunnsutviklere og grunnmuren i folkestyret vårt. Det er helt sentralt at kommunene og fylkeskommunene får rammer slik at vi kan gi innbyggerne våre gode og hverdagsnære tjenester.

I dag står kommunene og fylkeskommunene i en svært krevende økonomisk situasjon. Selv var jeg nettopp med og vedtok min egen kommune, Leirfjord, sitt første budsjett som ROBEK-kommune, og i Nordland er det mange kommuner som har brukt opp sparepengene sine. Til Nationen sa kommunalministeren tidligere i høst at kommunene måtte finne fram sparekniven. Det er en virkelighetsbeskrivelse som har fått ordførere på tvers av partier til å steile, for realiteten er at folkevalgte, tillitsvalgte, ansatte og innbyggere allerede har måttet bruke sparekniven flittig i tiår på tiår, mens styringstrykket og rapporteringskravene har økt.

Det er behov for å investere i nye sykehjem, skoler, barnehager, fritidsklubber, kulturtilbud, infrastruktur

m.m. for at lokalsamfunnene, kommunene våre, skal være attraktive å bosette seg i. Vi trenger at folk bosetter seg og lever et 24-timersliv sju dager i uka, hele året, for naturressursene og verdiskapingen er spredt over hele Norge, og verdiskapingen gjør seg ikke selv.

For Senterpartiet har nettopp dette vært en hovedprioritet i årets budsjettbehandling. I vårt alternative statsbudsjett foreslo vi å øke kommunenes frie inntekter med 5 mrd. kr, og vi foreslo 1,5 mrd. kr til fylkeskommunene. Dette var på toppen av regjeringens forslag om 1,3 mrd. kr. Selv om ambisjonene våre var høyere, er jeg glad for at vi i budsjettenigheten sørget for 3 mrd. kr mer til kommunene og 1 mrd. kr til fylkeskommunene. Kommunene kommer bedre ut med enigheten vi er kommet til, og Senterpartiet vil fortsette å jobbe for økte frie inntekter og færre styringskrav.

Som senterpartist er jeg overbevist om at det er fullt mulig å snu fraflytting til tilflytting dersom vi fører en politikk som setter folk og lokalsamfunn først. Det handler om å gi folk reelle muligheter til å bo, jobbe og leve et godt liv i hele landet, også i nord.

Folk bosetter seg der de føler trygghet og tilhørighet. Nordområdene er strategisk viktige for hele landet. Vi må satse på kunnskap, næringsutvikling, infrastruktur og statlig tilstedeværelse i nord. Det handler om beredskap, suverenitet og levende lokalsamfunn. Bunnplanken i totalforsvaret av Norge er derfor å sikre desentraliserte helsetjenester, politi, næringsliv og levende lokalsamfunn. Kommunesektoren må gis forutsigbare rammer som gir trygghet for gode kommunale tjenester og stimulerer til næringsutvikling i hele landet. Ingen skal måtte lure på om ambulansen kommer i tide, eller om båten går. Et sterkt lokalt tjenestetilbud gir både trygghet og bolyst, og det er en vesentlig del av totalberedskapen vår.

Hanne Beate Stenvaag (R) [14:20:43]: Takk til alle sammen for debatten. Det har fra talerstolen her blitt snakket mye om at virkeligheten ser annerledes ut her inne enn der ute. Jeg vil si at det også i stor grad gjelder det fokuset på innvandring som har vært i debatten her i dag. Jeg har lyst til å komme med noen kommentarer.

Det ene er at det har blitt snakket som om hvem som helst kan komme og innvandre til Norge, mens realiteten er at vi har en svært restriktiv politikk overfor alle andre enn dem som kommer fra Europa. Jeg har lyst til å føye til at det er vesentlig å si at det faktisk kommer historisk få asylsøkere til Norge utenom ukrainere, som kommer fra en krig i vårt nærrområde, og at i mange år har det vært rundt 90 pst. av dem som har kommet hit og søkt asyl i Norge, som har fått asyl. Det vil si at vi ikke har massevis av grunnløse asylsøkere som kommer til Norge.

Jeg skjønner at det er kommuner som har reelle utfordringer med at mange som har blitt bosatt i andre

kommuner, flytter dit. Det er et problem jeg tenker det går an å finne reelle, konkrete tiltak for å løse, f.eks. gjennom mer penger i knappe kommunekasser. Jeg tenker også at det er utfordrende at det i mye av denne debatten framstår som om flyktninger og innvandrere bare er en utgift og en byrde. Det gir ikke mening utfra statistikene, som viser at noen grupper har høy sysselsetting og andre grupper har lavere, noe som ofte henger sammen med utdanning. Jo lenger man har bodd i Norge, desto høyere sysselsetting er det.

Et interessant punkt er at flyktninger har en gjennomsnittlig månedslønn som er 13 500 kr lavere enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Det sier noe om – og det sier også SSB – at de i snitt tjener mindre fordi mange av de mest vanlige yrkene for innvandrere er preget av lave lønninger, uavhengig av innvandringsbakgrunn. Det gir heller ikke mening utfra min erfaring. De jeg kjenner som har vært asylsøkere for ikke lenge siden, jobber i butikker, med renhold, som bussjåfører, på sykehjem og i barnehager. De tar de hardeste vaktene, på natten og på helligdager, når mange andre ikke vil jobbe. De tar utdanning mens de arbeider. Veldig mange må ikke sjelden ha mer enn én jobb for å kunne klare seg. De er i høy grad med på å bære vår felles velferdsstat.

Takk for debatten. Alt tilsier vel at den vil fortsette. Jeg ønsker god jul til alle i komiteen og til alle statsrådene som har kommet og vært her og hørt på oss i dag, når den tid kommer.

Trine Fagervik (Sp) [14:23:50]: Senterpartiet vil utvikle hele Norge. Med vår politikk har distriktskommunene hatt befolkningsvekst for første gang på mange år. Skal vi fortsette den trenden, må vi holde fast på en aktiv distriktpolitikk som gir folk trygghet, arbeid og framtidstro i hele landet. Det er en distriktpolitikk som sørger for likeverdige tjenester og reduserer avstandsulempene som mange kjenner på kroppen.

Nordland er rikt på naturressurser og har stor verdiskaping. Vi trenger folk – folk som vokser opp her, folk som flytter hjem igjen, og folk som kommer nordover for å utdanne seg, som jobber, og som faktisk bosetter seg fordi det er attraktivt. Desentraliserte studietilbud og fleksible utdanningsløp gjør det lettere å rekruttere kompetanse til distriktene. Utdanningen må finnes der folk bor, og for Senterpartiet var gjenopprettelsen av Studiested Nesna en stor seier da vi var i regjering. I denne budsjettenigheten er det en stor seier at vi fikk reversert kutt i sykepleierutdanningsplassene i distriktene. Kompetanse og utdanning av sykepleiere er viktig i hele landet.

Det var videre en stor seier for Senterpartiet å få igjennom vårt forslag om nedskrivning av studielån i distriktskommunene. I Nordland kommer 36 av 41 kommuner inn under denne ordningen, og da er det vel ikke

overraskende at folk satte kaffen i vranghalsen over hele fylket da de oppdaget kommunalministerens åpenbare løgn i valgkampen – sier vi det, gjør vi det ikke. En av Senterpartiets største seiere er heldigvis stadfestet nå, og gjeldssletten av studielån vil være en betydelig distriktsatsing i årene framover. For noen er dette det som faktisk avgjør hvor de velger å bosette seg etter utdanningen, og at noen velger å flytte hjem igjen. For en liten kommune vil den ene sykepleieren, ingeniøren, læreren eller fagarbeideren være av stor betydning. Ja, det kan faktisk være nøkkelen til befolkningsvekst i form av en hel familie.

Når 24-timersmennesket skal velge å bo, må avstandsulempene reduseres. Om ferga ikke går, om det ikke er pedagoger i barnehagen, om fritidsklubben er stengt, eller om ungene må to timer i bil for å gjennomføre skoledagen, er det ikke et reelt alternativ å bosette seg i bygda eller på øya.

Sammenlignet med regjeringens budsjettforslag er budsjettet vi vedtar i dag, kraftig forbedret. Av de 24 distriktstiltakene vi vant fram med i budsjettenigheten, vil jeg trekke fram noen av særlig betydning, i tillegg til gjeldsslettingen. Det er videreføring av gratisferger, økt reisefradrag for pendlere, reduserte drivstoffavgifter, billigere barnehage og billigere FOT-ruter – ja, for Widerøe er faktisk bussen vår i nord.

Politikk handler om å svare på folks utfordringer i hverdagen, og det er det Senterpartiet som gjør.

Mudassar Kapur (H) [14:26:59]: La meg først rette oppmerksomheten mot min gode kollega fra Senterpartiet i komiteen, som jeg har vært litt uenig med i dag – jeg har til og med ikke vært enig i premissene for spørsmålene. Helt på tampen av debatten er det greit å gi representanten rett i én ting. Representanten mente at Høyre mener at Senterpartiet ikke skjønner sitt eget inntektssystem. Det har representanten helt rett i. Så pass enige må vi kunne være.

Jeg kan gi flere eksempler. Blant annet kunne representantens parti valgt å sende det inntektssystemet man nå har vedtatt, på høring ute i Kommune-Norge. Det gjorde man ikke. Man kunne også valgt å utrede en del faglig begrunnede råd. Det gjorde man heller ikke, og man kommer også til å stemme dem ned i dag. Det er åpenbart slik at Senterpartiet ikke helt har forstått hva de har vedtatt, og hvilke problemer de har kastet Kommune-Norge ut i.

Fra et Oslo-perspektiv vil jeg også si at det er ganske leit å se at de samme partiene som på inn- og utpust klagde på byrådet i Oslo, nå i denne salen kommer til å stemme imot å få utredet et hovedstadstilskudd. De kommer til å stemme imot å få utredet et regionalt tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer, og de kommer til å stemme imot å kunne styrke barnever-

net i Oslo med over 200 mill. kr. De kommer til å kjøre på og rulle ut et inntektssystem som gjør at Oslo alltid starter med en halv milliard kroner i minus, fordi de blir trukket det i inntektssystemet – og ikke minst grendeskoletilskuddet, som svekker Osloskolen. Det er dette de samme partiene rett og slett bare glemmer når de står og kritiserer situasjonen i Oslo, men de stemmer for dette her i salen.

Til slutt: Jeg la merke til at statsråd Skjæran ble noe fornærmet da jeg nevnte at planen for Norge ikke inneholdt noen plan for statsråd Skjæran. Nå er det jul, og jeg vil i hvert fall gjøre mitt for at statsråden skal ha noe å gjøre. Vi har en plan for statsråden, og det er at Høyre kommer til å fortsette å fremme masse konkrete forslag for å få ned styringstrykket i Kommune-Norge, forenkle Norge og sørge for at vi får raske og gode prosesser. Om ikke statsministeren greier å finne på noe for sin egen statsråd gjennom denne planen for Norge, skal vi gjennom å være en konstruktiv opposisjon sørge for at både regjeringen og statsråden har nok å gjøre i tiden som kommer.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [14:30:00]: Jeg vil gjerne oppfordre presidenten til å si fra når noen kommer med beskyldninger om løgn til mine kollegaer. Politisk uenighet og ønsker er ikke bestandig det det ble beskrevet som i sted, i en ellers fin debatt her i salen om kommuner, om innvandring, om våre forpliktelser og om innsigelser – ispedd noen julesanger. Jeg vil ønske alle mine gode kollegaer og komitémedlemmer en riktig god jul – vær raus og vis det, noe som ikke var tilfellet i sted.

Erlend Wiborg (FrP) [14:30:56]: Det er alltid en glede å kunne oppsummere litt av debatten. Jeg synes det har vært en god debatt der vi har fått frem forskjellene, både mellom de to sidene og ikke minst også mellom partiene. Vi har hørt fra denne talerstol representanter fra de rød-grønne partiene som har lovprist statsforvalteren, og det har også blitt sagt at lokalpolitikere trenger en storebror som holder dem i ørene. Det er noe Fremskrittspartiet er veldig uenig i. Vi er imot at byråkrater skal overprøve hva demokratisk valgte lokalpolitikere ønsker å prioritere og nedprioritere. Det synes vi er en gal demokratisk holdning.

Det har også blitt fremført fra denne talerstol bekymring og kritikk for at Fremskrittspartiet ikke prioriterer samisk KI. Ja, for det er slik som jeg sa, at politikk handler om å prioritere, og vi i Fremskrittspartiet prioriterer skole, vi prioriterer eldreomsorg, vi prioriterer veier. Vi prioriterer de viktigste tjenestene til folk. Jeg har respekt for at venstresiden i norsk politikk mener at samisk KI tydeligvis skal være viktigere.

Jeg bet meg også merke i at regjeringen – ved justisministeren, var det vel – skrøt veldig av at Arbeiderpartiet alltid har hatt en streng innvandringspolitikk, og at de sto bak innvandringsstoppen i 1975. Ja, det illustrerer kanskje noe av utfordringen, for verden er ofte litt annerledes utenfor denne sal enn hva man leser i et dokument. I 1975 hadde Norge en innvandring på 1,5 pst., og man vedtok en innvandringsstopp. I dag er innvandringen på 21,4 pst – det har gått fra 60 000 innvandrere til rundt en million innvandrere – og så skryter Arbeiderpartiet av at de innførte en innvandringsstopp. Det er av og til noe som heter liv og lære.

Det hevdes også, fra komitéleder Stenvaag, at vi har historisk lav innvandring, men det er beviselig feil. Man kan ikke bare se på asylinnvandring. Som Fremskrittspartiet har vært tydelig på, må vi også se på familieinnvandring, for det er en betydelig andel innvandring til Norge. Bare de siste åtte årene har det familieinnvandret flere til Norge enn det bor i Drammen.

Den beste oppsummeringen på det budsjettet flertallet ser ut til å vedta, mener jeg har kommet fra forlikspartiene selv. Rødt har fra denne talerstol i dag kalt deler av budsjettforliket for «skammelig». Sosialistisk Venstreparti har kalt det for «uheldig», og MDG har snakket om «sorg». Om jeg er enig i det eller ikke, er ganske uvesentlig, men Fremskrittspartiet har i hvert fall vist at det går an å prioritere annerledes.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplansen.

Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [14:34:12]: Dette blir kanskje et kort innlegg, men jeg må si jeg synes det er underlig at persepsjon fortsatt er så vanskelig. Her har vi fått to innlegg helt på tampen av debatten som forsøksvis oppsummerer noe som, må jeg si, er deres egen virkelighetsoppfatning av debatten – det vil si den delen av debatten man har ønsket å høre, og ikke nødvendigvis hele debatten som har vært.

Det er få kommuner som sitter med tårer i øyekroken av medlidenhet for Oslo kommune, når Oslo kommune i så liten grad er interessert i å ta inn de inntektene de selv kunne gjort, gjennom f.eks. eiendomsskatt.

Det er også underlig å høre representanten Wiborg snakke om alle de begreper de ulike partiene har brukt på et budsjett, og han omtaler det som generelle vendinger. Det har de ikke vært. Jeg vil anbefale Wiborg å høre debatten på nytt, hvis han har nye fire og en halv time.

For en ny stortingsrepresentant er det også interessant at når komiteen har gitt anledning til replikker på samtlige forhåndsmeldte innlegg, velger de mest erfarne politikerne i komiteen sine skarpeste innlegg når det ikke er mulig å ta replikk.

Presidenten [14:35:55]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil sakene nr. 7–10 bli behandlet under ett.

Sak nr. 7 [14:36:19]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2026, kapitler under Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Energidepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2025–2026), jf. Prop. 1 S (2025–2026))

Sak nr. 8 [14:36:42]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om kompensasjonsordning for kjemikalieskadde oljepionerer (oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjett for 2026) (Innst. 53 L (2025–2026), jf. Prop. 7 L (2025–2026))

Sak nr. 9 [14:36:59]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover (oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjett for 2026 m.m.) (Innst. 52 L (2025–2026), jf. Prop. 8 L (2025–2026))

Sak nr. 10 [14:37:14]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alf Erik Andersen, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Wold, Bjørn-Kristian Svendsrud, Bjørnar Laabak og Kristoffer Sivertsen om avvikling av samordningsfellen (Innst. 54 L (2025–2026), jf. Dokument 8:19 L (2025–2026))

Presidenten [14:37:36]: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 10 minutter til hver partigruppe og 10 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Marian Hussein (SV) [14:38:10] (komiteens leder): Jeg vil starte med å takke alle partiene og hele komiteen for samarbeidet for å få dette budsjettforslaget i havn.

Jeg vil bemerke at både det nye stortinget og arbeids- og sosialkomiteen er preget av mange nye repre-

sentanter – men jammen har vi klart å levere igjen. Jeg vil rette en særlig takk til SVs forhandlere i år, førstereis Marthe Hammer og partileder Kirsti Bergstø, som har klart å lande en enighet i en avgjørende tid. Jeg vil takke alle involverte for at vi i fellesskap klarte å lande et budsjett som tar Norge i en mer rettferdig og grønnere retning. Med dette vil jeg vise til at partiene tar opp sine egne forslag.

I forhandlingene har det vært nødvendig både å forhindre usosiale kutt og å drive fram arbeidet for trygghet i hverdagen, gjennom velferd og sterkere fellesskap. Jeg vil si at vi har klart begge deler.

Da SV for noen år siden fikk på plass at de som har alder minst, også skulle beholde barnetrygden, ved at man ikke lenger skulle regne barnetrygden som en del av foreldrenes inntekt ved beregning av sosialhjelp, var det et veldig viktig steg i kampen for å redusere forskjellene. Jeg er veldig glad for at vi nå har et flertall som anerkjenner dette, og som har lyttet til de 70 organisasjonene, bl.a. Redd Barna og Aleneforeldreforeningen, fagbevegelsen og alle dem som på vegne av dem som ble rammet, har løftet opp kravet om at denne endringen ikke måtte skje, og at vi i tillegg til å redusere forslaget om usosialt kutt har klart å prisregulere barnetrygden. Jeg håper dette er siste gang vi må ta opp kampen mot et målrettet og usosialt kutt. Det samme gjelder engangsstønaden, som er helt nødvendig for å skape trygghet for foreldre uten inntekt, som ikke har rett på foreldrepenger.

De siste årene har det blitt dyrere å leve i Norge, og for mange har tryggheten forsvunnet. Folk som før klarer seg greit, står nå i matkø. Folk som er i fulltidsarbeid, mottar nå støtte fra Nav for å få endene til å møtes. Altfor mange av dem som står i matkø, er folk som er uføre, pensjonister og enslige foreldre – mennesker som skulle ha vært sikret av fellesskapet.

I denne dyrtiden er det ekstra viktig at vi øker muligheten for at folk som har mulighet til å jobbe, kan jobbe litt mer. I for mange år har arbeidslinja blitt brukt som et argument for lavere ytelse og strengere krav. Virkeligheten er at i Norge blir folk fattige av å være syke og syke av å være fattige. Derfor trenger vi en ny kurs der velferdsordningene faktisk hindrer at sykdom og skade fører til evig fattigdom. Det har derfor vært viktig for SV at flere uføre som har en restarbeidsevne, kan delta i arbeidslivet. I dag straffes uføre økonomisk for å bruke den arbeidsevnen de har. Derfor har det vært viktig for SV, sammen med de andre partiene på rød-grønn side, å sikre at fribeløpet for uføre økes. Det betyr at uføretrygdene kan jobbe mer uten at trygden blir redusert og avkortet. Dermed har de en reell mulighet til å delta i arbeidslivet. Det gir trygghet, fleksibilitet og en reell mulighet for deltakelse – uten frykt for å miste ytelsen. Det er en inkluderende arbeidslinje, og ikke en straffende.

Kampen for et seriøst arbeidsliv må tas på alvor. Vi har sett hvordan kriminelle nettverk har styrket seg de siste årene, med grenseoverskridende kriminelle handlinger. Derfor har det vært viktig for SV å styrke Arbeidstilsynet, å styrke Fair Play-ordningen og å styrke overnattingsstilbudet, og at vi i en travel tid sikrer at de menneskene som har minst, får mer å rutte med.

Med det tar jeg opp de forslagene SV er med på.

Presidenten [14:43:18]: Representanten Marian Hussein har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Amalie Gunnufsen (H) [14:43:33]: Jeg vil starte der representanten avsluttet. I SVs stortingsprogram står det at konsekvensen av at økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet blir nedprioritert, er at kriminelle kan slippe unna med grov utnyttelse av medmennesker, og at samfunnet vil tape skatteinntekter. Det er vi selvfølgelig helt enig i. Likevel: SV har vært med i de siste ni budsjettenighetene, hvis vi tar med de reviderte budsjettene. I løpet av den tiden har de vedtatt ti forslag på arbeidslivskriminalitet her i Stortinget, som har fått flertall, men ikke følges opp.

Er SV fornøyd med regjeringens oppfølging av vedtakene om tiltak mot arbeidslivskriminalitet som Stortinget har gjort?

Marian Hussein (SV) [14:44:19]: SV har hatt ønske om at vi gjør mer, og de siste årene har vi støttet økningene i bevilgningene til a-krimsentrene, til Arbeidstilsynet og til Fair Play Bygg. Vi tror på et regulert arbeidsliv hvor partene samarbeider, men hvor det også er muligheter for å drive med både tilsyn og hardere straff. Vi tror også på partenes samarbeid og sterke fagforeninger. Der er dessverre Høyre på litt feil side av historien, for Høyre foreslår å fjerne fagforeningsfradraget og tar bort den tryggheten i arbeidslivet som arbeidsfolk trenger. De trenger at noen står sammen med dem, at de har en klubb, og at man mobiliserer flere av de nye arbeidstakerne til å delta i det organiserte arbeidslivet. Høyre er jo da med og tilrettelegger for denne arbeidslivskriminaliteten.

Amalie Gunnufsen (H) [14:45:22]: Høyre har ennå ikke gått til valg på å fjerne hele fagforeningsfradraget, og jeg har alltid med glede betalt kontingenten til min fagforening.

Det er altså vedtatt i Stortinget å utrede krav om skriftlig arbeidskontrakt fra første arbeidsdag, utrede en digital løsning for arbeidskontrakter, utrede et prikkssystem hos Arbeidstilsynet, innføre et prikkssystem eller rullebladregister for juridiske og fysiske personer som har blitt dømt for arbeidslivskriminalitet, etablere en

innsynsportal for seriositet, utvide ordningen med HMS-kort til flere utsatte bransjer, inkludere flere sannstidsopplysninger i HMS-kartet, utrede krav om fysisk ID-sjekk eller bruk av bank-ID ved utstedelse av HMS-kort, ta initiativ til flere bilaterale samarbeidsavtaler mot arbeidskriminalitet med aktuelle tredjeland, sikre at politiet har tydelige hjemler for fullverdig deltakelse i både kontrollgrupper og kunnskapsbyggingen ved akrimsentrene, og stille krav om elektronisk forhåndsdeklarering av større pengeverdier som skal inn og ut av landet.

Marian Hussein (SV) [14:46:27]: Jeg er ikke helt sikker på om jeg oppfattet et spørsmål der, men det er veldig mange forslag i det representanten leste opp, som vi i SV også er enig i. Når jeg trekker fram at vi nå styrker Arbeidstilsynet ytterligere sammenlignet med det forslaget regjeringen la opp til, gjør vi det fordi vi har fått de tilbakemeldingene. Når Arbeidstilsynet har for få folk som kan drive med stedlig tilsyn, er det vanskelig å følge opp alle disse reglene. Jeg tror mer på at vi er nødt til å styrke virkemidlene, både til politiet og til Arbeidstilsynet, i stedet for å fortsette å utrede flere forslag her på Stortinget som aldri får effekt i den virkelige verden. De ansatte i Arbeidstilsynet og politiet som skal jobbe målrettet mot disse bransjene, trenger flere ressurser.

Amalie Gunnufsen (H) [14:47:26]: Nei, jeg rakk ikke å stille spørsmål i min forrige runde, men da fikk jeg i hvert fall muligheten til å liste opp alle vedtakene Stortinget har gjort.

Jeg tror vi er enige om at det å bekjempe arbeidslivskriminalitet er kjempeviktig, men jeg gjentar det spørsmålet jeg stilte først: Er SV fornøyd med regjeringens oppfølging av vedtakene om tiltak mot arbeidslivskriminalitet som Stortinget har gjort?

Marian Hussein (SV) [14:47:52]: Jeg tror veldig mange av oss skulle ønske at det skjedde mer, at regjeringen fulgte opp flere av vedtakene Stortinget har gjort. Samtidig ser vi etter både debatter og etter å ha kommunisert med ulike aktører innenfor arbeidslivet, at de kriminelle nettverkene har vært et hestehode foran det organiserte arbeidslivet og oss politikere. Jeg tror at det blir ekstremt viktig framover å jobbe tverrfaglig og tverrpolitisk med disse spørsmålene for å slå ned de kriminelle nettverkene. Jeg tror også at vi i denne salen må ta en diskusjon om hvordan våre tillitsbaserte systemer egentlig kan stå seg over tid i møte med kriminelle nettverk.

Presidenten [14:48:49]: Replikordskiftet er omme.

Elise Waagen (A) [14:49:11]: Norge er et land som står sterkt. Vi har høy sysselsetting, små forskjeller og et arbeidsliv som skaper trygghet for folk. Det skal vi ikke

ta for gitt. Det ligger politiske valg bak alt dette, valg som handler om at fellesskapet stiller opp, at vi bygger landet sammen, og at vi inkluderer flere i arbeidslivet. Hele folket i arbeid er ikke bare en målsetting for Arbeiderpartiet, det er selve grunnlaget i den norske modellen, og det er også hovedlinjen i vårt budsjett. Vi ser resultatene: 162 000 flere mennesker har kommet i jobb de siste fire årene, med Arbeiderpartiet i regjering, prisveksten er på vei ned, lønningene stiger mer enn prisene, barnehage og SFO er billigere, barnetrygden er høyere, og flere er i jobb enn noen gang. Det går godt i Norge, og det er fordi vi fører en politikk som prioriterer trygghet, fellesskap og arbeid.

Nettopp fordi det går godt, må vi holde fast ved kursen, for verden er urolig og oppgavene blir flere. Arbeidskraften er vår viktigste ressurs, og derfor trenger vi et budsjett som bygger videre på det vi vet virker, som sørger for trygghet i arbeidslivet, trygghet i velferden og trygghet for dem som trenger oss som aller mest. Det er her de politiske skillelinjene blir tydeligst. Vi i Arbeiderpartiet er villige til å prioritere å målrette innsatsen for å få flere i jobb.

Fremskrittspartiet har historisk valgt en annen linje. Da Fremskrittspartiet satt i regjering, valgte man å innføre et karensår for arbeidsavklaringspenger, noe som førte flere unge ut i uføre, og man kuttet i feriepenger på dagpenger. Nå i år foreslår man i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett å fjerne hele fagforeningsfradraget også. Dette er ikke en arbeidslinje som inkluderer. Dette er en arbeidslinje som skyver risiko og utrygghet over på folk.

I en tid hvor vi krever mer omstilling, og i en tid hvor næringslivet skriker etter mer kompetanse, velger altså Fremskrittspartiet å kutte i noe av det mest verdifulle vi har: kunnskap, forskning og innovasjon. Det svekker vår konkurransekraft for fremtiden.

I Arbeiderpartiet mener vi at vi bør gjøre det motsatte. Vi vil investere i folk, i kompetanse og i tiltak som virker, for det er sånn vi får hele folket i arbeid. På arbeids- og sosialkomiteens område følger budsjettet for 2026 opp det viktigste vi kan gjøre: inkludere flere i jobb og skape muligheter for dem som står i utkanten eller i randsonen av arbeidslivet.

Arbeidsmarkedsmeldingen peker tydelig på at unge må få bedre hjelp til å komme inn i arbeid. Derfor etablerer vi et nytt arbeidsrettet ungdomsprogram, hvor unge ikke lenger må inn i et medisinsk system for å få hjelp. De skal møtes med muligheter, ikke med stempler eller krav om diagnoser. Dette er en stor og viktig endring og helt i tråd med Arbeiderpartiets syn på arbeidslinja – at folk skal få støtte og muligheter når de trenger det. Det handler om å stille krav, men det handler også om å stille opp.

Vi styrker også ordninger som gjør at folk kan bli i arbeid over tid. Varig lønnstilskudd får en egen budsjettpost. Det betyr at Nav får bedre mulighet til å følge opp mennesker med varige utfordringer, og på den måten slipper å måtte velge mellom grupper som har behov. Vi bygger også videre på varig tilrettelagt arbeid, som gir mennesker med funksjonsvariasjoner en reell plass i arbeidslivet. Dette er inkludering i praksis – fordi vi trenger alle.

Trygghet i arbeidslivet er en forutsetning for at folk skal stå i jobb, og et seriøst arbeidsliv kommer ikke av seg selv. Det krever et sterkt arbeidstilsyn, og det krever politikere som er tydelig imot useriøsitet og sosial dumping. Derfor har vi i Arbeiderpartiet styrket Arbeidstilsynet hvert eneste år vi har sittet i regjering, og vi fortsetter også i dette budsjettet. Vi styrker også Fair Play Bygg, som gjør en uvurderlig jobb med å avdekke kriminalitet og utnyttelse i arbeidslivet.

Jeg legger merke til at både Høyre og Fremskrittspartiet også i disse alternative budsjettene relanserer ABE-reformen, en kuttreform som egentlig bare er kamuflert med ordet effektivisering. I realiteten er dette nedbygging av kapasitet, kvalitet og trygghet. Vi avslutter den.

Dette budsjettet handler også om å skape trygghet for dem som møter motstand i livet. For Arbeiderpartiet er det avgjørende at trygdeordningene våre gir både sikkerhet og muligheter. Uføre som kan og vil jobbe litt, skal ikke straffes økonomisk. Derfor gjør vi endringer som gjør det mer forutsigbart, og vi setter et tak på avkorting. Dette er god bruk av velferdsstaten, og det er god bruk av arbeidskraften vår.

Tidene endrer seg, og det må også ordningene våre gjøre. I takt med at samfunnet ser annerledes ut, endrer vi også stønaden til enslig mor eller far, en stønad som har en historie helt tilbake til 1920-tallet, en tid der kvinnes plass i arbeidslivet var en helt annen, og en tid der det var en helt annen barnehagedekning og andre priser, for den saks skyld. Nå tilpasser vi ordningen til dagens virkelighet, samtidig som vi skjermer familier med barn som har særskilte behov. Det er rettferdig og ansvarlig, og det er Arbeiderpartiets måte å gjennomføre reformer på.

I dag har vi også til behandling to proposisjoner og et representantforslag. Arbeiderpartiets standpunkter i sakene kommer godt fram i innstillingene, og det er ikke aktuelt for Arbeiderpartiet å stemme for noen av forslagene som er fremmet som løse forslag i salen i dag.

I går presenterte statsministeren regjeringens plan for Norge, og gjennom planen prioriterer vi det viktigste først. Vi målretter innsatsen for å få folk i jobb, vi inkluderer flere unge i arbeidslivet, og vi skal intensivere innsatsen for å få ned sykefraværet. Sykelønnen er en viktig

grunnpilar, men det er også en så viktig ordning at vi i fellesskap må ta ansvar for at det er bærekraft i ordningen. Sykefraværet er for høyt, og sammen med partene skal vi jobbe med å redusere sykefraværet. I går sendte regjeringen på høring nye regler, som tydeliggjør arbeidsgivers tilretteleggingsplikt og arbeidstakers medvirkningsplikt. Det er en viktig oppfølging av IA-avtalen.

Summen av dette budsjettet er tydelig. Vi styrker arbeidslinja gjennom å støtte folk. Vi bygger et tryggere arbeidsliv. Vi styrker inkluderingen, velferden og mulighetene for folk i hele landet.

Det går godt i Norge, og det er fordi vi fører en politikk som setter arbeid og trygghet først. Jeg er stolt av det budsjettet vi nå har lagt fram, som ser ut til å få flertall i denne salen. Dette skaper en trygg kurs for Norge.

Avslutningsvis vil jeg takke komiteen for samarbeidet og ønske samtlige en riktig god jul.

Presidenten [14:57:43]: Det blir replikkordskifte.

Alf Erik Andersen (FrP) [14:58:03]: Takk til representanten Waagen for et godt innlegg og en god åpning av debatten.

Jeg registrerer at Arbeiderpartiet til sammen kutter 102 mill. kr i Arbeids- og velferdsetaten, sosiale tjenester for vanskeligstilte, arbeidsmarkedstiltak, lønnstilskudd og tiltak for arbeidssøkere. Det er over 700 000 mennesker i arbeidsfør alder som står utenfor arbeidslivet, og vi så at Nav gikk tom for penger tidligere i høst.

Da blir spørsmålet: Mener virkelig representanten at disse kuttene vil bidra til å utjevne forskjeller, og at kutt i de viktigste tiltakene for å få flere i jobb er den riktige retningen å gå i?

Elise Waagen (A) [14:58:45]: Da tror jeg nesten at jeg må be representanten fra Fremskrittspartiet om å lese litt nøyere, for resultatet av budsjettforhandlingene her på Stortinget er jo at vi reelt sett sitter igjen med en styrking av nettopp disse tiltakene. En styrking på over 0,5 mrd. kr kan vel strengt tatt ikke sies å være kutt. Da må jeg heller be om å få komme tilbake igjen, for jeg er stolt av summen av disse tiltakene som ligger til grunn for vårt budsjett.

Alf Erik Andersen (FrP) [14:59:10]: Takk for svaret. Mine replikker går til representanten fra Arbeiderpartiet, med bakgrunn i Arbeiderpartiets politikk.

Fremskrittspartiet er opptatt av å anerkjenne dem som har vært med på å bygge opp landet vårt. Minstepensjonister lever under EUs fattigdomsgrense, de sitter faktisk nederst ved bordet, mens Arbeiderpartiet stadig snakker om å redusere forskjellene i landet vårt. Fremskrittspartiet legger inn 900 mill. kr til minstepensjonistene våre, men Arbeiderpartiet mener i sitt utgangs-

punkt at de har nok. Arbeiderpartiet mener også at de som fanges av samordningsfella, og som har betalt inn til sin pensjon, ikke skal få den utbetalt.

Hva er det Arbeiderpartiet har så sterkt imot pensjonistene våre, siden de ikke skal få den pensjonen de fortjener og har innbetalt til?

Elise Waagen (A) [14:59:58]: Vi i Arbeiderpartiet er stolte av å føre en politikk som sørger for at man har trygghet for alderdommen sin, enten man er pensjonist i dag eller pensjonist 50 eller 100 år fram i tid. Vi trenger at det er bærekraft i pensjonsordningene, både sosial og økonomisk bærekraft.

Fremskrittspartiet viser til EUs fattigdomsgrense, men denne fattigdomsgrensen tilsier jo at man tjener 60 pst. av medianinntekten i landet man bor i. Jeg mener det er direkte feil og misvisende å bruke lavinntektsgrensen EU60 som et godt virkemiddel for pensjon. I Norge pleier vi å si at man strengt tatt har en ganske god pensjon hvis man har ca. 66 pst. av sluttlønnen sin og et nedbetalt boliglån. I f.eks. Tyskland er det mye vanligere at man er leietaker gjennom hele livet. Det gjør at dette ikke er overførbart til Norge. Vi må bruke norske modeller på Norge, og vi er her for å stille opp for pensjonistene.

Alf Erik Andersen (FrP) [15:01:06]: Jeg registrerer at representanten mener at 66 pst. er en god ordning. Da kan jeg legge til at de som rammes av samordningsfella, får 48 pst.

I dag er det mange oljepionerer her på huset, og noen av dem sitter på galleriet. Det er de som er friske nok til å komme hit, mens de aller fleste sitter hjemme og lytter, med særdeles dårlig helse. De har gjennom årene brukt av egne penger til helseutfordringene sine. Mange har også falt bort. Det som er felles for dem alle, er at de har ødelagt livet som en konsekvens av den jobben de har gjort for den velferden vi høster goder av i dag. De har alle uttrykt, både personlig og gjennom sine organisasjoner, en kraftig skuffelse – de har også brukt andre kraftuttrykk, som jeg ikke skal bruke her i dag – over forslaget om 8 G.

Hva vil representanten Waagen si til alle de oljepionerene som nå sitter og hører på denne debatten i dag?

Elise Waagen (A) [15:02:07]: I dag behandler vi lovproposisjonen som gir en kompensasjonsordning, og med utbetaling ganske raskt i 2026. Jeg mener det er bra og viktig at denne ordningen kommer på plass, og at det blir flertall for proposisjonen i dag. Utformingen bygger på et grundig arbeid som har pågått over flere år, og som også er det som ligger til grunn for den proposisjonen vi behandler i dag.

Jeg mener det er viktig og riktig at vi nå får på plass en kompensasjonsordning, men jeg registrerer at Fremskrittspartiet, både i saken om oljepionerene og i saken om samordningsfella, legger fram konkrete forslag man ikke har tatt høyde for i sine egne budsjetter. Det mener jeg er feil å gjøre. Det er nesten det samme som å holde folk for narr i denne salen. Skal man prioritere dette, må man faktisk vise det i sine budsjetter. Det har ikke Fremskrittspartiet tatt seg bryet med å gjøre, verken når det gjelder pensjonistene, eller når det gjelder oljepionerene.

Anna Molberg (H) [15:03:14]: Nå har vi hatt fire arbeidsministre fra Arbeiderpartiet på fire år. 700 000 mennesker i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet eller utenfor utdanning. Flere unge mennesker havner på helserelaterte ytelser. I fjorårets budsjett økte utgiftene til helserelaterte ytelser med 21 mrd. kr. I år var tallet 17 mrd. kr. Det er mer enn det vi ønsker å øke forsvarsbudsjettene med. Én av fem nordmenn er på uføretrygd.

Høyre har i snart fem år snakket om at vi må innføre en ytelse som ikke er helserelatert, som skal få unge mennesker fra uføretrygd og over i et arbeidsrettet løp. Arbeiderpartiet ble omsider enig i dette, men i budsjettet leveres det nå bare et prøveprosjekt ved syv Nav-kontorer. Hvis vi i Høyre kan fullfinansiere en slik ytelse i vårt budsjett, hvorfor kan ikke Arbeiderpartiet gjøre det samme?

Elise Waagen (A) [15:04:10]: Arbeiderpartiet mener det er klokt å skaffe seg kunnskap om og erfaringer med et tiltak før vi ruller det ut på landsbasis. Det er en dyd også Høyre pleier å stille seg bak i denne salen.

Dette budsjettet har et tydelig avtrykk når det gjelder å hjelpe flere unge inn i jobb, bl.a. med et enklere Nav, et arbeidsrettet ungdomsprogram og flere konkrete styrkinger som gjør at vi skal løfte flere unge inn i arbeid. Når vi ser på statistikken over hvor mange unge som står på utsiden av arbeidslivet, tenker jeg at Høyre kanskje hadde hatt godt av å gå litt i seg selv, for da Høyre i regjering innførte et karensår, så vi at det var som et rullebånd ut i uførhet for unge. Nå ser vi at det ikke er med i deres alternative budsjett, så jeg håper at Høyre har revurdert, og at vi ikke ser det forslaget flere ganger.

Anna Molberg (H) [15:05:00]: Takk for svaret. Jeg er enig med Arbeiderpartiet i at vi skal utrede før vi ruller noe ut for fullt, men nå har det altså gått fire år, vi er inne i det femte året, og Arbeiderpartiet presterer bare å levere et prøveprosjekt ved syv Nav-kontorer.

Solberg-regjeringen startet opp et forsøk med arbeidsorientert uføretrygd, som Støre-regjeringen faktisk videreførte en liten stund – de brukte rundt 200 mill. kr

på det – men så ble det lagt i en skuff. Formålet med dette prosjektet var at unge uføre under 30 år skulle få jobbe det antallet timer som helsen tillot hver uke, få betalt for hvor mye man jobbet, og at resten skulle utbetales i trygd. Meningen var å ha et mer fleksibelt system som var tilpasset den enkeltes arbeidsevne. Alternativet til arbeidsorientert uføretrygd er jo at unge mennesker er 100 pst. uføre – uten noen tilknytning til arbeidslivet.

Hvorfor ble dette prosjektet lagt i en skuff?

Elise Waagen (A) [15:05:58]: Jeg er ikke enig i at alternativet er at unge mennesker er 100 pst. uføre, for strengt tatt er det ganske mange andre alternativer.

Det prosjektet Høyre satte i gang, møtte også en del motstand, og det var ikke den eneste løsningen for å få flere unge ut i jobb. Det er godt dokumentert at varig lønnstilskudd har en god effekt, og nettopp derfor satser vi på det og sørger for at det er en egen budsjettpost i dette budsjettet.

Dette budsjettet har et tydelig avtrykk når det gjelder å få flere unge inn i jobb. Høyre hadde sin modell, som også møtte motbør. Vi velger å satse på varig lønnstilskudd.

Anna Molberg (H) [15:06:35]: Høyre er også med på at vi skal benytte oss av varig lønnstilskudd. Jeg vil bare understreke at det var primært LO og den ytre venstresiden som var imot forsøket med arbeidsorientert uføretrygd.

Jeg vil gå videre i budsjettet: Regjeringen har tenkt å bruke 30 mill. kr i 2026 på å utvikle et IKT-system som skal gjøre det mulig for Nav med automatisk trekk av fagforeningskontingent fra ytelser. Høyre er sterkt uenig i at staten skal bruke så mye penger og administrativ kapasitet på å bygge nok et IKT-system som i realiteten gjør Nav til et mellomledd mellom fagforeninger og deres medlemmer. Medlemskap i fagforening er som kjent frivillig og et privat anliggende, og innkreving av kontingent bør fortsatt håndteres av arbeidsgiver, eller mellom medlemmet selv og foreningen.

Det brukes store ressurser i Nav på digitaliseringsarbeid, og da blir spørsmålet: Er dette virkelig rett prioritering, i en tid der Nav står overfor så store utfordringer på så mange områder?

Elise Waagen (A) [15:07:37]: Dette markerer en ganske tydelig skillelinje mellom Høyre og Arbeiderpartiet, for vi i Arbeiderpartiet mener det er viktig å legge til rette for at folk skal kunne opprettholde medlemskapet sitt i en fagforening. Dette ordnes ordinært i arbeidslivet ved at arbeidsgiver foretar trekket. Med de løsningene man går inn for her, kan man legge til rette for at også Nav kan gjøre det. Det å sørge for at vi har et gjennomorganisert arbeidsliv, enten det er arbeidsta-

ker eller arbeidsgiver, mener vi er noe av gullstandarden i den norske modellen. Det at Nav er med og bidrar her med en IKT-løsning, mener jeg ikke er feil bruk av ressurser.

Jeg skjønner egentlig Høyre-representantens spørsmål, for hadde de fått styre, hadde Nav hatt ca. 0,5 mrd. kr mindre å rutte med. Det er kanskje slik Høyre ønsker å saldere budsjettene sine, at man begynner å snu på krona fordi man skal kutte 0,5 mrd. kr til Nav.

Presidenten [15:08:37]: Replikordskiftet er omme.

Alf Erik Andersen (FrP) [15:08:52]: Fremskrittspartiet leverer på nytt et alternativt budsjett som er bra for alle. Vår vektlegging av lavere skatter og avgifter kommer alle til gode ved å sørge for økonomisk handlefrihet.

Fremskrittspartiet har fått viktige gjennomslag før, og i denne sammenheng peker jeg på avkortingen for gifte og samboende pensjonister. Vi fikk redusert avkortingen fra 20 pst. til 10 pst. og mener at det er på tide at avkortingsregelen avskaffes.

Samtidig prioriterer vi å øke minstepensjonen med 10 000 kr årlig. Det er uholdbart at en minstepensjonist i Norge skal ligge lavere enn EUs definerte fattigdomsgrense. Med vårt alternative budsjett vil en minstepensjonist få totalt snau 20 000 kr mer å rutte med per år, mens et pensjonistpar årlig vil få ca. 28 000 kr mer. Fremskrittspartiet legger altså med det inn 900 mill. kr til pensjonistene – et betydelig løft.

I det siste har vi hørt Nav blitt kalt en mastodont og en jungel. Mange finner det nærmest umulig å finne fram blant alle ordninger og krav, og likevel er det kun ett sted i Norge man har kunnet få uavhengig hjelp med Nav-systemet. Nav-ombudet i Agder har bare eksistert i et par år, men resultatene taler for seg. Rett før Nav-ombudet ble opprettet, var 66 pst. av brukerne i Agder fornøyd med Nav, men nå, etter et par år med Nav-ombud, er hele 81 pst. fornøyd. Det er et hopp på 15 pst., noe som tydelig viser verdien av et Nav-ombud. Fremskrittspartiet legger derfor inn 10 mill. kr til opprettelse av et nasjonalt Nav-ombud.

Fremskrittspartiet legger også inn 3 mill. kr til Stiftelsen Rettferd. De gjør en fantastisk jobb for samfunnets utsatte, deres rettigheter og deres menneskeverd. Samtidig legger vi inn 2 mill. kr til TV BRA.

I det siste er det avdekket svindel fra Nav i milliardklassen. Her må det en skikkelig storrengjøring til. Barrierer må fjernes, forskrifter må endres, og lover må justeres. At skattebetalernes penger potensielt brukes til å finansiere kriminell virksomhet, er uakseptabelt. Vi legger inn 10 mill. kr ekstra til Nav kontroll for å synliggjøre en retning om at for Fremskrittspartiet er svindel med midler fra Nav uakseptabelt.

Vi prioriterer også 500 nye VTA-plasser utover det som var regjeringens forslag, og legger inn 56 mill. kr til det.

Vi gjør også noen kutt på rammeområder. Vi kutter i forsknings- og tilskuddsmidler. I de postene finnes bl.a. samarbeid i regi av OECD, ILO, ELA og EU-kommisjonen, samt EU-kontingenter og andre internasjonale tilskudd – ja, listen er lang. Vi mener at arbeids- og velferdsetaten nå skal prioritere midler til dem som trenger det i Norge.

Vi vil også avvikle supplerende stønad på 450 mill. kr som gis til dem med kort botid. Dette er en hvilepute, og vi mener derfor at pensjon, inntekt og de ytelser alle andre kan få, også skal gjelde for denne gruppen. Denne stønaden er ikke bærekraftig, den er kun for en begrenset del av befolkningen, og den bærer faktisk preg av å være en sosialhjelpsordning for noen enkeltgrupper, som statsråden selv skriver.

Det største kuttet gjør vi i overgangsstonaden. Her har jeg lyst til å sitere litt fra regjeringens høringsnotat:

«Ordningen passer likevel ikke helt inn i dagens samfunn og vårt velferdssystem. Den har sin rot i en annen tid, da kvinnes mulighet for selvforsørging var mindre [...]»

Videre skriver regjeringen at lengre stønadsperioder kan virke innelåsende og motvirke overgang til selvforsørging, og at dette er «en særlig utfordring for integrering av innvandrere, siden disse utgjør en stor andel av stønadsmottakerne».

Vi er helt enig og har argumentert for en avvikling i mange år. Vi er såpass enig at vårt kutt støtter regjeringen i at denne ordningen må fases ut, men vi ønsker å gjøre det raskere enn regjeringen. Derfor kutter vi med 1 mrd. kr.

I dag står vi overfor to saker som handler om rettferdighet – rettferdighet for dem som har bygget landet vårt, og rettferdighet for dem som har båret velferden. Samordningsfella rammer 18 årskull offentlig ansatte født mellom 1944 og 1962. Om disse står i jobb etter fylte 67 år, mister de tjenestepensjon for hvert år. De ti eldste kullene mister hele sin oppsparte pensjon om de står i jobb fem ekstra år.

De verst rammede sitter igjen med 48,5 pst. av sluttlønn. Dette rammer tidligere renholdere, sykepleiere og lærere spesielt hardt. De yngste årskullene er i 60-årene og «tvangspensjoneres» seg nå for å unngå tap. Dette skjer mens landet skriker etter arbeidskraft, spesielt offentlig ansatte helsearbeidere.

Dette er en lov som er så ulogisk og urettferdig at Arbeiderpartiet gikk inn og endret den slik at den ikke skulle ramme politikere som dem selv. Ja, dere hørte rett: Stortingspolitikere, statsråder, høyesterettsdom-

mere og politisk ansatte i kommunen, som f.eks. en ordfører, er unntatt.

Det er for meg helt ubegripelig at både KrF og Høyre støtter Ap-regjeringen i å beholde en slik særlov, en lov som stjeler pensjonen fra offentlig ansatte, og som tvinger folk ut i pensjon før de ønsker. Hvorfor vil noen opprettholde noe som snyter staten for milliarder i skatteinntekter? Hvorfor vil de beholde noe som ødelegger livsgrunnlaget til pensjonister som har jobbet hardt og betalt skatt hele livet? Hvorfor vil de ikke støtte arbeidslinja og la folk som vil jobbe, jobbe lenger – uten å miste pensjon?

Om forslaget som nå behandles i Stortinget, vinner fram, og loven fjernes, vil staten gå i pluss med flere milliarder fordi flere vil velge å stå i jobb lenger. Det betyr økte skatteinntekter og sparte pensjonsutgifter. Fremskrittspartiets forslag har ikke tilbakevirkende kraft.

Så må jeg over til oljepionerene. Vi skylder også dem en stor takk – og en rettfærdig kompensasjon. Fra 1960-til 1990-tallet jobbet tusenvis under forhold vi i dag vet var helseskadelige. Mange ble syke, mange døde. NOU 2022: 19 anbefalte en kompensasjonsordning, og Stortinget vedtok dette i desember 2024. Likevel: Regjeringens forslag om 8 G i kompensasjon er et skambud. Det bryter med presedens, for både Forsvarets veteraner og nordsjødykkerne fikk 65 G.

Vi snakker om mennesker som la grunnlaget for oljerikdommen. De fortjener ikke å bli møtt med småpenger og fradrag som gjør at noen får null i kompensasjon. FrP har vært tydelige: Vi vil sikre en kompensasjon opp mot 65 G, og vi jobber for et bredt forlik med partier som deler denne linjen. Det handler om respekt, det handler om rettferdighet, og det handler om å holde de løftene som er gitt.

Vi må også huske at dette ikke bare handler om penger, det handler også om anerkjennelse. Oljepionerene jobbet under forhold som i dag ville ha vært helt uakseptable: eksponering for boreslam, hydrokarboner og benzen, uten tilstrekkelig beskyttelse. Mange har fått kreft, kroniske lungesykdommer og andre alvorlige lidelser som har ødelagt livskvaliteten. Når staten nå tilbyr en kompensasjon som er langt lavere enn det vi har gitt andre grupper, sender vi et signal om at deres innsats ikke verdsettes. Det kan vi ikke akseptere. Et rettferdig oppgjør på nivå med nordsjødykkerne – opp mot 65 G – er ikke bare økonomisk riktig, det er moralsk nødvendig.

Avslutningsvis: Det er noe som er felles for disse to sakene. De handler om mennesker som har gjort sin plikt, og som nå ber oss om å gjøre vår. Vi kan ikke akseptere at samordningsfella fortsetter å straffe dem som vil jobbe. Vi kan ikke akseptere at oljepionerene får en

kompensasjon som ikke står i stil med innsatsen de har lagt ned.

La oss vise at Stortinget står for rettferdighet. La oss fjerne samordningsfella. La oss gi oljepionerene et verdig oppgjør.

Det er med stor glede jeg med dette tar opp alle forslagene Fremskrittspartiet har alene eller sammen med andre i sakene nr. 7 og 9, og i tillegg tar jeg opp det løse forslaget som er sendt inn på vegne av FrP, SV og Rødt i sak nr. 10.

Presidenten [15:18:08]: Representanten Alf Erik Andersen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Morten Sandanger (A) [15:18:25]: For at vi fortsatt skal ha et trygt arbeidsliv, en sterk velferdsstat og at arbeidere skal bli hørt, er det ytterst viktig at de er organisert i fagforeninger. Norge er det landet vi i dag forbinde med sterk organisasjonsgrad. Vi kan trygt si at Norge og norsk arbeidsliv hadde vært mye verre hadde det ikke vært for fagforeninger som har kjempet for arbeidfolks rettigheter i over 150 år.

Fremskrittspartiet sier selv at de er et parti basert på Reagan og Thatchers ideologier – to statsledere som historisk kjempet imot og knuste fagforeninger. Fagforeningsfradraget senker barrieren for å melde seg inn i en fagforening gjennom skattefradrag. Det er beviselig at det fører til høyere organisasjonsgrad og dermed et bedre samfunn. Derfor spør jeg representanten: Hvorfor ønsker FrP å gjøre det dyrere for over to millioner arbeidstakere å organisere seg i fagforeninger?

Alf Erik Andersen (FrP) [15:19:14]: At det er to millioner som har registrert seg i fagforening, er bra. Fremskrittspartiet støtter trepartssamarbeidet fullt ut, men fagforeningsfradraget gir et økonomisk fradrag til fordel kun for dem som er fagorganisert, og dette mener vi er en særbehandling. Fremskrittspartiet ønsker derfor skattelettelser som skal komme alle til gode, og ikke bare dem som er fagorganisert.

Morten Sandanger (A) [15:19:45]: Det hjelper jo ikke på å få opp organisasjonsgraden i Norge å gi universale ordninger til alle arbeidstakere. Representanten sier at han støtter trepartssamarbeidet og fagforeninger, men det har jo kommet en del rare utspill i valgkampen om fagforeninger og det organiserte arbeidsliv fra hans parti. Det har f.eks. vært å fjerne den statlige finansieringen av AFP, at mer av lønnsforhandlingene skal tas ut lokalt og ikke sentralt, for der blander politikere seg inn i lønnsforhandlingene i Norge, og det er en stor fy-fy i den norske modellen, og dessuten bildet som

ble lagt ut på sosiale medier hvor representantens partikollega ga tommelen ned til Fagforbundet.

Mitt spørsmål er: Har FrP egentlig noen forslag eller løsninger for å få opp organisasjonsgraden i Norge?

Alf Erik Andersen (FrP) [15:20:33]: Fremskrittspartiet er som sagt opptatt av fagforeningene og det trepartssamarbeidet vi har i dag. Også innenfor vårt parti er det litt ulike erfaringer rundt det, men partiet er opptatt av trepartssamarbeidet. Fremskrittspartiet mener at det å få opp organisasjonsgraden er opp til fagforeningene selv. Fagforeningene må selv gjøre seg så attraktive overfor arbeidstakere ute i landet vårt at de velger å være organisert i en fagforening, for det gir en mer verdi for arbeidstakerne på alle mulige måter. At det skal gi et økonomisk fradrag til fordel kun for dem, er vi imidlertid imot.

Presidenten [15:21:31]: Replikkordskiftet er omme.

Anna Molberg (H) [15:22:02]: Først vil jeg gjerne ta opp noe som ble sagt i replikkvekslingen helt i begynnelsen av debatten, av representanten fra SV. Det ble sagt at partiet Høyre legger til rette for arbeidskriminalitet. Det ble sagt etter at representanten fra Høyre la fram en hel smørbrøddliste med tiltak mot arbeidslivskriminalitet. Jeg vil ha meg frabedt slike påstander og den typen retorikk i denne sal. Ingen partier legger til rette for kriminalitet.

Norsk arbeidsliv er heldigvis i all hovedsak godt, og de aller fleste trives på jobb. De største sosiale forskjellene mellom mennesker i Norge handler om hvorvidt man har en jobb å gå til eller ikke. At flest mulig er i jobb, er avgjørende for et produktivt og verdiskapende samfunn og for en bærekraftig velferdsstat over tid. Det er også svært viktig for enkeltmennesker å ha et sted å høre til, være til nytte og utvikle seg.

Det er mye god helse i å jobbe, og en av de viktigste oppgavene framover blir å sørge for at flere som står utenfor arbeid eller utdanning, får muligheten til å delta – helt eller delvis. Arbeidsdeltakelse er nøkkelen til økonomisk trygghet og fellesskap, samtidig som velferdsstaten alltid skal være der som en sikkerhet for dem som trenger den mest.

Det er verdt å merke seg at Finansdepartementet har varslet at utgiftsveksten innen kort tid vil overstige inntektsveksten i Norge. Folketrygden er den klart største utgiftsposten og står for nesten en tredjedel av statsbudsjettet i landet vårt. Det er derfor svært bekymringsfullt at økningen i antallet mennesker som mottar helserelaterte ytelser, bare fortsetter. Det er rundt 680 000 personer som mottar en helserelatert ytelse i dag. En av fem er uføretrygdet i Norge, vi er på verdenstoppen i sy-

kefravær, og mange unge mennesker ender på livslange, passive ytelser.

Arbeid og helse må ses i mye større sammenheng. Samtidig som antallet mennesker på ytelser øker, står svært mange i helsekø og venter på behandling. Unødig ventetid på helsehjelp forlenger tiden utenfor arbeidslivet og øker risikoen for varig utenforskap. Høyre mener det er nødvendig å styrke sykehusøkonomien og å kjøpe mer ledig kapasitet hos private helsetilbydere, slik at flere får behandling raskere og kan komme tilbake i jobb.

Vi mener videre at det må bli enklere for uføre å prøve seg i arbeid, og at det skal lønne seg mer å jobbe. Høyre foreslår derfor å gjenoppta forsøket med arbeidsorientert uføretrygd og å redusere dagens avkorting for uføre som kombinerer arbeid og trygd. Det betyr at flere kan sitte igjen med mer hver måned, samtidig som vi beholder insentivene til å være gradert ufør framfor 100 pst. ufør.

Videre mener Høyre at flere unge må hindres fra å falle permanent utenfor arbeidslivet. Derfor foreslår vi å fullfinansiere en nasjonal arbeidsrettet ytelse for unge, som kan bidra til at færre ender på varig uføretrygd og i stedet får målrettet hjelp til å komme i jobb. Vi mener regjeringens forsøk med et arbeidsrettet ungdomsprogram hos bare syv Nav-kontorer ikke favner bredt nok. Dette bør jo være en landsdekkende ytelse som når alle. Regjeringen har hatt fire arbeidsministere på over fire år til å levere konkret politikk for å få flere unge over i et mer arbeidsrettet løp. Da synes vi årets satsing framstår litt lite ambisiøs.

Regjeringen har også underfinansiert varig tilrettede arbeidsplasser. Et bredt flertall i Stortinget sa at vi skulle ha 1 000 nye plasser årlig fra 2026-budsjettet. Regjeringen la 500 på bordet. Det kom 200 til i budsjett-enigheten, men det mangler fremdeles 300 plasser for 2026. Høyre fullfinansierer 1 000 nye plasser i vårt alternative budsjett.

Oppsummert foreslår altså Høyre en fullverdig arbeidsrettet ytelse for unge, å gjenoppta forsøket med arbeidsorientert uføretrygd som regjeringen har stanset, en avkortingsmodell for uføretrygd der vi halverer avkorting av uføretrygd dersom man jobber opp til 1,2 G, og vi følger opp Stortingets vedtak med 1 000 flere varig tilrettede arbeidsplasser. Dette er Høyres jobb-pakke i vårt alternative budsjett.

Arbeidskraftundersøkelsen viste en arbeidsledighet i Norge på 4,7 pst. i tredje kvartal 2025. Det er opp fra 4 pst. i første kvartal, og det innebærer at det er rundt 142 000 arbeidsledige mennesker i Norge. Arbeidsledigheten øker mest blant unge mellom 15 og 25 år.

Mange unge opplever at det er vanskelig å komme inn i arbeidslivet som nyutdannet på grunn av manglende erfaring. Samtidig har regjeringen som kjent gjort det

vanskeligere å komme inn i arbeidsmarkedet ved å stramme inn på adgangen til innleie av arbeidskraft gjennom bemanningsbyråer, ved å gjøre det mer komplisert å ansette noen på deltid og ved å fjerne den generelle adgangen til midlertidig ansettelse.

Høyre mener det må bli enklere for unge å komme inn på arbeidsmarkedet. En fast jobb gjennom et bemanningsbyrå som kan bistå med relevant arbeidserfaring, vil senke terskelen for nyutdannede unge mennesker til å komme ut i jobb etter avsluttet utdanning. Tilbudet av sommerjobber for unge må også øke, og kravene til kompetanse bør lempes på der det er mulig å senke terskelen for at flere kan komme inn.

Selv om hovedregelen i norsk arbeidsliv er – og skal være – faste og hele stillinger, er det ikke slik at alle har helse til å jobbe fullt. Da bør vi også ha et arbeidsmarked med både deltidsjobber, midlertidige jobber og muligheter for innleie. Regjeringen og venstresiden har som nevnt gjort dette veldig mye vanskeligere. Innstramningene i innleieregelverket har bidratt til at tusenvis av ansatte i bemanningsbyråene har mistet jobben. Tidligere kom hele 40 pst. av ansatte i bemanningsbransjen fra arbeidsledighet. Nå er det tallet halvert.

Andre tilknytningsformer til arbeidslivet enn den klassiske hele og fulle stillingen har med andre ord vært en døråpner for mange inn til jobb. Nå har dette blitt mye vanskeligere. Høyre mener regjeringen har gått for langt i å stramme inn på regler om ulike tilknytningsformer i arbeidsmiljøloven.

Jeg vil gjerne knytte noen kommentarer til saken om kompensasjonsordning for oljepionerene, siden denne saken behandles sammen med budsjettet. Høyre støtter regjeringens proposisjon, som legger rammene for en kompensasjonsordning for oljepionerer som ble skadet eller syke fordi de ble eksponert for farlige kjemikalier mens de jobbet for å bygge den norske oljeformuen. Vi ønsker imidlertid et høyere kompensasjonsnivå, og vi fremmer derfor et tilleggsforslag der vi ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en høyere kompensasjon i statsbudsjettet for 2027. Det betyr at regjeringens forslag og ordning trolig vil vedtas i dag, og saksbehandlingen kan starte. Skulle stortingsflertallet imidlertid også støtte Høyres forslag, vil vi i tillegg få en kompensasjon som kan utbetales på etterskudd, etter at alle berettigede har fått regjeringens nivå på 8 G. Alt som utbetales over dette beløpet, foreslår Høyre at vi differensierer etter alvorlighetsgrad på skaden eller uføregraden. Det mener vi er rettferdig.

Det er ulike meninger om nivået på kompensasjonsgrad, og det er nå flere forslag fra forskjellige partier i salen. Jeg håper at vi ikke havner i en situasjon der ingen av tilleggsforslagene får flertall, for da blir som kjent

regjeringens nivå på 8 G stående. Med dette tar jeg opp Høyres forslag.

Presidenten [15:30:47]: Representanten Anna Molberg har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Agnes Nærland Viljugrein (A) [15:31:05]: For Arbeiderpartiet har oppgaven om å få flere ut i jobb vært en avgjørende del av vår historie, så det er veldig hyggelig å høre at det er et politisk arbeid Høyre også er opp-tatt av. Utfordringen er at det kommer mest i ord, ikke i prioriteringer. Hvis man ser på Høyres alternative statsbudsjett for Nav, er det 335 mill. kr i kutt, 7 mill. kr i kutt oppå dette, og et flatt ABE-kutt på 1 pst som estimert kan utgjøre 156 mill. kr. Til sammen er realiteten en halv milliard i kutt i Navs budsjetter. Da blir ikke ordene om å få flere ut i jobb lenger troverdige. Man kan snakke om små prosjekter, men dette er det store prosjektet, og vi vet hvem det rammer: førstelinjen, folks mulighet til å gi tid til oppfølging og støtte til dem som skal komme seg ut i jobb.

Mitt spørsmål er derfor: På hvilken måte skal færre ansatte, som må løpe raskere, ha enda flere brukere per ansatt og mindre tid, hjelpe dem som faktisk trenger støtte fra Nav til å komme seg ut i arbeid?

Anna Molberg (H) [15:32:12]: Jeg registrerer at Arbeiderpartiet til stadighet kommer tilbake til at Høyre kutter i Nav. Ja, Høyre gjør det fordi vi ønsker å redusere byråkrati og administrasjon i en av Norges aller største og byråkratiske etater. Det kommer vi til å fortsette å gjøre.

Leser representanten fra Arbeiderpartiet Høyres alternative statsbudsjett, vil hun imidlertid også se at det satses massivt på ulike tiltak for å få flere i jobb. Jeg nevnte det fra talerstolen, men jeg kan gjenta det: Vi fullfinansierer en arbeidsrettet ytelse for unge mennesker. Vi ønsker å gjøre den nasjonal, i motsetning til Arbeiderpartiet, som bare vil prøve det ved sju Nav-kontorer. For det andre innfører vi forsøket med arbeidsorientert uføretrygd, som skal få flere unge tilbake i jobb fra passivitet. Det forsøket har Arbeiderpartiet kuttet i. Til slutt bruker vi også ganske mye penger på en ny avkortingsmodell for uføre, slik at de kan tjene mer ved siden av inntekten sin.

Agnes Nærland Viljugrein (A) [15:33:15]: Det er godt å høre at Høyre har ambisjoner, men realiteten er fortsatt en halv milliard i kutt til Nav i den viktigste oppgaven de skal gjøre. Det mener jeg er uansvarlig, men det er ikke bare det jeg mener er uansvarlig ved Høyres budsjett. Nå har de nemlig også begynt å budsjettere litt på FrP-måten. I sitt alternative statsbudsjett

påstår Høyre at flere private i helsevesenet plutselig skal føre til at man sparer 300 mill. kr i sykepenges. Hvis effekten er én til én, sånn som Høyre budsjetterer med nå, lurer vi på: Hvorfor gjør dere det ikke mer? Hvorfor ikke en milliard, f.eks.? Hvorfor ikke flere milliarder? Hvis vi skulle begynt med denne useriøse måten å lage statsbudsjettet på som Høyre nå har begynt med, hvorfor skal vi egentlig stoppe der? Det kan jo se ut som litt økning i private helsetjenester kan løse hele sykefraværspørålet. Skal vi tro Høyre, er det den måten vi skal budsjettere på i alternative budsjetter – eller hva sier du?

Presidenten [15:34:13]: Presidenten minner om at talen skal rettes til presidenten, ikke i du-form til representanten.

Anna Molberg (H) [15:34:19]: Takk for spørsmålet og muligheten til å oppklare litt om hvordan Høyre har budsjettert. For det første er det sånn at mennesker som har en jobb å gå tilbake til, står månedsvis i helsekø. Man kan stå i mange måneder og vente på en hofteoperasjon eller en kneoperasjon når det samtidig er ledig kapasitet ved en privat helseinstitusjon, der man kan få behandling innen en ukes tid. Høyre bevilger 1 mrd. kr til å kjøpe private helsetjenester for å få folk ut av køen. Da har vi budsjettert slik – ganske edruelig, vil jeg si. Vi har tatt to kategorier av sykdommer. Rask psykisk helsehjelp og mer kjøp av privat kapasitet er våre to satsinger, og vi reduserer da sykefraværet knyttet til psykiske plager og typiske hofte- og kneplager med 5 prosentenheter. Det tilsvarer ca. 3 mill. kr, men jeg er ganske sikker på at vi hadde kommet til å spare veldig mye mer penger dersom vi ikke hadde vært så edruelige.

Presidenten [15:35:24]: Replikordskiftet er omme.

Marie Sneve Martinussen (R) [15:35:40]: En viktig del av Rødts politiske prosjekt handler om å flytte makt – det være seg å flytte makt fra EU til det norske folkestyret, å flytte makt fra nærmest eneveldige dagligvarekjeder til både kunder og bønder flest, eller å flytte makt i arbeidslivet til arbeidsfolk. Da er selvsagt arbeids- og sosialkomiteens budsjettområde veldig, veldig viktig. Dette gjør man jo ofte med lover og reguleringer, som gir nye rettigheter til arbeidsfolk, men de lovene og reguleringene har ingen verdi hvis det ikke er noen som passer på at lovene holdes.

Derfor var Rødts viktigste prioritering da vi skulle forhandle budsjettforlik med de andre fire partiene, å styrke Arbeidstilsynet på toppen av det Arbeiderpartiet allerede har levert, å styrke Fair Play Bygg, som er et veldig viktig ekstra tilskudd til det arbeidet som trengs for å avdekke sosial dumping og arbeidslivskriminalitet spe-

sielt i byggebransjen, og også å reversere det kuttet regjeringen hadde lagt opp til i akuttovernattingstilbudet for EØS-migranter. EØS-migranter er ofte folk som har kommet til Norge for å arbeide, men har blitt utsatt for grov kriminalitet, lønnsstyveri og alvorlig sosial dumping.

Rødt er veldig stolt over at vi har fått disse gjennomslagene i budsjettforliket, og at vi også på verbalfrenten har fått gjennom at regjeringen må jobbe med å redusere bruken av innleie i helse- og omsorgssektoren. Vi i Rødt mener jo at muligheten for fast jobb gir både makt, forutsigbarhet og frihet for arbeidsfolk, og at unntaket man har i innleiebestemmelsene for helse og omsorg, bør fjernes. Et første skritt er selvsagt både å øke grunnbemanningen og å redusere bruken av innleie, sånn at det blir forsvarlig å fjerne det unntaket. Det er vi veldig glad for at vi nå har kommet i gang med.

Noen ganger skal man stoppe opp og være litt ekstra høystemt over det vi gjør i Stortinget. Jeg mener at noe av det som gjøres innen arbeids- og sosialkomiteens budsjettområde, det å øke fribeløpet for uføre til 1 G, er monumentalt for veldig mange i Norge. Det er også monumentalt med tanke på hvordan man ser på uføres bidrag til samfunnet. Jeg mener at det at man kan jobbe og beholde mer av inntekten sin selv, er et veldig viktig prinsipp. I Rødt sier vi at vi skal ha stolthet over arbeid og respekt for sykdom. Det å få økt fribeløpet til hele 1 G, som er det som har vært etterspurt også av uføre selv, var veldig viktig for oss, og jeg vet at dette kommer til å bety veldig mye i livet til veldig, veldig mange.

Det er også flere andre viktige saker på dagsordenen her i dag. Saken om oljepionerene er en av dem. Rødt har hele tiden ment at de som har ofret liv og helse og hatt redusert arbeidsinntekt, kanskje gjennom et helt arbeidsliv, på grunn av den innsatsen de har lagt ned for fellesskapet i et farlig arbeid på sokkelen, skulle få en rettferdig kompensasjon. Derfor har også Rødt – som eneste parti, må jeg påpeke – satt av penger i sitt alternative budsjett til en kompensasjon på 65 G. Vi mener at det burde vært vedtatt for 2026 – punktum i dag, ingen flere spørsmål. Vi hadde også med oss det kravet inn i budsjettforhandlingene med de andre partiene. Når vi ikke har fått gjennomslag for det, har vår holdning her i dag vært at vi stemmer for alle forbedringer, for det verste som kan skje, er at det ligger mange gode forslag på bordet, men at ingenting får flertall.

Jeg vil også understreke at forslag nr. 6, som ble levert inn løst i dag av Rødt, kommer til erstatning for forslag nr. 5. Det er for å unngå at man påvirker de fristene Stortinget allerede har satt når det gjelder kompensasjonen for ofrene for Alexander Kielland-ulykken, som også blir en viktig debatt i Stortinget til neste år.

Jeg vil også ta en rask tur innom samordningsfella. Der er Rødt medforslagsstiller til et løst forslag som er levert, som rett og slett handler om å lukke den fella en gang for alle. Det følger egentlig samme logikk som fribeløpet for uføre, at det skal lønne seg å jobbe. Man skal ikke tape på å stå i jobb lenger enn til fylte 67 år. Vi i Rødt mener at når vi vet at vi mangler arbeidskraft, er det en selvfølge at de som kan, vil og har helse til det, skal kunne jobbe uten å tape penger på det.

Med det tar jeg opp Rødts forslag. Jeg ønsker også å takke komiteen for arbeidet. God jul!

Presidenten [15:40:21]: Representanten Marie Sneve Martinussen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Amalie Gunnufsen (H) [15:40:34]: Som representanten selv var inne på i innlegget sitt, har Rødt fått gjennomslag for å heve fribeløpet for 100 pst. uføre til 130 000 kr. I denne replikkvekslingen antar jeg at representanten og jeg er helt enige om at det er nettopp de som ikke har muligheten til å jobbe, som har den største gevinsten av at utenforskapet i Norge blir mindre. Etter ønske fra mange av samarbeidspartiene, som nå gjør dette grepet, har SSB brukt en mikroøkonomisk modell som har estimert at dette forslaget kan føre til 6 400 flere uføre, fordi det vil være et brudd med arbeidslinja. Denne modellen bygger på en ganske enkel antakelse, nemlig at menneskelig adferd påvirkes av hvilke insentiver som finnes i trygdesystemet vårt. For eksempel vil man komme bedre ut økonomisk ved å være 100 pst. ufør og tjene opp fribeløpet, enn ved å være 80 pst. ufør. Hvorfor stoler ikke Rødt på SSB?

Marie Sneve Martinussen (R) [15:41:34]: Representanten har selv jobbet i SSB, og jeg stoler på SSB, men representanten har også god innsikt i hva mikroøkonomiske modeller er. Det er et regneark der man legger inn politiske antakelser, og så får man et svar, og hvis de politiske antakelsene er at folks helse påvirkes av økonomiske insentiver – ja, da får man det svaret.

Et annet svar vil imidlertid være at dette gir folk muligheter til å få trygghet og forutsigbarhet. Jeg mener det absolutt ikke er et brudd med arbeidslinja, men i tråd med en raus og rettferdig forståelse av arbeidslinja. Vi vet i dag at det er mange uføre som ikke tør å jobbe mer enn fribeløpet, fordi det påløper både byråkrati, usikkerhet for framtidig avkorting og et oppgjør som skal komme, og det vil være en annen effekt av endringen at det vil øke det arbeidstilbudet.

Det er kun fremtiden som viser hva som faktisk vil skje. Jeg tror at det er folk og ikke minst fastlegen som

har best koll på helsa til folk, ikke de mikroøkonomiske modellene til SSB.

Amalie Gunnufsen (H) [15:42:38]: Høyre har også, i sitt alternative budsjett, lagt inn en lavere avkorting over fribeløpet, så vi er på mange måter enig i intensjonen i forslaget. Bekymringen for dette forslaget går rett og slett spesielt på det å være gradert ufør og at man kanskje rett og slett vil komme bedre ut ved å bli 100 pst. ufør og tjene opp fribeløpet. Vi vet f.eks. at med en gang man går over fribeløpet i denne nye modellen, vil man få veldig, veldig høy skatt, og dette er heller ikke, sier SSB, en veldig god måte å øke inntekten til dem som er uføre på, for da er det bedre å øke satsene. Denne modellen og denne rapporten er ganske klar. Den har vært et ønske fra samarbeidspartiene selv. Jeg forstår ikke hvorfor man ikke skal lytte til gode råd fra gode fagfolk.

Marie Sneve Martinussen (R) [15:43:34]: Jeg vil berømme Høyre for hele tiden å ha hatt et ønske om å gjøre avkortingsreglene bedre, og så er det helt åpenbart at Høyre hele veien har hatt en annen modell enn det Rødt har hatt. Dette handler også om hva man tror om mennesker. Tilbake til de mikroøkonomiske modellene nok en gang: Handler det om at man sitter med et slags regnestykke for fremtiden sin – alle inntektene, alle utgiftene og alle alternativene – og på en måte velger om en skal være 100 pst. ufør eller 80 pst. ufør? Vi i Rødt tror ikke helt det er sånn det fungerer, og det er heller ikke det som er tilbakemeldingen fra fastleger. Helsa er ikke så firkantet som det.

Det er kanskje greit for representanten å merke seg at en del av det vedtaket også er at man ikke skal få muligheten til fribeløp på over 0,4 G før etter to år. Det er også en viktig del av det, for har man fått riktig uføregrad, skal man i teorien ikke ha mer arbeidsevne enn det.

Dette handler om man er villig til å gi en slags raushet og trygghet, eller om man på en måte skal finregne på det i hvert tilfelle. Da velger Rødt raushet og trygghet.

Amalie Gunnufsen (H) [15:44:37]: Jeg gjentar at vi vel er enig i intensjonen, så lenge man ikke går på akkord med arbeidslinja. Så tror jeg representanten er helt enig med meg i at ingen mikroøkonomiske modeller er perfekte, men det betyr ikke at de ikke kan være nyttige av den grunn. Jeg tror ikke vi kommer så veldig mye lenger i denne replikkvekslingen, men jeg kan en siste gang spørre om hun ikke tror det kan være en fare for at dette grepet vil gjøre at flere blir uføre i Norge.

Marie Sneve Martinussen (R) [15:45:10]: Jeg tror ikke at en økning i fribeløpet gjør at flere blir uføre i

Norge. Jeg tror at man er ufør fordi man har en helse som gjør at man ikke kan jobbe, og at man har fått medisinsk oppfølging. Tiden for å bli avklart til uføretrygd i Norge er i gjennomsnitt sju og et halvt år. Det er ikke sånn at folk klikker seg inn på finn.no og henter en uføretrygdgrad man kan velge selv. Jeg tror at det å øke fribeløpet vil gi trygghet og forutsigbarhet og mulighet for veldig mange til å prøve seg fram i arbeidslivet, og det er jeg helt sikker på også vil ha en positiv gevinst for den enkelte. Noe som ikke er regnet inn i dette, er jo de økte skatteinntektene staten også vil få ved at folk jobber mer.

Det er alltid sånn når man skal regne på noe, at man kan regne på det på ulike måter. Til sjuende og sist er det et politisk valg hva man velger å prioritere. Høyre har sin modell for endret avkorting, som jeg har all respekt for, og Rødt har hatt sin modell.

Presidenten [15:46:07]: Replikordskiftet er omme.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [15:46:34]: Norge er et fantastisk land, bygd på rike naturressurser og sterke institusjoner med utgangspunkt i verdier som frihet, menneskeverd og nestekjærlighet, men vi har også noen utfordringer. Staten eser ut samtidig som familier og bedrifter opplever økte kostnader og krevende vilkår. Elevene har aldri hatt så lange skoledager, samtidig har læringen falt. Vi har høyt sykefravær og mange uføre, og gjengkriminaliteten får stadig sterkere fotfeste.

De rød-grønnes svar i budsjettet er en enda større stat og høyere oljepengebruk, i stedet for å styrke grunnlaget for velferden og bidra til at flere kommer i arbeid. 700 000 personer står utenfor arbeidslivet. Andelen syke og uføre er mye høyere enn i våre naboland, og tallet på unge uføre bare øker. En utfordring ved dagens sykepengeordning er at arbeidsgivere har manglende insentiver til å legge til rette for at langtidssykemeldte kan komme tilbake i jobb. Sysselsettingsutvalget foreslo derfor i 2021 å gi arbeidsgivere et større finansieringsansvar for langtidsfraværet.

KrF foreslår å gjennomføre dette forslaget fra 1. juli neste år, for å motivere arbeidsgivere til å legge til rette for at sykemeldte kommer tilbake i jobb. Omleggingen gir en ekstrautgift for folketrygden i innføringsåret, men på sikt vil dette kunne redusere sykefraværet og folketrygdens utgifter. Endringen innebærer ikke kutt i ytelsene til de sykemeldte. Vi mener dette vil være en vinn-vinn-løsning for både arbeidstakerne, arbeidsgiverne og samfunnet som helhet.

KrF foreslår dessuten å skrote regjeringens skatteletter, der det plukkes ut noen få heldige vinnere. Det har vi vært vitne til i media denne uken. Vi vil heller innføre et arbeidsfradrag for alle unge på 100 000 kr, for å la

unge arbeidstakere sitte igjen med mer og stimulere til at flere unge kommer i arbeid.

Vi er også nødt til å prioritere Navs midler bedre. Vi mener det er uklart hvilke mål, resultater og virkemidler som ligger i Navs såkalte tillitsreform. Vi vil heller prioritere 500 flere plasser på VTA, altså varig tilrettelagt arbeid, og 6 000 kr i økt pensjon for enslige minstepensjonister.

Jeg er glad for at budsjettforliket retter opp i flere av regjeringens usosiale kutt i ordninger for barnefamilier. Samtidig er jeg skuffet over at forliket ikke retter opp i regjeringens usosiale kutt i overgangsstonaden for enslige foreldre. Støtten går til foreldre som må klare seg alene med omsorg for små barn etter et samlivsbrudd.

For noen år siden benyttet Rebekka Thoresen seg av ordningen, ifølge en sak i NRK 18. oktober. Hun brukte ordningen for å gjøre ferdig utdanningen som sykepleier, samtidig som hun var småbarnsmor. Nå er hun i full jobb som hjemmesykepleier i Sande i Vestfold. Thoresen sier:

«Det kalles overgangsstonad, og det er akkurat det den er. Det er en stonad for en overgang i livet, som gir sikkerhet, trygghet og reduserer det økonomiske stresset i en vanskelig situasjon.»

Hun sier videre:

«For meg betød den at jeg kom ut i jobb.»

SVs finanspolitiske talsperson, Marthe Hammer, kommenterte i NRK-saken følgende:

«Det er et målrettet svik mot de aller fattigste barnefamiliene i dette landet.»

Likevel retter ikke budsjettforliket SV er med på, opp i dette sviket.

KrF mener også at regjeringens reelle kutt i hjelpestonad og grunnstonad for personer med nedsatt funksjonsevne burde vært rettet opp, og vi foreslår i vårt budsjett midler til dette.

Jeg er glad for at budsjettforliket sikrer at barnetrygden holdes utenfor beregningen av sosialhjelp, slik at økonomien til barnefamilier på sosialhjelp ikke svekkes. KrF vil stemme for flertallets innstilling i forslaget til endring av folketrygdloven på dette punktet.

KrF mener også at regjeringen snarest må komme tilbake til Stortinget med en løsning som gir oljepionerene en rettferdig kompensasjon. KrF mener at ordningen bør være på nivå med den erstatningen nordsjødykkerne fikk, nemlig på 65 G. KrF ønsker et bredt forlik i Stortinget om både modell og nivå, slik at saken kan få en endelig avklaring.

Stortinget behandler i dag forslag om den såkalte samordningsfella for niende gang. I KrF har vi vært opp-tatt av å endre regelverket, slik at folk etter fylte 67 år får insentiver til å fortsette å stå i arbeid. For et par år siden kom regjeringen med et forslag som fikk bred tilslutning

på Stortinget, inkludert KrF. Regjeringens forslag var et svar på stortingsvedtaket fra 2018 der Stortinget, herunder KrF, ba regjeringen foreslå en løsning som innebar bedre arbeidsinsentiver for dem som berøres av samordningsfella.

Endringen som ble vedtatt, ga bedre arbeidsinsentiver for kullene født mellom 1954 og 1962, der mange fortsatt er i arbeid og kan velge å fortsette i arbeid dersom de får pensjonsuttelling for det. Kullene født før 1954 er stort sett allerede gått av med pensjon. Endringen i regelverket for denne gruppen vil ha svært liten effekt på arbeidstilbudet og primært gi høyere pensjon for personer som allerede er gått av med pensjon.

Forslaget som nå har vært fremmet fra Frp, vil gi økt pensjonsuttelling for kullene helt fra 1944 til 1962. Forslaget vil i liten grad bedre arbeidsinsentivene til personer som fortsatt står i arbeid, men i hovedsak gi økt pensjon til personer som allerede har gått av med pensjon. Det vil koste i størrelsesordenen 600 mill. kr i 2026 og opp mot 7 mrd. kr påløpt i Statens pensjonskasse alene, ifølge Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Det vil også være betydelige kostnader for de kommunale tjenstepensjonsordningene. I sum vil forslaget koste et to-sifret milliardbeløp.

Skal vi øke pensjonen for pensjonister, mener KrF i likhet med Pensjonistforbundet at første prioritet må være enslige minstepensjonister, som er den gruppen med klart dårligst økonomi og det største behovet for økt pensjon.

Statsråd Kjersti Stenseng [15:53:23]: Regjeringen har en ambisjon om å øke sysselsettingen. Arbeid er nøkkelen til velferd og frihet. Når flere står i jobb, styrker vi fellesskapet, sikrer velferdstjenestene, og folk får muligheten til å forsørge seg selv.

Norge står overfor store utfordringer. Vi blir flere eldre, og det betyr også knapphet på arbeidskraft. Skal vi framover sikre samfunnets bærekraft og opprettholde viktige velferdstjenester, trenger vi å mobilisere flere av dem som står utenfor arbeidslivet, eller som står i fare for å falle ut. Det er over 630 000 mennesker som verken deltar i arbeid, utdanning eller arbeidsmarkedstiltak, og rundt 100 000 av dem er unge under 30 år.

Vi må legge forholdene til rette, gi bistand og støtte, slik at flere kan jobbe. Derfor øker vi bevilgningene til ulike arbeidsrettede tiltak med totalt 550 mill. kr i statsbudsjettet for 2026. Gjennom ungdomsprogrammet tester vi ut om inntektssikring som ikke er knyttet til om de unge har en diagnose, men at de er i arbeidsrettet aktivitet, vil føre til at flere kommer i arbeid og utdanning. Vi etablerer også et rekrutteringsprogram til helse- og omsorgssektoren, særlig for unge som står utenfor arbeid og utdanning.

Regjeringen vil starte opp et forsøk med aktivitetspenger til unge i Trondheim kommune, kjent som Et enklere Nav. Forsøket skal undersøke effekten av en ytelse uten medisinske inngangsvilkår med tett og individuelt tilpasset oppfølging og aktivitet.

Regjeringen er opptatt av å inkludere flere i arbeid. Til neste år oppretter vi om lag 700 nye plasser i varig tilrettelagt arbeid. Vi øker bevilgningen til varig lønnstilskudd, som har fått sin egen budsjettpost. Vi styrker ordninger for at personer med funksjonsnedsettelse kan jobbe. I tillegg vil vi gi flere hjemmевærende innvandrerkvinner mulighet til kvalifisering ved å øke bevilgningen til tiltaket Jobbsjansen.

For at flest mulig skal være i jobb, må vi hele tiden vurdere hvordan velferdsordningene våre er innrettet. Overgangsstønadene for enslige forsørgere ble innført på 1960-tallet. Da var samfunnet annerledes enn i dag. I dag jobber de fleste kvinner, og barnehageplass er også en rettighet. Vi har fått en betydelig utvidet foreldrepermisjon og skolefritidsordninger. Barnetrygden er økt, og barnehageprisene er kraftig redusert. Til tross for dette har overgangsstønadene blitt opprettholdt. Fra 1. juli 2026 er forslaget å fase ut overgangsstønadene for nye mottakere, med unntak av dem med de yngste barna og barn med særlige behov.

Regjeringen vil at det skal bli enklere og mer lønnsomt å kombinere arbeid og uføretrygd. Derfor innfører vi et tak på hvor mye uføretrygden reduseres med annen inntekt. Alle skal sitte igjen med mer når de begynner å jobbe. Samtidig øker vi minste inntekt før uførhet for gifte og samboende. Uføreordningen skal bli litt enklere og mer rettferdig ved at den samme minstesatsen skal gjelde for alle uføretrygdede som lever i parforhold, uavhengig av når ytelsen ble innvilget. Endringer i uføreordningen følges opp gjennom lovforslaget vi behandler i dag. Jeg er glad for at en samlet komité stiller seg bak disse forslagene.

I budsjettavtalen er vi også enige med våre samarbeidspartnere om at fribeløpet for uføretrygden skal øke til 1 G. Det vil gjøre at flere kan jobbe mer. Det er bra. Samtidig er jeg opptatt av at vi må følge nøye med på hvordan det påvirker antallet mottakere av uføretrygd.

Regjeringen fortsetter arbeidet med å sikre trygge og seriøse arbeidsforhold og styrke arbeidstakernes rettigheter i godt samarbeid med partene i arbeidslivet. Det føres en politikk som stimulerer til høyere organisasjonsgrad og tariffavtaledekning, noe som også bidrar til et seriøst og organisert arbeidsliv.

I Norge har vi i all hovedsak gode arbeidsforhold, men det er samtidig slik at useriøsitet, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet utfordrer deler av det norske arbeidslivet. Det er derfor viktig at Arbeidstilsynet har sterk tilstedeværelse og økt synlighet i utsatte bransjer,

og at de legger til grunn en streng reaksjonsbruk når forholdene tilsier det.

I tillegg er det viktig at Arbeidstilsynet fortsatt fokuserer på å følge opp at virksomhetene ivaretar sitt ansvar for et systematisk forebyggende HMS-arbeid, og bidrar til å hindre arbeidsrelatert sykdom, skade og uforsvarlige arbeidsforhold. Det vil også ha positive virkninger på kampen mot useriøsitet i arbeidslivet.

Gjennom både regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2026 og budsjettforliket øker vi bevilgningen til Arbeidstilsynet neste år. Som et ytterligere ledd i arbeidet mot useriøsitet øker også støtten til Fair Play Bygg.

Jeg er glad for at vi i dag også behandler regjeringens forslag til en ny lov som legger grunnlaget for en særskilt kompensasjonsordning for kjemikalieskadde oljepionere og etterlatte. Det har vært en lang vei hit, og det er mange som har ventet lenge. Regjeringens forslag gir oljepionerene en viktig anerkjennelse for det arbeidet de har gjort. Forslaget er basert på vurderingene oljepionerkommisjonen gjorde. Kommisjonen utgangspunkt var å vurdere om oljepionerene sto i en vesentlig annen situasjon enn sammenlignbare grupper på land. En del var likt, men kommisjonen vurderte at det var visse forskjeller og foreslo en egen kompensasjonsordning.

Regjeringens forslag til kompensasjonsordning ligger tett opp til kommisjonens flertallsforslag. Som beskrevet i lovproposisjonen, har vi samtidig lagt opp til et hurtigspor som gjør at bl.a. de arbeidsmedisinske vurderingene skal gå raskere enn det kommisjonen la til grunn. Jeg vet at oljepionerene og organisasjonene har lagt stor vekt på dette.

Jeg vil minne Stortinget om at vi med denne kompensasjonsordningen løfter en arbeidstakergruppe ut av de etablerte fellesløsningene for yrkesskadedekning og etablerer et eget spor der terskelen for å nå gjennom er betydelig lavere enn det som gjelder for andre arbeidstakere. Jeg mener det ikke er unaturlig at kompensasjonsnivået ses i lys av dette.

Jeg er glad for at arbeids- og sosialkomiteen i all hovedsak slutter opp om regjeringens lovforslag, men jeg registrerer også at det er uenighet, og at det er flere mindretallsforslag i innstillingen. Slik jeg forstår det, synes noen av disse forslagene å forutsette at ordningen utsettes, ettersom det vil være vanskelig å iverksette en ordning som det senere blir gjort endringer i. Kompensasjonsordningen vil da følgelig også bli dyrere og mer byråkratisk. For regjeringen har det vært sentralt at ordningen kommer på plass så raskt som mulig, slik at oljepionerene og de etterlatte kan få behandlet sine søknader og utbetalt sin kompensasjon.

I dag skal Stortinget også behandle representantforslaget om å oppheve samordningsfella, som gjelder samordning av offentlig tjenestepensjon for årskull som

er født før 1963. Stortinget har behandlet tilsvarende forslag hele seks ganger siden 2018, og ved samtlige anledninger har et bredt flertall på Stortinget avvist forslaget. Jeg har forståelse og respekt for at flere mener at samordningsregelverket burde være annerledes for disse årskullene. Det er imidlertid uheldig at det framstilles som om det ikke har en kostnad å endre regelverket. De partiene som mener at regelverket skal endres, burde også funnet inndekning for dette i sine alternative budsjetter. Det har ingen gjort.

Til slutt vil jeg gjerne takke våre gode forlikspartier Senterpartiet, Rødt, SV og MDG for godt samarbeid og for å lande et flertall for budsjettet.

Lise Selnes hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten [16:01:50]: Det blir replikkordskifte.

Alf Erik Andersen (FrP) [16:02:12]: Takk for innlegget fra statsråden. Det kan virke som det nesten hersker en slags forvirring rundt samordningsfella og om den koster penger, eller om den ville ha gitt staten inntekter gjennom skatt og redusert pensjon.

Det henvises til tidligere forslag som har vært behandlet, men da ønsker representanten bare å være tydelig på at det ikke gjelder tilbakevirkende kraft, som har vært en del av de tidligere forslagene.

Fagforbundet skriver følgende om samordningsfella: Vår prinsipielle holdning er fortsatt at dette er et tema som ikke ble forhandlet mellom partene i 2009, som en del av forsøket på å tilpasse offentlig tjenestepensjon til pensjonsreformen. Dermed skulle også reglene om pensjon etter at forholdstall 1 er nådd, etter vårt syn vært endret med tilbakevirkende kraft. Dette forslaget har ikke tilbakevirkende kraft.

I tillegg ser det ut som Fagforbundet støtter FrP. Mitt spørsmål til statsråden er: Tar Fagforbundet feil?

Statsråd Kjersti Stenseng [16:03:19]: Jeg skal ikke påstå at noen tar feil. Jeg er mest opptatt av å si at regjeringen står på det samme standpunktet som vi gjorde før valget.

Forslaget er blitt framsatt for Stortinget seks ganger tidligere og blitt avvist. Fremskrittspartiet har heller ikke lagt inn penger og finansiert forslaget i sine alternative budsjetter. De totale kostnadene for forslaget i representantforslaget er i størrelsen 8 mrd. kr for Statens pensjonskasses medlemmer, om lag 600 mill. kr i året.

Det ble sagt tidligere i debatten at samordningsfella slår inn ved 67 år, og det er en sannhet med noen forbehold. Dor dem som fortsatt er i jobb, er det altså slik at hvis man f.eks. er født i 1957 og er 68 år i år, slår den inn først ved 69 år og 7 måneder.

Alf Erik Andersen (FrP) [16:04:22]: Jeg ser at statsråden stadig vekk påpeker kostnaden rundt dette, men ikke vil ta inn over seg at det faktisk er inntekter og sparte kostnader.

LO er på samme linje som Fagforbundet, og de skriver: Samordningsregelen har medført at samlet offentlig tjenestepensjon utbetalt over livet blir lavere og etter hvert kan bli helt borte, om en arbeidstaker i offentlig sektor står lenge nok i jobb. LO har derfor over flere år tatt til orde for at disse reglene bør endres.

Jeg registrerer at både Fagforbundet og LO fullt ut er på linje med Fremskrittspartiet i denne saken, i alle argumenter og alle prinsipper, og det er kommet inn over 50 hørings svar som støtter det representantforslaget.

Mitt spørsmål til statsråden blir derfor: Er statsråden i utakt med sine venner på Youngstorget?

Statsråd Kjersti Stenseng [16:05:22]: Jeg er nok enig og uenig med mine venner på Youngstorget i ulike saker, men først og fremst tror jeg vi er enige om veldig mye i retningen på både arbeid og arbeidslivspolitikken og når det gjelder pensjon.

Jeg hadde nok også gjerne sett at omleggingen av offentlig tjenestepensjon kom tidligere, slik at også årskullene vi nå diskuterer, hadde fått en bedre pensjonsmessig uttelling av å stå lenger i jobb, men det lyktes en altså ikke med før i 2018 og for årskullene født i 1963 eller senere.

Det at folk står lenger i jobb, bidrar til skatteinntekter. Det er det ingen tvil om, men som jeg sa i stad: Hvis en er 68 år i år, altså fra 1957-kullet, slår det inn når en er nærmere 70. Hvis en er yngre enn det, slår det inn på et senere tidspunkt. Her er det altså snakk om folk som står i jobb lenge.

Alf Erik Andersen (FrP) [16:06:18]: Eva Vibeke Rosenberg er født i 1948. Hun har jobbet fast i Forsvaret fra 1967 og helt til hun var nesten 72 år. I 1972 begynte hun hos Sjøforsvarets forsyningskommando. Der jobbet hun fortsatt i en alder av 77 år, men nå på pensjonistvilkår. Det er virkelig en heroisk innsats. Hun har nå jobbet i staten i 58 år, men får allikevel utbetalt mindre enn 17 000 kr per måned. Det er ingen som har fortalt Eva Vibeke at hun ville tape pensjon etter fylte 67. Hun ble enke i 2002 og har levd på én inntekt. Hun ble frarøvet det hun hadde krav på, og det føles urettferdig. Hun får 8 500 kr mindre per måned enn om hun hadde sluttet da hun var 67 år. Hun har fortsatt å betale inn til pensjonskassen etter fylte 67.

Eva Vibeke og undertegnede ønsker å spørre statsråden: Hvor er alle pengene som ble innbetalt fra hun startet i jobb i 1967, og hvordan kan man tape på å stå lenger i jobb?

Statsråd Kjersti Stenseng [16:07:26]: Det er altså slik at tjenstepensjonen er en kollektiv ordning. Penger som er betalt inn i pensjonssystemet vårt, har gått ut både til å utjevne forskjeller og til dem som har minst pensjon.

Regjeringen mener altså at det er feil å endre et regelverk for de årskullene som allerede har tilpasset seg det regelverket som er. De aller fleste har altså gått av med pensjon. De som er født før 1954, har i all hovedsak sluttet i jobb. Derfor vil det heller ikke påvirke arbeidsintensivet å endre regelverket for de årskullene.

Jeg mener også det er prinsipielt problematisk å endre et regelverk for årskull som allerede har tilpasset seg det regelverket og gått av med pensjon. Som jeg sa i stad: Jeg skulle gjerne sett at den omleggingen hadde kommet tidligere, men det lyktes vi altså ikke med.

Anna Molberg (H) [16:08:37]: Ved behandlingen av et forslag fra Rødt om å heve fribeløpet for uføre i forrige stortingsperiode, uttalte tidligere arbeidsminister Marte Mjøs Persen til Stortinget at Arbeiderparti-regjeringens hovedfokus var å hindre at personer støtes ut av arbeidslivet, og at uføreordningen måtte støtte opp om dette.

Det ble også vist til at dersom man hevet fribeløpet for uføre til 1 G, ville man i flere tilfeller få utbetalt over 100 pst. av tidligere inntekt. Arbeiderparti-statsråden uttalte at det ikke skal lønne seg mer å kombinere jobb og trygd enn å jobbe i en fulltidsstilling. Det skulle også være mer lønnsomt for dem som ikke kunne stå i full stilling, å søke om gradert uføretrygd.

I budsjettene med de rød-grønne partiene er man nå enig om å øke fribeløpet til 1 G. Mener statsråden dette er i tråd med prinsippet om at det skal lønne seg å jobbe?

Statsråd Kjersti Stenseng [16:09:34]: Ja, fribeløpet for arbeidsinntekt ved siden av uføretrygd øker altså til 1 G. Jeg tror det bidrar til at flere som er uføre, kan jobbe mer, og at det har noen positive sider. Så har jeg også sagt tidligere at det er viktig å følge med på det for å se at det ikke fører til flere uføre. Det er også derfor det er viktig for oss at 1 G skal gjelde når en har mottatt uføretrygd i to år. De fleste som er uføre i dag, har allerede mottatt uføretrygd i mer enn to år, og da vil det altså gjelde med en gang.

Jeg er opptatt av at vi beholder arbeidslinja, som betyr at det skal lønne seg å jobbe. Derfor gjør vi også noen andre endringer i uføretrygden nå, slik at en ikke skal kunne tape penger på avkorting. Jeg er opptatt av at vi følger nøye med på det, og ikke minst at vi i løpet med arbeidsavklaring og avklaring av om en skal bli ufør, har gode prosesser for å vurdere den enkelte, slik at en kan bruke gradert uføregrad i større grad.

Marian Hussein (SV) [16:11:04]: Samordningsfella har jeg lyst til å spørre statsråden om, for den rammer folk som har stått i jobb i offentlig sektor etter pensjonsalder. Det er gang på gang vist til ulike mennesker, som f.eks. Marie Harstad, som var sykepleier, og som har jobbet det lille ekstra vi også framover kommer til å trenge – at folk står lenger i arbeid for at vi skal løse de omsorgsoppgavene vi har. Samtidig opplever hun at hun blir straffet, og at hun nå etter et langt arbeidsliv mottar mindre enn en minstepensjonist.

Arbeidsorganisasjonene – Fagforbundet, LO, Unio – har alle vært krystallklare på at denne ordningen må moderniseres, og at det er urettferdig at vi straffer folk for at de har jobbet for lenge. Forstår Arbeiderpartiet at det i dag ikke lønner seg å jobbe lenger, med dagens samordningsfelle?

Statsråd Kjersti Stenseng [16:12:08]: Som jeg også svarte på forrige representants spørsmål, skulle jeg gjerne sett at omleggingen av offentlig tjenstepensjon kom tidligere, slik at de årskullene vi nå diskuterer, også hadde fått pensjonsmessig bedre uttelling av å stå lenger i jobb. Jeg er glad for at offentlig tjenstepensjon er lagt om, og at samordningsfella er avviklet i sin helhet for de årskullene som er født fra 1963 og framover. For dem vil det alltid lønne seg pensjonsmessig å fortsette i jobb, også i alderen fra 62 til 67 år.

Av dem som er født tidligere, har mange gått av med pensjon. De har tilpasset seg det systemet vi har nå. Derfor mener jeg det er feil å endre det regelverket, men jeg er glad for at samordningsfella er avviklet fra 1963 og framover.

Marie Sneve Martinussen (R) [16:13:08]: Jeg ønsker å spørre statsråden om oppfølgingen av noe av det vi har blitt enige om i budsjettforliket. Det er selvsagt ganske tidlig å spørre om det, men det gjelder vedtaket Stortinget nå har gjort om at regjeringen skal jobbe for å redusere bruken av innleie i helse- og omsorgssektoren. Det er noe som ikke skjer bare av at Stortinget vedtar det, men som trenger en eller annen form for marsjordre eller oppfølging, spesielt ut til spesialisthelsetjenesten, altså sykehusene, eller ut til kommunene, som er de som drifter helse- og omsorgstjenesten.

Spørsmålet er om statsråden allerede har gjort seg noen tanker om hvordan man kan gjøre det i praksis.

Statsråd Kjersti Stenseng [16:13:52]: Jeg er, som representanten, opptatt av at vi bruker minst mulig innleie, og at hele, faste stillinger og god grunnbemanning er hovedregelen i helsesektoren, som vi prater spesielt om her.

Jeg har ikke etter budsjettforliket noen konkrete forslag til representanten over talerstolen her, som er

annerledes enn det vi har diskutert tidligere. Jeg mener det aller viktigste vi kan gjøre, er å fortsette jobben som sikrer et trygt og organisert arbeidsliv, og å jobbe for å øke bemanningen, ikke minst for å komme i gang med rekrutteringsprosjekter som sikrer at vi har tilgang på arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren, og at norske kommuner prioriterer å lyse ut hele stillinger i helse- og omsorgssektoren. Det mener jeg er det viktigste bolverket mot å måtte leie inn helsepersonell.

Presidenten [16:14:49]: Da er replikkunden over.

Marian Hussein (SV) [16:15:12]: Ett år har gått siden et samlet storting vedtok at oljepionerene skal få en særskilt kompensasjon for de skadene de ble påført av direkte helsefarlige arbeidsforhold i den tidlige oljealderen. I dag står slaget og avgjørelsen: Vil de politiske partiene stå ved det vi lovet i fjor?

Grunnlaget for en særskilt erstatning er grundig dokumentert gjennom flere offentlige utredninger. Mange av de tidligere oljearbeiderne – noen av dem sitter på galleriet her i dag – har jobbet under forhold som var langt verre enn i industrien på land på samme tidspunkt, med nærkontakt med farlige kjemikalier og uten verneutstyr. Som mange har sagt, var det vill vest på sokkelen, med lange arbeidsdager og lange opphold på plattformene, noe som forsterket den skadelige påvirkningen fra kjemikaliene. Oljepionerene har heller ikke nådd fram gjennom de vanlige ordningene for yrkesskade, som de fleste andre yrkesgrupper dekkes av. Alle andre muligheter er oppbrukt. Det som gjenstår nå, er å rette opp en historisk urett og ta ansvar der velferdsstaten har sviktet dem som har bygd velferden for oss alle, som vi kan nyte godt av i dag.

Historiene oljepionerene og deres pårørende forteller, er brutale: om kontakten med helseskadelige kjemikalier, om sykdom, om tidlig død, om kamerater som ikke lenger er her, etter at de ble syke, og om å bli avvist av den staten de trodde var en velferdsstat. Enda en gang skal de bli sviktet.

Regjeringspartiet var selv med på å vedta en særlig kompensasjon for ett år siden. Det var et enstemmig storting. Det neste som skjedde, var at man gikk tilbake til start. Regjeringen la fram et skambud på 1 mill. kr i kompensasjon, som langt fra dekker de skadene og utgiftene oljepionerene allerede er påført – og ikke bare det: Regjeringen argumenterer nå som om den offentlige rapporten og Stortingets vedtak ikke finnes.

Nå er det opp til resten av Stortinget. FrP og SV har fremmet forslag som vil sikre en verdig slutt på et uverdigg kapittel i norsk arbeiderhistorie: en erstatning tilsvarende det nordsjødykkerne fikk, på 8 mill. kr, 65 G. Derksom de partiene som tidligere har sagt at de støtter en slik kompensasjon, faktisk stemmer for det, blir det i dag

flertall. Utfordringen går da særlig til partiene Senterpartiet, Rødt, MDG, KrF og Venstre. Vil de stå sammen med oss – og på riktig side av historien?

Oljepionerene fortjener ikke å bli sviktet på målstreken. De har kjempet en lang kamp for rettferdighet, og det vil være flaut om ikke Stortinget kan ta det ansvaret vi har sagt at vi skal ta.

En annen sak som også er viktig, er samordningfella i pensjonssystemet, som må bort. Den rammer folk som har stått på i jobb i offentlig sektor etter pensjonsalder. Dette gjorde de bl.a. fordi Arbeiderpartiet og andre partier har messet om og om igjen: Det skal lønne seg å jobbe. Likevel har de som har stått lenger i arbeid, tvert imot tapt på å jobbe. De har fått redusert tjenstepensjonen sin som følge av dette. Det er dypt urettferdig. Det bryter ikke bare med Arbeiderpartiet og mange andre partiers visjoner om hva arbeidslinja skal handle om, men også med grunnleggende prinsipper om hvordan pensjonssystemet vårt skal fungere.

Derfor vil jeg igjen spørre statsråden: Vil hun rydde opp i samordningsfella, eller skal de som jobber lenger enn pensjonsalderen, fortsatt straffes, i en tid da vi trenger at enda flere står lenger i arbeid, hvis helsa tillater det?

Mímir Kristjánsson (R) [16:19:58]: Det går en linje i moderne norsk historie fra krigsseilerne, via pionerdykkerne i Nordsjøen og via oljepionerene, til ofrene i Alexander Kielland-ulykken for 45 år siden. Det er ikke bare en hyggelig historie – her snakker vi om modige arbeidsfolk som er sendt ut av oss for å jobbe med å gjøre oss alle sammen rike. Vår rikdom, de pengene vi alle sammen her inne er så glade i å bevilge til det ene, andre og tredje gode formålet, er skapt av arbeidsfolkene som har stått på for Norge på havet. Likevel har ikke Norge vært spesielt gode til å ta vare på havets arbeidsfolk. Krigsseilerne måtte kjempe i tiår for å få de hyretilleggene de hadde krav på, nordsjødykkerne måtte til Strasbourg og tilbake for å få kompensasjon for ødelagt liv og helse, og oljepionerene og Alexander Kielland-ofrene venter ennå på sitt.

Da flertallet i denne salen for ganske nøyaktig ett år siden vedtok at oljepionerene skulle ha en særskilt erstatningsordning, var det i visshet om at staten Norge hadde begått en urett og hadde et ansvar for de arbeidsfolkene som ofret liv og helse i Nordsjøen, og som ofret liv og helse for å gjøre oss alle sammen rike. De av oss som var med på det vedtaket, og familier til oljearbeidere over hele landet, jublet den dagen. Det ble feiret som en stor seier. Derfor fikk også mange seg en kalddusj da regjeringen og finansminister Stoltenberg la fram statsbudsjettet i høst, og det ble kjent at den kompensasjonen som var planlagt fra regjeringssiden, var på 8 G. Grunnen til at det tallet er for lavt, handler egentlig ikke

om kroner og øre og hvor mange penger hver enkelt skal ha. Det handler om en prinsipiell vurdering knyttet til det erstatningsoppgjøret som i sin tid ble nordsjødykkerne til del. De fikk i sin tid 65 G, og nå skulle de pionerarbeiderne som ikke jobbet under havet, men over havet, avspises med 8 G.

For Rødt har utgangspunktet vært veldig enkelt hele veien: Vi mener at oljepionerene burde få 65 G. Derfor har vi, overraskende nok som eneste parti, satt av penger i vårt alternative statsbudsjett til å betale ut erstatningen på 65 G til oljepionerene. Derfor har vi i innstillingen og fra talerstolen tidligere ved partileder Marie Sneve Martinussen klargjort det helt tydelig at vi selvfølgelig støtter forslaget om 65 G. Det er beklagelig at det forslaget i dag ikke får flertall.

Samtidig er det verste som kunne skjedd i dag – og det hadde det vært flaut å dra hjem til Stavanger og jul med i sekken – at denne salen ikke skulle bli enige om en eneste forbedring for oljepionerene: at alt skulle fisle ut fordi hvert parti hadde sitt eget forslag, og at den gjen-gen som satt her inne, ikke klarte å bli enige om noe som helst. Den historien hadde jeg ikke likt å fortelle til noen på Beverly andre juledag.

Derfor er det en viss glede i at partiene her i alle fall har samlet seg om én klar marsjordre til regjeringen. Det er et flertall i denne salen, alle partier utenom Arbeiderpartiet og Høyre, som nå gir regjeringen en marsjordre om å komme tilbake til Stortinget med en tilleggskompensasjon til oljepionerene, i visshet om at flertallet her inne mener at 8 G er altfor lavt.

Dette er en sak som har handlet om historisk urett, og det er en sak som har handlet om mange års kamp for rettferdighet. Det er en god ting at den første delen av rettferdigheten i dag kommer gjennom en kompensasjonsordning for oljepionerene. Det skal vi være glade for, men kampen er ikke over. Nå hviler et ansvar på alle oss her inne for å samle et ordentlig flertall i neste runde for en best mulig kompensasjonsordning for oljepionerene.

Presidenten [16:24:55]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Agnes Nærland Viljugrein (A) [16:25:15]: Helt siden Arbeiderpartiets opprinnelse har vi kjempet for arbeidsfolks interesser og rettigheter i arbeidslivet. Dette budsjettet er intet unntak. Med gode venner i Senterpartiet, Rødt, SV og MDG har vi forhandlet fram et budsjett som fortsetter arbeidet for et trygt arbeidsliv, mot arbeidskriminalitet og for å få flere inn i jobb og færre på trygd. Det handler om at vi skal sikre tryggheten for en jobb å gå til, trygghet for at det er ålreit på jobben, og trygghet hvis en faller utenfor jobb.

Det er særlig tre ting i budsjettforslaget jeg har lyst til å snakke om, og som er noen av de viktigste bærebjelkene i arbeids- og sosialpolitikken.

For det første er det trygghet for velferdsstaten vår. At vi har en velferdsstat som kan ta en imot hvis en faller, er noe av det som gjør Norge unikt. Det er ingenting selvsagt med det, det er en politisk prioritering vi i Arbeiderpartiet har kjempet for siden vår begynnelse. De på høyresiden bruker ofte mye tid på å snakke om velferdsstatens bærekraft, de også, men realiteten er at politikken deres er usolidariske velferdskutt, fordekt med ord for omsorg.

Fremskrittspartiet og Høyre har alltid vært opptatt av å kutte i tilbud om støtte når en trenger det, ikke av å forsterke sikkerhetsnettet vårt. Hvem rammer det? Vi hører mye om hvordan det rammer dem som trenger det aller mest, og det er sant, men det er ikke bare dem det går ut over, det rammer oss alle. Det rammer konkurransekraften til dem som vil tørre å ta risiko i næringslivet, det rammer folk som tar sjanser i arbeidslivet og har lyst til å satse, og det rammer folk som er syke, og som kjemper for å komme seg tilbake i jobb – for trygghet for velferdsstaten vår er også Norges store konkurransefortrinn. At vi har folk i jobb som er trygge på at noen tar dem imot hvis det går galt, er en suksessoppskrift.

Vi i Arbeiderpartiet tar på alvor at det er for mange utenfor arbeidslivet, at økningene til folketrygden er store, og at det utfordrer bærekraften i økonomien vår, men vi løser det med helt andre virkemidler enn høyresiden. Derfor er vår hovedsatsing 550 mill. kr mer til å få flere inn i arbeidslivet.

For det andre har jeg lyst til å løfte fram at vi har fått inn 200 flere plasser i varig tilrettelagt arbeid, VTA, som vi totalt styrker med 700 plasser i år. Som stortingsrepresentant har jeg allerede vært ute og reist, til bl.a. Fretex Jobb og Spir Oslo her i byen min, og sett hvor meningsfylte og viktige jobbene deres er. Jeg vet at de har mange flere ønsker til oss, og de tilbakemeldingene skal vi fortsette å jobbe med.

Det siste jeg vil nevne, handler om trygghet når en er på jobb. Arbeiderpartiet har i flere runder løftet dette arbeidet, og i budsjettet styrker vi nå Arbeidstilsynet med til sammen 25 mill. kr.

Det er bare å slå fast at dette er et budsjett som sikrer tryggheten for økonomien til vanlige folk og tryggheten for velferdsstaten vår. Det gleder jeg og Arbeiderpartiet oss til å stemme for her i Stortinget.

Amalie Gunnufsen (H) [16:28:27]: Mens Norge hadde trengt et budsjett som ruster oss for fremtiden og gjør de grepene som må til for å sørge for velferdsstatens bærekraft på sikt, virker det som samarbeidspartienes ambisjon var en pressekonferanse med fem «roll-

ups» i vandrehallen. Samtidig som regjeringen og samarbeidspartiene har solgt ut små og store seire, er dessverre den store satsingen i budsjettet økningen i folketrygden. En av fem nordmenn i arbeidsfør alder, altså over 700 000, er utenfor jobb og skole. Bare fra i fjor øker utbetalingen til folketrygden med 42 mrd. kr. Det er fire ganger så mye som økningen i utbetalinger til Forsvaret.

Vi vil at de som kommer etter oss, skal ha samme sikkerhetsnett som oss, og da kan ikke trygg økonomisk styring bare handle om hvordan Norge ser ut i dag, det må handle om hvordan Norge skal se ut i fremtiden. Næringslivet og kommunene trenger folk, samtidig som en større andel av befolkningen står helt utenfor skole og jobb. Allerede i neste stortingsperiode vil utgiftene vokse mer enn inntektene. Det er en trussel mot velferdssamfunnet.

I regjeringens egen perspektivmelding står det at det som vil ha mest effekt for å øke sysselsettingen, er tiltak som reduserer antallet personer som faller ut av arbeidslivet og går over på uføretrygd. Det pekes på viktigheten av å ta retningsvalg som bedrer insentiver og forutsetninger for å jobbe. Da er det skuffende at budsjettet som vedtas i dag, med økningen i fribeløp for uføre, svekker arbeidslinjen, og vi risikerer 6 400 flere uføre.

Selve fundamentet for velferdssamfunnet vårt er arbeidslinjen. Dette er ikke tiden for å svekke den. Vår jobb er å få mest mulig ut av et utgangspunkt som er veldig godt. Vi visste at eldrebølgen ville gjøre det vanskelig å få finansiert velferden i fremtiden, men med et stort oljefond kunne vi brukt skattepolitikken til å få flere i arbeid.

I går kunne jeg, som de fleste andre født mellom 1991 og 2006, lese at heller ikke jeg var trukket ut i skattelotteriet. Jeg kan bare gratulere de 100 000 heldige som ble det. Skattelotteriet er en anerkjennelse av hypotesen om at det er sannsynlig at flere unge vil jobbe, og jobbe mer, når de beholder mer av inntekten sin. Utfordringen er at forsøket vil ta mer tid enn det vi har til å omstille oss. Vi kan lære av det svenske jobbskattefradraget som ble innført allerede i 2007. Dette er også grunnen til at Høyre har lagt fram et budsjett der alle får skattelette på skatt på inntekt.

Når vi går ut av et budsjettår og inn i et nytt, skulle jeg så gjerne ønske at vi kunne se en knekk i kurven som viser hvor mange som står utenfor arbeidslivet. Dessverre er det ingen framskrivninger som tyder på det. Jeg er derfor veldig redd for at dette budsjettet skyver de fundamentale utfordringene vi står overfor i dag, over på dem som skal ha makt og ansvar i fremtiden.

Bjørnar Laabak (FrP) [16:31:57]: Jeg har gått igjennom og sett på dokumentet som foreligger, og som vi skal vedta. Det er veldig liten forskjell hvis en ser på de

alternative budsjettene – alle forslagene ligger på over 700 mrd. kr, og så har vi noe ulik innretning på noen beløp underveis.

Vi har i Fremskrittspartiet ment at tiltak som flere VTA-plasser er veldig viktig. Der har vi lagt inn 500 mer enn det som var i regjeringens forslag, og så har det kommet 200 til i samarbeidet. VTA-bedriftene rundt i Norges land representerer noe veldig viktig for dem som er i tiltaket. I tillegg til selve jobben får man veldig mye av den bistanden man ellers ville trengt av andre utenfor arbeidsplassen. Det er altså veldig viktig.

Vi mener at vi må ha en rettferdig og treffsikker velferdspolitik. Vi har også økt bevilgningene til TV BRA, og vi har foreslått et Nav-ombud. Erfaringen fra Agder viser, som representanten Alf Erik Andersen nevnte i stad, at tilfredsheten gikk fra noe over 60 pst. til over 80 pst. etter at man innførte Nav-ombud, slik at personer har noen å henvende seg til. Det er veldig viktig at Nav er åpent, slik at folk kan få fatt i personer å snakke med. Veldig ofte er man også i svake situasjoner, noe som gjør at det er veldig viktig å øke tryggheten for folk.

I tillegg mener vi det er viktig å fokusere mer på Nav kontroll, når vi ser at det stadig er problemer med å kvalitetssikre hva som går ut fra de store utbetalingene Nav gjør gjennom året. Jeg stopper der.

Morten Sandanger (A) [16:34:19]: Veien til arbeid, til tilhørighet, til en fast lønn og til et sosialt nettverk på jobb er ulik for alle. Ikke alle kan gå og søke på drømmejobben og få den, eller gjøre som meg, å ramle inn på Stortinget. Folk har ulike forutsetninger i livet, og det er viktig at vi politikere stiller opp for å hjelpe dem som står utenfor arbeidslivet, for det å ha en jobb er så viktig for en person. Jeg er stolt over at dette budsjettet satser kraftfullt på arbeidsmarkedstiltak for å sikre at flere skal få muligheten til å bidra i arbeidslivet.

I Jærbladet i oktober kunne vi lese om Mathias, en kamerat jeg kjenner godt, som tidligere var ungdomstiltsvalgt i Fellesforbundet. Mathias ble sykmeldt fra jobben sin, og etter hvert havnet han på arbeidsavklaringspenger, noe som uheldigvis blir nest siste stopp på linjen for mange før uføretrygd. «Jeg har ikke lyst på uføretrygd. Jeg har lyst til å jobbe. Men jo lenger man er borte fra arbeidslivet, dess vanskeligere er det å komme tilbake,» sa han selv til avisen.

For Mathias viste det seg at neste stasjon ikke var uføretrygd. Han fikk tilbud fra Nav om en lønnstilskuddsordning og å få prøve seg hos bedriften Jærtek, og dette viste seg å passe perfekt. Jærtek fikk en engasjert og flink nyansatt, og for Mathias ble det et liv på lønn istedenfor trygd. Uten denne satsingen fra Arbeiderpartiet, som Arbeiderpartiet har gjort de siste årene og fortsetter

på i dette budsjettet, kunne denne historien endt annerledes.

Jeg var i går på besøk hos to bedrifter som driver med varig tilrettelagt arbeid, Sandnes Pro-Service og Attende. Dette er viktige inkluderingsbedrifter som tar inn og gir arbeid til folk som har ulike forutsetninger, og som ikke nødvendigvis kan stå i ordinært arbeid.

Det er bra at vi i budsjettet øker antallet plasser til 700 mer, slik at flere skal få muligheten til å ha en jobb å gå til. Dette er viktig for deltakerne på VTA – at de får en plass og et sosialt nettverk rundt seg – men også for familien til deltakerne. Jeg har hørt altfor mange historier fra foreldre til deltakere som står på ventelister til VTA, og nå tar vi enda et stort jafs av ventelistene.

Til slutt vil jeg snakke om oljepionerene. Som representant for Rogaland har jeg fått møte noen av disse hverdags heltene som har vært med på å bygge Norge. Jeg registrerer at mange partier er opptatt av kompensasjonsordningen for denne gruppen, og det er rett og rimelig. Jeg synes derimot det er skammelig med disse representantene som framstiller det som om de skal gjøre mer enn andre partier, når de ikke har prioritert en eneste krone mer i sine alternative budsjetter. Det undergraver tilliten til oss politikere, og det holder folk for narr.

Jeg må gi honnør til representantene fra Rødt, som faktisk har funnet pengene til dette, men jeg gjentar: Ingen andre partier har prioritert mer penger til denne gruppen i sine budsjetter.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [16:37:23]: I dag står vi overfor et tema som bærer både historisk tyngde og framtidig ansvar – kompensasjonsordning for våre oljepionere, de kvinnfolk og mannfolk som med mot og yrkes stolthet bygde opp den norske oljeindustrien.

Det er lett å glemme hvor pionerene startet. Uten deres innsats ville ikke Norge ha vært der vi er i dag. Deres arbeid har skapt velferd og arbeidsplasser, fundamentet for den moderne norske økonomien, men i dag står mange av disse pionerene i en situasjon som ikke står i stil med den innsatsen de bidro med. Helseutfordringene har rammet mange hardt.

Det er på tide at vi som nasjon viser vår takknemlighet på en konkret og korrekt måte. Fremskrittspartiet mener at regjeringens forslag til kompensasjon er en skammelig behandling av disse menneskene. Disse menneskene fortjener en kompensasjonsordning som gir et både rimelig og rettferdig oppgjør for dem som har båret risiko og skapt verdier for Norge.

La meg gjøre det helt klart: Dette handler ikke om privilegier, det handler om rettferdighet. Det handler om å anerkjenne dem som ofret så mye for fellesskapet, og det handler om å bygge et samfunn som tar vare på sine egne, også når tjenestene er over.

Noen av disse pionerene har forlatt oss. Vi skulle ha tatt ansvar for lenge siden, og noen lever på lånt tid. Derfor haster det. Oljearbeiderne stilte opp for oss og skapte store verdier for velferdssamfunnet. Nå må vi stille opp for dem.

Arbeiderpartiet har lenge vært opptatt av å sikre rettferdighet for oljepionerene. «Vi er glade for at vi har en enighet med Senterpartiet og SV om dette» – det er det ikke undertegnede som sier, men Per Vidar Kjølmoen fra Arbeiderpartiet. Er 8 G å stille opp for dem som har tatt risikoen for vår velstand? Nei, det er ikke det. Vi kan ikke lage en ordning som skal definere hvilken erstatning man skal få, ut fra hvor mange operasjoner man har hatt, eller ut fra om man står med foten i graven. Det må være ut fra den jobben man faktisk har gjort for vår velstand. Vi kan ikke endre fortiden, men vi kan ære den, og vi kan sørge for at de som la grunnlaget for vår velstand, får den verdigheten de fortjener.

Med dette ber jeg om støtte til forslaget fra FrP og SV, som er det eneste riktige for å gjøre opp for uretten overfor disse oljearbeiderne vi har unnlatt å ta ansvar for nå over tid. Disse forslagene, som har vært oppe i denne sal gjentatte ganger, kommer til å komme gjentatte ganger – inntil skamvettet har nådd mange nok i denne sal.

Kristoffer Sivertsen (FrP) [16:40:19]: Det er få saker jeg får så vondt i magen av som oppreisningssaken til oljepionerene. Fremskrittspartiet ønsker at oljepionerene skal få en verdig oppreisning, og derfor foreslår vi, sammen med SV, at den skal være på 65 G. Det handler om verdighet.

Arbeiderpartiet svikter, og jeg blir nesten opprørt når jeg hører representanten Morten Sandanger snakke om budsjett. Det det handler om, er det som blir stemt over her i dag, og at en slutter å dele ut milliard på milliard utenlands og tar ansvar for å rydde opp i en uverdighet som har skjedd her hjemme, hvor fellesskapet har sviktet totalt.

Det har vært en lang vei med unødvendig mye uttrekning i tid og forsinkelser. Flere oljepionerer har allerede falt fra. Tor Leif Langhelle er en av dem som ikke får oppleve at verdigheten gjenopprettes. Uten den jobben oljepionerene gjorde da de satte liv og helse i fare, hadde vi ikke hatt det vakre oljeeventyret eller den velferdsstaten vi kjenner i dag.

Det er en moralsk fallitterklæring å svikte oljepionerene. Det er utilgivelig å avspise verdighet med smuler. Nå må alle gode krefter stå sammen for verdighet, stå sammen for at en får en skikkelig oppreisningsordning. Dessverre ser det ikke ut til at det blir flertall for det i dag. Jeg er spent på hva det ender med at kommer tilbake fra regjeringen senere. Jeg håper at det ikke blir noe som er på nivå med det vi har sett nå, for det har vært direkte skammelig.

Per Vidar Kjølmoen (A) [16:42:15]: En tidligere taler sa på talerstolen at i dag står slaget om oljepionerene. Det gjør for så vidt det. Vi skal vedta et budsjett, og der kommer det til å bli vedtatt 8 G i kompensasjon til oljepionerene. Det kommer til å få flertall. Så har Marian Hussein, som dessverre har forlatt salen, sagt at i dag står slaget og avgjørelsen om oljepionerene. Det gjør det egentlig ikke – det slaget sto da det som utgjør flertallet i Stortinget, forhandlet budsjett. Det er der pengeprioriteres eller ikke prioriteres til gode tiltak i samfunnet vårt. SV, som tok inn 15,7 mrd. kr mer i skatt enn regjeringen, ville styrke kunstnerøkonomien, de ville støtte samiske høyskoler og formål for skogfinner, men de satte ikke av en eneste krone til en forbedret ordning for oljepionerene eller for å løse samordningsfella.

Det jeg vil kalle kongene av useriøse budsjetteringsfolk, FrP, som har en helt ellevill påplussing av gode formål i sitt alternative statsbudsjett, har heller ikke en eneste krone til oljepionerene, eller en eneste krone til å løse opp i samordningsfella. Når det gjelder samordningsfella, er det ni ganger i salen her fremmet forslag om å løse den utfordringen. FrP har stått bak de fleste av de forslagene, men i perioden 2013 til 2021 kom det ingen sånne forslag fra FrP. Hvorfor det? Jo, selvsagt fordi FrP satt i posisjon og var med og vedtok budsjettene i salen. Da stemte de sågar ned forslag fra andre partier om å løse opp i samordningsfella. Det er situasjonen.

Det er selvsagt fristende å fremme mange forslag i opposisjon og bruke masse penger når man ikke skal ha flertall for et budsjett, men å fremme forslag man egentlig ikke har tenkt å levere på, er uverdigg, og det er særdeles dårlig gjort når det hele tiden skapes forventninger man egentlig ikke har tenkt å levere på. Når det gjelder oljepionerene, er det fullt mulig for et flertall i salen her å vedta 65 G i dag. Det er fullt mulig – det er ingen grunn til å vente til 2027 hvis man faktisk har tenkt å løse problemet.

Presidenten: Presidenten vil påpeke at en slik språkbruk om et politisk parti vil vi helst ikke ha fra Stortingets talerstol.

May Helen Hetland Ervik (FrP) [16:45:31]: Oljepionerene bygde Norges oljeeventyr på 1960- og 1970-tallet. De ble utsatt for giftige kjemikalier uten godt nok vern, mens staten og oljeselskapene tjente milliarder.

Forslaget som ligger på bordet, gir 8 G per person. Det er for lite for den lidelsen tusenvis har båret, med kroniske plager, kreft og tidlig død. Dette er ikke nok til å gi rettferdighet. Pionerene og de etterlatte fortjener en høyere kompensasjon som matcher oljeformuen de har skapt.

Regjeringen må komme tilbake med en bedre ordning. Vi i Fremskrittspartiet ber regjeringen innlede for-

handlinger om en kompensasjonsordning for oljepionerene, slik at de samlet mottar en kompensasjon tilsvarende 65 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Regjeringen bes om å komme tilbake til Stortinget med en løsning på dette. Dette er vårt primære standpunkt. Jeg håper at pionerene får den verdigheten de har ventet på i årtier, og vi håper på flertall i dag.

Bjørn Arild Gram (Sp) [16:47:09]: Senterpartiet er ikke representert i komiteen, men jeg vil på vegne av partiet knytte noen få kommentarer til enkelte av sakene i budsjettet for neste år.

Først vil jeg bemerke at det har vært en hovedprioritet for Senterpartiet å få styrket kommuneøkonomien betydelig. Kommunene har ansvaret for en vesentlig del av de sosiale velferdstjenestene i Norge. Kommuneøkonomien er svært presset nå. For å sikre at vi har gode tjenester som ikke minst sikrer også dem med særskilte behov, er det avgjørende at kommuneøkonomien styrkes. De lokalt folkevalgte har hovedansvaret for balanse i kommunenes økonomi, men de er avhengige av at staten gir rammevilkår som gjør det mulig å gi et godt tilbud.

Til budsjettet for arbeids- og sosialområdet konkret vil jeg særlig nevne to saksområder som Senterpartiet løftet fram i budsjettforhandlingene. Det ene var kapasitetsutvikling for varig tilrettelagt arbeid. Dette er viktige arbeidsplasser for dem som er i målgruppen. Det handler om livskvalitet og at alle har ressurser som kan bidra positivt i samfunnsutviklingen. Vi var ikke fornøyd med regjeringens forslag til vekst i antallet plasser for neste år og har i budsjettforhandlingene bidratt til en ytterligere økning. Fortsatt er det et gap i forhold til behovet og den opptrappingen Stortinget har vedtatt, så det er vår klare ambisjon at opptrappingen forsterkes i årene framover.

Det andre gjelder saken om økningen av fribeløpet for uføre. Senterpartiet har programfestet at fribeløpet i uføretrygden skal økes til 1 G. Nå blir det en realitet. Igjen handler det om å se på de ressursene den enkelte har, og legge til rette for at det også kan brukes i arbeidslivet. Nå kan flere prøve seg i arbeidslivet uten å være redd for å miste uføretrygden.

Avslutningsvis, til spørsmålet om en særskilt kompensasjonsordning for oljepionerene: Olje- og gassforekomstene utenfor norskekysten har skapt enorme verdier for landet vårt, men naturressursene alene skapte ikke disse verdiene – det var folk med ferdigheter og kompetanse som gjorde det mulig. Dessverre var konsekvensene for mange av dem svært alvorlige. Det er bra at regjeringen har kommet tilbake til Stortinget med en kompensasjonsordning for oljepionerene, og Senterpartiet vil stemme for proposisjonen, men vi mener at regjeringen har lagt seg for lavt i kompensasjonen. Det

finnes nok både likheter og forskjeller sammenlignet med nordsjødykkernes situasjon, men vi ønsker at det skal bli sett videre på kompensasjonsnivået, og at det helst skjer gjennom en bred politisk enighet. Vi har derfor lagt inn et forslag vi håper kan samle støtte i salen, og jeg tar opp det nevnte forslaget på vegne av Senterpartiet.

Presidenten [16:49:51]: Representanten Bjørn Arild Gram har tatt opp det forslaget han refererte til.

Alf Erik Andersen (FrP) [16:50:05]: Som det har blitt sagt fra talerstolen her mange ganger, har Fremskrittspartiet sammen med SV fremmet forslag om en kompensasjon til oljepionerene på 65 G, altså på linje med nordsjødykkerne. Det skal ikke være forskjell på om man ble eksponert for gass og miljøskadelige stoffer over eller under vann. Vi trenger ikke flere utredninger og kommisjoner. Vi trenger en avklaring, og det ønsker FrP og SV her i dag: en rettferdig kompensasjon, en respektfull kompensasjon, en kompensasjon oljepionerene føler er en oppreisning. Helsekadene pionerene har fått, kan ikke rettes opp med penger. De som er gått bort, som døde av skadene, kommer ikke tilbake. Dette handler altså ikke bare om penger, men om anerkjennelse. Sammen med SV skjønner vi at vårt primærforslag på 65 G ikke får flertall. Vi prøvde også på et utspill på 50 G for å se hvor landet lå i de politiske partiene, uten at det var støtte for det heller. Spørsmålet en sitter igjen med, er: Hva er rettferdig kompensasjon? Er det 65 G? Er det 50 G?

Det er skuffende at vi ikke kommer i mål her i dag. Jeg har sittet på kontoret de siste dagene og kjent på at dette kunne renne ut i sanden – at Arbeiderpartiet skulle stå igjen som vinnere med en kompensasjonsordning som er et skambud overfor pionerene, og at taperne var oljepionerene, med tapt anerkjennelse, tapt respekt, tapt helse og tapt liv. Vi sto sammen ute i vandrehallen for et år siden, flere partier, under den forutsetning at kompensasjonen skulle ligge i samme størrelsesorden som for nordsjødykkerne. Vi forventet og hadde tillit til at regjeringen skulle levere på den forventningen. Derfor la ikke vi andre mye inn i dette budsjettet. Jeg vil minne representantene Kjølmoen og Sandanger på at vi sier 2027.

I dag behandler vi loven, og vi støtter da ikke § 5, men jeg vil varsle støtte til representanten Bjørn Arild Grams fremlagte løse forslag, som vi fra Fremskrittspartiets side støtter subsidiært. Så har vi tillit til at vi i løpet av våren skal komme fram til, og regjeringen levere på, en bedre kompensasjonsordning.

Ingrid Liland (MDG) [16:53:17]: Jeg er glad for at vi i dag vedtar en erstatningsordning for oljepionerene.

Det er et steg i riktig retning og langt på overtid at denne gruppen får økonomisk kompensasjon og oppreisning for belastning, helseskader og årevis med uføret. Samtidig håper jeg at det blir flertall i dag for at regjeringen må komme tilbake med en bedre ordning – 8 G er rett og slett for lite. Vi trenger en løsning som tar på alvor de alvorlige komplikasjonene mange har fått mens de bygget opp en av Norges viktigste næringer. Miljøpartiet De Grønne kommer derfor til å stemme for det løse forslaget fra Senterpartiet, der regjeringen bes komme tilbake med et bedre forslag. Hvis det forslaget ikke får flertall, kommer vi til å stemme subsidiært for å nedsette en bred kommisjon for å sikre en helhetlig og rettferdig tilnærming.

Det er et reelt flertall på Stortinget for en bedre kompensasjon, og det er viktig at det flertallet kan samle seg om et vedtak i dag. Samtidig er vi opptatt av at en tydelig tallfesting skjer på et rettferdig grunnlag, der alle i Norge som blir skadet på jobb og har rett på erstatning, får rettferdig oppreisning og kompensasjon. Derfor forventer vi at regjeringen etter dagens vedtak, hvis forslaget får flertall, kan komme raskt tilbake med en bedre ordning, sånn at utbetalingen av økt erstatning kan skje i statsbudsjettet for 2027.

Jeg har også lyst til å redegjøre for MDGs løse forslag i sak nr. 10, om samordningsfella. Vi støtter intensjonen i forslaget fra Fremskrittspartiet, men vi ser at kostnadsanslagene i det forslaget spriker i veldig mange retninger, og det er derfor ikke godt nok utredet. Derfor fremmer vi nå et løst forslag om å utrede tiltak med mål om at ingen offentlige ansatte skal tape tjenestepensjon ved å stå lenger i jobb enn 67 år. Vi ber også om en nærmere vurdering av effektene om det tas grep mot samordningsfella i statsbudsjettet for 2027. Vi håper også at forslaget, dersom det blir vedtatt, følges opp raskt, sånn at vi kan følge det opp i behandlingen av statsbudsjettet i 2027. Med det tar jeg opp forslaget fra MDG.

Presidenten [16:55:44]: Representanten Ingrid Liland har tatt opp forslaget hun refererte til.

Bård Hoksrud (FrP) [16:56:02]: Det er spesielt å stå på talerstolen her i dag og høre hvordan noen er fornøyd med at man har fått på plass en ordning med 8 G, når alle hadde forventet at man skulle få 65 G. Det er ganske spesielt å høre Arbeiderpartiet si at dette slaget sto da flertallspartiene forhandlet om statsbudsjettet. Fremskrittspartiet har et forslag om å gjøre noe før statsbudsjettet i 2027. Dette er mennesker som har ofret helsen sin og fått masse helseplager, og noen har til og med ofret livet sitt. Det har gått mange år siden mange av disse opplevde det de gjorde, og de har levd uten å få erstatning fra storsamfunnet.

Hver eneste dag når jeg kommer på jobb, går jeg og ser på verdien av oljefondet vårt. Det var i dag på over 21 200 mrd. kr. Det er nesten ikke smuler engang, det vi snakker om i denne saken – å rydde opp for noen av dem som faktisk sørget for at verdiene på dette fondet øker hver eneste dag.

Man har egentlig et flertall i denne salen, men man klarer altså ikke å få til et forslag som gjør at man gir en skikkelig, ordentlig erstatning til oljepionerene. Det gjør faktisk veldig vondt, spesielt når vi vet at Arbeiderpartiet før valget hadde møter, sto fram og sa at man nå skulle komme med en ordning for oljepionerene. Jeg skjønner jo hvorfor de ikke var ærlige og fortalte at det var snakk om 8 G, ikke 65 G, som nordsjødykkerne fikk – og som man hadde forventet og trodd at oljepionerene skulle få. Da blir dette noe helt annet.

Dessverre har vi i denne valgkampen sett et arbeiderparti som ikke har vært sannferdig, og som har blitt tatt for løgn. Enkeltrepresentanter fra Arbeiderpartiet går opp på denne talerstolen og bruker ordet «skammelig». Det er egentlig et ord presidenten kanskje burde påtalt. Jeg mener at det Arbeiderpartiet her gjør, er skammelig – å gå ut i valgkampen, før valget, og fortelle at det kommer en god ordning, mens det i realiteten er en dårlig ordning. Dette er altså mennesker som har sørget for at oljefondet er på over 21 000 milliarder norske kroner. Det var noen som startet med dette. Jeg håper at man besinner seg, og at det kan bli et flertall for å si at denne erstatningen skal opp fra det nivået Arbeiderpartiet har lagt den på. Det vil fort skape presedens for Alexander Kielland-offrene også.

Presidenten [16:59:02]: Dersom en vet at noe er uparlamentarisk, bør en heller ikke bruke det.

Anna Molberg (H) [16:59:18]: Vi i Høyre vil gjerne tillate oss å komme med en liten stemmeforklaring her i dag når det gjelder oljepionerene. Vi har primært vårt eget forslag, der vi ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med en økt kompensasjonsordning. I tillegg til det ber vi regjeringen om å differensiere hvem som får erstatning, avhengig av hvilken type skade den enkelte har. Vi mener det er rettferdig at all kompensasjon over 8 G skal være i henhold til skadens art og omfang.

Høyre vil veldig gjerne bidra til at det sikres flertall i denne sal her i dag for en høyere kompensasjonsordning enn 8 G. Slik det ligger an nå, er det Senterpartiets løse forslag som kan få flertall. Det ønsker Høyre å bidra til at det får. Derfor stemmer også Høyre subsidiært for Senterpartiets løse forslag om å øke kompensasjonsgraden for oljepionerene.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [17:00:37]: Ingen saker på Stortinget i forrige fireårsperiode gjorde meg mer opprørt enn pensjonsranet som ble startet av Jens Stoltenberg i 2011. At man skal miste pensjon for å stå i jobb, går på tvers av arbeidslinja, samfunnskontrakten og enhver form for rettferdighet.

Samordningsfella er ikke et teknisk avvik i pensjonssystemet. Det er et politisk skapt problem og et alvorlig tillitsbrudd overfor mennesker som har gjort akkurat det samfunnet ba dem om å gjøre: stå lenger i jobb. Dette gjelder særlig ansatte i offentlig sektor født i årene rundt 1954–1962 – mennesker som har stått i arbeid i 40–45 år, som har valgt trygghet, lojalitet og samfunns-tjeneste, og som nå opplever å bli straffet økonomisk for det.

Disse menneskene ble lovet at arbeid skulle lønne seg. De ble oppfordret til å stå lenger i jobb. De gjorde nettopp det. Resultatet var lavere samlet pensjon enn om de hadde gått av tidligere. Det er dette som er samordningsfella – en felle der økt innsats gir lavere utbetaling, en felle som bryter med all sunn fornuft og med hele bærebjelken i pensjonssystemet og pensjonsreformen.

For Fremskrittspartiet er dette et spørsmål om rettferdighet. Det handler om forutsigbarhet. Det handler om respekt for folk som har gjort sin plikt. Vi kan ikke ha et system der staten først lover noe og deretter trekker stigen opp bak folk når regningen skal betales.

Fremskrittspartiet mener at samordningsfella må fjernes fullt og helt, ikke gjennom små justeringer og midlertidige plaster på såret, men gjennom en reell og varig løsning som sikrer at arbeid lønner seg også i offentlig sektor. Et pensjonssystem skal være til å stole på. Når tilliten først er brutt, er den vanskelig å gjenopprette.

Det minste vi kan gjøre, er å rette opp uretten. Det skylder vi dem som bygget landet, og som forventet at Stortinget gjorde jobben sin. Marie og Steinar sto begge fem år ekstra i samfunnets tjeneste og ble hardt straffet – med 7 000 kr og 9 000 kr i tap hver måned. Det er altså takken for 50 år i samfunnets tjeneste.

Mange ender opp med en pensjon som er mindre enn om man aldri hadde jobbet en eneste dag. Vi i denne salen bør stille oss selv spørsmålet om dette er rett. For oss i Fremskrittspartiet er svaret enkelt og greit et høyt og tydelig nei. Det er ikke rett.

Nå er ikke KrF i salen, men jeg mener de tydelig har misforstått det som ligger i dette, for vi foreslår ikke å kompensere for det som er historie.

Prinsipielt er det feil å endre ordningen, sa ministren, men det er jo akkurat det som har skjedd. Man har endret ordningen for dem som var i arbeid. Dette er ikke rett, og det eneste ansvarlige er at man retter det opp.

Abid Raja (V) [17:03:42]: Jeg tar ordet for å si noe om representantforslaget om samordningsfella.

De siste årene har vi flere ganger behandlet forslag knyttet til den såkalte samordningsfella i pensjonssystemet for offentlig ansatte. Venstre har ved samtlige tilfeller stemt med regjeringen og Høyre og mot forslagene, fordi de har en høy kostnad, og fordi de alle har vært med tilbakevirkende kraft. Vi vil også stemme imot dagens representantforslag slik det er utformet.

Når det gjelder det løse forslaget fra Frp, SV og Rødt, stiller det seg noe annerledes. Dette forslaget skiller seg fra tidligere forslag fordi det ikke lenger gjelder tilbakebetaling for tapt pensjon fra 2011. I tillegg blir det opp til regjeringen å fremme det lovforslaget som er mest hensiktsmessig for å ivareta intensjonene i representantforslaget, men som også tar hensyn til enkelte av innvendingene arbeids- og inkluderingsministeren påpeker, bl.a. asymmetri knyttet til grenser for forholdstall.

Jeg tror egentlig et samlet storting ser at det ikke er bra at vi har ordninger som gjør at personer som velger å jobbe etter at de er 67 år, taper pensjon på å gjøre det. Det er i strid med alt annet vi hevder er avgjørende for å sikre velferden i framtiden. Flere må jobbe lenger. Dette prinsippet er også bærende i Venstres alternative statsbudsjett for 2026. Vi foreslår en rekke tiltak for at det skal lønne seg for eldre å jobbe lenger. Vi foreslår et eget skattefradrag for alle over 70 år som jobber, vi foreslår å oppheve regelen om at ingen over 70 år har rett på sykepenger, og vi foreslår å oppheve øvre grense for opptjening av pensjon.

I regjeringens egen perspektivmelding er det også lagt til grunn for framskrivningen at eldre i gjennomsnitt står to år lenger i arbeid enn i dag. Derfor støtter Venstre intensjonen i det løse forslaget fra Frp, SV og Rødt. Samtidig er vi i en situasjon der vi i løpet av dagen har fått servert litt ulike fortellinger. Regjeringen, Arbeiderpartiet og Høyre sier at forslag nr. 3 er nøyaktig likt det som ligger i det opprinnelige representantforslaget, og at kostnadene er minst 8 mrd. kr i perioden samordningen er et problem, mens det fra FrP, SV og Rødt sies at endringene går i pluss på grunn av økte skatteinntekter og reduserte pensjonsutgifter. Dette imøtegår for så vidt i liten grad. Samtidig behandles forslaget, som vil medføre en substansiell endring, uten at vi har en reell debatt om det, og samtidig med mange andre saker.

Venstres utgangspunkt var å skulle stemme for forslag nr. 3. Vi er enig i intensjonen. Gjennom debatten har det imidlertid blitt brakt inn betydelig usikkerhet om de økonomiske konsekvensene, som vi ikke kan ta lett på. Jeg vil derfor be Stortinget om å stemme for forslag nr. 2, fra MDG, og spesielt de partiene som støtter forslag nr. 3. Det vil være ryddigst i den situasjonen vi er i.

Jeg håper at regjeringen vil gjøre utredningsarbeidet bedre enn man har gjort i mange andre sammenhenger. Jeg tror de merker seg hva Stortingets intensjon er. Dersom det ikke følges opp på riktig vis, vil Venstre ved første anledning stemme for en konkret lovendring i tråd med intensjonene i representantforslaget fra FrP.

Elise Waagen (A) [17:07:09]: Oljepionerene og kompensasjonsordningen har fått mye oppmerksomhet i dag, naturlig nok. Det har vært framført ulike argumenter og påstander fra talerstolen i denne debatten. SV har kommentert at Arbeiderpartiet argumenterer som om det ikke finnes en rapport. Vel, hele ordningen og proposisjonen vi behandler her i dag, er strengt tatt fundert på kommisjonens anbefalinger, men kommisjonen konkluderer ikke om nivå på erstatning.

Fremskrittspartiet påstår at Arbeiderpartiet er vinner i denne saken. Med respekt å melde: Denne saken har ingen vinnere. Man kan ikke sette en prislapp på menneskelig lidelse, enten det er voldsoffererstatning, kompensasjonsordninger eller annet. Uavhengig av hva den prislappen er, må man imidlertid ha inndekning i budsjettene sine, og det har ikke representantene som har fremmet forslag her i dag. De eneste som har funnet penger til dette i sitt alternative budsjett, er Rødt. Jeg mener, med respekt å melde, at når man argumenter og ordlegger seg så sterkt i en situasjon som er vond og vanskelig for mange, burde det også følges opp med penger i andre enden.

Fremskrittspartiet har i debatten sagt at det er forvirring rundt kostnader knyttet til samordningsfella. Vel, den forvirringen tror jeg er ganske lokal, for dette forslaget har vært behandlet av Stortinget hele ni ganger tidligere.

I Norge er det en dyd at vi beholder embetsverk uavhengig av regjering, nettopp fordi vi skal kunne stole på beregningene som gjøres. Det er ikke avhengig av politisk ståsted om vi er enig i fakta eller ikke. Arbeiderpartiet lener seg på fakta i denne saken og på de beregningene som er gjort, som tilsier at det er 8 mrd. kr framover og 600 mill. kr i året for Fremskrittspartiets forslag. Fremskrittspartiets forslag er en direkte lovtekst. Hadde det blitt vedtatt i dag, har man loven, men man har ikke pengene.

Det blir fra Fremskrittspartiet sagt at det ikke er så store forskjeller på disse budsjettene. Jo, det er store forskjeller. I Arbeiderpartiet har vi inndekning på det vi foreslår. Fremskrittspartiet mangler om lag 15 mrd. kr.

Mats Henriksen (FrP) [17:10:12]: Jeg hadde egentlig ikke tenkt å delta i debatten i dag, men representanten Kjølmoen vekke et brennende engasjement i meg, så her står jeg likevel.

Hva er prisen for et ødelagt liv? Ingen sum kan gjøre opp for et ødelagt liv, men det er lov til å prøve. 8 G er ikke bra nok.

Jeg reagerer på Arbeiderpartiets Kjølmoe og for så vidt også foregående taler, som i stedet for å ta ansvar gjemmer seg bak at Fremskrittspartiet ikke har budsjettet med ordningen i 2026, vel vitende om at vi sier 2027. Jeg reagerer også på Høyres representant Molberg, som vil differensiere ut fra skadegrad. Oljepionerene har tatt lik risiko. Skal vi differensiere etter om man er litt skadet eller veldig skadet – om man har én fot i graven eller to? Det mener Fremskrittspartiet blir feil.

Oljepionerene skal ha en stor takk for velferden vi har i Norge i dag. De har bygd landet og ofret alt for oss. Da skulle det bare mangle at vi ikke stiller opp for dem, og at vi lager en ordning som er til å leve med.

Jeg er ingen naturens mann, men jeg mener vi kan lære mye av fjellvettreglene. Derfor har jeg et veldig tydelig råd til regjeringen i dag: Det er ingen skam å snu.

Presidenten [17:11:54]: Representanten Marian Hussein har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Marian Hussein (SV) [17:12:13]: Jeg forstår at jeg må ha gått glipp av noen heftige innlegg. Saken om en kompensasjonsordning for oljepionerene har et bredt stortingsflertall bak seg – enstemmig. I mange andre debatter har jeg sammenlignet det litt med forsvarsforliket vi har på Stortinget. Da regjeringen la fram sitt forslag til statsbudsjett, var det ikke sånn at de la inn et mindre beløp til forsvarsbudsjettet enn det det var enighet om i Stortinget, og det var ingen som stilte spørsmål om hvilke partier som har økning i forsvarsbudsjettet i sine alternative statsbudsjetter. Måten man har argumentert på i innleggene her, viser kanskje litt den måten argumentene fungerer på hos noen partier.

Det viktigste for oss er å sikre flertall. Derfor kommer vi i SV til å stemme for forslagene nr. 6 og 8. Det viktigste er at vi får et flertall og en bedre kompensasjonsordning.

Presidenten [17:13:19]: Representanten Alf Erik Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Alf Erik Andersen (FrP) [17:13:31]: Det ser ut til at vi går inn for landing, og at vi i komiteen etter hvert kan ønske hverandre god jul.

Jeg hadde ikke tenkt at jeg skulle kommentere så veldig mye av det som har vært sagt, men til representanten Waagen: Mitt poeng i hele innlegget var at en

tapt helse ikke kan prissettes, men det handler om re-spekt.

Det er flere her som har vist til at det hersker noe usikkerhet rundt hvordan man beregner inntekter og kostnader i samordningsfella. Det er sjefsøkonomer som har sett på dette, og Finansdepartementet har sett på det.

Jeg vil i hvert fall varsle at Fremskrittspartiet også kommer til å støtte forslag nr. 2, fra Miljøpartiet De Grønne, i sak nr. 10.

Agnès Nærland Viljugrein (A) [17:14:42]: Det blir vanskelig ikke å engasjere seg når det kommer så mange sterke ord fra denne talerstolen. Vi er alle på dette stortinget enige om at oljepionerene fortjener en tydelig kompensasjon. Derfor kommer også Stortinget i dag til å stemme for det, og derfor ligger det også inne i statsbudsjettet, i forslag fra Arbeiderpartiet. Alt det flotte og viktige som er sagt om den innsatsen, er vi alle enige om. Det står vi alle bak.

Vi er ikke helt enige om størrelsen på den kompensasjonen. Da må de partiene som ønsker å øke den, starte med å se på sine egne budsjetter. Jeg synes det er ganske spesielt at det fra representanter fra Fremskrittspartiet kommer påstander fra denne talerstolen om at det ikke er noen skam å snu. Vel, da burde de begynt med sitt eget alternative budsjett, for der ligger det altså ikke en krone ekstra til det Fremskrittspartiet i dag prøver å stemme for.

Jeg synes det er ganske skammelig at man står her og gir uttrykk for at man skal bevilge mange milliarder ekstra som man overhodet ikke har funnet inndekning for. Det gjelder flere partier, men Fremskrittspartiet må kanskje sies å være det partiet som har brukt mest tid på det fra denne talerstolen. Det synes jeg ikke er oljepionerene våre verdig. De burde vært behandlet på en mye bedre og mye redeligere måte enn som så. Det skulle bare mangle at partier i denne salen som ønsker å styre dette landet på en ansvarlig, trygg og seriøs måte, ikke også er villig til å sette av penger til det vi ønsker å binde Stortinget opp på.

Jeg vil oppfordre de partiene som nå ønsker å stemme for dette, om også å vise kortene sine på ekte, vise i sine alternative budsjetter at de faktisk prioriterer det. Vi er enig i dette stortinget om den fenomenale og viktige innsatsen oljepionerene våre har gjort, men det er tydeligvis ikke alle her som er villig til også å sette penger bak ordene sine.

Med det takker jeg for en viktig debatt. Det har vært sagt veldig mye godt. Jeg ønsker alle sammen en god jul, og så håper jeg man går hjem og leser alternative budsjetter i jula og kanskje kommer med litt flere summer på nyåret.

Per Vidar Kjølmoen (A) [17:17:08]: Jeg er redd jeg kanskje forlenget debatten litt forrige gang jeg var på talerstolen. Jeg skal prøve å unngå å gjøre det denne gangen.

Jeg beklager min uparlamentariske språkbruk i forrige debatt – det er første gang jeg har fått kjeft i salen fra presidenten. Det minner meg om historien om stortingsrepresentanten som utbrøt fra talerstolen at halve salen er idioter, så fikk han påpakning og måtte gå på talerstolen igjen. Da sa han: Beklager, president, halve salen er ikke idioter.

Jeg skal ikke dra den parallellen lenger her i salen. Jeg synes det har vært en frisk debatt. Jeg må si at jeg er glad for at det nå ligger an til at det er et flertall for at man får på plass en kompensasjonsordning for oljepionerer. Man får vedtatt et godt budsjett, og man får utbetalt de første 8 G. Det ser ut til å være et flertall i salen for at man får en runde to rundt det. Man får neste år komme tilbake til hvordan den videre prosessen skal være, men at man faktisk kommer en vei og starter, synes jeg er bra, og det synes Arbeiderpartiet er bra.

Med det ønsker jeg å takke for debatten og ønske alle – både venner og uvenner i salen – en riktig god jul og et godt nytt år!

Presidenten [17:18:23]: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 7–10.

Det blir ringt til votering.

Votering

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten [17:25:59]: Stortinget går da til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sakene nr. 1–5, debattert 16. desember 2025

Presidenten: Sakene nr. 1–5 er andre gangs behandling av lover og omfatter lovvedtakene 3 til og med 7.

Det foreligger ingen forslag til anmerkning, og Stortingets lovvedtak er dermed godkjent ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 6, debattert 16. desember 2025

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2026, kapitler under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2025–2026), jf. Prop. 1 S (2025–2026))

Presidenten: Under debatten er det satt frem ni forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Erlend Wiborg på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 2–4, fra Erlend Wiborg på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 5–9, fra Mudassar Kapur på vegne av Høyre

Det votes over forslagene nr. 5–9, fra Høyre.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sammen med kommunal sektor utrede hvordan en overgangsordning på fem år for inntektsutjevning ved nytt inntektsystem, også for eierinntekter, skal innføres.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en endring av inntektsystemet der kommuner som ligger over 140 pst. av landsgjennomsnittet i inntekter per innbygger, innberegnet de samme inntektene som regjeringen har lagt til grunn for det utvidede inntektsbegrepet for distriktstilskudd Sør-Norge, ikke skal kompenseres gjennom inntektsutjevnin-gen.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en modell for hovedstadstilskudd, herunder hvordan det kan innføres og innrettes.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede et regionalpolitisk tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer, herunder hvordan tilskuddet kan innrettes og innføres.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede tilskudd og ordninger som kan endres eller innføres for å løse levekårsutfordringene i kommunene på en bedre måte.»

Venstre har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Høyre ble med 86 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.27.04)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 4, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kiosker og drivstoffstasjoner som tilbyr dagligvarer, får anledning til å inngå i Merkur-programmet på lik linje med aktører i dagligvarebransjen, slik Menon foreslår i rapporten «Gjennomgang av Mer-

kur-programmet» utarbeidet for det daværende Kommunal- og moderniseringsdepartementet.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2026 vurdere å foreslå å innlemme båtruter til øysamfunn uten omkjøringsvei i gratis ferje-ordningen.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 72 mot 29 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.27.20)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere situasjonen for de kommunene som ikke har kommunale barnehager, og vurdere forbedringer i systemet som sikrer at disse kommunene ikke kommer økonomisk dårligere ut enn kommuner som har kommunale barnehager, og melde tilbake til Stortinget senest i kommuneproposisjonen for 2027.»

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

A.

Rammeområde 1

(Statsforvaltning mv.)

I

På statsbudsjettet for 2026 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
				Utgifter
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1	Apanasje.....	16 234 000	
	50	Det kongelige hoff.....	277 963 000	
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1	Apanasje.....	13 513 000	
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter.....	119 657 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter.....	185 886 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter.....	134 488 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	17 801 000	
577		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter.....	8 333 000	
	70	Sentrale organisasjoner.....	423 887 000	

Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 67 mot 35 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.27.40)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i det videre arbeidet med utgiftsutjevningen utrede én eller flere faktorer som bedre ivaretar vekstkommuners spesielle situasjon.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 57 mot 45 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.27.57)

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	71 Kommunale organisasjoner	42 156 000	
	73 Fylkesorganisasjoner	92 124 000	
	75 Fylkes ungdomsorganisasjoner	33 375 000	
	76 Sentrale ungdomsorganisasjoner	16 387 000	
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet		
	1 Driftsutgifter	249 149 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	46 952 000	
	70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	570 000	
	71 Forskningsmidler til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	95 300 000	
	72 Grunnbevilgning forskningsinstitutter	52 088 000	
1510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1 Driftsutgifter	774 261 000	
	22 Fellesutgifter	131 988 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 333 000	
	46 Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	11 040 000	
1511	Prosjekter tilknyttet nytt regjeringskvartal		
	25 Prosjektstyring, <i>kan overføres</i>	4 767 000	
	30 Ombygging av Ring 1, <i>kan overføres</i>	1 045 000 000	
1512	Diverse fellestjenester		
	1 Driftsutgifter	1 046 776 000	
	23 Husleie for fellesarealer m.m.	24 593 000	
1515	Departementenes digitaliseringsorganisasjon		
	1 Driftsutgifter	466 729 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	81 799 000	
	22 Større IKT-/digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	617 747 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 020 000	
1520	Statsforvalterne		
	1 Driftsutgifter	2 565 444 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	95 759 000	
1530	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30 Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
	33 Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	4 150 000 000	
	36 Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	54 613 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 122 000 000	
1531	Eiendommer til kongelige formål		
	1 Driftsutgifter	43 889 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	45 992 000	
1533	Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1 Driftsutgifter	29 507 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	75 500 000	
1534		Erstatningslokaler for departementene		
	1	Driftsutgifter	154 050 000	
1540		Digitaliseringsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 27</i>	180 194 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 320 000	
	22	Bruk av nasjonale fellesløsninger	224 000 000	
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i>	531 674 000	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	152 758 000	
	26	Stimulab, <i>kan overføres</i>	5 486 000	
	27	Tilsyn for universell utforming av ikt, <i>kan nyttes under post 1</i>	21 405 000	
	28	KI Norge	10 000 000	
	29	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn, <i>kan overføres</i>	166 000 000	
	71	IT-tilskudd	9 661 000	
1541		IT- og ekompolitikk		
	22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT- og ekompolitikken, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	26 574 000	
	60	Bredbåndsutbygging	159 110 000	
	70	Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, <i>kan nyttes under post 22</i>	27 829 000	
1542		Internasjonalt samarbeid		
	1	Driftsutgifter	5 425 000	
	70	Internasjonale program	441 444 000	
	71	Nasjonal medfinansiering og mobilisering, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
1543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet		
	1	Driftsutgifter	297 726 000	
	22	Nytt nødnett, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	18 264 000	
	70	Telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i>	401 161 000	
	71	Funksjonell internettilgang til alle, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
1550		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	91 622 000	
1551		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	4 150 000	
1560		Tariffavtalte avsetninger mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	1 000 000	
	70	Kompetanseutvikling mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	1 000 000	
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	262 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Pensjonskostnader tjenestemanns-organisasjonene.....	47 000 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-7 996 000 000	
	2	Driftsutgifter.....	2 805 858 000	
	3	Avskrivninger.....	2 281 000 000	
	4	Renter av statens kapital.....	2 510 000 000	-399 142 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		302 300 000
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		277 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		3 640 059 000
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		850 000 000
	39	Byggelånsrenter, <i>kan overføres</i>		231 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		381 779 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		38 019 000
		Totale utgifter		24 022 488 000
Inntekter				
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker.....	23 913 000	
4510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Diverse inntekter.....	47 010 000	
	3	Brukerbetalinger	43 137 000	
4515		Departementenes digitaliseringsorganisasjon		
	1	Diverse inntekter	622 000	
	2	Brukerbetalinger	35 844 000	
4520		Statsforvalterne		
	1	Inntekter ved oppdrag	95 759 000	
4533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Diverse inntekter.....	5 771 000	
4540		Digitaliseringsdirektoratet		
	3	Diverse inntekter.....	2 457 000	
	5	Bruk av nasjonale fellesløsninger.....	224 000 000	
	7	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn	166 000 000	
4542		Internasjonalt samarbeid		
	1	Refusjon fra Utenriksdepartementet.....	3 529 000	
4543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet		
	1	Diverse gebyrer.....	346 000	
	70	Inntekter fra gjennomførte frekvensauksjoner	583 600 000	
		Totale inntekter		1 231 988 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1500 post 1	kap. 4500 post 1
kap. 1510 post 1	kap. 4510 postene 2 og 3
kap. 1515 post 1	kap. 4515 postene 1 og 2
kap. 1520 post 1	kap. 4520 post 2
kap. 1520 post 21	kap. 4520 post 1
kap. 1533 post 1	kap. 4533 post 2
kap. 1540 post 1	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 21	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 22	kap. 4540 post 5
kap. 1540 post 23	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 27	kap. 4540 post 4
kap. 1540 post 29	kap. 4540 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride bevilgninger til investeringstiltak

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

IV

Fullmakt til å omdisponere bevilgninger til investeringstiltak

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan omdisponere:

1. under kap. 1530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33.
2. under kap. 1531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 1533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.

5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, og post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

V

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan bestille og pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for byggeprosjekter i reklamasjonsfasen og sluttoppgjør under kap. 1530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2022–2023) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget. Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår.

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret for prosjektet nasjonalt minneste etter 22. juli 2011 i regjeringskvartalet innenfor en kostnadsramme på 75 mill. kroner. Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår. Samlede utbetalinger og gjenstående forpliktelser skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen. Kostnadsrammen er i prisnivå per 1. juli 2026. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan følge opp allerede igangsatte byggeprosjekter ved å:

bestille og forplikte staten utover budsjettåret i disse prosjektene:	Budsjettkapittel og post	innenfor tidligere vedtatte kostnadsrammer på:
Byggetrinn 2, del I av nytt regjeringskvartal	kap. 2445 post 33	8 609,8 mill. kroner
Innlandet fengsel, Ilseng avdeling	kap. 2445 post 33	1 041,9 mill. kroner
Griegakademiet	kap. 2445 post 33	852,6 mill. kroner

Fullmaktene gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår. Samlede utbetalinger og gjenstående forpliktelser skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen for det enkelte prosjekt. Kostnadsrammene er oppgitt i prisnivå per 1. juli 2026 og er uten kunstnerisk utsmykking. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at de er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. foreta bestillinger og pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 400 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

VIII

Brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan:

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1500		Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	
	71	Forskningsmidler til Norges forskningsråd	256,6 mill. kroner
1540		Digitaliseringsdirektoratet	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	121,4 mill. kroner

X

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen i Statsbygg

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. postere til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger som gjelder bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres, og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.

4. føre innbetalinger fra oppdragsgiver som delfinansierer innbetalinger mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene blir nettoført på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

XI

Diverse fullmakter som gjelder eiendom

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har en egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.

2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigerer Statsbyggs balanse i de tilfeller der prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg overføres til andre budsjettkapitler eller prosjekter ikke realiseres.
4. godkjenne salg av statens eiendom Victoria Terrasse.

XII

Nidaros Pilegrimsgård

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2026 kan overdra eiendommen Nidaros Pilegrimsgård med påstående bygg til Trondheim kommune for en symbolsk sum.

B.

Rammeområde 6**(Innvandring, regional utvikling og bolig)**

I

På statsbudsjettet for 2026 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	1 419 285 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	2 284 327 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse.....	21 675 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	7 613 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	170 880 000	
	46	Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i>	92 115 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	352 257 000	
	70	Stønader til beboere i asylmottak	502 172 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	16 971 000	
	72	Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>kan overføres</i>	110 100 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak.....	10 500 000	
	74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	93 585 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, <i>kan overføres</i>	4 476 000	
	76	Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overføres</i>	28 235 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	299 697 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	7 939 000	
500		Kommunal- og distriktsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	315 223 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> ...	54 111 000	
	50	Forskningscenter	10 400 000	
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 376 000	
	72	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	78 735 000	
553		Regional- og distriktsutvikling		
	60	Kompetanse og arbeidskraft i distriktene	74 674 000	
	61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling.....	793 553 000	
	63	Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet	170 950 000	
	65	Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer	129 000 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	66 Bygdevekstavtaler, <i>kan overføres</i>	73 963 000	
	67 Utviklingstiltak i Andøy kommune	25 000 000	
	69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.....	66 586 000	
	76 Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	18 659 000	
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1 Driftsutgifter	38 797 000	
	73 Merkur, <i>kan overføres</i>	98 573 000	
560	Samiske formål		
	50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv	782 881 000	
	51 Divvun.....	13 893 000	
	55 Samisk høgskole	9 302 000	
563	Internasjonalt reindriftssenter		
	1 Driftsutgifter	7 017 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 377 000	
567	Nasjonale minoriteter		
	60 Romer, <i>kan overføres</i>	7 475 000	
	70 Nasjonale minoriteter, <i>kan overføres</i>	12 433 000	
	72 Jødiske samfunn i Norge	17 958 000	
	73 Kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur, <i>kan overføres</i>	25 120 000	
	74 Kultur- og ressurscenter for norske romer	21 197 000	
	75 Romanifolket/taterne, <i>kan overføres</i>	6 264 000	
581	Bolig- og bomiljøtiltak		
	70 Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	4 280 000 000	
	72 Etablering og tilpasning i distriktskommuner, <i>kan overføres</i>	11 000 000	
	76 Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	26 664 000	
	78 Boligtiltak, <i>kan overføres</i>	39 242 000	
587	Direktoratet for byggkvalitet		
	1 Driftsutgifter	173 865 000	
	22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling <i>kan overføres</i>	45 859 000	
590	Planlegging og byutvikling		
	63 FutureBuilt	5 000 000	
	65 Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	144 850 000	
	71 DOGA	51 048 000	
	72 Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 527 000	
	81 Kompetansetiltak innen planlegging og geodata, <i>kan overføres</i>	10 235 000	
595	Statens kartverk		
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	1 103 929 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	332 935 000	
	30 Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	33 000 000	
670	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1 Driftsutgifter	363 417 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 330 000	
671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 930 000	
	60 Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	17 435 182 000	
	61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 439 340 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	62 Kommunale integreringstiltak.....	379 521 000	
	70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 845 000	
	71 Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner	249 410 000	
	72 Kvalifiseringsordninger for tolker	24 134 000	
	73 Tilskudd.....	21 393 000	
672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	91 341 000	
	22 Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere ..	48 801 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 731 000	
	60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 416 935 000	
	61 Kompetansekartlegging i mottak før bosetting.....	813 000	
2412	Husbanken		
	1 Driftsutgifter	523 352 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 879 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	47 079 000	
	71 Tap på lån.....	25 000 000	
	72 Rentestøtte.....	200 000	
	Totale utgifter		37 742 131 000

Inntekter

3490	Utlendingsdirektoratet		
	1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	8 222 000	
	3 Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	6 844 000	
	4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	1 828 399 000	
	5 Refusjonsinntekter	1 095 000	
	6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter.....	10 500 000	
	7 Tolke og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	20 409 000	
	8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	113 504 000	
3563	Internasjonalt reindriftssenter		
	2 Diverse inntekter.....	3 377 000	
3587	Direktoratet for byggkvalitet		
	4 Gebyrer	41 088 000	
	85 Diverse inntekter.....	115 000	
3595	Statens kartverk		
	1 Gebyrinntekter tinglysing	489 139 000	
	2 Salg og abonnement m.m.....	171 966 000	
	3 Samfinansiering.....	207 200 000	
3671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	4 Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	13 743 000	
3672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter.....	62 398 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5312		Husbanken		
	1	Gebyr utlån m.m.....	5 500 000	
	2	Gebyr husleietvister.....	5 947 000	
	11	Diverse inntekter.....	70 448 000	
5615		Husbanken		
	80	Renter.....	8 483 000 000	
Totale inntekter				11 542 894 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2026 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2026 kan gi tilsagn om støtte utover bevilgningene som er gitt på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, men slik at den samlede rammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2026 kan inngå avtaler som varer utover 2026, om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker om beskyttelse i Norge. Dersom behovet for innkvartering av asylsøkere og flyktninger blir større enn forutsatt i statsbudsjettet for 2026, eller det oppstår behov for å gjennomføre tiltak for forsvarlig innkvartering utover det som er lagt til grunn der, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten eller sette i verk nødvendige tiltak, selv om dette fører til et behov for å øke bevilgningen over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3,0 mrd. kroner i 2026, og forpliktelsene utover 2026 skal ikke overstige en samlet ramme på 3,0 mrd. kroner.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2026 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Fullmakt til forskuttering i eksternt finansierte prosjekter og postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2026 kan gi Internasjonalt reindriftssenter fullmakt til å starte opp prosjekter før ekstern finansiering i sin helhet er innbetalt, så fremt Internasjonalt reindriftssenter har fått bindende tilsagn om tilskudd fra eksterne parter. Fullmakten begrenses oppad til 5 mill. kroner og gjelder utgifter som vil bli ført på kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter, post 21 Spesielle driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter ført på kap. 3563 Internasjonalt reindriftssenter, post 2 Diverse inntekter.

Kommunal- og distriktsdepartementet kan gi Internasjonalt reindriftssenter fullmakt til å føre utgifter knyttet til eksternt finansierte prosjekter mot mellomværendet med statskassen inntil ekstern finansiering

mottas. Deretter utlignes fordringen i mellomværendet ved utgiftsføring på kap. 563 post 21, og mottatt ekstern finansiering inntektsføres på kap. 3563 post 2.

VII

Samfinansiering Statens kartverk

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2026 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, så fremt det er inngått en bindende avtale med forsvarlig sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten blir avgrenset oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

VIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2026 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 mill. kroner.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2026 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
500		Kommunal- og distriktsdepartementet	
	72	Norges forskningsråd	236,4 mill. kroner
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressursenter for norske romer	4,5 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	78	Boligtiltak	28 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	22,8 mill. kroner

X

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2026 kan gjennomføre investeringsprosjekter, herunder gjøre bestillinger, innenfor kostnadsrammer som vist nedenfor:

Prosjekt	Etat	Samlet ramme
Jordobservatorium i Ny-Ålesund	Kartverket	464,7 mill. kroner
Fellesløsninger i den geografiske infrastrukturen	Kartverket	338,4 mill. kroner

Fullmaktene gjelder også forpliktelser som pådras for senere budsjettår og innenfor kostnadsrammene for prosjektene. Kostnadsrammene er i prisnivå per 1. juli 2026. Kommunal- og distriktsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammene i senere år.

XI

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2026 kan tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet, post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer og post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.

XIV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 670 post 1	kap. 3670 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XV

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 460, 13. februar 2025 blir opphevet.

C.

Rammeområde 18**(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2026 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 999 000	
	60	Innbyggertilskudd.....	202 053 110 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge.....	812 005 000	
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge.....	2 670 719 000	
	64	Skjønnstilskudd	1 030 000 000	
	66	Veksttilskudd.....	125 923 000	

XII

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet kan overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romanifolket/taterne fra 2026 til 2027.

XIII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2026 kan gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen og tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	67	Storbytilskudd	688 358 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd.....	56 772 349 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd.....	842 724 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning <i>overslagsbevilgning</i>	14 249 945 000	
	61	Tilleggskompensasjon	95 899 000	
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	78 046 000	
579		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	8 832 000	
Totale utgifter			279 451 909 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 53 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.28.29)

Votering i sak nr. 7, debattert 16. desember 2025

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2026, kapitler under Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Energidepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2025–2026), jf. Prop. 1 S (2025–2026))

Presidenten: Under debatten er det satt frem tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Alf Erik Andersen på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 3, fra Anna Molberg på vegne av Høyre
- Det voteres over forslag nr. 3, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen påse at Arbeids- og inkluderingsdepartementets underliggende etater, gjennom tildelingsbrev, instrueres om å jobbe målrettet med forenklinger.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 83 mot 18 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.29.12)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avslutte ordningen med avkorting for gifte og

samboende pensjonister senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2027.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 73 mot 29 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.29.27)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å på egnet måte legge frem for Stortinget en gjennomgang av eksisterende permisjons- og velferdsordninger med forslag om forbedringer, med mål om at flere pårørende kan kombinere arbeid og omsorg.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 69 mot 33 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.29.44)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 7

(Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2026 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter		
352		Nedsatt funksjonsevne		
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	26 430 000	
	70	Deltakelse for personer med funksjonsnedsettelse	292 100 000	
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet.....	21 270 000	
	72	Tilskudd til likestilling av personer med funksjonsnedsettelse	34 680 000	
600		Arbeids- og inkluderingsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	314 202 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	101 403 000	
	22	Kunnskapsutvikling i IA-avtalen mv., <i>kan overføres</i>	37 902 000	
	70	Tilskudd	69 498 000	
	71	Tilskudd til bransjeprogrammer under IA-avtalen mv., <i>kan overføres</i>	89 850 000	
	72	Tilskudd til Kunnskapssenter for lengre arbeidsliv.....	20 249 000	
	73	Tilskudd til trygderettslig/EØS-rettslig forskning og kompetanseutvikling	6 049 000	
	74	Tilskudd til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	172 100 000	
	75	Tilskudd til bærekraftig sykmelding, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	77 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	137 000 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	15 581 176 000	
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter, <i>kan overføres</i>	75 792 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	124 638 000	
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	18 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	14 513 900 000	
	22	Sluttoppgjør, <i>overslagsbevilgning</i>	-186 000 000	
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	111 308 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	174 546 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	117 569 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.....	17 084 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	1	Driftsutgifter	768 577 000	
	21	Forsøk med tilrettelagt videregående opplæring, <i>kan overføres</i>	53 768 000	
	70	Forsøk med ungdomsprogramytelse, <i>kan overføres</i>	209 000 000	
	75	Varig lønnstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 033 000 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 747 541 000	
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	2 410 174 000	
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	138 280 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet, <i>kan overføres</i>	156 875 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	956 433 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud.....	19 798 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	186 521 000	
647		Kompensasjonsordning for oljepionerene		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 000 000	
	70	Kompensasjonsutbetalinger til oljepionerene, <i>overslagsbevilgning</i>	434 000 000	
648		Arbeidsretten, Riksmekleren mv.		
	1	Driftsutgifter	28 219 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	611 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling.....	2 290 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	15 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	55 000 000	
664		Pensjonsordningen for arbeidstakere til sjøs		
	70	Tilskudd.....	16 800 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	4 680 000 000	
667		Supplerende stønad		
	70	Tilskudd til personer over 67 år med kort botid, <i>overslagsbevilgning</i>	430 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til uføre flyktninger med kort botid, <i>overslagsbevilgning</i>	395 000 000	
1565		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter	60 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
1566		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	95 000 000	
1567		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	260 000 000	
1860		Havindustritilsynet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	385 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-850 000 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	641 000 000	
	3	Avskrivninger	115 000 000	
	4	Renter av statens kapital	4 000 000	
	5	Til investeringsformål	90 000 000	
	6	Til reguleringsfond	-20 000 000	-20 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	180 369 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	90 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	16 867 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 100 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 514 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000	
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	5 000 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	64 750 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 960 000 000	
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	4 460 000 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	3 720 000 000	
	76	Tilskudd til ekspertbistand, <i>kan overføres</i>	51 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	55 906 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	154 000 000	
	72	Legeerklæringer	490 000 000	
2652		Et enklere Nav – forsøk med aktivitetspenger for unge		
	70	Forsøk med aktivitetspenger for unge	7 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	140 800 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	94 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	27 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 891 800 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 748 200 000	
	72	Stønad til servicehund, <i>kan overføres</i>	10 650 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	147 000 000	
	74	Tilskudd til biler	1 299 700 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	5 821 900 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	555 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	3 058 200 000	
	78	Høreapparater	1 210 200 000	
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	79 465 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	96 840 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	197 400 000 000	
	72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	46 390 000 000	
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	11 440 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Omstillingsstønad mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 750 000 000	
	71	Barnepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 830 000 000	
	74	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000	
	75	Stønad til barnetilsyn til gjenlevende i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	1 100 000	
2686		Stønad ved gravferd		
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	370 000 000	
Totale utgifter			717 596 817 000	

Inntekter

3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	7 761 000	
	4	Tolketjenester	5 063 000	
	5	Oppdragsinntekter mv.	22 320 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
3640	Arbeidstilsynet		
	4 Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 781 000	
	6 Refusjoner.....	4 042 000	
	7 Byggesaksbehandling, gebyrer	26 602 000	
	8 Refusjon av utgifter til regionale verneombud.....	20 108 000	
	85 Tvangsmulkt.....	7 175 000	
	86 Overtredelsesgebyrer	59 950 000	
4565	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1 Gebyrinntekter, lån	45 000 000	
4566	Yrkesskadeforsikring		
	1 Premieinntekter	97 000 000	
4567	Gruppelivsforsikring		
	1 Premieinntekter	149 000 000	
4860	Havindustritilsynet		
	1 Gebyrinntekter.....	92 312 000	
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter	4 000 000	
5470	Statens pensjonskasse		
	30 Avsetning til investeringsformål.....	90 000 000	
5607	Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	80 Renter.....	3 663 000 000	
5701	Diverse inntekter		
	71 Refusjon ved yrkesskade	798 940 000	
	80 Renter.....	22 000 000	
	86 Innkreving av feilutbetalinger.....	1 396 000 000	
	87 Diverse inntekter.....	5 695 000	
	88 Hjelpemiddelsentraler mv.	113 000 000	
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs		
	70 Dividende	320 000 000	
5705	Refusjon av dagpenger		
	70 Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs.....	29 000 000	
	71 Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	1 000 000	
	72 Innkreving av forskutterte dagpenger.....	25 000 000	
Totale inntekter			7 009 749 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4 og 5
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige for-

valtningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 1 Driftsutgifter til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
2. omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634, post 78 Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser på inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 post 78.
3. omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634, post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet på inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 post 79.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 kan overskride bevilgningen un-

der kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold med inntil 50 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 kan overskride bevilgningen under kap. 2661, postene 73–78 dersom antall mottakere av hjelpemidler blir høyere enn forutsatt i budsjettet. Summen av netto overskridelser på postene skal ikke overstige 5 pst. av den samlede bevilgningen under postene.

VI

Utbetaling ved midlertidig likviditetsmangel

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 kan utgiftsføre uten bevilgning på kap. 665 Pensjonstrygden for fiskere, post 70 Tilskudd for å dekke midlertidig likviditetsbehov eller eventuelt underskudd i trygden.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
601		Utredningsvirksomhet, forskning mv.	
	74	Tilskudd til Norges forskningsråd	588,4 mill. kroner
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 968,3 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	1 336,8 mill. kroner
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	73,5 mill. kroner

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold kan starte opp Prosjekt 5 i IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten innenfor en kostnadsramme på 344 mill. kroner (2026-kroner). Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for prosjektet.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

IX

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2026 kan gi Arbeids- og velferdsetaten fullmakt til å:

1. postere utgifter som Arbeids- og velferdsetaten betaler på vegne av Statens pensjonskasse mot mellomværendet konto 724220 Statens pensjonskasse. Konto 724220 utlignes ved at Statens pensjonskasse

resultatfører og rapporterer de utbetalte ytelsene i sitt regnskap.

2. postere utgifter som Arbeids- og velferdsetaten betaler på vegne av ikke-statlige aktører knyttet til AFP-ordningen og kommunal tilleggspensjon mot mellomværende med statskassen.

X

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 495, 6. mars 2025, nr. 618, 6. mai 2025 og nr. 797, 27. mai 2025 blir opphevet.

XI

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2026 skal følgende ytelser i folketrygden bli gitt etter disse satsene¹:

	Kroner
1a. Grunnstønnad for ekstrautgifter på grunn av varig sykdom, skade eller lyte etter lovens § 6-3 (laveste sats)	9 024
1b. Ved ekstrautgifter ut over laveste sats kan grunnstønningen forhøyes til	13 752
1c. eller til	18 024
1d. eller til	26 544
1e. eller til	35 964
1f. eller til	44 928
2a. Hjelpstønning etter lovens § 6-4 til dem som må ha særskilt tilsyn og pleie på grunn av varig sykdom, skade eller lyte	16 152
2b. Forhøyet hjelpstønning etter lovens § 6-5 til barn under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie	32 304
2c. eller til	64 608
2d. eller til	96 912
3. Behovsprøvet gravferdsstønning opptil	30 898
4. Stønning til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-10 første ledd bokstav a ²	
for første barn	58 740
for to barn	76 620
for tre og flere barn	86 844

¹ Satsene under punkt 1, 2 og 4 er årlige beløp for ytelsene.

² Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønningen er inntektsprøvet.

XII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2026 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1860 post 1	kap. 4860 post 10
kap. 1860 post 23	kap. 4860 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Presidenten: Bak tilrådingen står Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 53 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.30.10)

Votering i sak nr. 8, debattert 16. desember 2025

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om kompensasjonsordning for kjemikalieskadde oljepionerar (oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjett for 2026) (Innst. 53 L (2025–2026), jf. Prop. 7 L (2025–2026))

Presidenten: Under debatten er det satt frem sju forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Marian Hussein på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Anna Molberg på vegne av Høyre
- forslagene nr. 3 og 4, fra Marian Hussein på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 6, fra Marie Sneve Martinussen på vegne av Rødt
- forslag nr. 7, fra Marian Hussein på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 8, fra Bjørn Arild Gram på vegne av Senterpartiet

Det voteres over forslag nr. 6, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette ned en kommisjon med representanter for alle partier på Stortinget med mål om å bli enig om innretningen og nivåene på statens erstatninger til arbeidere på norsk sokkel, herunder tilleggskompensasjon til oljepionerene. Kommisjonen skal levere sitt arbeid innen 1. juni 2026.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 84 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.31.04)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå å fjerne avkortning i utbetaling av kompensasjon mot tidligere utbetalinger i lov om kompensasjonsordning for kjemikalieskadde oljepionerer.»

Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 10 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.31.22)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå nødvendige endringer i lov om kompensasjonsordning for kjemikalieskadde oljepionerer, slik at sikkerhetsventilen i kompensasjonsordningen og nemndas virketid økes fra to til minimum fem år.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget. Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 87 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.31.41)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå et forbedret kompensasjonsnivå for oljepionerene og nye regler for kompensasjon over 8 G (grunnbeløpet i folketrygden) som differensierer kompensasjonen etter skade og uføregrad, og komme tilbake til Stortinget innen fremleggelsen av statsbudsjettet for 2027.»

Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 78 mot 24 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.31.59)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte forhandlinger om en kompensasjon til kjemikalieskadde oljepionerer, slik at de mottar en total kompensasjon på 65 G (grunnbeløpet i folketrygden), og komme tilbake til Stortinget på egnet måte, senest i statsbudsjettet for 2027.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 58 mot 43 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.32.19)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå et forbedret kompensasjonsnivå til kjemikalieskadde oljepionerer, slik at de mottar en total kompensasjon på

50 G (grunnbeløpet i folketrygden), og komme tilbake til Stortinget på egnet måte, senest i statsbudsjettet for 2027.»

Rødt, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 57 mot 45 stemmer ikke vedtatt. (Voteringsutskrift kl. 17.32.39)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 8, fra Senterpartiet.

«Stortinget ber regjeringa kome tilbake med forslag om forbetra kompensasjonsnivå for kjemikalieskadde oljepionerar med budsjettverknad frå 2027. Forslaget må leggast fram for Stortinget seinast i samband med revidert nasjonalbudsjett 2026.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Fremskrittspartiet, Høyre, Rødt, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble vedtatt med 69 mot 32 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 17.33.11)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om kompensasjonsordning for kjemikalieskadde oljepionerar

§ 1 Grunnleggande vilkår for rett til kompensasjon

Personar som har arbeidd i petroleumsverksemda offshore på norsk kontinentalsokkel i perioden 1966 til 1990 (pionertida) innanfor aktivitetsområda boring og brønn eller produksjon og vedlikehald som angitt i § 2, har rett til kompensasjon etter reglane i denne lova dersom dei har ein varig sjukdom eller skade nemnd i § 3 som har mogleg samanheng med kjemisk eksponering for boreslam, hydrokarbon eller benzen.

§ 2 Arbeidstakargrupper omfatta av kompensasjonsordninga

Aktivitetsområda boring og brønn omfattar desse arbeidstakargruppene:

- a. dekkarbeidar
- b. boredekkarbeidar

- c. tårnmann
- d. assisterande tårnmann
- e. riggmekanikar
- f. slamloggar
- g. sementerar.

Aktivitetsområda produksjon og vedlikehald omfattar desse arbeidstakargruppene:

- a. prosessoperatør
- b. laboratoriemekanikar
- c. mekanikar
- d. elektrikar
- e. automatikar
- f. maskinist
- g. teknisk cleaner.

§ 3 Sjukdom og skade som kan gi rett til kompensasjon

Følgande sjukdommar og skade kan gi rett til kompensasjon etter denne lova:

- a. akutt myelogen leukemi
- b. myelodysplastisk neoplasi (MDS)
- c. myelomatose
- d. kronisk lymfatisk leukemi
- e. lungekreft
- f. lungehinnekreft (mesoteliom)
- g. bukhinnekreft (mesoteliom)
- h. eggstokkreft
- i. strupekreft
- j. asbestose
- k. løsemiddelskade på sentralnervesystemet.

§ 4 Kompensasjon til etterlatne

Dersom ein person som ville hatt rett til kompensasjon etter lova er død, har avdøde sin ektefelle eller sambuar rett til kompensasjonen. For å bli rekna som sambuar etter første punktum må personen anten ha budd saman med avdøde dei siste to åra før dødsfallet, eller ha budd saman og ha felles barn med avdøde.

Dersom avdøde ikkje hadde ektefelle eller sambuar med rett til kompensasjon etter første ledd, har barna til avdøde rett til kompensasjonen.

§ 5 Størrelsen på kompensasjonen

Når vilkåra i lova er oppfylte, blir det gitt ein kompensasjon tilsvarande åtte gonger grunnbeløpet i folketrygda. Grunnbeløpet i folketrygda på vedtakstidspunktet, eller eventuelt domstidspunktet, blir lagt til grunn.

Tidlegare utbetalt yrkesskadeerstatning eller annan kompensasjon eller erstatning frå arbeidsgivar for skaden eller sjukdommen det er søkt om kompensasjon for, kjem til frådrag ved utbetaling av kompensasjon etter denne lova. I berekninga skal tidlegare utbetalt beløp reknast om til dagens kroneverdi.

Kompensasjonen skal utbetalast som ei eingongsyting og er ikkje skattepliktig.

§ 6 Oljepionernemnda

Søknader om kompensasjon etter denne lova blir behandla av Oljepionernemnda.

Nemnda er uavhengig og kan ikkje instruerast av departementet om saksbehandlinga eller innhaldet i avgjerdene, verken generelt eller i dei enkelte sakene. Departementet kan heller ikkje gjere om materielle vedtak i nemnda eller gjere vedtak i ei sak som høyrer under nemnda.

Nemnda skal ha tre medlemmer, éin leiar og to ordinære medlemmer, som blir oppnemnde av departementet. Nemnda skal ha juridisk og arbeidsmedisinsk kompetanse. Departementet kan oppnemne varamedlemmer. Sekretariatet i nemnda blir lagt til Arbeids- og velferdsdirektoratet (Nav).

§ 7 Søknad om kompensasjon og dokumentasjonskrav

Søknad om kompensasjon skal fremmast for Oljepionernemnda innan to år etter at denne lova trer i kraft. Søknad skal fremmast på skjema fastsett av nemnda.

Den som søker om kompensasjon etter § 1, skal i søknaden legge fram følgande:

- dokumentasjon som viser at vedkommande har arbeid i petroleumsverksemda offshore på norsk kontinentalsokkel i pionertida innanfor eitt av aktivitetsområda og ei av arbeidstakargruppene som er omfatta av § 2, kva tid arbeidet blei utført og kor lenge det varte,
- dokumentasjon som viser at vedkommande har fått påvist ein sjukdom eller skade som er omfatta av § 3, og om kva tid helsetilstanden blei påvist,
- informasjon om og i kva utstrekning vedkommande har fått ytingar som nemnde i § 5 andre ledd.

Etterlatne som søker om kompensasjon etter § 4, skal legge fram følgande:

- dokumentasjon og informasjon som nemnd i andre ledd om den avdøde personen,
- dokumentasjon som viser at den etterlatne har rett til kompensasjon gjennom relasjonen sin til den avdøde.

Nemnda kan under behandlinga av saka be om fleire opplysningar dersom nemnda meiner det er nødvendig for å behandle søknaden.

§ 8 Arbeidsmedisinsk utgreiing

Med mindre det må reknast som unødvendig, tilviser nemnda til forenkla arbeidsmedisinsk utgreiing av

om det ligg føre ein mogleg samanheng mellom sjukdommen eller skaden og eksponering som nemnd i § 1.

§ 9 Saksbehandling i nemnda

Nemnda skal behandle saker på grunnlag av dei skriftlege framstillingane søkaren har gitt, og dei dokumentbevisa som ligg føre. Nemnda skal som hovudregel gjere vedtak i møte. Dersom det er openbert at vilkåra for å få kompensasjon ikkje er oppfylte, eller søkaren ikkje legg fram dokumentasjon som nemnd i § 7 andre ledd, kan leiaren av nemnda aleine avslå søknaden.

Leiaren av nemnda kan avgjere at eit vedtak skal gjerast skriftleg ved sirkulasjon blant medlemmene dersom:

- saka er kurant på bakgrunn av fast praksis i nemnda,
- saka er diskutert i møte og det berre er behov for mindre avklaringar, suppleringar eller endringar før avgjerda blir gjort, eller
- avgjerda kunne vore gjort av leiaren i nemnda aleine etter første ledd.

Nemnda kan gjere vedtak når alle medlemmene deltar i behandlinga og stemmer. Vedtaket skal gjerast ved alminneleg fleirtal og skal opplyse om eventuell dissens. Det skal førast protokoll med opplysningar om kva tid vedtaket er gjort, kva vedtaket gjeld, og kva medlemmene i nemnda har stemt.

Ei avgjerd i nemnda om ein søknad om kompensasjon er å rekne som eit enkeltvedtak.

Departementet kan gi forskrift med nærmare føresegner om nemnda si saksbehandling.

§ 10 Klage

Det er ikkje høve til å klage på vedtak om kompensasjon eller vedtak om tilbakebetaling etter denne lova. Det er høve til å klage til departementet på avgjerder som nemnda tek om innsyn eller pålegg om å gi opplysningar, og om avgjerd om sakskostnader etter forvaltningsloven § 36.

§ 11 Domstolsbehandling

Vedtak i Oljepionernemnda kan bringast inn for domstolen, som kan prøve alle sider av vedtaket. Søksmål skal rettast mot staten ved Oljepionernemnda.

Søksmål må reisast innan tre månader frå det tidspunktet eit vedtak i Oljepionernemnda har komme fram til den vedtaket gjeld. Retten kan gi oppfrisking for oversitting av fristen etter reglane i tvisteloven §§ 16-12 til 16-14.

§ 12 Teieplikt

Alle som utfører teneste eller arbeid for nemnda, har teieplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Når personar nemnde i første punktum tar imot opplysning

gar som er underlagde strengare teieplikt enn det som følger av lova her, skal den strengare teieplikta gjelde.

§ 13 Behandling av personopplysningar

Nemnda kan behandle personopplysningar som er nødvendige for arbeidet i nemnda, også personopplysningar som nemnde i personvernforordninga artikkel 9.

§ 14 Innhenting av opplysningar

Nemnda kan, utan hinder av lovbestemt teieplikt, hente inn dei opplysningane som er nødvendige for å behandle søknader etter denne lova, for å kontrollere om vilkåra for kompensasjon er oppfylte, og for å vurdere eventuelt krav om tilbakebetaling etter § 15. Opplysningar kan hentast inn frå offentlege myndigheiter, tidlegare arbeidsgivarar og forsikringselskap.

Den som blir pålagt å gi opplysningar, skal gjere det utan godtgjering.

§ 15 Tilbakebetaling av feilaktig utbetaling

Ei urettmessig eller for høg utbetaling frå nemnda kan krevjast tilbakebetalt dersom mottakaren, eller nokon som har opptredd på vegner av mottakaren, forstod eller burde ha forstått at utbetalinga kom av ein feil. Det same gjeld dersom mottakaren, eller nokon som har opptredd på vegner av mottakaren, har forårsaka feilutbetaling ved forsettleg eller aktaust å gi feilaktige eller mangelfulle opplysningar.

Vedtak om tilbakebetaling etter paragrafen her er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 16 Ikraftsetting

Lova trer i kraft straks.

Presidenten [17:26:01]: Det voterer over § 5.

Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 70 mot 32 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.33.35)

Presidenten: Det voterer over øvrige paragrafer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig vedtatt.

Presidenten [17:26:01]: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

V o t e r i n g i s a k n r. 9, d e b a t t e r t 1 6. d e s e m b e r 2 0 2 5

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover (oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjett for 2026 m.m.) (Innst. 52 L (2025–2026), jf. Prop. 8 L (2025–2026))

Presidenten: Under debatten har Alf Erik Andersen satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«I lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen skal § 18 tredje ledd lyde:

Ved vurdering av søknad om stønad til familier skal det ikke tas hensyn til barns inntekt av arbeid i fritid og skoleferier.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 57 mot 45 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.34.41)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover (oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjett for 2026 m.m.)

I

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse skal disse endringane gjerast:

§ 44 tiande ledd andre punktum blir oppheva.

Noverande tredje punktum blir andre punktum.

§ 45 sjette ledd skal lyde:

Statens pensjonskasse kan uten hinder av taushetsplikt innhente nødvendige lønnsopplysninger som er gitt etter skatteforvaltningsloven § 7-2, og opplysninger om pensjonsgivende inntekt fra skattemyndighetene til bruk i etteroppgjør og arbeidet med tidligpensjon og særalderspåslag etter kapittel 5 b.

Noverande sjette ledd blir nytt sjuande ledd.

II

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. skal disse endringane gjerast:

§ 6 andre ledd skal lyde:

Aldersgrensen er 72 år.

§ 7 nr. 1 første ledd første punktum skal lyde:

Et medlem får alderspensjon når han eller hun helt eller delvis fratrer sin stilling *etter fylte 67 år*.

§ 7 nr. 1 første ledd andre punktum blir oppheva.

Noverande tredje og fjerde punktum blir andre og tredje punktum.

§ 7 nr. 2 andre ledd første punktum skal lyde:

Den oppsatte *alderspensjonen* skal utgjøre en så stor del av full pensjon som forholdet mellom opptjent tjenestetid og den samlede tjenestetiden vedkommende ville ha fått om han eller hun hadde fortsatt i stillingen til *70 år*, men ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

§ 9 tredje ledd første punktum skal lyde:

Dersom et medlem dør uten å være pensjonert, skal eventuell gjenlevende ektefelle utbetales et beløp svarende til en måneds alderspensjon beregnet som om medlemmet med uforandret grunnlag hadde stått i tjenesten *til fylte 67 år*.

§ 11 femte ledd andre punktum skal lyde:

Det skal medregnes tjenestetid medlemmet ville ha fått om han eller hun var blitt stående i stillingen *til fylte 67 år*.

§ 11 sjette ledd andre punktum skal lyde:

Uførepensjonen skal da avkortes etter forholdet mellom tjenestetiden og den *tjenestetiden* vedkommende ville ha fått fra den *dagen* han eller hun ble medlem av pensjonsordningen og fram til *70 år*, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

§ 14 andre ledd første punktum skal lyde:

Retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon faller bort fra og med måneden etter at *medlemmet fylte 67 år*.

§ 16 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Ellers skal den tjenestetiden den avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram *til fylte 67 år*, *legges til grunn*.

§ 23 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Ellers skal den tjenestetiden den avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram *til fylte 67 år*, *legges til grunn*.

III

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere skal disse endringane gjerast:

§ 6 første ledd første punktum skal lyde:

Aldersgrensen er 72 år for overordnede sykepleiere, sykepleiere i administrative stillinger og undervisningsstillinger, og 65 år for underordnede sykepleiere.

§ 6 tredje ledd skal lyde:

Personer som omfattes av denne loven, plikter å fra-
tre stillingen ved første månedsskifte etter fylte 72 år.

§ 7 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Ved overgang fra stilling med aldersgrense 65 år til stilling med aldersgrense 72 år, skal aldersgrensen på 65 år legges til grunn i inntil ti år dersom vedkommende ville hatt rett til alderspensjon etter den tidligere aldersgrensen.

§ 7 femte ledd skal lyde:

Ved overgang fra stilling med aldersgrense 72 år til stilling med aldersgrense 65 år, skal den lavere aldersgrensen først legges til grunn etter ett års tjeneste.

§ 10 andre ledd skal lyde:

For den som blir opptatt som nytt medlem av pensjonsordningen etter 1. januar 1967, skal oppsatt alderspensjon som nevnt i første ledd utgjøre en så stor del av full pensjon som forholdet mellom opptjent tjenestetid og den tjenestetiden vedkommende ville hatt fra den *dagen* han eller hun ble medlem av pensjonsordningen og fram til *det laveste av aldersgrensen eller 70 år*, men ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

§ 11 h tredje ledd bokstav a andre punktum skal lyde:

Full tjenestetid er den tjenestetiden medlemmet ville hatt fra den *dagen* vedkommende ble medlem av pensjonsordningen og fram til *det laveste av aldersgrensen eller 70 år*, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

Ny § 11 s skal lyde:

§ 11 s *Innhenting av opplysninger til bruk for arbeidet med tidligpensjon og særalderspåslag*

Arbeids- og velferdsetaten skal utlevere opplysninger som er nødvendige for pensjonsordningens beregning av framtidig pensjon, vilkårsprøving og beregning av pensjon etter kapittelet her for arbeidstakere født i

1963 eller senere. Taushetsplikten etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 er ikke til hinder for utveksling av opplysninger mellom Arbeids- og velferdsetaten og pensjonsordningen i den utstrekning det er nødvendig for å fremme oppgaver etter denne bestemmelsen.

Pensjonsordningen kan uten hinder av taushetsplikt innhente nødvendige lønnsopplysninger som er gitt etter skatteforvaltningsloven § 7-2, og opplysninger om pensjongivende inntekt fra skattemyndighetene, til bruk i etteroppgjør og arbeidet med tidligpensjon og særalderspåslag etter dette kapittelet.

Pensjonsordningen har rett til å innhente opplysninger fra nåværende og tidligere arbeidsgiver om arbeidstakerens eller pensjonistens arbeidsforhold som er nødvendige for å forvalte og beregne tidligpensjon og særalderspåslag for arbeidstakere født i 1963 eller senere. Den som pålegges å gi opplysninger, plikter å gjøre dette uten godtgjørelse og uten hinder av taushetsplikt.

§ 13 sjette ledd andre punktum skal lyde:

Uførepensjonen skal da avkortes etter forholdet mellom tjenestetiden og den *tjenestetiden* vedkommende ville ha fått fra den *dagen* han eller hun ble medlem av pensjonsordningen og fram til *det laveste av* aldersgrensen *eller 70 år*, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

§ 36 tredje ledd andre punktum blir oppheva.

Noverande tredje punktum blir andre punktum.

IV

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd skal disse endringane gjerast:

§ 4-8 nytt femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om innholdet i meldplikten.

§ 4-10 andre ledd skal lyde:

Sanksjonsperioden løper fra det *tidspunktet* det er søkt om stønad, og fastsettes til

- a. 18 uker første gang forhold som nevnt i første ledd inntreffer,
- b. 26 uker dersom forhold som nevnt i første ledd eller § 4-20 har inntruffet to eller flere ganger innenfor de siste tolv månedene.

§ 4-19 nytt tredje ledd skal lyde:

Et medlem som samtidig fyller vilkårene for rett til dagpenger etter denne paragrafen og etter §§ 4-2 til 4-5, kan velge etter hvilke regler dagpenger skal innvilges.

§ 4-20 tredje ledd skal lyde:

Retten til dagpenger faller bort i

- a. 18 uker første gang et forhold som nevnt i første ledd bokstav a til d eller andre ledd inntreffer,
- b. 26 uker dersom forhold som nevnt i første ledd bokstav a til d eller andre ledd, eller § 4-10 første ledd, har inntruffet to eller flere ganger innenfor de siste tolv månedene.

§ 8-2 tredje ledd blir oppheva.

§ 8-47 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Dersom et medlem mottar eller har mottatt sluttvederlag eller etterlønn i forbindelse med opphør av et arbeidsforhold *eller frilansoppdrag*, utvides fristen i første ledd til *opptil seks måneder*.

§ 11-12 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Ved beregningen av den maksimale stønadsperioden inngår den tiden medlemmet har vedtak om arbeidsavklaringspenger etter §§ 11-5, 11-14 og 11-15.

§ 11-27 første ledd skal lyde:

Et medlem som har rett til arbeidsavklaringspenger og samtidig fyller vilkårene for å få en annen folketrygd ytelse som skal dekke det samme inntektstapet i det samme tidsrommet, kan velge ytelse. *Et medlem som samtidig fyller vilkårene for sykepenger og for arbeidsavklaringspenger, skal likevel først benytte retten til sykepenger fullt ut. Dersom sykepengegrunnlaget er mindre enn to ganger grunnbeløpet, kan medlemmet velge mellom sykepenger og arbeidsavklaringspenger.*

§ 11-28 første til tredje ledd skal lyde:

Dersom et medlem mottar en annen redusert ytelse fra folketrygden, gis det reduserte arbeidsavklaringspenger. *Et medlem som samtidig fyller vilkårene for sykepenger og for arbeidsavklaringspenger, skal likevel først benytte retten til sykepenger fullt ut. Dersom sykepengegrunnlaget er mindre enn to ganger grunnbeløpet, kan medlemmet velge mellom sykepenger og arbeidsavklaringspenger.*

Arbeidsavklaringspengene skal beregnes som en full ytelse og *deretter reduseres* med den prosentandelen som den reduserte ytelsen utgjør av full arbeidsevne.

Et medlem som mottar arbeidsavklaringspenger når han eller hun blir sykmeldt fra en deltidsstilling, kan beholde reduserte arbeidsavklaringspenger og motta sykepenger. Første ledd andre punktum gjelder da ikke. Arbeidsavklaringspengene skal reduseres med den prosentandelen som sykmeldingen utgjør av full stilling. For et medlem som mottar svangerskapspenger fra en deltidsstilling, skal arbeidsavklaringspengene reduseres med

den prosentandelen som svangerskapspengene utgjør av full stilling.

§ 12-2 tredje ledd bokstav a skal lyde:

- a. beregnet av grunnlaget etter § 12-11 første ledd minst vil svare til halvparten av høy sats etter § 12-13 andre ledd *andre* punktum, eller

§ 12-9 andre ledd skal lyde:

Inntekt før uførhet skal ikke settes lavere enn 3,5 ganger grunnbeløpet. For medlemmer som fyller vilkårene for rett til minsteytelse som ung ufør, skal inntekt før uførhet ikke settes lavere enn 4,5 ganger grunnbeløpet.

§ 12-13 andre ledd andre punktum blir oppheva.

Noverande tredje punktum blir andre punktum.

§ 12-14 første ledd første punktum skal lyde:

Når uføregraden fastsettes etter § 12-10, skal det fastsettes *et bunnfradrag*, som skal svare til inntekt etter uførhet (se § 12-9 tredje ledd) tillagt 40 prosent av grunnbeløpet per kalenderår.

§ 12-14 første ledd andre punktum blir oppheva.

§ 12-14 andre ledd skal lyde:

Uføretrygd skal reduseres med en andel av inntekt som overstiger bunnfradraget. Andelen (reduksjonsprosenten) skal svare til mottakerens uføretrygd ved 100 prosent uføregrad delt på mottakerens inntekt før uførhet (se § 12-9 første og andre ledd). Reduksjonsprosenten skal likevel ikke overstige 70 prosent. Som inntekt regnes pensjonsgivende inntekt og inntekt av samme art fra utlandet.

§ 15-9 skal lyde:

§ 15-9 Avkorting mot inntekt

Overgangsstonaden skal reduseres på grunnlag av pensjonsgivende inntekt som medlemmet har eller kan forventes å få.

Overgangsstonaden skal ikke reduseres hvis den pensjonsgivende inntekten på årsbasis er mindre enn halvparten av grunnbeløpet. Stonaden skal reduseres med 45 prosent av pensjonsgivende inntekt over halvparten av grunnbeløpet.

Likestilt med pensjonsgivende inntekt etter denne paragrafen er tilsvarende inntekt fra utlandet og fra selvstendig næringsvirksomhet.

Departementet gir forskrifter om fastsetting og endring av forventet pensjonsgivende inntekt. Det kan herunder gjøres unntak fra bestemmelsene i § 22-12.

§ 17-5 tredje ledd andre og tredje punktum skal lyde:

Det er et vilkår for rett til utvidet stønadsperiode at den gjenlevende de siste fem årene før dødsfallet ikke har hatt en gjennomsnittlig årlig pensjonsgivende inntekt som overstiger to ganger grunnbeløpet det enkelte år. Den årlige pensjonsgivende inntekten må i tillegg ikke ha oversteget tre ganger grunnbeløpet hvert av de siste to årene før dødsfallet.

§ 17-9 skal lyde:

§ 17-9 Reduksjon av ytelse på grunn av inntekt

Stonaden til den gjenlevende skal reduseres på grunnlag av pensjonsgivende inntekt.

Stonaden skal ikke reduseres hvis den pensjonsgivende inntekten på årsbasis er mindre enn halvparten av grunnbeløpet. Ytelsen skal reduseres med 45 prosent av pensjonsgivende inntekt over halvparten av grunnbeløpet.

Likestilt med pensjonsgivende inntekt er tilsvarende inntekt fra utlandet og pensjonsytelser som det gis stats-tilskott til etter AFP-tilskottsloven og avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse kapittel 2 eller tilsvarende ordning.

Krav om tilbakebetaling av for mye utbetalt omstillingsstønad er tvangsgrunnlag for utlegg. Kravet kan inndrives av Innkrevingsentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav etter reglene i bidragsinnkrevingsloven.

Departementet kan gi forskrifter om detaljer om reduksjon av stønad etter denne paragrafen, herunder innhenting og dokumentasjon av pensjonsgivende inntekt og hvordan reduksjonen skal gjennomføres når det gis omstillingsstønad samtidig med andre ytelser etter loven her.

§ 17 A-3 andre ledd andre og tredje punktum skal lyde:

Det er et vilkår for rett til utvidet stønadsperiode etter leddet her at den gjenlevende de siste fem årene før 1. januar 2024 ikke har hatt en gjennomsnittlig årlig pensjonsgivende inntekt som overstiger to ganger grunnbeløpet det enkelte år. Den årlige pensjonsgivende inntekten må i tillegg ikke ha oversteget tre ganger grunnbeløpet hvert av de siste to årene før 1. januar 2024.

§ 17 A-6 skal lyde:

§ 17 A-6 Reduksjon av ytelse på grunn av inntekt

Pensjonen eller overgangsstonaden til den gjenlevende ektefellen skal reduseres på grunnlag av pensjonsgivende inntekt som den gjenlevende har eller kan forventes å få. Ved fastsetting av forventet inntekt skal det blant annet legges vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn, arbeidsmuligheter på hjemstedet, og arbeidsmuligheter på andre steder der det er rimelig at

vedkommende tar arbeid. Det *skal også legges vekt* på eventuelle barns *tilsynsbehov*.

En gjenlevende ektefelle som ikke har fylt 55 år, *skal* forventes å få en *pensjonsgivende inntekt* på minst to ganger grunnbeløpet etter en overgangsperiode på ett år etter dødsfallet. Dette gjelder likevel ikke dersom det er en rimelig grunn til at den gjenlevende ektefellen har en lavere inntekt. Kravet til forventet inntekt gjelder ikke dersom den gjenlevende ektefellen fyller vilkårene for rett til overgangsstønad etter § 17-6 slik paragrafen lød før 1. januar 2024.

Pensjonen eller overgangsstønaden skal ikke reduseres hvis den faktiske eller forventede *pensjonsgivende inntekten* på årsbasis er mindre enn halvparten av grunnbeløpet. Ytelsen *skal* reduseres med 40 prosent av *pensjonsgivende inntekt* over halvparten av grunnbeløpet.

Likestilt med *pensjonsgivende inntekt* er *tilsvarende inntekt fra utlandet og pensjonsytelser* som det gis stats-tilskott til etter AFP-tilskottsloven og avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse kapittel 2 eller tilsvarende ordning.

Departementet kan gi forskrifter om fastsetting og endring av forventet *pensjonsgivende inntekt*. Det kan herunder gjøres unntak fra bestemmelsene i § 22-12.

V

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsvirksomhet skal ny § 4-17 a lyde:

§ 4-17 a Innhentning av opplysninger til bruk for arbeidet med tidligpensjon og særalderspåslag

Pensjonsinnretningen har rett til å innhente opplysninger fra nåværende og tidligere arbeidsgiver om arbeidstakerens eller pensjonistens arbeidsforhold som er nødvendige for å forvalte og beregne tidligpensjon og særalderspåslag for arbeidstakere født i 1963 eller senere. Den som pålegges å gi opplysninger, plikter å gjøre dette uten godtgjørelse og uten hinder av taushetsplikt.

Arbeids- og velferdsetaten skal utlevere opplysninger som er nødvendige for pensjonsinnretningens premieberegning, beregning av fremtidig pensjon, vilkårsprøving og beregning av tidligpensjon og særalderspåslag for arbeidstakere født i 1963 eller senere. Taushetsplikten etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 er ikke til hinder for utveksling av opplysninger mellom Arbeids- og velferdsetaten og pensjonsinnretningen i den utstrekning det er nødvendig for å fremme oppgaver etter denne bestemmelsen.

VI

I lov 12. februar 2010 nr. 4 om pensjonsordning for oppdragstaker i beredskapshjem eller spesialisert fosterhjem skal § 6 første ledd lyde:

Med mindre annet er bestemt med hjemmel i loven her, har oppdragstaker rett *til avtalefestet pensjon* som i det statlige tariffområdet.

VII

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning skal § 3-6 nytt femte ledd lyde:

(5) Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at pensjonsinnretning gis tilgang til nødvendige lønnsopplysninger som er gitt etter § 7-2, og opplysninger om pensjonsgivende inntekt, til bruk i arbeidet med tidligpensjon og særalderspåslag og etteroppgjør i kommunal sektor for arbeidstakere født i 1963 eller senere.

VIII

I lov 10. juni 2025 nr. 31 om endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (nye pensjonsregler for personer med særaldersgrense) skal disse endringene gjerast under del III om endringar i lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere:

§ 11 m første ledd skal lyde:

Kapittelet gjelder alderspensjon for personer født i 1963 eller senere og omfatter tidligpensjon og særalderspåslag til personer med lavere aldersgrense enn 72 år (særaldersgrense).

§ 11 n tredje ledd første punktum skal lyde:

Ved overgang fra en stilling med særaldersgrense 65 år til en stilling med aldersgrense 72 år skal særaldersgrensen på 65 år legges til grunn i inntil ti år dersom vedkommende ville hatt rett til alderspensjon etter den tidligere særaldersgrensen.

§ 11 n sjuande ledd skal lyde:

Ved overgang fra en stilling med aldersgrense 72 år til en stilling med særaldersgrense 65 år skal særaldersgrensen først legges til grunn etter ett års tjeneste.

IX

1. Lova gjeld frå 1. januar 2026.
2. Del VI og VIII tar til å gjelde straks.
3. Del IV tar til å gjelde straks. Endringa i folketrygdlova § 4-19 gjeld frå 1. januar 2026. Endringane i folketrygdlova § 12-9 og § 12-14 andre ledd tredje punktum gjeld frå 1. juli 2026 og får verknad frå 1. januar 2026. Endringane i folketrygdlova § 12-2, § 12-13 og § 12-14 første ledd første punktum og andre ledd første, andre og fjerde punktum gjeld frå 1. juli 2026.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 10, debattert 16. desember 2025

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alf Erik Andersen, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Wold, Bjørn-Kristian Svendsrud, Bjørnar Laabak og Kristoffer Sivertsen om avvikling av samordningsfellen (Innst. 54 L (2025–2026), jf. Dokument 8:19 L (2025–2026))

Presidenten: Under debatten er det satt frem tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Alf Erik Andersen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Ingrid Liland på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 3, fra Alf Erik Andersen på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt

Det voterer over forslag nr. 1 fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Vedtak til lov

om endringer i samordningsloven (opphevelse av den såkalte samordningsfellen)

I

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 24 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom tjenestepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes forholdstallet på uttakstidspunktet. Dette gjelder også dersom det er tatt ut hel eller delvis alderspensjon fra folketrygden på et tidligere tidspunkt. *Det skal likevel ikke benyttes et lavere forholdstall enn 1 000 ved beregning av samordningsfradragene.*

§ 24 a. nr. 3 skal lyde:

3. Samordningsfradraget fastsettes ved å dividere samordningsbeholdningen med et delingstall

fastsatt etter folketrygdloven § 20-13. Dersom tjenestepensjonen tas ut før eller ved fylte 67 år, legges delingstallet ved fylte 67 år til grunn. Dersom tjenestepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes delingstallet på uttakstidspunktet. *Det skal likevel ikke benyttes et delingstall lavere enn 13,42 ved beregning av samordningsfradraget.*

II

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 73 mot 29 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.35.42)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at ingen offentlig ansatte får lavere offentlig tjenestepensjon ved å stå, eller ha stått, lengre i jobb enn 67 års alder (etter oppnådd alder hvor levealdersjustering er fullt ut kompensert for), og at dette skal gjelde fra kullene født fra og med 1944, og loven skal tre i kraft fra 1.1.2027 uten tilbakevirkende kraft.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 60 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 17.35.59)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 2, fra Miljøpartiet De Grønne.

«Stortinget ber regjeringen utrede tiltak for at ingen offentlig ansatte taper offentlig tjenestepensjon ved å stå, eller ha stått, lengre i jobb enn 67 års alder (etter oppnådd alder hvor levealdersjustering er fullt ut kompensert for), at dette skal gjelde fra kullene født fra og med 1944, samt hva budsjettkonsekvenser og samfunnsøkonomiske effekter vil være om dette innføres fra 1.1.2027.»

Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre har varslet støtte til forslaget.

Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

Voteringstavlene viste at 51 representanter hadde stemt mot forslaget fra Miljøpartiet De Grønne og 50 representanter hadde stemt for.

(Voteringsutskrift kl. 17.36.22)

Presidenten: Flere melder om feil under voteringen. Vi tar den på nytt.

Votering

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble vedtatt med 51 mot 50 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.37.02)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:19 L (2025–2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alf Erik Andersen, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Wold, Bjørn-Kristian Svendsrud, Bjørnar Laabak og Kristoffer Sivertsen om avvikling av samordningsfellen – vedtas ikke.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 71 mot 29 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.37.35)

Sak nr. 11 [17:37:41]

Referat

1. (167) Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes ansvar i forbindelse med Alexander L. Kiellandulykken (Dokument 3:7 (2025–2026))

Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.

2. (168) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Helleland, Anne Kristine Linnestad og Erlend Larsen om å gjøre luftfarten mindre sårbar for GNSS-forstyrrelser (Dokument 8:68 S (2025–2026))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten [17:37:57]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 17.38.

